

Euzko Legebiltzaria
GOBERNUE BARRIO

www.euskadi.net

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa
Kontu, Inbentari, gorteko eta Euzko Legebiltzaria
Departamentu de Cultura, Inbentari, Inbentari y Diputazio
www.gipuzkoa.net

Bizkaiko Foru Aldundia
Diputación Foral de Bizkaia
www.bizkaia.net

10. kupoia

ESKURA EZAZU WINDOWS 98

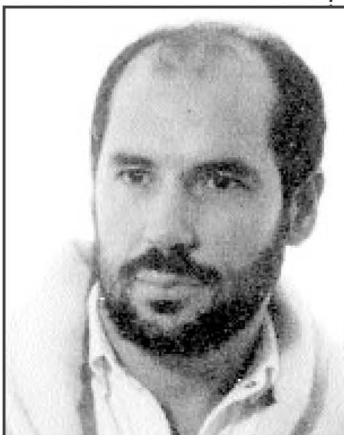
GIDA LIBURUA

doan

iritzia

gaurko...

...elkarriketa

Alberto Santos

• ERRENTERIA MUSIKALEKO
ZUZENDARIA •

«Gabon-kanten bertsio bateratua egin nahi izan dugu»

Gaur aurkeztuko dute Erreenteria
Musikalek eta Ereintza
Elkarteak *Gabon Kantak* CDa.

■ Noiz bururatu zitzai- zuen CD hau kalera- tzea?

Orain dela sei urte inguru
hasi ginen Gabonetan
Ereintza taldearekin kalez
kale ateratzen, eta ikusi
genuen Ereintza taldeak
17 kanta abesten zituela.
Duela hiru urte liburu bat
kaleratu genuen kanten
hitzeekin eta lehen penta-
gramarekin, eta ordutik
biltze lana egin dugu.

■ Zein helbururekin egin duzue?

Liburua herriko ikastole-
tan banatu genuen, eta
ohartu ginen kanta bakoi-
tza hitz desberdinekin
abesten zutela haurrek.
Musika ere sarritan ez
zetozen bat Ereintza Tal-
dearenarekin. Orduan,
gutxienez Erreenteria ingu-
ruan, bertsio bateratua
ezartzeko modu egokiena
CD bat grabatzea zela pen-
tsatu genuen.

■ **Lan gogorra izan al da?**
Bai. Kontuan hartu 17
kantetan koruari akonpai-
namendu polita jarri
behar zaiola. Urtebete
inguru pasatu genuen
konponketak egiten, txis-
tu, perkusio, orkestra,
banda, trikitilari etaba-
rrentzat. Gero, bigarren
lana, Jaurilaritzan, Kutxan
eta udaletxean diru-
laguntzak eskatzea izan
zen, eta lana txukuna zela
ikusi zuten diskua egin
dugu.

Ekaitz Agirre
DONOSTIA

...esaera

«Bakoitza nola bizi den, etxeko laratzak daki»

...hizpideak

PPren hizkuntz politikari erantzun bateratua Araban

■ Arabako Foru Aldun-
diaren eta Gasteizko
Udalaren hizkuntz politi-
kak kezka handia sortu
du Arabako gizartean.
Hasteko, Euskara Zerbi-
tzua kendu egin zuten
Foru Aldundiko egitura-
tik eta, gero, Udalaren
esku dauden haur esko-
letan eredu bakarra ezar-
tzeko asmoa agertu zuen
PPko udal gobernua.

Hauteskunde kanpai-
nan agertu zuen PPk
«hizkuntz politika pro-
pioa» egiteko asmoa eta,
behin agintea eskuratu-
ta, euskalduntzearen
aurkako neurriak har-

tzen hasi da. Inor ez du
harritu PPk, baina kezka-
tu bai.

PPren ahaleginari
aurre egiteko modurik
eraginkorrena modu
bateratuan erantzutea
dela ikusirik, adostasun
zabala lortzeko ahalegi-
nari ekin zioten Arabako
hainbat erakundek. Eta
badirudi ahaleginak frui-
tuak emango dituela, agi-
ri bat onetsi eta mobiliza-
zio bateratuak deitze-
tan baitira hainbat
gizarte erakunde eta
alderdi, adostasunaren
indarrak jabeturik.

4,7 mila milioi libera Akitaniarendako

■ Frantziako Gobernuak
4,7 mila milioi libera finka-
tu ditu Akitaniarendako,
2000-2006. urteen bitar-
teko kontratu-planaren
baitan (120 mila milioi pe-
zeta). Orotara 10 mila mi-
lio liberako inbertsioa bi-
deratuko du plangintza
berriak. Ipar Euskal He-
rria Akitaniako zati tipi bat
izanik ere, unibertsitate
eta hizkuntzaren garape-
nean ezarritik dago itxaro-
pena.

Euskarazko antzerkiaren garaia

■ Helduentzako egiten
den euskarazko antzer-
kia krisiak jota dagoela
esatea ez da gehiegikeria.
Are gutxiago euskal hiri-
buruetako antzokietan
jartzen badugu mira.
Datuak datu dira:
1997an Donostiako bi
antzoki nagusietan bi
antzezlan baino ez ziren
eskaini euskaraz. Gai-
nontzeko hiriburuetan
egoera okerragoa dela
esatea ez da ausarkeria.
Baina alarma hiriburu-
tako arazo berezi gisa
piztu duen afera hau jite

orokorra hartzen ari da.
Alegia, euskarazko es-
treinaldiak gero eta
gutxiago direla; gero eta
antzerki talde gutxiagok
eusten diola antzezlanak
bi hizkuntzetan emateko
joerari. Diagnostika eginda,
konponbideak jarri behar
dira, eta horretan lehen
urratsa Donostian egin
da, euskaraz sortzen den
gutzia Donostian ematea
erabaki baitute *Antzerki
garaia* programarekin.
Espero dezagun ekimen
hori eredutzat hartzea
beste hiriburuak.

...pertsonaiak

JIM SHERIDAN • Zinema-
gile irlandarrak bisita
laburra egin du Bilbo-
ra. Atzo esan zuenez,
«kultur inperialismoa
da bomba atomiko
berria». Ez da Bilboko
Zinemaldiko epaimahaian izango.

RUPER ORDORIKA • Gaur
eta bihar disko berria
grabatuko du jendau-
rrean, Bilboko Kafe-
Antzokian, Mugalaris-
ekin batera. Bere ibil-
bideko kantuak gra-
batuko ditu abeslari oñatiarrak.

MARY ROBINSON • NBeko
Giza Eskubideetarako
goi komisarioa Chia-
pasen dago. Gober-
nuaren, gizarte zibila-
ren eta indigenen
arteko elkarriketak
beharrezko ikusten ditu.

...datua

65 metro luzeko hesiak bereizten
zituen atzo arte Txekiar Errepubli-
kako eslaviarren eta ijitoen etxeak.
Hilabete iraun du hesiak.

...adierazpena

«Guggenheim ez da sekula
autofinantzatuko, munduko
ezein museorik ez baita
autofinantzatzen»

• **Josu Bergara**

Bizkaiko Diputazioko ahaldu nagusia

... seiko urrea

• GAIKAZA ARANGUREN •

EAREN etorkizuna

Eusko Alkartasunak
goi karguen alda-
keta nabarmenare-
kin ekin dio aro berriari.
Iruñean egin Biltzarraren
ondoren, alderdiaren bera-
ren kohesioa eta existentzia
baieztatu beharko dute
arduradun berriek. Orain
arte, pertsona-sinbolo ba-
ten inguruan garatu da
alderdiaren izaera bera,
idazkari nagusi Gorka
Knorr-ek aitortu bezala.
Orain, kohesio tresna
horrek alde egin du.

Bere burua independen-
tistatzat eta sozialdemokra-
tatzat jotzen duen alderdiak
jakin badaki ideologia hori
bera daukaten hainbat
herritar daudela EHN, eta
bakar batzuk, beharbada,
EAJn. Ikuspegi ideologiko-

tik bete nahi den
esparru politikoa,
beraz, ez da oso
handia. Gaur
egungo egoera poli-
tikoa, txikiagoa
oraindik.

Biltzarrean
agertu diren sensibilitate
bien arteko elkar ulertzea
ez dirudi oso erraza izanen
denik. Inor aztoratuko al
litzateke, erraterako, Inaxio
Oliverik Albistur ahanzia-
ren bidea hartuko balu?

Bertze afera interesgarri
bat ere badago EAREN Bil-

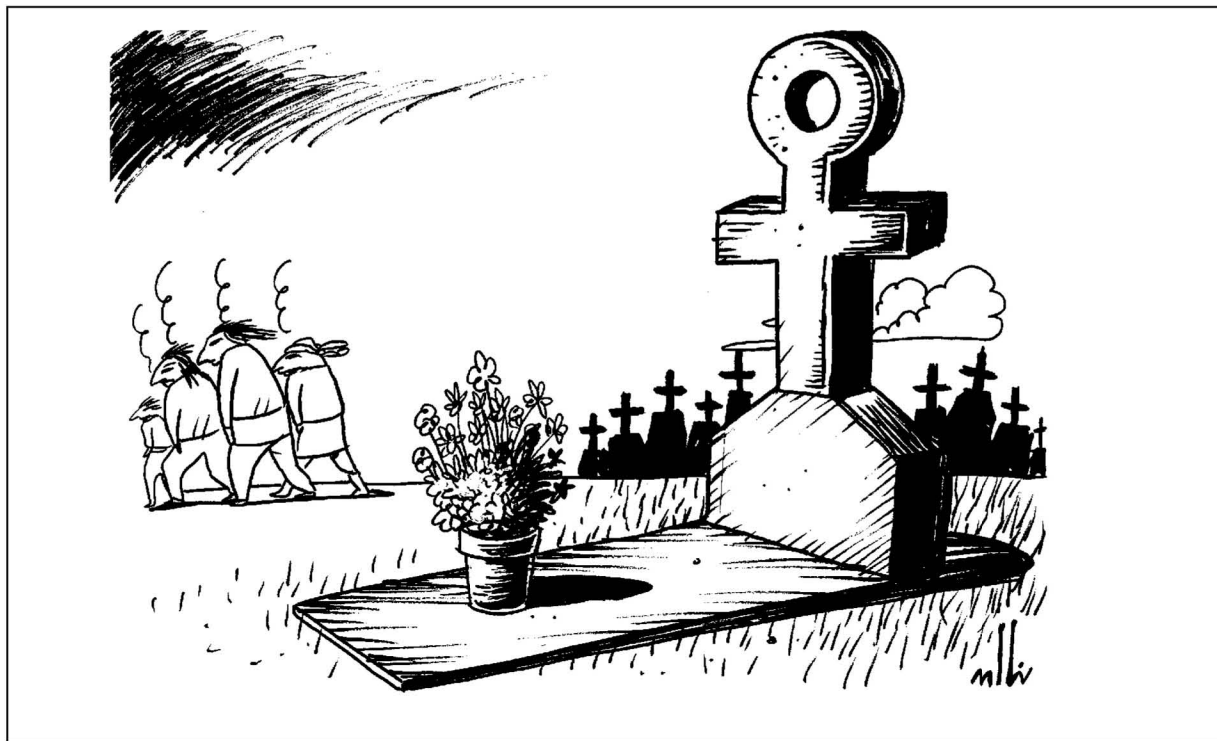

tzarraren ondoren:
Begoña Errazti foru
legebiltzarkidea
lehendakari hauta-
tu dute, eta Gorka
Knorr idazkari
nagusi. Lehen,
politika egitera
kostalderra joandako nafar
batek zuen lehendakaritza.
Orain, Iruñera bizitzera eto-
rri zen Barakaldoko nafarra
da lehendakaria. Zalantza,
ordea, haxe: nork beteko
du Carlos Garaikoetxeak
EARI zemaion erreferentzial-
tasun politikoa? Begoña

Erraztik ala Gorka Kno-
rrek? Lehendakariak ala
Idazkari Nagusiak?

Aldaketa nabarmena
gerta daiteke Euskal Herria
ikusteko ikuspegian Nafa-
rroako Parlamentuan dago-
en pertsona batek hartzen
badu alderdiaren benetako
gidaritza. Erraztik Iruñean
egin du bere ibilbide politi-
ko guztia. Iruñean politika
instituzionala eginez, Iru-
ñetik Euskal Herria ikuste-
ko aukera gehiago baditu
Erraztik Garaikoetxeak
baino. Ikusi beharko dugu
Erraztik berak guzti hori
aintzat hartzen duen edota
kostaldekoek uzten dioten.
Aukera ederra da eta lehen-
dakariari ez zaio ausardia-
rik falta. Hainbat zain
gaude, Begoña.

• MATTIN •

Amaierarik gabeko erasoak

• TXARO ARTEAGA ANSA •
[EKAMUNDEKO ZUZENDARIA]

Bortizkeria sexistaren azkeneko biktimaren eraginez, jendea berriz ere asaldatuta dabil: joan den asteburuan Virginia Acebes, 19 urtekoa, modu basatian hil zuten, labankadaka, Bilbon. Azkenaldian izan diren tratu txarren biktimen segida dramatikoaren jarraipena da: Mª Mar Herrero labankadez hil zuen senargaiak; Josefa P.S., berriz, senarrak zazpigarren solairutik behera bultzatuta hil zen; 80 urteko gizonezko batek emaztea buruan butano bonbonaz jota hil zuen... Gertaera horiek guztiek haserrea piztu dute oraindik ere bortizkeria horren benetako neurria sine-tsi nahi ez duen gizarte honetan. Nazio Batuen Erakundeak emandako txosten batean jasota dagoenez, bortizkeria horrek urtero minbiziak baino heriotza gehiago eragiten ditu.

Berdintasunaren aldeko erakundeetatik eta emakumeen erakunde eta elkarteetatik behin eta berriz tratu txarren arazoaren larria nabarmentzen dugun arren, berriro gogoratu behar genuke hedabideetan agerian izan ditugun kasu dramatiko horiek guztiak ez direla adibide bakan batzuk baizik. Delako txosten horretan bertan bildu diren datuen arabera, munduko emakumeen %20k gutxienez bizitzan behin jasaten dute bortizkeria hori.

Emakumei tratu txarra ematea sexismoaren adierazpide gailena da; emakumeek gizarteko arlo guztietan pairatzen duten egiturazko bereizkeriak eragindako portaerarik basatiena. Mendebaldeko herrialdeetako ekonomian eta gizartean bizi dugun garapen eta aurrerapenaren aldi honetan ere, ezin da esan benetako demokrazia dagoenik, biztanleen erdiek, emakumeek, ez baitituzte aukera berak. Ordaindutako enplegua lortzea da aukera berdintasuna lortzeko eta gizonen menpe egoteari uz-

teko ahaleginaren beste alderdi garrantzitsuetariko bat; baina langabezia tasa %22koa da emakumeen artean, eta %11koa gizonen artean. Bistan dira, hortaz, emakumeek gai horretan oraindik ere aurkitzen dituzten zailtasunak.

Aspertu arte errepikatu dugun arren, milurteko honetan azkenekoa izango den Tratu Txarraren aurkako Egun honetan, berriz gogoratu dugu zein den bortizkeria horren sorburua: gizonen eta emakumeen arteko botere harremanak berdintasunik gabeak izatea, eta emakumea eskubideen jabe ez dela uste izatea. Bestelako iritzia nagusi den arren, tratu txarrak ez dira gertatzen gizartean baztertuta daudenen artean bakarrik, eta ez dituzte egiten drogen menpe dauden, aurretik ere delituak egin dituzten edo arazo ekonomikoak dituzten pertsonen soilik. Ezkutatutako errealitatea da, gizartean disimulatua, isilpean gordea, urte askoan sofritu ondoren agertzen dena. Egin diren kalkuluen arabera, tratu txarren biktimek, batez beste, erasoak 10 urtez jasan ondoren jotzen dute nolabaitelako laguntza eskatzera.

EAEen 1998an erregistratutako salaketak 661 izan dira. Zoritxarrez, hala ere, kopuru hori egiazkotik oso urrun dago. Kontuan izan behar da, bestalde, nolabaitelako laguntza eskatu duten emakumeen %40k baizik ez dutela salaketa jarri.

Tratu txar fisikoa pairatzen duten emakumeek, askotan, depresioak jota izaten dira orobat, eta ez diote estimu handirik beren buruari. Horregatik, ez dira irauten duten infernu horretatik alde egiteko erabakia hartzeko gai. Gehienetan, gainera, senarraren, senargaiaren edo aita-aren menpe daude diru kontuan; beraz, ez dute nahikoa baliabiderik beren buruaren jabe izateko.

Horrelako egoeretan direnentzat oso nekeza den arren, garrantzitsua da salatzea, edo bestelako laguntza- ren bat eskatzea, arazo hori etxean gordeta izan gabe argitara ateratzeko. Horrela, emakume horiei eskubide dituzten laguntza eta babesa emateko bitartekoak jarri ahal izango dituzte botere publikoek.

Ildo horretan, biktimentzako babes hobea eta handiagoa lortzera zuzendutako beste neurri batzuk hartzea analizatzen ari gara. Emakunde, Herrizaingo Sailarekin batera, telealarma sistema bat jartzeko aukera aztertzen ari da; sistema horren bidez, erasoak jasateko arrisku ezaguna duten emakumeek, erasorik izanez gero, berehala jakinarazi ahal izango liokete Ertzaintzari.

Legeetan tratu txarrei eta eraso sexualeri buruz berrikuntzak izan dira oraintsu, hala nola biktimaren-gandik hurbil izateko debekua, biktima eta erasotzailea elkarrengandik aldentzea ahalbidetzen duena; bortizkeria psikikoa ere delitutzat tipifikatzea; edo tratu txarregatik egindako arau hausteen kontra epaileek ofizioz jardutea. Kasu horietan aurrerapen handiak dakartzaten aldaketak dira, nahiz eta neurri horien onurak jakiteko oraindik indarraldi laburregia izan duten.

Nolanahi ere, beharrezko diren neurri, ekintza... horiek tratu txarren eta eraso sexualen ondorioak arintzera zuzenduta daude. Etxeko bortizkeriaren konponbidea, ordea, gizartea emakumeen eta gizonezkoen arteko benetako berdintasun ezaz jabe-araztea da, eta hain jokabide tamalgarriak eragiten dituzten pentsamoldeak aldatzea. Garrantzitsua da gizartea alda dadin sustatzea, emakumeek eta gizonek, gure arteko harremanetan, elkar errespetatuz jardun dezagun behar diren baldintza objektiboak sortzeko.

••• UR APALATEGI

Muga urrunak

Ez diet sinpatia gehiegirik itsas-gizonei. Kontuz, hori diodalarik ez ditut gogoan arrantzale nahiz petroleo plataformetan bizitza gogorra eramanez lanean diharduten itsas-gizonak. Ez, besteak ditut gogoan, hoge metro karratuko oiha- durak tabako marka edota telefonika operatzaile baten irudiaz

horniturik eraman ohi dituztela itsas-ere- muak behin eta berriro eta norabide guztie- tan zeharkatzen dituzten kirolariak, alegia. Ez dut ulertzen nola ematen zaien lasterka horiei halako dimentsio heroikoa, jende horiek gau eta egun lurrarekin kontaktuan daudela jakinik, eta hori gutxi balitz telebis- taren kamarak gainean dituztela ari direla gehienetan kontuan hartuz.

Horregatik, poz handia hartu nuen lehen- go batean marinel hauetako bati ondoko adierazpena entzun nionean irratian: berari komunikatzeko tresnarik gabe itsasoratzea laket zitzaion, bere kirolaren xarma nolabai- teko bakardadean zetzalako. Bestela, gaine- ratu zuen, ez zen egiazki itsasoan sentitzen. Eta hala dela iruditzen zait, hau da, duela bost mende mundu berrirantz abiatzen ziren nabigatzaileen bizipenak ezer gutxi duela amankomunean egun ur putzu bera zehar- katzen duen kirolari hauetako batenarekin. Are gehiago, ideia hau bere muturrera era- manez, ausartuko nintzateke esatera asko- zaz ere gertuago aurkitzen dela aipaturiko XV. mende bukaerako marinelen egoera mentala telefono mugikorrik gabe eta beste inolako komunikatzeko tresnarik gabe eza- gutzen ez duen hiri handi bateko auzune txi- roan ordu beteko txangoa egitera ausartzen den edozein ibiltarirenetik. Elkarkonexioa- ren eta birtualitatearen aroan sartu gara eta uste dut hurrengo mendeko zinezko abentu- razaleak ez ditugula Himalaiaren tontorre- tan edo hego poloan aurkituko. Interneten haria moztu eta hurbileko Errealitatea bere begiez ikustera eta bere eskuez haztatzea karrikara jaitsiko den edonor bilakatuko da esploratzaile.

...**kornerra**

MIKEL ELORZA

Utopia bertan

■ Militarrek efikazia izan dute beti ezauga- rrietako bat, batik bat zibilen aldean (edo zibi- len aurka, baina hori beste kontu bat da), eta Coruña-ko Epaitegi Militarra ere ez da sal- buespen izango, bost bat egunetan emango du Loiolako kuartelako kanoi bati kondoaia ja- rri zioten *antimilien* aurkako epaia. Hots, zi- gorra. Lehen ere esana dut mugimendu anti- militaristarena gure memoriaren disko gogo- rrean grabatzekoa dela. Eta aztertzekoa, milurte amaieran fenomeno eredugarria dela- ko, nahiz eta tartean arrazoi eta gertakari *sasi- koak* topa daitezkeen. Gogora dezagun, bi- denabar, hainbat gaztek kartzelan segitzen duela intsumiso egiteagatik.

Edonola ere, mugimendu sozial ez-institu- zionala tokiz kanpo omen dagoen garaiotan pozgarria da intsumisioa posible dela pentsa- tzea. Utopia uharte konkistaezina bertan aur- ki litekeela. Intsumisoek hala erakutsi dute.

Gudarien etorbidea, z/g 20140 Andoain

zuzendariari@egunkaria.com

943 300 228

OHARRA: Ahalik eta iritzi gehienek izan dezaten tokia, ez da komeni makinazko 15 le-
rro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea
eta NAren zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak
bere esku du horretarako eskubidea. Erdaraz iristen diren gutunak ez dira argitaratuko.

zuzendariari

Eskerrak Behobia- Donostia lasterketari

Ekuadorreko Napo herrialdean ere zubi bat eraiki nahi dute. Han Anzu ibaiaren gainetik igaroko da. Hori da bertako bizilagunen asmoa, Ekin-tzaz Lagundu/Ayuda en Acción gure Gobernu Kanpoko Erakundeak (GKE) lagunduta.

Zubi horren finantzatzeko, Fortu-na Klubak, hilaren 14an jokatu zen Behobia-Donostiako lasterketarako, 0 dortsala eskaini zigun. 0 dortsala hori oso egokia izango zaigu 2000. urtean Quitotik 186 kilometrorra dagoen Napo herrialdean 185 metro-ko zubia eraki ahal izateko.

Bertan bizi diren 675 sendietako 4.720 pertsonen izenean, zeintzuek zubi horren onura izango duten, Fortunako bazkideei, inskribatzeko postuen titularrei, kanpaina hone-tan parte hartu duten Ekintzaz Lagunduko boluntarioei, eta beren dirua eskaini diguten pertsona guz-tiei gure esker beroena eman nahi diegu.

Ekuadorreko 4.720 pertsona horientzako Behobia-Donostia, hemendik aurrera, lasterketa bat baino askozaz gehiago izango da.

Zubiarena borobiltzeko, Donostia-ko San Juan kalean eta Tomas ferian jarriko dugun postuan itxaro-ten zaituztegu. **Manu Barrenetxea** • (Ekintzaz Lagundu-ko Batzordea-ren izenean)

Klaseak euskaraz Unibertsitatean!

Leioako errektore eta Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza eta Kultura arduradunei:

Donostiako Arkitekturako Goi Eskola Teknikoko 1. kurtsoan suertatu

den arazoa dela eta, zuei zuzentzen gara, zera adieraziz eta arazo honi lehenbailehen konponbide bat emateko eskatuz:

EHUren eskaintzen artean dugun Arkitektura karrera egiteko euskal adarrari dagokionez, aski hutsune-nabarmena azaleratu da, beste hainbat urtetan bezala, euskal irakasle-ria alfabetatuaren beharrea aurkitzean. EHUK Arkitektura ikasketak euskaraz egiteko ahalbidea eskaintzen du, lehenengo hiru kurtsoetan hain zuzen (irakasgai guztiak), eta aurtan, euskal lehenengo mailako ikasleok *Eraikuntzarako sarrerako* irakaslerik gabe geratu gara; zenbait arazoren ondoren, klaseak gaztelaniaz eta bi taldetan banaturik emateko aukera eskaini zaigu, irakaslerik ez dugunez euskaraz. Hala, euskal adarreko 70 ikasle aurkitzen gara lehenengo mailan, aipatutako irakasgaia euskaraz eman ezinik, eta kurtsoa bere osotasunean jarraitzeko arazoa planteatzen zaigularik, gaztelaniaz eskaini zaigun aukera ez onartzean.

Horren aurrean, gure eskubideak kontuan izanik, eta horien artean da, guk ordaindutako matrikularen arabera, *klaseak euskaraz* jasotzearena, arazo honetarako irtenbide bakarra *Eraikuntzarako sarrerako* irakasle euskaldundu bat exijitzea dela uste dugu.

Beraz, Arkitekturan euskal adarra sartzeak oinarri finkoak izan ditzan, beharrezkoa iruditzen zaigu gabezia horri irtenbidea emango dion irakasle bat aurkitzea, 1. mailako ikasleok kurtsoa euskaraz aurrera eramateko posibilitatea izan dezagun. Eta batez ere, hezkuntzaren euskal adarrak benetan finka daitezen.

Besterik gabe, zuen laguntza izan-go dugulakoan, arazo larri hau kon-

pontzeko zuen esku dauden bideak jorratuko dituzuela espero dugu. **Ainhize Calonge** • (Eta Donostiako Arkitekturako Goi Eskola Tekniko-ko Euskal Adarreko beste 60 sinatzaile)

Adiskidetzea gauzatzen ari da

Joan den azaroaren 13 eta 14an, Donostiako Elizbarrutiak antolatuta, Kartzeletako Pastoraltzari buruzko VI. Jardunaldiak egin dira Loiolan.

Parte hartu dute Santander, Logroño, Bilbo, Iruñea, Gasteiz eta Donostiako elizbarrutiek.

Gizon eta emakume afektatuek, maitasunak eta fedea eraginda, bizitako hainbat barkamen eta adiskidetze esperientzia azaldu dira adetasunezko eta begirunezko giroan. Esperientzia horrek gauza egin ditu, bata bestearen onarpenean eta estimuan, bakez bat egiteko.

Bizi eta elkarretaratu ditugun esperientzia hauek eta sei elizbarruti horietatik bertaratu diren gazte ugariek argi eta garbi ikus eta biziarazi digute Eliza bat garela. Eta Eliza biza, gainera. Asko lagundu digu horrek gure ingurunean pertsona eta gizarte mailan bizi ditugun gatazkak gainditzeko ahaleginean aurrera egin dezagun, espetxeratuen eta hauen familien alde, batik bat; geure begiz ikusi baitugu barkamena eta adiskidetzea gauzatu ditzakegula.

Hau guztia komunikabideetan agertzen ez bada ere, egunetik egunera gertatzen den egia betea da gure elizbarrutian.

Esker mila itxaropena pizteko balio izan diguten jardunaldiok bideratu dituzten gizon-emakume guztiei. **Itziar Larrañaga Elorza** • (eta beste 6 sinatzaile gehiago)

galdeiozu...

Anje Duhalde

ABESLARIA

Euskal Herriak abeslari ezagunak eman ditu: Mikel Laboa, Benito Lertxundi eta zu zeu, adibidez. Nola ikusten duzu euskal kantagintzaren etorkizuna? Ez al zaizu iruditzen zuen belaunaldia ordezkatuko duen kantari ezagunik ez dela ateratzen ari?

Ane Etxeberria [Elgoibar]

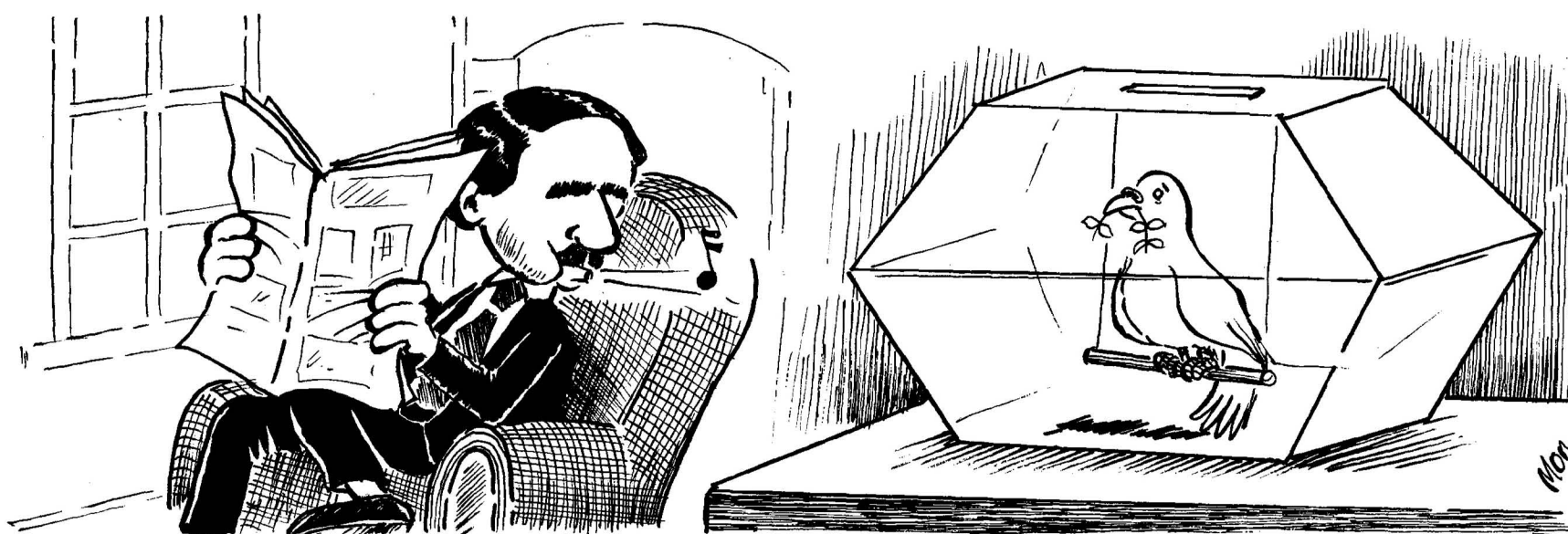
■ **HAINBESTEKOA EZ DA.** Uste dut belaunaldi berriak datoze-la eta denborak hornituko duela gure kantagintzaren panorama. Kantariak izan badaude, baina haiei eskaintzen diren aukerak dira murriztu, eta horrek ekarri du eskasiaren uste faltsu hori. Argitaletxeak beren lanean, antzoki eta, oro har, espresabide gehiago izanen direlarik, kantari eta kantautore gehiago sortuko dira herri honetan.

Azaroaren 30tik aurrera
Arantxa Iturbe

• KAZETARIA

izango da Galdeiozu ataleko gonbidatua.
Bidaliz zure galderak ordurako.

• MONTXO •

KIRMEN URIBE

Bisonteak aireportuan

Nik nahiago nuen etxean geratu indiarren kanpamendua prestatzen. Bakarrik bisonteak falta dira baina gaur ekarriko dizkit amak. Nik ez nuen joan nahi baina izeba esan eta esan ibili da eta azkenean berarekin joan behar izan dut aireportura. Hiru egun daramatzat izebarekin. Amarekin tokatzen zait hamabostaldi hau, baina ama Kanarietan dago Carlosekin eta gaur heltzen da.

Nik ez nuen etorri nahi. Gainera, Sondikako aireportuan ez dira abioiak ikusten, entzun ere ez dira oso ondo entzuten, komunetik ez bada. Handik bai, handik bakarrik entzuten da motoreen zarata, nola itzaltzen dituzten eta. Horregatik geratu naiz denborarik gehiena komunean, ama noiz heltzen zen arinago igertzeko, eta horregatik ibili naiz komunetik atera eta sartu, motoreak noiz entzungo. Azkenengo aldian Saharako bi ume ere aurkitu ditut komunean. Urarekin ari ziren jolasten, iturria zabaldu eta itxi, xaboiarekin bitsa egiten eta. Kristoren bozanga egin dute. Ni sartu eta berehala atera dira korrika.

Amak ez nau ikusi, ez dut korrika egin berarengana, izeba agurtu du eta gero bai ikusi nau eta «kaixo!» esan dit plantak eginez eta burua igurtzi, eta niri ez zait gustatzen horrela agurtzea, eta gero hizketan jarraitu du Karlosekin eta izebarekin eta nik ez diot esan kanpamenduarena, eta ez diot galdetu bisonteena.

Auto aldera joan gara eta ni atzean geratu naiz saharako bi umeei begira, borrokan ari ziren batax puxika gorri bat zuelako eta besteak kendu egin nahi zion. Eta «*mio!*» oihukatu dio puxika eskuetan gogor helduta zuenak, «*mío, mio!*», eta ihes egitea lortu du azkenik, «*libre!, libre!*» oihukatuz, eta korrika eginez aireportuan zehar, libre!

Mestizaia eta klonazioa

• EDORTA JIMENEZ •

[IDAZLEA]

Artikulu honen gaia *Mestizaia eta Klonazioa* dateke, tituloaren arabera. Honen harira, literaturgintzan tradizioaren zeregina zertan den ere aztertuko ei dela-eta ekin diot tradizioaz hitz eginez, hain zuzen.

Hitzordu honetara urtero etorri ohi denak badaki zein gaitz egiten zaigun tradizioz gabe bizitzea, eta badakigu, halaber, zein gaitza den edozein tradizioen barruan endekaturik dagokeena erauzte. Endekaturik ala esklerosiak jota esatea hobe? Esklerosiak denboraz hitz egiten du. Denbora joan doa, ez dago hori geldiarazterik. Esklerosiaren adibidea hartuz gero badakigu medikuntzara jo behar duguna; etsiturik hala ere, badakigu-eta horren laguntza eta guzti gaitza astiroago haztea delarik itxaropen bakarra.

Txostenak eta komunikazioak irakurtzeko tradizioari esker aurre-aurrean agertu izan zaizkigu hizkuntza bakoitzaren prolemak. Gureak duen prolema nagusia da, nik uste, milioi erdi hiztun dituela; areago, homogeneizatu bariko milioi erdi hiztun. Gudaren antzean esaten den bezala, idazleok abangoardiarena egiteko joera dukegu; atzegoardiari ez dugu, os-tera. Gurea atzegoardiari ez duen hizkuntza da. Ondorioz, lar aurrera joanez gero ezer barik geratzeko arriskua dugu.

Idazleak garen aldetik Galeuska balia-
garri izan dakigun, mahai honetara litera-
tugintzen arazoak ere ekarri izan ditugula
esan behar da. Denok ditugun arazoak
nahiz bakoitzarenak izan dira mahaira
ekarritakoak. Hala ere, horiek guztiak bai-
no lehenago aztertu behar dena da ardura
didana, hain zuzen ere, hizkuntza-komu-
nitate (herri?) burujabe (autonomo?), ireki
eta burusortzaile bakarra osatzeko ezin-
besteko ingurumaria zertan datekeen.
Erabakiorra galdera horri eman beharreko
erantzuna da. Euskal-
dunok halako komuni-
tate bat osatzen ote du-
gu? (autonomia ezak
kalkoak dakartza, eta
sakonean horiek ez di-
ra besterik asimilazio
nahiz desagertzeko bi-
deetan akaberarantz
egiten diren urratsak
baino; irekirik egoteak
mestizaiari bide ema-
ten dio, edo, agian ho-
be, endogenoa-exoge-
noa dialektia abiaraz-
ten du; burusorkun-
tzak unean uneko
apostuei erantzutean kalkorik kalko ibili
beharrean ez izateko gai egiten gaitu) Be-
raz, hor uzten dut galdera, erantzun gabe,
bestela ezetz, guk ez dugula horrelako ko-
munitatea osatzen esan beharko nuke eta.

Zuntzunduta nago. Klonazioa dela eta
diot. Gaiari ekin aurretik nire buruaren
kritika egin beharko nuke, nik orain urte
batzuk Arantzazun mestizaiaren kariaz
esandakoak zehazteko, ordukoak baten
batek oraindio gogoan baleuzka ere. Har-
tan esan nahi nuena izan zen, bazen, gure
hizkuntz komunitatea beti irekia izan de-
la. Orain sakonago joko nuke, eta irekirik

zeri eta zertarako galdetuko nuke. Horra
nire kezka mestizaiaz. Ireki bai, baina itxi
ere, bestela mestizaia asimilazio bihurtze-
ko arriskua bizi baitugu.

Orain txostenaren izenburuan behiola-
ko haretako hitz bat
hartzen dugu, *mesti-
zaia*, eta gero, *ala*
baten bidez, mestizaiari
klonazioa lotzen zaio.
Beraz, mestizaia ala
klonazioa? Oposaketari
zirrikitu artetik darion
jerarkia modukoan
ulertu behar dena da,
nik uste, bigarren ber-
bak adierazten duen
joeraren aldean —klo-
nazioa, arranoa!—
lehenengo berbak adie-
razten duen egoera —
mestizaia, gaitzerdi—
hobesten dugula. Antza
gure bihotz-begie-
k mestizaia berez ikusten dute izuz, baina
azken batean gorputz larru ezberdinen
igurtzia dela eta, ez horrenbesteko izuz.
Larruen arteko igurtzi hori gurean inpo-
satua izan dela, kolonialismoa ere hor
dagoela eta abar, horiek denak esan
beharrekoak dira. Hala ere, mestizaian
larru-kerak nahastu egiten dira eta,
mintz berriak sortzen dira eta, gaitzerdi.
Gorputzak beti haragizko, nahiz eta bor-
txakeria ere hor den. Azken batetan gor-
putz beroek hortxe belartzan uzten dute
beren arrastoa, eta ez gagoz prest belar
artetik jaiki eta begien aurrean klonazio-
ak konnotatzen duen hotz kirurgikoa
onesteko. Hotz horrek heriotza dakar
hegal-dardaran gogora, areagotu egiten
du izua. Klonazioa eta biogenetika, hau
izulaborria. Berton dira androideek bildo-
tsak amesten dituzteneko
mundua, berton *Blade
Runner*. Hona hemen S.
Lem haren fantasietako
batzuk gauzaturik. Bart
gauean loak hartzean fik-
zio-zientzia zena, auzoki-
de goizeon. Niretzat ez
dut mundu hori gura,
ezta ere atzetik datoze-
nentzat.

Klonazioa *kopia genetiko*
dela esan dezakegu, edo
geneen arteko laborategi-
ko jotzea, laborategiko jo-
tze horretan gorputz ze-
hatzik ez delarik —labora-
te-
gian? ezta behar ere!—, ezinbesteko
nimiño horiek izan ezik. Aspaldi batean
kalkoez hitz egiten zen, kopia zehatz baina
lauez: gure papera inoren paperaren gai-
nean ezarri eta jatorrizkoa gure hizkuntza-
ra husteaz. Esan nahi baitzuen ez ginela
komunitate autonomoa —buruaskia— (ja-
kin badakigularik autonomia nahiz bu-
ruaskitasuna erlatiboak izaten direla, kal-
koen norabidea bat eta bakarra izaten da).

Itxuraz, kalkoa eta kalkatzea ez dira ho-
nez gero berba erabilgarriak. Hori bai, kal-
katu eta kopiatu zenbatetan ez ote dugun
egin. Orain badirudi klon hitzak gorputzen

irudia dakarrela —planoa da kalkoa, me-
kanikoa kopia; klon aldiz bizirik dago—.
Klonak bizirik daude, jatorrizko zelula ba-
karra sorburu. Literaturgintzaren arloan
klonazioaz hitz egitean elkarren berdinak

diratekeen lanak sortze-
az dihardugu, eta horrela
ez den kasuetan izaki
egokiak gauzatzeko sor-
buruan bertan, hots, la-
borategian eta kontrol-
pean, bideraturiko mu-
tazioez hitz egiten dugu.
Zelulak erein eta mutan-
teak bildu. Eta hori hiz-
kuntza baten —bera-
ren— barruan klonatze-
az hitz eginez gero
(barneklonazioa). Zeren
eta bildur bainaiz klon-
azioaz hitz egitean ulertu-
ztat ematen dela jatorriz-
ko zelulen giltzaren jabe
bakarra Inperioa ez ote
den. Gurea, kanpoklonazioa.

Kanpoklonazioa? Hizkuntza batetik
beste batera bideratuko klonazioan biga-
rrenaren larruazalaren zertxobait hor
geratzen dela itxaron dezakegu, jakin
badakigun arren azal hori —bigarren hiz-
kuntza, gurea— laborategian sartu behar
dela ber. Klonazioaldian larruazala —hel-
buruzko hizkuntza— aldatu egiten dela,
kalkatu egiten du eta, kopiatu egiten du
eta, azken batean laborategiaren eskaki-
zun hotzetara moldatzen da eta.

Zain aberatsa klonazioaren hau. Hala
ere, behin inperioak eta laborategiak aipa-
tuz gero, nire ustez eztabaidagai nagusia-
ren ardatza hurrengoa da: multzo han-
dien eragina versus bestelako edozein
bizitza *alternatibo* delakoren aukera.

Bizitza alternatiborik guk literaturan?
Eta zer esan telebistaz edo zinemagintzaz,
azken hau euskaraz ez baita esistitu ere
egiten, nahiz eta hor zehar zuzendari uga-
ri ibili genetika aldetik, kulturaz edo errol-
daren arabera baskoa dena. Katalanez
igoal apurtxo bat hobeto dabil kontu hau,
eta galegoz gurean legez-edo. Kulturaren
arloko inperialismoaz hitz egiteari motz,
itsusi eritzi dakioke 1999an. Tamalez,
motz eta itsusi eritzi dakiokeen hori, gain-
ditu gabe dago praktikan. Hala bada, klo-
nazioaz hitz egitean ez ote dugu hitz egiten
kolonialismoaz edo, gurago bada, *klonia-
lismoaz*? Nolanahi ere den, klonaziorako
behar den teknologi-baliabideak Inperio-
aren eskuetan dira.

Klonazioa eta mestizaiaren gaineko
eztabaida ez da beste eztabaidagai nagusi
baten orain arteko azken adarra baino.
Gai nagusi hori kolonialismoa dela onetsi
behar dut; gero badira gai nagusi horren
barruan beste gaitxo batzuk, hala nola,
diglosia, asimilazioa, homogeneizazioa,
ezabakuntza eta sekulako abar luzea.
Beraz, nire artean galdetzen dut ea gai
hau mahaian jartzean ez ote diogun gure
buruari ihes egiten. Baietz? Norantz bai-
na?

Galeuska-n eskainitako hitzaldiaren
moldaketa da

HAUTESKUNDEEI BEGIRA «INMOBILISMOAK» EZ DIO EMAITZA ONIK EKARRIKO PPRI, BURUZAGI JELTZALEAK DIOENEZ

Arzalluz: «Madrilek zerbait egin beharko du, eta PSOEek horretara xaxatuko duela uste dut»

■ Xabier Arzalluzek atzo adierazi zuenez, Madrilek laster zerbait egin beharko du, hauteskundeetara begira batez ere

■ Almuniarekin izaniko bilera kontuan harturik, sozialistek Gobernua horretara «xaxatuko» dutela uste du EBBko buruak

■ Arzalluzek dio abertzaleek «serio» hasi behar dutela pentsatzen nola egin sozialistek «prozesuan parte hartzea» lortzeko

Agentziak / Bilbo

XABIER ARZALLUZEK herenegun Joaquín Almuniaarekin izandako bilera eta Jose Maria Aznarrek euskal enpresarien aurrean egindako adierazpenak izan zituen atzo hizpide, ETBri eskainitako elkarrizketa batean. Adierazi zuen martxoa bitartean PPk eta PSOEek hauteskundeetara begira jokatu behar dela, eta horrela ulertu behar dela egiten duten guztia, baita herenegungo bilera eta Aznarren adierazpenak ere.

Almuniarekin izandako bilerari dagokionez, Arzalluzek argitu zuen espetxe politika ere mintzagai izan zutela. EAJko lehendakariak adierazi zuenez, PSOEri Espainiako Gobernua «xaxatzeko» asmoa antzeman zion, «gutxienez presoak hurbiltzeari dagokionez». «Nolanahi ere, uste dut Madrilek zerbait egin beharko duela Gabonak aurretik, inmobilismoaren pisua bere gain erotzen ari baita, horrek dakarren arrisku elektoralarekin. Eta sozialistek ere bide horretan xaxatu egingo dutela uste dut», adierazi zuen.

Arzalluzen ustez, bestalde, abertzaleek «serio» hasi behar dute pentsatzen nola egin sozialistek «prozesuan parte hartzea» bultzatzeko, baina Lizarra-Garazin sartu beharrik izan gabe. Izan ere, Arzalluzek dio sozialistek orain ezin direla sartu Lizarra-Garazin, «orain arte hainbeste kritikak zuten. Ildo horretan, gogorarazi zuen PSE-EE hasieran Ardanzenaren txostenaren alde zegoela, PP kontra azaldu arte. Arzalluzen iritziz, Ardanzenaren txostenak Lizarra-Garaziko akordioaren edukia bera zuen.

ARZALLUZ

■ ■ ■ «Aznarrek ez du onartzen nazio eraikuntza. Eta guk ez diogu hori eskatu. Eskatzen diogun bakarra herri honen eskubideak onartzea da»

Herriaren kasuan horri uko egiten diola behin eta berriz.

Aznarri «bakea lortzeaz arduratzeko» eskatu zion Arzalluzek. «Izan ere, urtebete pasatxo daramagu ETAk su-etena aldarrikatu zuenetik, eta badirudi Aznarrek ez duela ikusten nahikoa denik

erakusteko ETaren asmoa zein den. Egia esan, ez dakit jaun horrek zer behar duen konbentzitzeko berari dago kiola urratsa egitea, benetan gobernu bateko presidente baten mailan baldin badago», esan zuen.

Aznarrek Euskal Herrian eginiko bisita, Arzalluzen iritziz, Almuniarekin zuen bilerak PPri eman dion belduraren isla da. «Izan ere, beldur dira sozialistek babesa eman go ote diegun», gaineratu zuen: «Bai baitakite gehien-

goa lortzeko orduan merkatuan dauden bakarrak nazionalistak garela».

Adierazi zuenez, EAJk Madrilen emango duen babesa Euskal Herriko gatazkari erantzuteko estrategiak baldintzatuko du.

XOUSE SIMAL

Xabier Arzalluz, EAJko Euzkadi Buru Batzarreko lehendakaria, iragan uztailako agerraldi batean.

Kale istiluak amaitzen ez badira EAJ «kalera» irtengo dela iragarri du

■ XABIER ARZALLUZ kale istiluen gainean ere mintzatu zen atzo. Esan zuenez, kale indarkeria amaitzen ez bada edo EH guztiz aldentzen ez bada, EAJ «kalera irtengo da» protesta egiteko.

Euzkadi Buru Batzarreko lehendakariak adierazi zuenez, EAJk ez du «EHrekiko distan-

tzia handitu nahi, batzuetan hala badirudi ere». Izan ere, EAJk eta EHk eraikuntza nazionallean helburu bera dutela gaineratu zuen Arzalluzek; baina, haren iritziz, kale indarkeria «zailtasun praktiko bat» da eguneroko elkarlanean. «Guretzat eguneroko zailtasun bat da, egunerok bai-

taude halako ekin-tzak. Eta ez badira aldentzen edo horrekin amaitzen, kalera irten beharko dugu kale istiluen ondorioz», iragarri zuen.

EHko ordezkariak berehala erantzun zioten Arzalluzi, eguerdirako Arnaldo Otegi eta Rafa Diezek horren inguruan hitz egin baitzuten. Otegi adierazi zuen-

ez, «ezker abertzaleak apustu garbia egin du bide demokratikoaren alde. Eta arazoa ez da kale borroka, baizik eta ea kapaz garen abian jarritako prozesuak aurrera jarrai dezan lortzeko». Rafa Diezek gatazkaren sakon-sakonean begiratzeko eskatu zion, azalean geratu gabe.

EHk abertzaleen aliantza politikoa euskal demokrazia lortu arte garatzeko deia egin du

Prozesuak aurrera egitea euskal agenteen esku dagoela gogorarazi du Otegi

Aitziber Iartza / Donostia

Arnaldo Otegi, egun egon daitekeen «tentaldi» bat dela medio, kezkatu-rik azaldu zen. Izan ere, EHko buruaren ustez, zenbait agentek, EAJk bereziki, prozesuak aurrera egitea Madril eta Parisko agintarien borondatearen baitan dagoela irudikatzen dute zenbaitetan. EHren aburuz, hori ez da horrela, eta, horregatik, «abertzale eta aurrerakoien arteko aliantza politikoa euskal demokrazia lortu arte aurrera eramateko» deia egin zuen, «prozesua soilik euskal agenteen esku baitago»

ARNALDO OTEGI egoera politikoari buruzko azterketa egin zuen atzo, eta kezkatu-rik azaldu zen ekainetik hona agertu diren zenbait jarrera direla medio. Lehenik, gogoratu zuen egungo prozesua abertzaleen eta gehiengo sindikalaren aliantza politiko baten ondorioz hasi zela eta aliantza horren helburua euskal demokrazia lortzea zela. «Hala, helburu horren baitan alderdi politikoek eta agenteek interes partikularrak utzi behar zituzten Euskal Herriaren interesen mesedetan», azaldu zuen Otegi. Hasiera batean hala izan zela uste du, baina gero ez da hala izan, eta ikusi da hauteskundeak «distortsio elementu bat» direla eta hainbatetan «interes pertsonalak» gailentzen direla.

EHk egun «tentaldi bat» dagoela uste du. «Prozesuak aurrera egitea soilik euskal agenteen esku dago, ez Madril ez Parisen. Aliantza

PABLO S. QUIZA

Arnaldo Otegi eta Joseba Permachek prentsurrekoa eskaini zuten atzo Donostian.

ARNALDO OTEGI

■ ■ ■ «Aznar edo Almunia, gai al dira Guardia zibilik, preso politikorik eta marko Konstituzionalik gabe euren proiektua defenditzeko eta Euskal Herriari erabakitzen uzteko?»

politiko abertzale eta aurrerakoia helburu garbia du: euskal demokrazia lortzea. Eta prozesuak Estatu espainiar eta frantsesetik eta haren borondateetik kanpo egon behar du. Berririo euskaldunok sinetsiko al dugu Moncloan Aznar egon edo Almunia egon edo Matignonen Chirac edo Jospin egon euskaldunon arazoak konponduko direla? Sinesten dugu bi estatuek borondatea dutela euskaldunok erabakitzen duguna errespetatze-

ko?», galdetu zuen. EHk argi du ezetz, eta aliantza bultzatzeko deia egin zuen.

Ildo horretan, PSOEk espetxe politika dinamikoago bat eskatu duelako Josu Jon Imaz poztea kritikatu zuen, bai eta ezker abertzaleari baldintza berriak jartzea beti, «label demokratikoa» ez duelakoan. Hala, ere Arnaldo Otegi ezker abertzaleak orain arteko apustuarekin jarraituko duela adierazi zuen.

Presoen auzia ere aipatu zuen Otegi, eta bi arlo aipa-

tu zituen. Batetik, salatu zuen Euskal Herriaren hitza ez dela errespetatzen presoak hemen ez direlako, eta bestetik, presoek «prozesuaren defentsan agerturiko tamainako konpromisoa kalean ere emateko» eskatu zuen.

Otegi Irlanda ere izan zuen hizpide. «Downing Streeteko akordioan esaten da Irlandar herriaren etorkizuna soilik irlandarrek erabakiko dutela, injerentziarik gabe. Oso argi azaldu nahi diegu Aznar, Jospin eta Almuniari halako bat sinatzea desiratzeko duela ezker abertzaleak. Ezker abertzalea prest dago bide demokratikotik soilik defenditzeko proiektu independentista eta sozialista. Gai al dira Guardia zibilik, preso politikorik eta marko Konstituzionalik gabe hori defenditzeko eta Euskal Herriari erabakitzen uzteko?».

Demokrazia eskatzeko manifestazioa abenduaren 6an Durangon

■ ABENDUAREN 6rako manifestazio nazionalera deitu du Euskal Herriarrok-ek, *Hau ez da Espainia ez Frantzia. Euskal demokrazia lelopean*. Manifestazioa arratsaldeko 17:30etan hasiko da, Durangoko liburu azokaren ondoan.

Leloaren zioa azaltzeko-rako orduan, Joseba Permachek gogoratu zuen hainbatek gatazkaren muina «desitxuratu» egin nahi dutela, baina EHk «gatazkaren muinera» jo nahi duela. «Euskal Herriak Frantzia eta Espainiarekin duen gatazka gogorarazi behar dugu. Bi estatuen artean zatitua, etorkizuna erabakitze-ko hitza ematea galarazten zaio», esan zuen HBko ele-dunak. «Hitz horren ukazio-rik bortitza Espainiako eta Frantziako Konstituzioak dira, eta 6an ere Espainiako Konstituzioak dakarren ukazioa kritikatu nahi dugu, eta baita horren ondorioz osatu den marko politikoa ere—Estatutua eta Foru Hobekuntza—, gaineratu zuen.

Hala, EHk marko horri aurre egiteko konpromisoa duela azaldu zuen, «Euskal Herriak behar duen marko berria eraikitze-ko ari baikara». Pemachen ustez, «demokrazian oinarrituriko markoaren beharra euskal gizartean inoiz baino argiago ageri da».

Horregatik, deialdi za-bal bat egin zion gizarte-ari. «Euskal demokrazian sinesten duten guztiei esan nahi diegu badutela aukera bat demokrazia eskatzeko. Herriar orori dei egiten diegu gurekin batera parte hartze-ko».

PSOEk eta IUk prozesu politikoan gehiago parte hartzeko eskatu diote Aznarri

Gobernuak «ausardia» ez ezik, «adorea» duela erantzun die Piquek enpresariei

Erredakzioa / Donostia

PSOE eta IUk prozesu politikoan parte har dezala eskatu zioten atzo Jose Maria Aznar Espainiako presidenteari, eta bat egin zuten herenegun euskal enpresarien aldarriarekin. Enpresariak «ausardia politikoa» galdegin zioten Aznarri. Piquek, baina, erantzun zuen Gobernuak ausardia ez ezik «adore politikoa» duela.

PSOE-KO idazkari nagusi Joaquín Almunia «inmobiliismoa» egotzi zion atzo Jose Maria Aznarri, Euskal Herriko prozesu politikoan herriarren artean dagoen «pazientzia eza ikusita» ez duelako ezer egin. Radio Catalunya egin adierazpenetan, Almunia esan zuen Gobernuaren esku-hartzea faltan sumatzen duela «behin betiko bakera hurbilduko gaituen prozesua bidera dezan».

«Badirudi behin baino gehiagotan Jose Maria Aznar Don Tancredo dela prozesu honetan. Eta uste dut hau izugarritzko akatsa dela», nabarmendu zuen Almunia.

EAEko IUko koordinadore nagusi Javier Madrazo ildo beretik mintzatu zen atzo. Haren ustez, Gobernuari neurriak hartzeko eskatu zaiolarik, Aznarrek gogoeta egin beharko luke.

«Erabat lotsatuta geratu

TXEMA FERNANDEZ / EFE

Jose Maria Aznar euskal enpresarekin izan zen herenegun.

beharko luke, joaten den leku guztietara prozesua bultzatzeko neurri konkretuak har ditzala eskatzen diotelako», adierazi zuen Madrazok. Horrek zer pentsatua eman behar liokeela gaineratu zuen. Dena dela, IUko buruak ez du itxaropen handirik Espainiako presidentearengan, «ez dago hura mugiaraziko duenik eta ez du inongo interesik egoera desblokeatzeko», ohartarazi zuen.

Madrilgo Gobernuako bozeramaile Josep Piquek, hala ere, geurtatu egin zuen Exekutiboan «ausardia» falta

denik, eta «adorea» duela esan zuen. Prozesua ez dela «azkartu» behar nabarmendu zuen.

Ildo horretan, Gobernuko iturriek jakinarazi zuten atzo Aznarren Exekutibak ez duela asmorik prozesuan inolako iniziatibarik hartzeko ETAK Gobernuak igorritako agiriari erantzuten ez dion bitartean.

Aukerak aprobetxatu

Euskal enpresariak egin adierazpenei erantzunez, Piquek esan zuen bakegintza ez dagoela eginga «pazientzia gutxi dutenentzat» eta gogo-

ratu zuen Gobernuko presidentearen nahia «bakea lortzeko edozein abagune aprobetxatzea» dela, baina ordain politikorik gabe. Piquer ustez, prozesu politikoak «kartzela politikan aldagetak egin» egokitu daiteke, eta aldagetak horiek «behar direnean emango dira».

Bestalde, PPko idazkari nagusi Javier Arenasek euskal enpresariei eskatu zien «beste lekuetara» joan daitezela, Espainiako Gobernuak «gidaritzari eutsi baitio bake prozesuan». Arenasen iritziz, bake alorrean Exekutibak «iniziatiba guztia izan du».

PSOE eta EAJ berriz elkarrekin hitz egiten hastea ona dela uste du Ramon Jauregik

Erredakzioa / Donostia

PSOE-KO politika autonomikoko arduradun Ramon Jauregik beharrezkotzat jo zuen atzo «bake prozesua bideratzeko» PSOE eta EAJ berriz elkarrekin hitz egiten hastea.

Zaila ikusten du bere alderdia eta EAJren artean akordio bat lortzea, «talde abertzalea Lizarrako Itunari lotuta dagoelako», baina mesedegarri ikusten du bi alderdien arteko elkarriketa prozesu politikoan aurrera egiteko.

Jauregiren aburuz, «PSOE-EAJren arteko harremanak HBN kezka sortu baldin badu, ona den seinale da», eta gogoratu zuenez, EAEn, bere alderdiak eta jeltkideek «aniztasunetik bizikidetzaren garairik zabalena» eraiki dute.

Haren iritziz, bakea bermatzeaz gain, gaur egun PSOEren eginbeharra «estatutuaren kontrako aldarriak konstituzioaren esparrura bideratzea da».

Bestalde, datorren udaberrian izango diren hauteskunde orokorre begira, PSOEkanpaina «barea egingo du, jendearengandik hurbilekoa, eta progresisten botoa eskatuko du», adierazi zuen Ramon Jauregik.

PSOEko arduradunak uste du bere alderdiak hauteskundeak irabaz ditzakeela eta modu horretan ekingo die hauteskunderi.

Elkarri: «PPko Gobernua da prozesuak aurrera egiteko oztopo nagusia»

Joseba Arruti / Bilbo

MADRILGO Gobernua Euskal Herrian abian jarritako prozesu politikoa arriskuan jartzen ari dela adierazi zuen atzo Jonan Fernandez Elkarriko koordinatzaileak. Haren iritziz, bi dira baieztapen hori egiteko arrazoiak. Batetik, Aznarren gobernuak alderdi guztien arteko elkarriketei uko egitea; eta bestetik, espetze-politikaren aldagatari muzin egin izana.

Horien ondorioz, «une hauskor honetan PPko Gobernuaren estrategia aurrera egiteko eta bakeprozesua sendotzeko dagoen

oztoprik handiena» dela uste du Elkarrik.

Gogoketa hau talde honek prozesu politikoaren egoerari buruz landu duen txosten batean jasotzen da. Elkarrik hiru txosten landu ditu. Bata nazioartera zuzendutakoa; bigarrena, espetze-politikan oinarritua, Kongresuko eta Senatuko alderdi politikoei igorri baitzaie; eta hirugarrena, atzo aurkeztutakoa, bien sintesia.

Elkarriren ikuspuntuaren berri ematen duen txosten honetan esaten denez, «Euskal Herriak bizi duen egoera duela urte eta erdi baino

askoz hobea da. Dena den, gerrarik eza/bakerik eza egoera batean gaude, eta berria ez da ernatzen ari ezta zaharra hiltzen ere». Elkarriren aburuz, «orain une zail batean gaude eta negoziazio fase batean sartzea lortzen ez badugu, egungo blokeoak krisi larri batera eraman gaitzake».

Etorkizunari begira, Elkarrik hiru lehentasun daudela deritso. «Alde batetik, elkarriketa askotarikoak eta gurutzatuak bultzatu behar dira, metodologia malgu baten barruan. Bigarrenik, biktimen tratamen-

MIKEL HUARTE

Jonan Fernandez Elkarriko koordinatzailea.

duan adostea, espetze-politika aldatzea eta kaleko indarkeriarekin amaitzea beharrezkoa da, prozesuaren nolabaiteko humaniza-

zioa lortzeko». Azkenik, adiskidetzeko kultura eta gizartearen parte hartzea bultzatu behar direla nabarmendu du Elkarrik.

Akitaniak 4,7 miliar libera izanen ditu 2000-2006 kontratu-planaren baitan

Kopurua finkaturik, lagunduko diren proiektuak zehaztuko dira urtarrila bitartean

Hur Gorostiaga / Baiona

**Akitaniako eskualdeak 4,7 mila milioi libera jasoko ditu Estatuaren aldetik 2000-2006 kontratu-planaren baitan (120.000 milioi pezeta). Aurreko plangintzarekin konparaturik, %55,6ko igoera ukan du. Arloka, Hezkuntza Nazionalak, azpiegiturek eta lurralde antolaketak lortu dute laguntza-
ren gorakadarik handiena. Orain zein proiektu zehatz lagunduko den dago ikusteko.**

ESTATUAREN eta eskualdeen arteko kontratu-planak dezentralizazio prozesuaren ondoren abiatu ziren, 1984 urtean. Geroztik egin diren plangintzak bost urtekoak izan badira, 2000-2006 plangintzak sei urteko iraupena izanen du lehen aldiz. Urte bat gehiagorako diru emaitza dela kontuan izanik ere, igoera nabarmena (%55) erdietsi du Alain Rousset Akitaniako lehendakariak.

Diruaren finkapena bi etapatan egin da. Lehen joan den uztailean egin zen, Estatuak 3,7 mila milioi libera finkatu baitzituen. Joan den asteleheneko erabakiz, aldiz, Matignonek bertze mila milioi libera gehitzea deliberatu zuen, 4,7 milioi liberara heltzeko.

Kontratu-planak, Akitaniaren heldu diren sei urteetako plangintzarik garrantzitsuenak finantzatzeko balioko du. Estatuak proiektu batean ezarriko duen libera bakoitza, Akitaniak bertze hainbertze ezarriko du, gainerateko egitura publiko edo pribatuek ezarriko duten diruaz gain. Estatuak finkatutako oinarritik abiatuz, 10 mila milioi liberako inbertsioak egin daitezke heldu diren sei urteetan Akitanian (250 mila milioi pezeta). Akitaniak finkatutako orientabideen arabera, Estatuak arloz arloko diru banaketa bat egin du. Igoerarik nabarmenena Hezkuntza Nazionalak, azpiegiturek eta lurralde antolaketak ukan dute. Azpiegitura sailean, trenbide egiturek laguntza berezia ukanen dute, sei aldiz handitu baita buxeta. Ingurugiroak eta kultur arloak izan dute igotzea ere azpimarragarri da. Aitzitik, kanpo komertzioa 14

Alain Rousset, Akitaniako Eskualdeko Kontseiluko lehendakaria.

milioi liberetara mugatu da eta mugaz gaineko laguntzarako ez da krediturik banatuko plagintzaren baitan, Europatik heldu diren laguntzengandako printzipioen norabide guztiak mugaz gaineko lankidetzak bultzatzen badituzte ere.

Diru kopurua finkaturik, lagunduko diren proiektu zehatzak zeintzu izanen diren finkatu beharko dute urtarrila aitzin, estatu eta eskualdeko ordezkariak.

Ipar Euskal Herriak plangintza berriaz lor dezakeen onura zein izan daitekeen ez da oraindik argitu. Ipar Eus-

Akitaniako 2000-06 kontratu plana

DATUAK MILIOI LIBERATAN	94-98	00-06	hazkundera
Laborantza	590,4	760	%28,73
Kultura	70,7	100	%41,44
Hezkuntza Nazionala, Ikerketa eta Teknologia	441,9	750	-
Enplegu eta Prestakuntza	154,3	210	%36,10
Ingurugiroa	62,3	100	%60,51
Azpiegitura eta Garraioak	1.279,3	2.022	%58,06
Lurralde antolaketa	81,7	200	%144,8
Industria	170	225	%32,35

kal Herria Akitaniako bost departamenduetariko baten erdia besterik ez da. Aldiz, unibertsitate eta hizkuntza mailan anitz dira itxarope-

nak, baina momentuko ez dituzte arloari buruzko proiektuak zehaztu, Nicole Peryk egin filtrazio zenbait salbu.

Ordezkarik sozialistak, pozik

■ ALAIN ROUSSET Akitaniako lehendakaria lehen-lehenik, eta berarekin batera Nicole Pery Estatu idazkaria eta Jean Espilondo diputatu sozialista, pozik agertu ziren atzo Akitaniak kontratu-planeari lortu duen diru kopurua dela eta; izan ere, Parisen eta Bordelen sozialistak baitira nagusi. Alain Roussetek, «egindako parioa berte» duela adierazi

zuen. «Akitaniaren-dako garaipen bat izan da, Frantzia mailan 22 eskualde-ek erdietsitako hiru-garren upatze garrantzitsuen baita. Estatuaren laguntza mailan Frantziako eskualdeen arteko hamazazpigarrena izan ondoren, gaur egun bi postu igo ditugu sailkapenean hamabosgarren kokatze» azpimarratu du.

Nicole Peryk «al-

biste ona» dela erran zuen atzo. «Aitzineko bi kontratu planetan ukan atzerapena gairatutako indar berezia egin da. Kontratu-plan berriarekin, Ipar Euskal Herriaren garapen orekatu eta iraunkorra erdietsiko dugu» ohartarazi du. «Montauryko kanpusaren bigarren atala, TIUko atal berri baten ezarpena eta Paue eta Baionaren artean arituko den hiz-

kuntzen zentru baten ezarpena plangintza berriaren baitan gauzatuko dira. Gisa berean, plataforma teknologiko berri bat sortuko da» adierazi du Jospinen Gobernuak kide denak.

Gisa berean, euskara eta okzitanieraren baloratzea eskualdearen lehentasunetarik izanen direla aitzinatu du Nicole Pery Estatu idazkariak.

UDA Trebiñok manifestazioa antolatu du larunbaterako

■ EAE-Gaztela bitariko batzordea biltzeko eskatu du

Agentziak / Gasteiz

TREBIÑOREN auzia konpontzeko eskatuko du berriro UDA elkarteak datorren larunbatean Gasteizen egingo den manifestazioan.

Antolatzaileek nahi dute erakundeak «inplikatzeari» gatazkari irtenbidea emateko. Hori dela eta, Arabako Foru Aldundiaren aurrean bilduko dira, PPren jokabidea salatzen bide batez.

Javier Ruiz eta Pedro Portilla UDA elkarteak kideek adierazi dute ez dagoela «aitzakiarik» Trebiñoren gaia ez konpontzeko. «Ezin dugu beti horrela egon, behin-behineko egoeran», esan zuen Ruizek, eta dei egin zien EAEko eta Gaztelako agintariei «erantzukizunez» joka dezaten.

EAE-Gaztela bitariko batzordea biltzeko datarik ez dagoela oraindik jakinarazi zuten, halaber. Haatik, bilera egitea ez da ezinbesteko baldintza, UDAkoen ikuspuntutik, enklabeak behar dituen zerbitzuak eskaintzeko. Horregatik zerbitzuak «era normal batean» eskaintzeko eskatu zieten erakunde-
deei.

«Pazientzia eskatzen digute, baina Trebiño garapenerako tren guztiak galtzen ari da», kexatu ziren.

Atutxa «harrituta», kurduei buruzko erabakiagatik

Agentziak / Gasteiz

JUAN MAIA ATUTXA Gasteizko Legebiltzarreko lehendakariak «harrituta» azaldu da Auzitegi Konstituzionalak kurduei buruz hartutako ebazpenarengatik. Atutxak aurreratu du Legebiltzarra Auzitegiak emango dituen azalpenen zain dagoela.

Konstituzionalak artxibatatu egin du kurduek Legebiltzarrean bilera egiteko auzia. Aipatu du Madrilgo Gobernuak erre-kurtsoa kendu egin duela eta horregatik artxibatu duela. Erabakia azaroaren 10ean hartu zuen.

EHk emakume atxilotuei eginiko torturak azaldu ditu European

Emakumeen Eskubideen Batzordeko kideei txostena eman die

Erredakzioa / Donostia

Komisarietan torturatutako bost emakumeren kasuen berri eman zuen atzo EHk Europako Parlamentuko Emakumeen Eskubideen eta Aukera Berdintasunaren

Batzordean. Gorostiagak ezin izan zuen agerpen ofizialik egin, baina batzordekideei txostena helarazi zien. Txostenean Encarnacion Blanco, Maite Pedrosa, Kristina Gete, Nekane Txapartegi eta Rita M.R. brasildarraren kasuak ageri dira.

KOLDO GOROSTIAGA EHko europarlamentarioa bost emakumeren tortura kasuak modu ofizialean aurkezten saiatu zen Emakumeen Eskubideen eta Aukera Berdintasunaren Batzordean. Ofizialki egitea ez zuen lortu, bertako presidentek esan baitzion txostenean kasu jakinak azaltzen direla eta batzordeak ez dituela banakoen kasuak aztertzen. Hala ere, presidentek txostena hartu zuen eta aztertuko zuela jakinarazi zion EHko europarlamentarioari. Gorostiagak, halaber, batzordekide guztiei helarazi zien txostena, eta prentsari ere eman zion gertaeren berri. Koldo Gorostiagak azaldutakoaren arabera, txostenak harriidura eta interesa piztu zuen hainbat batzordekideren artean.

Koldo Gorostiaga eurodiputatuak zabaldu txostenak bost kasu biltzen ditu. Bategik, Rita M.A. Bilboko komisaria batean bortxatutako brasildarraren kasua azaltzen da eta, bestetik, ETArekin zerikusia zutelakoan atxilotutako lau emakumeren kasuak.

Kasu bat Encarnacion Blancorena da. Emakume hori Guardia Zibilak atxilotu zuen, 1992an, eta mediku txostenetan tortura erakus zezaketen hainbat aztarna zeuden arren, kasua ikerketarik egin gabe artxibatu zen. Nazio Batuen Torturaren Kontrako Batzordeak ere salatu zuen kasua.

Maite Pedrosa, Kristina Gete eta Nekane Txapartegiren kasuak ere azaltzen dira. Hirurak Guardia Zibilak atxilotu zituen, 1998ko martxoa eta 1999ko martxoa bitartean. Hirurek tortura latzak eta umilazio sexualak jasan izana salatu zuten. Maite Pedrosa, gainera, guardia zibilek bortxatu egin zuten, behatzak, eskuak eta objektu metaliko bat —polizien arabera, pistola bat— baginatik sartu baitzizkioten. Kristina Getek eta Nekane Txapartegik ere antzeko torturak jasan behar izan zituzten. Guztiek, gainera, kolpeak, mehatxuak, poltsa eta halako torturak salatu zituzten. Testigantza horiek azaltzeko, Gorostiagak presoek eginiko salaketa judizialak bildu ditu txostenean.

Koldo Gorostiagak elkartasuna adierazi zien poliziaren esku tratatu txarrak jasan dituzten emakume guztiei. «Emakume hauen sofrimendua bikoitza da; izan ere, lege antiterroristapean egotearen eta inmigrantea izatearen sofrimenduaz gain, emakume izateagatik bortxaketak ere pairatu behar izan baitituzte», azaldu zuen Koldo Gorostiagak.

EDURNE KOCH

Kristina Gete preso, Donostiako zinegotzi kargua hartu zuen egunean.

Auzi batean Sergio Polo preso absolutu egin dute

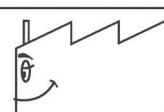
■ Kasuagatik zigortutako beste bi pertsonen deklarazioa ez dela nahikoa erabaki du epaileak

Agentziak / Madril

ORAIN arte Madrilgo Entzutegi Nazionalean ohiko irizpidea izan dena alde batera utzita, bertako laugarren salak Sergio Polo euskal preso auzi batean absolututzea erabaki du. Hala, Polok Basati komandoko kide gisa trenbide batean lehergailu bat jarri zuela esateko frogarik ez dagoela erabaki du epaimahaiak. Poloren aurka zegoen froga bakarra auzi honegatik zigortutakoen —Agustin Almaraz eta Iñaki Alonso— testigantza zen, eta epaima-

hairen arabera, froga hori ez da nahikoa, bestelako inolako frogarik ez baitago. «Karguzko froga bakarra inputatutako beste pertsona baten deklarazioa denean, Auzitegi Konstituzionalak ebatzi du ezin dela froga osotzat hartu, bestelako frogarik ez den artean», dio epaiak. Frogek errugabetasun printzipioa ez zutela apurtu dio epaiak.

Bestetik, atzo Polo berriro epaitu zuten, Almaraz eta Alonsorekin beste ekintza bat egin zutelakoan. Horretan ere froga bakarra bien deklarazio polizialak dira.

JORNADA ISO 14001 Y DIRECTIVA IPPC

ISO 14001 ETA IPPC ARTEZTARAUARI BURUZKO JARDUNALDIA

Asistencia Gratuita
Partehartzea Dohain

Plazas Limitadas
Plaza-kopuru Mugatua

¿Cómo debe afrontar la empresa vasca los nuevos retos ambientales?

Euskal enpresak nola egin behar die aurre ingurugiro-erronka berriei?

Dirigido a: Gerentes, Directores Técnicos, Directores de Calidad y Responsables de Medio Ambiente.
Norentzat: Gerente, Zuzendari Tekniko, Kalitate-arduradun eta Ingurugiro-arduradunentzat.

PROGRAMA: (9:30 - 13:00 h.)

Francisco José Ormazabal. Consejero de Ordenación del Territorio, Vivienda y Medio Ambiente del Gobierno Vasco.

Esther Larrañaga. Viceconsejera de Medio Ambiente del Gobierno Vasco.

Luz Enparanza. Directora de AENOR Zona Norte.

Cristina Campos. Directora de Calidad y Medio Ambiente de Zorelor, S.A.

Ignacio Urcelay. Director de Planta de Seytra, S.A. Grupo Elay.

Eduardo Fernández Giménez. Ministerio de Industria y Energía.

Ignacio Quintana. Director Técnico de IHOBE.

José Zurita. Secretario General del SEA.

Lugar/Lekua:

Palacio de Congresos Europa, Vitoria-Gasteiz
Europa Kongresu Jauregia, Gasteiz

Fecha: Jueves, 2 de Diciembre de 1999.
Eguna: 1999ko abenduaren 2a, osteguna.

Organizadores / Antolatzaileak:

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO
LURRALDE ANTOLAMENDU,
ETXEBIZITZA ETA INGURUGIRO SAILA
DEPARTAMENTO DE ORDENACION DEL
TERRITORIO, VIVIENDA Y MEDIO AMBIENTE

Se entregará gratuitamente:
• "Programa de Promoción de la Gestión Ambiental" del Gobierno Vasco.
• "200 recomendaciones para la reducción de residuos".

Para más información póngase en contacto con la Sra. Nekane Ibarguen. **Informazio gehiago nahi izanez gero, Nekane Ibarguen andrearekin harremanetan jarri.** Tel: 94 423 07 43

Gazteen egoerari buruzko diagnosia egin dute hainbat taldek, Udalbiltzari aurkezteko

Euskal Herriko Gazte Mugimenduaren I. Bilgunea antolatu dute etziko, Bilbon

Eider Goenaga / Donostia

Jarrai eta Gazteriak erakundeek duela hiru aste iragarri zuten Euskal Herriko gaztediaren egoerari buruzko diagnosi bat egingo zutela, Udalbiltzari aurkezteko. Gazte mugimenduetako ehun taldeekin jarri dira harremanetan orduz geroztik, eta 60 taldek parte hartu dute etzi aurkeztuko duten txostena egiten. Horretarako, Euskal Herriko Gazte Mugimenduaren I. Bilgunea antolatu dute etziko, Bilbon.

HIRU ASTEZ Euskal Herriko gaztediaren diagnosia egiten jardun duten gazte taldeen izenean, Garikoitz Mujikak (langabetua), Didier Agerrek (artzaina) eta Igor Arroyok (ikaslea) hitz egin zuten atzoko prentsaurrekoan. Adierazi zuten, etzi aurkeztuko duten txostena «gaztediari buruz gazteek egindako diagnosia izango da». Txostena Udalbiltzak Euskal Herriari buruz egingo duen diagnosi orokorrean sartzeko helburuz egin dute, besteak beste.

«Hainbat gogoeta egin dituzte orain arte gazteen inguruan, bai EAEko hiru probintzietan, bai Nafarroan, eta baita Ipar Euskal Herrian ere. Baina gogoeta nazional baten behar larria ikusi genuen, orain arte horrelako gogoeta gutxi egin baitira», adierazi zuen Mujikak. Izan

Garikoitz Mujika, Didier Agerre eta Igor Arroyo, atzo, Donostian eskainitako prentsaurrekoan.

ere, nabarmendu zuen diagnosia egitean argi eta garbi ikusi dela gazteen arazoak ildo berekoak direla «Tuteran, Bilbon, Tolosan zein Miarritzen». Adierazi zuen, bestalde, beharrezkoa ikusi dutela gogoeta gazteek egitea, orain arte kaleratu ikerketa eta gogoeta guztiak adituek egindakoak izan baitira, «hirugarren pertsona» egindakoak.

Gazteen egoera hamar ataletan banatu dute diagnosia egiterakoan, eta bakoitzean horrekin zerikusia duten gazte taldeek egin dute lan. Hala, sozioekonomiaren alorrean,

ELA eta LAB Gazteak, Duina eta Baserritar Gazteak aritu dira; aisialdian, Euskal Herriko Eskautak; kirolaren atalean, herrietako hainbat kirol talde; eta irakaskuntzan, Ipar Euskal Herriko Ikasleak, IA, Lugorri, Elkarlanean eta EHUKo eta NUPEko 25 klaustrakide. Komunikabideak, euskara, kultura, militarizazioa, gay eta lesbien arazoa eta emakumearen problematika izan dira beste lan arloak. 60 taldek parte hartu dute, eta haien ekarpenek diagnosiari eman dioten «aniztasuna» nabarmendu zuten atzoko agerraldian.

Gazteen I. Bilgunea

Etziko biltzarrari buruz Didier Agerrek hitz egin zuen. Euskal Herriko Gazte Mugimenduaren I. Bilgunea deitu dute, eta Bilboko Juan Larrea aretoan egingo da, goizeko 11:00etan hasita; eta hainbat talde eta gazte ugari biltzea espero dute. Han aurkeztuko dute, jendaurrean lehen aldiz, egin berri duten diagnosia. Udalbiltzari ere etzi emango diote gazteen egoerari buruz egindako diagnosia, haiek euren diagnosi orokorra egitean gazteen ikuspegia sar dezaten.

Nafarroako Parlamentuak aho batez onartu du Arartekoaren kargua sortzea

■ PSNk aurkeztu zuen lege proposamenak alderdi guztien babesa jaso zuen atzo

I. Arrizurieta / Iruñea

NAFARROKO PARLAMENTUAK aho batez onartu zuen atzo PSNk Arartekoa sortzeko egin lege proposamena. Kargu horrek, herritarren eskubideak eta askatasuna bermatzeko, Administrazioaren lana arakatu beharko du.

UPN, Arartekoa sortzearen aurka bazen ere, alde bozkatu zuen. Dena dela, erregionalistek diote «azterketa konstituzionala behar bezala» gainditu beharko duela.

Gainontzeko alderdiek baiezkota bozkatu arren, PSNren jarrera aldaketa kritikatu zuten. EHk «neurri ona eta beharrezkoa» dela esan zuen. «PSNren neurrian eta poltsikoan eginga, oraindik manekaitz batzuk kokatu gabeak ditu eta», gaineratu zuen.

IU-EBk, CDNk eta EA-EAJk ere begi onez ikusi dute ekimena. IUren iritziz, «ona izan liteke demokrazian aurrera egiteko». CDNk 1989an kargu bera proposatu zuela gogoratu zuen, eta UPNk ez zuelako nahi bota zela atzera. EA-EAJk, berriz, oposizioko beste alderdiek bezala, euskarazko izena izan dezala eskatu zuen atzo.

Arkaitz Saez eta Aratz Gomezen arrestatzea salatu du Gazteriak taldeak

■ Polizia etxean jasan duten tratuagatik kezka agertu du gazte erakundeak

Erredakzioa / Baiona

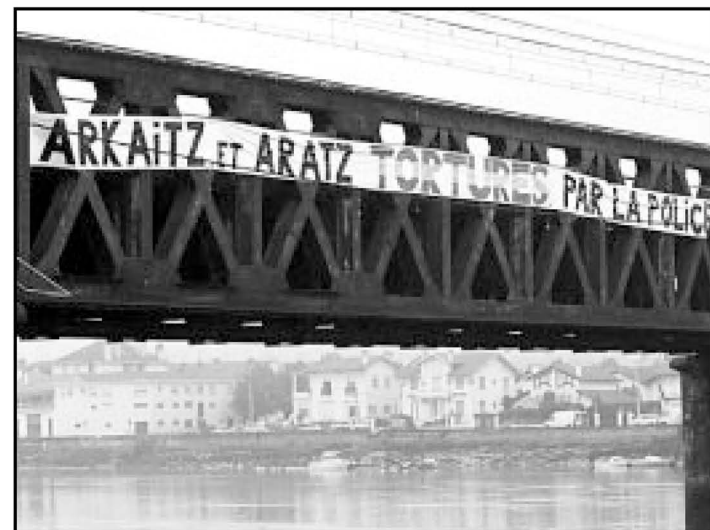
ARATZ GOMEZ eta Arkaitz Saez Azkaine eta Hiriburuko gazteen arrestatze eta espetxeratzea salatu zuen atzo Gazteriak Ipar Euskal Herriko gazte mugimendu abertzaleak. «Arkaitzek eta Aratzek ukan duten tratamenduaz oso kezkatuak gara. Nazioarteko hainbat taldek dagoeneko salatu dituzte Espainiako komisarietan egiten ohi diren torturak. Oroitarazi behar da euskal militanteak bortizki torturatuak direla, eta, beste-

ak beste, Juantxo Esnal eta David Gramontek iaz Sevillan atxilotuak izatean tortura salbaiak ukan zituztela salatu zuten. Zenbat arrestatze, tortura, presondegia, zapalketa eta inposaketa jasan behar dugu orain?», galdegin zuen Gazteriak taldeak, Lizarra-Garaziko akordioak eta ETA erakunde armatuaren su-etena urtea beterik dutela oroitarazi ondoren.

«Baina urte batez Frantziako zein Espainiako estatuak inmovilismo beldurgarrian

sartuak dira. Gure herrian bizi dugun gatazkaren konpontzeko aukera paregabe hau baliatu beharrean, suari ematen ari dira, helburu horretarako bitarteko guztiak ezaririk», azpimarratu du Iparraldeko gazte erakundeak.

«Aratz Gomez eta Arkaitz Saez bortizki torturatuak izan dira, eta urteak eta urteak iragan beharko dituzte presondegietan. Ezintasuna sentitzen dugu ikustean bihar, beharbada, beste gazte batzuk arrestatuak izanen

BOB EDMÉ

Baionan pankarta bat jarri zuten Saez eta Gomezen atxiloteta salatzeke.

direla eta urteetako presondegia zigorrena zigortuko dituztela. Baina badakigu gatazka politikoa konpontzen ez duguno, horrela iza-

nen dela», adierazi dute. Azkenik, «Gazteriak taldeak prozesu politikoan aitzina egiteko parioa» egin duela azpimarratu dute.

JOXE LACALLE

Garziandia aske, 18 urte igaro eta gero. Rikardo Garziandia herenegun atera zen Burgoiko espetxetik. Atzo familiarekin eta lagunekin ospatu zuen etxera itzuli izana. Garziandia 18 urtez Espainiako hainbat espetxetan egon da, Guardia Zibilak 1981eko urrian atxilotu zuenetik. Garziandiak aske behar zuen duela hiru urte, kondenaren hiru laurdenak orduan bete zituela. Langraizen egon zen denboran izan ezin, Euskal Herritik kanpo eman du denbora gehiena.

Herrerako hamabost presoek aurkako salaketa jarri dute

«*Kalumniak, irainak eta kalteak*» egitea leporatzen diete

Joseba Arruti / Bilbo

Herrera de la Manchako kartzelako zuzendaritzak bertan dauden 15 euskal preso politikoen aurkako salaketa jarri du, hormetan pintadak egiteagatik sakabanaketaren aurka eta presoak Euskal Herriratzearen alde. Epai-leak deklaratzera deitu ditu.

HAMABOST euskal preso politikoren aurkako salaketa jarri du Herrera de la Manchako kartzelako zuzendaritzak, «kalumniak, irainak eta kalteak» leporatuta. Zuzendaritzak salatu duen gertaera hau da: presoek kartzelako hormetan pintadak egin izana sakabanaketaren aurka eta presoak Euskal Herriratzearen alde. Presoek sakabanaketaren kontra bultzatutako ekintzen barruan kokatzen dira pintada horiek.

Salaketa horren ondorioz, diligentziak zabaldu ziren Manzanareseko bigarren epaitegian, eta epaileak preso horiei deklarazioa hartzera joango da kartzelara bertara, abenduaren 20an.

Presoen protestak espetxetan

Gose greban diren presoekiko elkartasunez, Alcalá Mecoko kartzelakoek itxialdi iraunkor bati ekin zioten azaroaren 15ean. Horrez gain,

aurrekoarekin batera, kartzela guztian kartelak jartzen ari dira, azaroaren 1etik gose greban dituzten kideak egoera horretan daudenetik zenbat egun igaro diren jakinaraziz. Amnistiaren Aldeko Batzordeek adierazi dutenez, duela hamabost egun, protesta ekintza bat egiten ari

zirenean, funtzionarioek kolpeka behartu zituzten ziegatara itzultzen.

Bestalde, Puerto 1 kartzelan dauden zortzi euskal presoak 24 orduz euren ziegetatik irteten barik egon ziren aurreko asteartean, Euskal Herrian bizitzeko duten eskubidea aldarrikatzeko eta Frantziako gobernuaren jokabidea salatzen.

Bestalde, gaur Errezil, Deustua, Orereta, Donostiako Gros auzoan eta Gasteizen kontzentrazioak eta manifestazioak egingo dira gose greban diren presoek aldarrikapenekin bat egiteko.

Sotero Etxandi preso ospitalera eraman dute, gose grebagatik

SOTERO ETXANDI preso nafarra, beste 19 euskal presorekin batera, gose greban da azaroaren 1etik. Atzo, Sotero Etxandi Iruñeko ospitalera eraman behar izan zuten. Iruñeko espetxeko medikuek ikusi zuten gibela handitua zuela, eta horregatik zenbait proba egin behar zitzaizkiola erabaki zuten. Lerro hauek idazteko orduan ez zen jakina

Etxandi zer moduz zegoen, ezta ospitalean jarraitzen zuen edo espetxera eramana zuten berriro. Etxandik 15 kilo galdu ditu jada eta hotzak dago denbora guztian.

Aipatzekoa da, halaber, Iruñeko espetxeko beste preso politikoa ekimen ugari egiten ari direla gose greban direnei elkartasuna adierazi eta prozesu politikoren alde egiteko.

Bilboko Udalak Udalbiltzan sartzea onartuko du gaur

■ *PSE-EEk eta PPk gogor kritikatu dute hori*

Erredakzioa / Bilbo

BILBOKO UDALEKO EAJ-EA, EH eta ICV taldeek premiazko mozio bat aurkeztu dute, gaurko bilkuran Udalak Udalbiltzan sartzea onartzea. Mozioak Bilboko Udalak Udalbiltzaren helburuekin bat egin eta bertako kide izatea proposatzen du. Hiru taldeek Udaleko 29 zinegotzietatik 15 dituzte.

Mozioaren inguruan PSE-EEk eta PPk kritika gogorrrak egin zituzten EAJren aurka. Sozialisten ustez,

horrek «ez du aukerarik uzten Udalean alderdi bien arteko akordioak lortzeko». Dimas Sañudo zinegotziak adierazi zuenez, «EAJk badaki guretzat erabakigarria dela halako mozioak ez planteatzea. Gainera, Iñaki Azkunak egiten duen eta egin nahi duenaren arteko kontraesana agertzen du». PPko Antonio Basaagoitik bat egin zuen sozialistekin. «Udalbiltzaren inguruko mozioarekin, EAJk HBren esku utzi du Bilboko Udalaren gidaritza», esan zuen.

JON BERNARDEZ / EFE

Sanguinettik bide bakartzat jo du elkarrizketa.

Julio Maria Sanguinetti Uruguako presidentea Juan Jose Ibarretxe EAEko lehendakariarekin bildu zen atzo, Uruguain. Sanguinettik gatazka konpontzeko elkarrizketaren beharra nabarmendu zuen, «hori baita bide bakarra».

ERASOEN AURKAKO PLATAFORMA FEMINISTAK ANTOLATU DU EGUERDIKO 12:00-ETARAKO EAE OSOAN

Emakumeen hilketak salatzeke, bost minutuko geldialdira deitu dute gaurko

■ Gaua eta kalea emakumearenak ere badirela esan, eta lortutako gune eta ordutegiak ez lagatzeko eskatu die andreei Plataformak

■ Emakumeen aurkako erasoak, arazo pribatua ezik, soziala eta politikoa den heinean, erantzukizuna guztiona dela diote

■ Emakume taldeek hainbat mobilizaziotara deitu dute gaurko Emakumeen kontrako Tratu Txarren Aurkako Egunean

Gorane Agirre / Bilbo

GIZARTEAK onetsi egin duen emakumeen kontrako egiturazko biolentzia azalerazi eta bere aurkako kontzientzia sortu asmoz, protesta kalera ateratzea erabaki du Erasoen Kontrako Plataforma Feministak. Horrela, gaur eguerdiko 12.00etan bost minutuko geldialdia deitu du eguneroa den emakumeen hilketa, eta bereziki Virginia Acebes gaztearena salatzeke.

Emakumeen aurkako biolentziaren arrazoiak ugariak direla aipatu zuten Plataformako ordezkariak. Hala nola, gizartean sustraitua dagoen sexismoa emakumea zapaldu eta menderatu egiten duen sistema patriarkala ahalbidetzen duena; emakumearen gorpuaren balioaren galera; gizabanakoen arteko harremanetan ematen den biolentzia, edota gaitsezten ez diren jarrerak sexistak.

Biolentzia horri aurre egiteko hainbat aterabide jorratu beharra nabarmendu zuten Plataformak. Esaterako, hezkuntza; autodefentsa; emakumeen autoestima, duintasuna eta independen-

Eskabidek atzo arratsaldean Donostian egin zuen kontzentrazioa.

PABLO S. QUIZA

tzia; egungo legediaren aldatzea; erasotzaileei erantzunkizunak eskatzea; emakumeen aurkako biolentzia irudiak hedabideetatik ezabatzea; mota honetako gertaeren aurrean gizartearen gaitsezpena, eta arazo honetan alderdi politiko eta instituzioak inplikatzeko.

«Emakumeen aurkako erasoak ez dira arazo pribatu bat, arazo sozial eta politikoa baizik eta guztioi dagokiguna eraso horiei aurre egitea», nabarmendu zuten. Horregatik, erasorik ez isilarazteko eta beraien konplize ez bihurtzeko deia egin zieten hiritarrei.

Bortxaketa, eraso eta erahilketen aurrean, emakumeak lortu dituen gune eta ordutegiak alboratu ezin dituela azpimarratu zuten, «kalea eta gaua emakumearenak ere» badirela gaineratuz.

Ildo horretan, beren gorputza, bizitza eta askatasuna defendatzeko baliabideetaz

hornitzea eta elkarrekin antolatzeke deia egin zieten emakumei.

Ekitaldiak

Guar ospatzen den Emakumeen Kontrako Tratu Txarren Aurkako Nazioarteko Egunean hainbat mobilizazio deitu ditu Erasoen kontrako Plataforma Feministak Bilbon. Horrela, Arriagan eta Bizkaiko Entzutegien aurrean kontzentrazio bana egingo dituzte, hurrenez hurren, goizeko 10.00etan eta 11.00etan. Orduete beranduago bost minutuko geldialdia deitu dute eta arratsaldeko 19.30etan, berriz, manifestaldia.

Donostiako Bulebarrean 19.30etan, Tolosako Triangelu Plazan 19.30etan, Gasteizko Correos Plazan 19.30etan, Iruñeko Gaztelu Plazan 20.00etan... ere egingo dira gaurkontzentrazioak.

Eskabide elkarteak, bere aldetik, atzo arratsaldean egin zuen kontzentrazioa Donostiako Gipuzkoa Enparantzan Virginia Acebes gaztearen hilketa salatzeke.

Berdintasuna bermatzeko hedabideek duten garrantzia, dekalogo batean

■ Miren Iriarte / Iruñea
EMAKUMEEN aurkako bortizkeria borrokatzeke eguna dela eta, Iruñeko Udaleko Emakumearen Zinegotziak dekalogo bat aurkeztu zuen atzo. Emakumeekiko bortizkeria hedabideetan tratatzeko moduari buruzko hamar proposamen ematen ditu IPES elkarteak egindako dekalogoak.

Maite Mur Iruñeko Emakumearen Zinegotziaren arabera, hedabideek emakumeekiko bortizkeria deu-

sezteko «funtsezko» eginkizuna dute; eta berdintasuna sustatuko duen etika profesionala lortzeko eredua eta lanerako orientabidea izan da atzo aurkeztu zuen dekalogoak.

Silvia Fernandez dekalogoaren egilearen arabera, «komunikabideak iritzi, mito eta erreiritzi sortzaile handienak dira; jendeak bereganatu egiten ditu, eta horregatik emakumeekiko bortizkeriaren auzian egin behar handia dute».

Egileen arabera

emakumeekiko tratu txarrak giza eskubideen bortxaketa da, «eta horrela tratatu behar dute hedabideek». Euren ustetan kazetariak gaiari ematen ohi dioten hutsalkeria utzi behar dute, eta berriak zehazki eta morborik gabe eman.

Egileek hedabideek arazoa plazaratzeko leku izatea nahi dute; «erasotutakoek hedabideetan kasua salatzeke aukera izan behar dute; hedabideak gizartearen laguntza adierazi behar die».

Emakumeen tratu txarrak gaitzetsi ditu Nafarroako Parlamentuak

■ Miren Iriarte / Iruñea
EMAKUMEEN jasaten duten bortizkeriaren aurkako Deklarazio Instituzionala berro-netsi zuen atzo Nafarroako Parlamentuak.

PSNk aurkezturiko testuak tratu txarrak gaitzetsi eta erasotzeko elkartasuna adierazten du. Testuaren onarpenarekin Parlamentuak hezkuntzan arazoa konpontzeko beharrezko aldaketa guztiak egiteko konpromisoa hartu du, gizon eta emakumeen jokatze aldatzeko.

Erasotutakoei sistema judizialean sartzeko laguntza emateko eta arazoari konponbide eraginkor eta bidezkoa bilatzeko konpromisoa hartu du. Testuak gainera laguntzarako zerbitzuak eta biktimak hartzeko zentruak prestatzeko konpromisoa egin du.

Nafarroako Parlamentuak atzo berro-netsi zuen deklarazioari buruzko kritikak egin zituen EHk. Taldearen arabera deklarazioa UPNren egune-

roko politikarekiko «kontraesana» da. EHk esan zeunez, «bortizkeria hau indibiduala ez ezik, politikoa eta kolektiboa ere bada», eta deklarazioak ez du hori kontutan izan. Haien ustez arazoa ez da emakumeena bakarrik, «gizarte baten askatasuna, demokrazia eta kohesio soziala neur-tzen duen faktorea da».

EHk emakumeekiko bortizkeria salatzeke mobilizazioetarako deia egin du.

Jende asko izan zen atzo Virginia Acebesen aldeko hileta elizkizunean.

XOUSA SIMAL

Samintasunez beterik, milaka lagunek agur esan zioten Virginia Acebesi

Egun osoan hilketaren inguruko gaitzespen ugari plazaratu ziren

Gorane Agirre/ Bilbo

Milaka lagun elkartu zen atzo Atxuriko Gizakundearen Amaren elizan Virginia Acebesi azken agurra emateko. Hunkiturik eta barneko oinazea ezkutatu ezinik esan zioten adio ikaskide eta lagunak, senideek eta hileta elizkizunetara joan ziren agintari guztiek.

VIRGINIA ACEBES-EN hileta elizkizuna 19:30etan hasi zen. Ordurako jendez gainezka zegoen eliza, eta aurretik Virginaren ikaskide eta lagunak idatzi bat irakurri zuten, zuten oinazea adierazteko. Oinazez beterik iritsi ziren elizkizunera Virginiaren gurasoak, neba eta ahaide guztiak. Haien ondoan Bilboko alkate Iñaki Azkuna eta beste hainbat udal ordezkari izan ziren. Bertan izan zen Legebiltzarreko lehendakari Juan Mari Atutxa ere.

Abadeak, berriz, sermoian euskal gotzainek Madrildik igorritako gutun bat irakurr zuen. Apezpiku batzarra izaki, han daudela azaldu zuten, baina «elkartasun» osoa azaldu zieten Virginiaren hurbilekoei. Elkartasun keinu bat saiatu zuten, halaber, Virginiaren hainbat bizilagunek, eta bertaratu zirenen artean Agur, Virginia ipintzen zuten orriak banatu zituzten, eta hilkutxa ateratzean zerura begira jarri eta neska gazteari agur esateko.

Hainbat datu

Virginia Acebesen hilketaren kasua sekretupean badago ere, ikerketaren hainbat datu argitaratu ziren atzo. Basurtuko Institutu Anatomico Forentseko medikuek bost ordu luze eman zituzten autopsia egiten. Lehenengo azterketen arabera, gazteak 50 labankada baino gehiago zituen bularrean eta lepoan.

Aurkitu zutenean prakak jaitsita zituen eta barruko arropa kenduta eta, dirudieenez, bortxatu egin zuten. Aditzera eman dutenez, Virginia —igande goizaldeko 03:00etan desagertu zen— igande arratsaldean hil omen zuten, hain justu haren gorpua aurkitu baino 24 ordu lehenago.

Elkartasuna eta gaitzespen ugari

Bilboko Ollerias auzoko gaztearen erailketak oihartzun handia izan du, eta atzo ugarriak izan ziren familiarekiko

elkartasun adierazpenak, baita salaketak ere.

Sarrikoko Fakultateak, Virginia Acebesek Enpresa Zientzien bigarren maila ikasten zuen bertan, dolu eguna izendatu zuen atzo, eta egun osoan ez zen klase-rik izan.

EPK alderdiko Emakumeen Idazkaritzak bizitza eskubidea eta segurtasuna defendatzeko eskatu zien

erakundeei. Era berean, «hilketa basatia» salatu eta elkartasuna agertu zioten familiari.

IU-EBk ere bat egin zuen familiarekin eta gogor salatu zuen neska gaztearen erailketa. «Penagarria da emakume izateagatik norbaitek zure bizitzan sartu, zure askatasun sexuala bortxatu eta modu nazkagarrian erailtzeko eskubidea izatea».

Gizaseme bat hilik agertu zen igandean Usurbil eta Aia arteko mendigunean

■ *Frantziarra zela eta berezko heriotza izan zuela uste du Ertzaintzak*

Erredakzioa / Donostia

IRISASI mendiko parajeetan, Usurbil eta Aia (Gipuzkoa) artean, hilik agertu zen joan deneko igandean gizaseme bat. Ertzaintzak zabalduetako informazioaren arabera, ehiztari batzuk goizeko 09:20 inguruan topatu zuten hilotza. Suhiltzaileen eta Ertzaintzaren artean jaso behar izan zuten, paraje menditsuan aurkitu bait zen, eta, ondoren, Donostiako Polloe Institutu Anatomico Forentsera eramane zuten autopsia egiteko.

Herrizaingo Saileko informazio iturriek azaldu dutenez, nahiz nortasun agiririk soinean eraman ez, gizon frantsesa zela uste da, eta berezko heriotzaz hil zela. Halere, hildakoaren nortasunaz ezer argitu dezaketenei dei egin die Ertzaintzak, honako telefono zenbaki hau emanez: 943 83 51 50.

30-40 urte bitarteko gizasemea, 1'75 metro altu eta 65-70 kilo ingurukoa zen. Ile lisoa, motza eta iluna; begi argiak; eta, betaurrekoak zituen. Praka bakero edo jean urdinak eta kamiseta bat zituen jantzita, eta kirol zapatila zuri pare bat zuen alboan.

ASTI-LEKU IKASTOLAK

LIZENTZIATU
BAT
BEHAR DU

□ **Frantsesa eta Ingelesa emateko**

□ **Frantsesa emateko.**

Curriculumaz azaroak 26rako bidali

Faxa: 944937136

E-mail:
portu-admin@ikastola.net

GI-2639 Errepideko 7,930 k.p.an Bidegurutzea hobetzeko Proiektua (Gakoa: 3-SV-40/1999)

1999ko azaroaren 17ko Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean, 220 zk.an, argitaratu da ondorengo proiektua onartu dela dioen iragarkia: GI-2639 ERREPIDEKO 7,930 K.P.AN BIDEGURUTZEA HOBETZEKO PROIEKTUA (3-SV-40/1999).

Iragarkian, hartu beharreko ondasun eta eskubideen zerrenda zehatza eta banakatu ere ageri da.

Donostia, 1999ko azaroaren 17a

Gipuzkoako Foru Aldundia
Garraio eta Errepide Departamentua

DBHko irakasleen hizkuntz eskakizuna aldatu nahi dela salatu dute ELA, EILAS eta LABek

Moldaketa horrek irakaskuntzaren euskalduntzeari kalte egingo diola azaldu dute

Arantxa Iraola / Donostia

Euskal Autonomia Erkidegoko ertainetako irakasleen atxikipen prozesuaz aritzeko bilera izan zuten atzo Jaurlaritzan kolektibo horretako ordezkari sindikalek. Prozesu horren gaineko hainbat ezaugarri txalotu egin zituzten sindikatu guztiek, baina ELA, LAB eta EILAS hizkuntz eskakizunen aldaketaren kontra azaldu ziren. Izan ere, euskaraz ez dakiten pertsonen euskaraz diharduten irakasle izatea ahalbideratuko die aldaketa horrek.

ORAIN arte Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan D eredu —euskara hutsean— zein B eredu —ele bietan— ziharduten irakasle irakasle izateko, ezinbestekoa zen Bigarren Hizkuntz Eskakizunaren jabe izatea. Orain ertainetako irakasle atxikipen prozesua gauzatzeko Hezkuntza Sailak indarrean jarri nahi duen dekretuak, ordea, jaitsi egin nahi du eskakizun hori. Erdararen bat irakasten duten irakasleek Lehen Hizkuntz Eskakizunarekin jardun ahal izango dute D eredu eta Zero Hizkuntz Eskakizunarekin B eredu.

Hori ez dute gogoko ELA, LAB eta EILAS sindikatuek. Haien ustetan, UGT eta CCOO sindikatuen nahia asetzeko egin da hori, eta salatu egin dute. «Dekretu

JAGOBA MANTEROLA

Ertainetan diharduten irakasleen hizkuntz eskakizunen moldaketak ondoeza sortu du.

honekin euskara maila jaitsi egingo da», zioen atzo ELA sindikatuko ordezkari Kepa Altunak. «Alde horretatik DBHko zentro askotatik kexa handiak jasotzen ari gara», azaldu zuen, «izan ere, euskarazko zentro izan nahi dute eta ezin dute».

LAB eta EILAS ere, kexu

«DBH baino ez duten zentroetan Lehen Hizkuntz Eskakizuna duen jende asko sartuko da», salatu zuen atzo, halaber, EILAS sindikatuko Rikardo Arregik. «Dibertsifikazio kurrikularreko plaketan ere arazo bera izango dugu»,

gaineratu zuen. Plaza horiek zailtasunak dituzten ikasleentzat propio diharduten irakasleentzat dira. «Baina D eta B ereduko eskola askotan dibertsifikazio kurrikularra egin behar duten irakasle askok ez dute Bigarren Hizkuntz Eskakizuna izango», salatu zuen.

LAB sindikatuak ere afera honen gainean «...baina ez gaude konforme!» aldarrikatu zuen atzo prentsa ohar baten bidez. «Onartezina deritzogu», salatu zuten bertan, «klastro guztiz euskalduntan Zero Hizkuntz Eskakizuna edo eta Lehen Hizkuntz Eskakizuna duen irakasle

bat sartzeari», gaineratu zuten LAB-Irakaskuntzako informazio iturriek.

Halaber, sindikatu hauek guztiek kritikatu egin dute Jaurlaritzaren dekretu berrian hainbat hizkuntz eskakizun mugagabeak izatea, hain juxtu, zenbait irakasle euskalduntzeko inolako epe zehatzik ez bete behar izatea.

Horregatik guztiagatik Jaurlaritzak eskaini duen dekretua ez dutela sinatuko esan dute ELAK, LABek eta EILASEk eta denak horrela jarraitzen badu neurriak hartu beharko direla kontrako aldarri hori plazaratzeko.

Frantziako
Gobernuak adituz osaturiko batzorde bati 'behi eroen' gaineko akordioa aztertze eskatu dio

■ Hamar bat egun barru plazaratuko dira azterketaren emaitzak

Efe / Paris

FRANTZIAKO Elikagaien Osasun Segurtasunerako Agentziak Gobernu frantziarrak behi eroen aferaren gainean Erresuma Batuekin lortu duten akordioa aztertuko du. Zeregin hori Frantziako Gobernuak berak eman dio, akordio horrek okela britaniarraren kalitatea gaineko berme guztiak zihurtatzen ote dituen jakiteko. Agentzia frantziarrak hamar bat egun barru plazaratuko ditu azterketa horren emaitzak eta litekeena da zorrotza izatea, irailaren amaieran agentzia hori bera azaldu baitzen Erresuma Batuko okelaren gainean zegoen debekua kentzearen kontra, arriskutsua izan zitekeela baitzioen.

Akordio lortu berria

Akordio berria herenegun lortu zuten estatu frantziarrak eta Erresuma Batuak, hain juxtu, dagoeneko Erresuma Batuak bertatik esportatutako okelari etiketa berezi bat jartzea onartu zuenean eta Europako Batzordeak okelaren kalitatea bermatzeko neurri eta ahalegin bereziak egingo dituela ziurtatu zuenean.

Partaide-ren aurrean elkartu ziren atzo ikastoletako langileak

■ Greba deialdiko jakinarazpen ofiziala egin, eta berriz negoziatzen hasteko prest daudela esan zuten

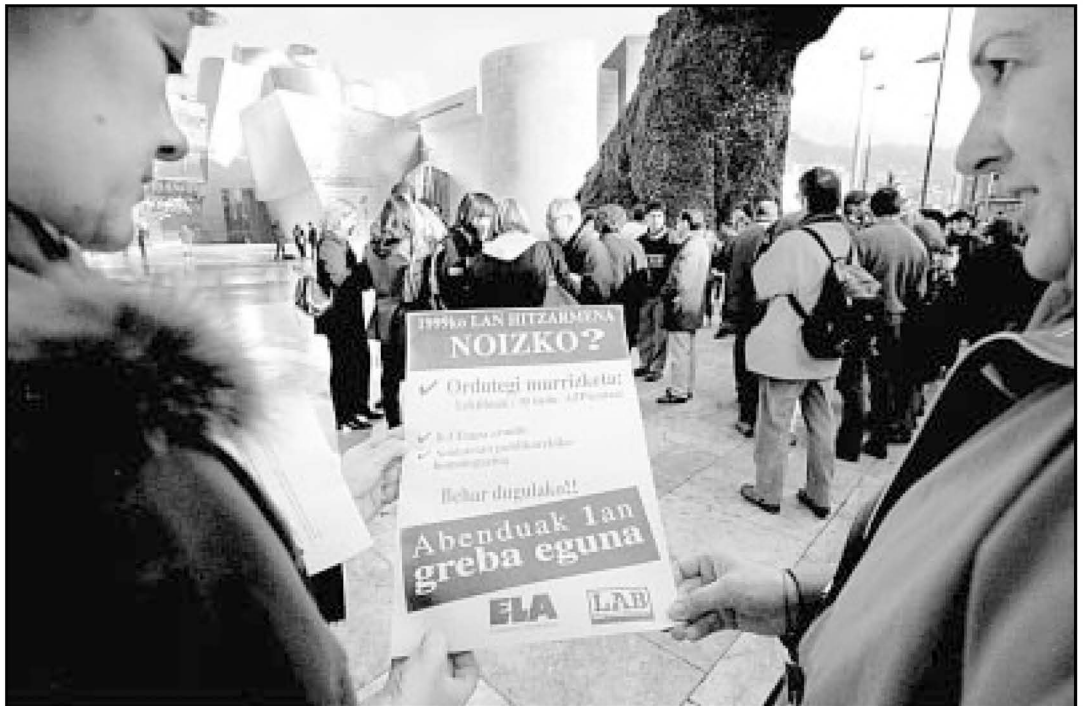
Erredakzioa / Donostia

ELA eta LAB sindikatuek deiturik kontzentrazioak egin zituzten atzo EAEko hainbat ikastola kontzertatutako ordezkariak Partaide patronalak Donostian eta Bilbon dituen egoitzetan.

Ehundik gora lagunek hartu zuten esku atzoko kontzentrazioetan eta bide batez abenduaren 1erako greba deialdiaren jakinarazpen ofiziala egin zieten ordezkari

sindikalek patronaleko arduradunei.

Hala ere, negoziatorako prest daudela esan zuten atzo berriro ere greba honen antolatzaileek, eta soilik inolako erantzunik jasotzen ez badute egingo dutela huelga. Orotara, 2.500 lagunek egin dute lan EAEn sare kontzertatutako ikastoletan eta datorren urteko lan itunerako beraien aldarri nagusia eskolak ematen egiten dituzten lanorduen murrizketa da.

MIKEL MARTINEZ

Atzo ikastoletako langileek Bilbon eginiko kontzentrazioan izan ziren bi lagun, esku orri bat erakusten.

Euskaltzaleek adostasun zabala lortu dute Araban PPren hizkuntz politika salatzeko

Agiri bat eta mobilizazio bateratua hitzartu dute alderdi, sindikatu eta elkarteek

Luis Karlos Garcia / Gasteiz

Adostasuna lortu da, eta makina bat alderdi, sindikatu eta elkarteek jendarean gaitzetsiko dute PPk Araban abian jarritako hizkuntz politika. Alde batetik, agiri bateratua hitzartu dute, eta bestetik, manifestaziora deituko dute abenduaren lehenengo hamabostaldian.

HARTU-EMANEK emaitza onak ekarri dituzte. Izan ere, iragan astearte gaueko batzarrak oniritzia eman zion agiri eta manifestazio bateratuak egiteari. Horrela deliberratu zuten dozena batetik gorako alderdi, sindikatu nahiz herri talde eta elkarte-tako ordezkariak. Besteak beste, EAJ, EH, EA nahiz IU-EBko kideek hartu zuten parte. Horrexegatik, behin prozesuaren aurreneko aldia arrakastaz amaitu ondoren, «poz handia» agertu zuen hedabide honekin atzo mintzatu zen Euskaltzaleon Elkarguneko bozeramaile batek.

PPren planen aurkako erakustaldia izateko

Adostasun zabal horrek bere isla izango du Gasteizko kaleetan. Hori dela eta, atzo bertan lanean hasi zen koordinatutako elkartetako partaideek osatutako azpibatzen tekniko bat abenduaren lehendabiziko hamabostaldian —ziur aski, bigarren asteburuan— egingo den manifestazioa antolatu-

JOSEBA OLALDE

Euskara museoan eduki nahi izatea egotzi diote PPri. Euskal Herrian Euskaraz taldeak (EHE) «euskara museo batean gorde eduki nahi izatea» egotzi dio PPri, eta horregatik, parodia egin du Gasteizen museoa eraikiko den orubearen aurrean. EHEk PPk «euskara akabatu nahia» duela salatu eta protestaldia deitu du etzi eguerdiko 1ean PPk Gasteizen duen egoitzean.

tzen joateko. Euskaltzaleen asmoa da mobilizazio horrek PPren politikaren aurkako erakustaldi nabarmena ageritaraztea.

Aipatutako azpibatzen horretan, besteak beste, EAJ ari da. Ildo horretan, Elkarguneko eledunak txalotu egin du jeltzaleek kaleko mobilizazioaren aldeko jarraitza garbia hartzea. Izan ere, EAJ-EAko Gasteizko udal taldeak «zuhurtzia» gomen-datu zuen iragan astean agintari popularren planei

erantzuna ematerakoan, batez ere, Haur Eskoletarako eredu bakarrak proposamen ofizialik oraindik ez dagoela gogoan hartuta.

Elkargunearen protesta astelehenean

Beste alde batetik, Euskaltzaleon Elkarguneari deituta, protestaladia egingo da datorren astelehen eguerdian (12,30etatik aurrera). Pro-bintzi plazan izango da, Arabako Biltzar Nagusiek Santa

Katalina egunean egingo duten osoko bilkura dela eta. Euskaltzaleek elkarretartzea deituko dute, eta horrez gainera, halako parodia egiteko asmoa dute betiere PPren hizkuntz plangintza kritikatu nahian.

Baina kaleko mobilizazioez aparte, euskaltzaleek aurre-rapausu handitzat hartu dute, kostata izan bada ere, partaide guztiek adostutako adierazpena lortu izana. Agiriaz ere astearteko bileran izan zen adostasuna.

Erdaldun euskaltzaleen ardura

ALDAKETA sakonik ez dago joan zen asteartean onetsitako testuaren eta aurreko bileran proposatutakoaren artean. Batzartutakoan ekarriak eduki berri zenbait agertaraztea besterik ez dute eragin, eta, esate baterako, PPren hizkuntz politikaren kontrako ekimena erdaldun euskaltzaleei ere dago-kien ardura dela adieraziko du laster ezagutaraziko duten agiriak.

Horrek bat egingo luke EAJ-EA udal taldeak joan zen astean hedabide honi azaldu-tako iritziarekin, hots, popularren asmoen ondorioz «benetan kolokan direnak erdaldun euskalduntzeko dituzten eskubideak» direla, eta beraz, «gizarte osoaren auzitza» hartu behar dela eta ez soilik euskaldun-ekin zerikusi duen kontutzat.

Bestalde, jatorrizko

testuak aipatutako hitz batzuk zehaztu dira astearteko bileraren ondorioz. Adibidez, lehen euskara PPren eskutik jasaten ari den «tratamendua» zena «eraso» bihurtu da zuzen.

Baina, oro har, funtsezko aldaketarik ez du izan testuak, eta beraz, oinarrian, hiru atal nagusi ditu. Lehenengo eta behin, popularrek Gasteizko udal gobernu taldeak

Haur Eskoletan indarrean ezarri nahi duten eredu bakarrak batera arrazoinamen-durik ez duela agertu du, ez pedagogikorik ezta beste mota batekorik.

Bigarrenik, aurreko legealdian Arabako Foru Diputazioan lanean ziharduen Euskara Zerbitzuaren desagerpena gaitzetsi dute alderdi, sindikatu nahiz herri elkarte-ek.

Halaber, eta ondorio orokor gisara, agiriak gogora ekarri du Arabako gizarteak aspaldiko partez apostu argia egin duela euskalduntzearen alde, eta beraz, hainbeste alorretan erakutsitako borondate zehatza errespetatu beharra dutela agintean diren alderdiek, zeinu bateko zein bestekoak izanda. Agiria, ziur aski, bihar aurkeztuko dute.

Darpon: «Gaixoaren gizarteratzea da laguntza psikiatrikoak duen erronka»

■ Errehabilitazio psikiatrikoari buruzko II. Jardunaldiak dira Bilbon egunotan

Gorane Agirre / Bilbo

LAGUNTZA psikiatrikoak dituen erronken artean, buruko gaixoaren errehabilitazioa eta birgizarteratze programa komunitarioak garatu beharra nabarmendu zuen Jon Darpon Osakidetza Osasun Laguntzako zuzendariak atzo.

Darponek Zamudioko Ospitaleak antolatutako Errehabilitazio Psikiatrikoari buruzko II. Jardunaldiak inauguratu zituen atzo, Bilboko Euskalduna jauregian.

Laguntza psikiatrikoak duen beste erronka bat prozesuen jarraipena bermatzea dela adierazi zuen Darponek. Haren hitzetan, «prozesu terapeutikoak bakarra izan behar du eta buruko osasun sarea osatzen duten gainontzeko zerbitzuekin koordinatua egon behar du».

Ildo horretan, Osakidetza Buruko osasun zentruak, Egondaldi laburreko Ospitaleratze Unitateak eta Errehabilitazio Unitateak eratzeko asmoa duela iragarri zuen.

Gaixotasun psikiatrikoek, orohar, gaixoaren uzurtasun soziala eragiten dutela nabarmendu zuen Darponek. «Errehabilitazio programek», gehitu zuen, «gaixoa prestatzen dute bergizarteratzearen urratsa ematera».

Bestalde, gaixotasun psikiatrikoek dagokionez gizartearen dagoen hutsuneaz ere aritu zen Darpon.

Oñatiko Udala

IRAGARKIA

1999ko azaroaren 24ko Alkate Dekretu bidez ondorengo erabakia hartu zen:

-Errekalde eta Kale Zaharreko elektrarritaria hobetzeko-lanak lehiaketako eskaintza aurkezteko epea 5 egunetan luzatzea (Aurrekontua: 11.369.237 pta. BEZ-a kanpo). Proiektua: Laikin S.L. enpresak egindakoa.

Baldintza Plegua: Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean 1999ko azaroaren 9ko dataz argitaratu eman da eta Udala Bulego Orokorretan goizeko 11etatik 14:00etara jaso ahal izango da.

Eskaintzak aurkezteko azkenengo eguna: abenduaren 1ean.

Oñatin, 1999ko azaroaren 24an. **ALKATEAK.**

Atzeritartasun Lege Proiektu berria

Haizeak eraman dezakeen proiektua

Alderdi guztiek adostutako Atzeritartasun Lege Proiektu berria hasiko dira eztabaidatzen gaur Espainiako Kongresuan

PPren gobernuko ahots adituek legea berehala onartzea zalantzan jarri dute, eta oso litekeena da bertan behera geratzea

Gaur hasiko da eztabaidatzen Espainiako Kongresuan Atzeritartasun Lege Proiektu berria. Lege proiektua alderdi guztien artean adostua da, eta denen asmoa zen legealdi honetan onartzea. Alabaina, azken egunotan PPko hainbat agintarik zalantzan jarri du legea une honetan onartzea komeni denetz, eta oso litekeena da oztopo handiak aurkitzea legealdi honetan onartzeko.

Lege proiektua gaur eztabaidatuko dute Kongresuan, eta ia ziurra da hango trami- tea pasako dela, osoko zuzenketak bakarrik jar daitezkeelako. Alabaina, ondoren Senatura tramitatuko lukete, eta han PPk zuzenketak jarriko ditu ziur aski. Zuzenketek prozesua geratuko lukete, eta legealdia amai liteke proiektua onartu gabe. Jakina, horrek erabat atzeratuko luke prozesua, martxoan Espainiako Kongresurako hauteskundeak direla kontuan hartuta.

Margarita Uria EAJko diputatuak lege proiektua egiteko prozesuan parte hartu du. EGUNKARIari adierazi dionez, lege berriak 1985eko Atzeritartasun Legeak zituen arlo «onartezin» batzuk zuzentzen ditu. «Gero eta gehiago dira Sahara hegoal-

Riomare
ontzian
Pasaiera
iritsitako bost
polizoietatik
hiru.

INAKI BERGARA

detik eta Latinoamerikatik iristen diren herritarrak, eta guk betebeharrak humanitario bat dugu haiekiko».

Lege proiektuak 64 artikulatu ditu eta lau xedapen gehigarri. Uriaren esanetan, atzeritarren eskubide eta askatasunak eta Espainiako herritarrenak «parekatu» egiten ditu lege proiektuak.

«1985eko legeak murrizketa onartezinak zituen hainbat arlotan, esaterako herrialdean libre mugitzeko eskubidean edota biltzeko eta antolatzeko eskubidean».

Lege proiektuak hezkuntza jasotzeko eta osasun zerbitzuaz baliatzeko eskubidea ematen die atzeritarrei. Azken hori, hain justu ere,

azpimarratzeko modukoa iruditzen zaio Javier Galparsoro Espainiako Errefuxiatuen Laguntzarako Batzordeko lehendakariari (CEAR). Izan ere, lege proiektuak eskubidea aitortzen die atzeritarrei osasun zerbitzuez baliatzeko Espainiako edo Hego Euskal Herriko herri batean erroldatuta egonez

gero. Erroldatuta egoteko, nahikoa da pasaportea aurkeztea.

Hala ere, arlo horretan Rodrigo Rato Gobernuko Ekonomia ministroak jakinarazi du eskubide hori beteaztea «garestia» dela, eta aurrekontu partida bereziak nondik aterako diren galdetu du.

Proiektuari buruzko ikuspuntu kritikoa

iritzia

AGUSTIN UNZURRUNZAGA • SOS Arrazakeriako kidea

Azaroaren 4an, Madrilgo Parlamentuko Boletín Ofizialean Atzeritartasun Lege Proiektua argitaratu zen. Ez dakigu aurrera egingo duen eta lege bihurtuko den ala ez. Dirudienez, PP aurka dago, eta aukera guztiak ditu tramieta geldiarazteko.

Nahiz eta Lege proiektuak Madrilen esertzen diren parlamentu-talde guztien artean adostu (orain PPren alde- tik apurtuta), guk ez dugu bere eduk- iari buruz balorazio positiborik egi- ten. Gure iritziz, funtsezko gauzetan ez du aurreko legearekin hausten, eta dauden aldaketei garrantzia kendu gabe, oso motz geratzen da migrazio- ak dituen fase guztietan etorkinen

eskubideak bermatzerakoan. Guretzat ondokoak ditu punturik azpimarragarrienak:

1- Lege proiektuak migrarien etorrera beste modu batean kanalizatzea du helburu. Ez du nahi migrariak bertan gera daitezen, behin-behineko migrariak nahi ditu, behin-behineko lanak betetzeko, lan-esku merkea, eta eskubide gutxiarekin. Ardatz honen inguruan osatzen da legearen edukia.

2- Ardatz hori tinko mantentzeko, sartzekak lehen bezain zaila jarraitu behar du izaten, eta dokumentu garrantzitsuena bisa izango da; nori eman, zertarako eta zer bisa mota, berriz, bere funtsa.

3- Legegileak ez dira tontoak, eta badakite oztopo guztien gainetik, etorkin multzo bat geratzera etorriko dela, eta ez duela behin-behineko lan- gile merke baten estatusa ontzat har- tuko. Horregatik, egonaldi egoera berezi bat iragartzen dute, bertatik behin-behineko erresidentziara igarotzeko bi urte pasa ondoren. Baina hori kontrolpean edukitzeko, berritoki bisa- ra igaro behar dugu, zeren bisa barik sartzek huts larria da, kanporaketa- rekin zigortu daitekeena.

4- Egonkor dauden etorkinentzat proiektuak eskubideen eremua zabal- du egiten du, neurri batean integrazio handiago bat bilatuz. Segurasko,

hemen daude alderik onenak, nahiz eta, gure iritziz, motz geratu.

5- Zigorren atalak lehen bezain gogorra jarraitzen du izaten. Barnera- tze zentro deritzaien etorkinentzat kartzela bereziek beren horretan diraute. Bestalde, mafien aurka borrokatzeko iragartzen duen salata- riaren figura, aberrantea iruditzen zaigu.

6- Partidu Popularraren jarrera atzerakoia gogor salatzen dugu. Baina horrek ez gaitu eramaten Lege proiektua bedekintzera. Ez dugu onartzen migrazioekiko azaltzen duen ikus- puntua, eta horren inguruan arau- tzen duena.

Atzerritartasun Lege Proiektu berria

Bisatuaren ukatzea

Galparsorori nabarmentzekoa iruditzen zaio halaber atzerritar bati bisatua ukatzeko Espainiako enbaxadak edo kontsulatuak «arrazoiak» eman beharko dituela. Gainera, bisatua lortzeko prozesua arautu beharko dela dio, eta atzerritarrari aukera emango diote errekurtsua jartzeko. Puntu horren inguruan Abel Matutes Atzerri ministroak kezka agertu du, horrek «lan handia» eragingo duela enbaxada eta kontsulatuetan.

Galparsorok dioenez, legeak duen hirugarren puntu azpimarragarriena da egun legez kanpo Espainian dauden atzerritarren egoeraren arautzea. Horrek esan nahi du lege proiektuak geratzeko aukera emango diela, bai 1999ko ekainaren aurretik Espainian edo Hego Euskal Herrian bizi zela frogatzen duenari, bai noizbait erresidentzia baimena eskatu zuela egiaztatzen duenari. Xedapen gehigarri batean ageri da hori, eta Barne ministro Jaime Mayor Oreja kontra agertu da, bere ustez, horrek atzerritar uholdea eraman dezakeelako Europako beste hainbat herrialdetatik.

Galparsororen esanetan, «lekuz kanpo» dago Mayorren atsekabea, araudi eta lege berri guztietan hartzen baita «amnistia» modu hori. Europatik atzerritarrak irits daitezkeela onartu du Galparsorok; izan ere, Italian eta Portugalen lege berriak egin direnean, gertatu izan da Espainiatik eta Euskal Herritik herrialde horietara alde egitea.

Galparsorok gogoratu du duela hilabete batzuk bilera bat izan zela Kamperen (Finlandia) EBko herrialde guztien atzerritartasun politika arautzeko bidean. Ildo horretan dio litekeena dela Europatik Madrili ohartarazi izana oraingo lege hau Europako politika berriarekin bateraezina izan daitekeela. Hala ere, Galparsorok dioenez, legea ez da inondik ere aurrerakoia, eta ez ditu ateak irekitzen, zenbait ministrok esan duten bezala.

Margarita Uria ere bat dator horrekin, bere ustez, Schengeneko Hitzarmenean Espainiak hartutako konpromisoekin koherentea baita.

Proiektua legealdi honetan onartuko ez balitz hilabeteak igaro litezke, eta bitartean Europako irizpide berriak iritsi, eta orduan egoera «are zailagoa» izango litzateke, Galparsororen iritziz.

Iñaki Petxarroman
DONOSTIA

Gako nagusiak

Ondorengoak dira gaur Espainiako Kongresuan eztabaidatzen hasiko diren lege proiektuaren gakoetako batzuk:

Atzerritarren eskubide eta askatasunak (Titulu I- I. Atala) • Aurreko legean ageri ez ziren hainbat eskubide onartzen die legez dauden atzerritarrei proiektu honek: biltzeko eta manifestatzeko eskubidea, mugitzeko askatasuna, osasuna jasotzeko eskubidea, hezkuntzarako eskubidea, eta bizitza publikoan parte hartzeko eskubidea.

Espainiara sartzeko baldintzak (Titulu II. I. Atala) • Aurreko legean bezalaxe, Espainiara sartzeko baldintza ezinbesteko gisa ageri da bisatua izatea. Agintariak ukatzen badiote bisatua atzerritarrei, zergatiak adierazi beharko dizkiete, eta atzerritarrak eskubidea izango du errekurtsua jartzeko, eta hori da hain zuzen ere, aurreko legearekiko ezberdintasuna.

Behin-behineko erresidentziarako baimena (Titulu II- II. Atala) • Aurreko legean bezalaxe, behin-behineko erresidentziarako baimena lortzeko atzerritarrak erakutsi beharko du bitartekoak dituela bere burua eta bere familia mantentzeko Estatuan egongo den denboran. Halaber, legeak dio behin-behineko erresidentziarako baimena lortu ahal izango dutela erakusten dutenak bi urtez segidan izan direla estatuan. Horretarako, jakina, legez sartu zirela erakutsi beharko dute bestela falta larria egotzi baitakieke, eta bere herrialdera egotzi.

Atzerritarren arautzea (Xedapen Gehigarria) • Atzerritartasun lege berri guztien ondorio izaten da, eta proiektu honek ere aurreikusten du 1999ko ekainaren aurretik Espainian edo Hego Euskal Herrian zaudela frogatzen duten atzerritar guztiek bertan geratzeko baimena lortu ahal izango dutela. Une honetan 70.000 eta 100.000 atzerritar inguru izan daitezke egoera horretan.

JOSEBA OLALDE

Eguzki talde ekologistako kideak, atzoko agerraldian.

Markotegi eta Ormazabalen dimisioak eskatu ditu Eguzkik

Sailburuen «ezintasuna» nabarmendu dute ekologistek

Ivan Santamaria / Gasteiz

EAE eta Nafarroako Foru Erkidegoko gobernuari lurralde antolamenduari buruzko egitasmoak «atzeratzeko» eskatu die Eguzkik, «antolakuntza horren inguruan eztabaida zabal dadin gizartean». Ekologistek bi erkideogetako Ingurugiro sailburuen politikak kritikatu zituzten, «eramanezina direlako».

EGUZKI taldea sortu zenetik lehenbizikoz, Nafarroako eta EAEko Ingurugiro sailburuen dimisioa eskatu du. Alberto Frias bozeramailearen hitzetan, Patxi Ormazabal eta Javier Markotegik kargua utzi behar dute, haien «ezintasuna eta sentsibiltate falta nabaria» dela eta.

Ekologisten irudiko, sailburuen egitasmoak «Euskal-hiria izeneko megalopolis bat» sortzeko bidea egiten ari dira. «Onartuak eta tramitean dauden proiektuekin gure lurraldea ezagutzea ezinezkoa izango da», ohartarazi zuen Friasek. Egitasmo guztiek aitzina egitekotan, edozein eredu alternatibo gauzatzeko «ezinezkotzat» jo zuen Eguzkikoak.

Halaber, beste ondorio kaltegarriak izango direla deritzote ekologistek. «Paisaiaren aldaketaz aparte, ezar-

tzen ari diren ereduak benetako aldaketa soziala ekartzen du», ohartarazi zuen Alberto Friasek.

Patxi Ormazabal buru duen Ingurugiro saila «1979tik okerrean» izan dela uste dute ekologistek, eta Gasteizko Legebiltzarrak onartu Ingurugiro Legea martxan jartzeko haren «borondate eza» salatu zuen Alberto Friasek.

Era berean, Javier Markotegik Nafarroako Ingurugiro saila hartu zuenetik Yolanda Barcinaren politikarekin jarraitzen duela esan zuen Andoni Roperok. Eguzkiko kideak, «Ez gaude ezertan haren politikarekin ados», zehaztu zuen Roperok.

«Euskal lurraldea inolako

ingurugiro kontrolik gabe saltzen ari dira», gaineratu zuen Alberto Friasek.

Ingurugiro egitasmoak atzeratzeko deialdia

Dimisioa eskatu ondotik, EAEko eta Nafarroako gobernuari ingurugiroarekin zerikusia duten egitasmo guztietan «atzerapena» deketatzeko deia egin zien Alberto Friasek. «Gure herrian nolako lurralde antolamendua nahi dugun deliberatzeko eztabaida soziala zabaldu behar da», azpimarratu zuen.

Eguzkirentzat, eredu horrek «garapen soziokonomikoa bizitza kalitatearekin eta ingurugiroaren errespetuarekin uztartu behar da».

Lurraren defentsarako larrialdiko mugimendu bat erantzuna emateko

■ EKOLOGISTEK ez dute EAEko eta Nafarroaren gobernuaren erantzunaren zain luzaroan geratzeko asmorik.

Alberto Friasek aurreratu zuenez, urtariletik aitzina «lurraren defentsarako larrialdiko mugimendu bat» sortzeko helburua dute, bi gobernuak egitasmoak atzeratzeari uko egiten badiote.

«Eguzkik bere giza baliabide guztiak erabiltzeko prest dago, erantzuna eman ahal izateko», esan zuen taldeko bozeramaileak. Izan ere, talde ekologistaren xedea «lurralde antolamendua giza eztabaidaren ardatza» bihurtzea da, indarrean dauden lurralde antolamenduak aldatzeko, esan zuten atzoko agerraldian.

Iñigo Egiluzen hilketa dela eta bederatzi lagun atxilotu dituzte

Bilbon da jadanik kooperante bizkaitarraren gorpua

Kristina Martin / Sondika

Atzo Kolonbiako poliziak bederatzi lagun atxilotu zituen herrialde horretako ipar-mendenbaldean, ustez Iñigo Egiluz eta haren adiskide Jorge Luis Mazo abadearen hilketan zerikusia dutelako. Efe agentziak aditzera eman duenez, talde paramilitar bateko kideak dira bederatzi atxilotuak.

KOLONBIAKO Quibdo hiritik 15 kilometrora atxilotu zituen atzo poliziak ustezko hiltzaileak. Aipatu hiria Kolonbiako Choco departamenduko hiriburua da, eta oihanean dago. Kolonbiako poliziaren arabera bederatzi atxilotuak Kolonbiako Auto-defentsa Batuen Indar Berezien talde paramilitarreko kideak dira.

Halaber, atzo arratsaldean iritsi zen Madrildik Sondika-ko aireportura Iñigo Egiluz Telleria kooperante bilbotarraren gorpua. Ordu batzuen ostean, Iñigo Egiluz eta apaiza kolonbiarraren heriotza salatze-ko kontzentrazioa egin zuten kooperantearen lagunek Basurtun. Familiak aurrerratu zuenez, berriz, intimidadean egin zioten harrera kooperantearen gorpuari, eta beraz, hedabideen presentzia galarazi zuten.

Iñigo Egiluzen lagunek deituta kooperantearen eta apaiza kolonbiarraren heriotza salatze-ko Basurtuko Inmaculada elizan egin konzentrazioan justizia eskatu zuten, baina tristuraren gaineretik Iñigok hasitako lanarekin segitzeko asmoa agertu zuten.

Gaur ere jende ugari elkartuko da Iñigo Egiluzen oho-

MONIKA DEL VALLE

Iñigo Egiluzi omenaldia egin zioten atzo Basurtun.

rez, arratsaldeko 19:30etan Basurtuko Inmaculada elizan egingo baitira bere ari-maren aldeko hileta elizkizunak.

Euskal erakundeen babesa

Ustezko hiltzaileen atxilotu-taren berri atzo gauean izan zen baina aurretik euskal erakundeen aldetik sustengua jaso zuen atzo Iñigo Egiluzen familiak. Izan ere, kooperante bilbotarra eta Jorge Luis Mazo kolonbiarra hil

zireneko zirkunstantziak susmagarriak direla azalduz, ikerketa judiziala egiteko eskaera egin zuen Eusko Legebiltzarrak.

Horretaz gain, Arabako Batzar Nagusietako alderdi politiko guztiek adostutako idatzian Kolonbiako Gobernuari eskatu zitzaion Egiluzen heriotzaren gaineko zehaztasunak argitzeko ikerketa egin, erasotzaileak zigortu eta, halakorik berriz gerta ez dadi hemendik aurrera kooperanteak behar bezala babesteko.

AI: «Erasotzaileak zigortu behar dituzte»

AMNESTY INTERNATIONAL (AI) giza eskubideen aldeko erakundeak atzo kaleratutako oharrean deia egin zion Kolonbiako Gobernuari, Iñigo Egiluz eta Jorge Luis Mazoren heriotzaren inguruko ikerketa zehatza eta sakona egin dezan. Halaber, kooperantea eta apaiza zihoa-

zen kanoari erasogileak aurkitu eta justiziaren aurrean eramateko ahaleginak egiteko exijitu zion. «Paramilitarren eta Kolonbiako segurtasun indarren arteko loturak daudela aspaldidanik salatzen dihardugu gure erakundeak», esan zuen Espainiako AI-ko zuzendariak, Es-

teban Beltranek. Kolonbiako Gobernuaz gain, Espainiako Gobernuari ere eskaera egin zion AI-k «Kolonbiako agintariei presioa egin diezaion heriotza horietaz ikerketa egiteko», gehitu zuen Beltranek.

Kolonbiako Gobernuari dagokio, halaber, bere lurral-

dean eskubideak defendatzen aritzen diren kooperanteen segurtasuna bermatzea. 20 pertsona baino gehiago hil dira jada paramilitarren erasoengatik, eta heriotz gehienak zigor barik gelditu dira. Beste ugari, ordea, alde egin behar izaten dute», jakinarazi zuen AI-k.

■ AHTren Aurkako Asanbladak L proiektuari buruzko informazioa bidali du kaltetutako herrietara

ABIADURA HANDIKO Trenaren Aurkako Asanbladak Merkataritza Ganbarek egindako L proiektuaren inguruko informazioa helarazi die kaltetutako herrietako udal eta elkartei. AHTren Aurkako Asanbladaren esanetan, Eusko Jaurlaritzak L-aren proiektua lehenetsiko balu, kalte ekologikoak pairatuko dituzte honako herri hauek: Zeberio, Artea, Areatza, Zeanuri, Etxeberría, Markina, Munitibar, Mendata, Muxika, Amorebieta, Larrabetzu, Zamudio, Lezama, Sondika, Bilbo, Arrigorriaga eta Ugao herriek Bizkaian; Donostia, Usurbil, Aia, Zarautz, Aizarnazabal, Zestoa eta Mendarok Gipuzkoan; eta Zigoitia eta Gasteiz Araban.

■ 1.259 kilo kanabis aurkitu dituzte Biriatuan

ADUANAK 1.153 kilo kanabis atxeman zituen joanden astelehen arratsean Biriaturko mugan. Huelvatik zetozen bi gizonen kamioia miatu ondoan aurkitu zuten droga, 8ak eta erditan. Holandan saltzera zeramaten arrain hormatuaren azpian gordea zuten. 53 urteko 36 urteko bi gizonak Baionako SRPJaren esku utzi zituzten. Hiru oren lehenago, frantziar matrikuladun kamioi batean 106 kilo kanabis atxemanak zituzten, fruituen azpian gordetik. 46 urteko gidaria atxilotu zuten.

■ Gas ixurtzea gertatu da Baionan

ZIRKUITO LABUR batek Baionako Marechal Juin etorbideko gas hodi bat hurtarazi zuen atzo goizean goizik. Asfaltoa jauzarazi zuen gune batean eta gasa azkarki ateratzen zen lurretik kanpora. Auzo guztia zenbait orenez itxi zuten eta biztanleak etxetik ateratzera ez utzi. Konponketa lanek ia egun osoa iraun zuten. St Frederic enpresaguneko lantegiak argindarrik gabe gelditu ziren.

■ Osakidetza erizainen lana herritarrek era baikorrean baloratzen dutela dio Osakidetza

OSAKIDETZAK 6.700 erizain ditu, eta herritarrek ongi baloratu eta estimatzen dute haien lana. Gabriel Inclan Osasun sailburuak *Erronka berriak*. Hobetzeko aukerak lemapeko jardunaldiak inauguratu zituen atzo Gasteizen. Hain zuzen ere, Erizaintzako II. Jardunaldiak dira. Kongresu horretan aztertuko dute osasun sisteman gertatzen ari diren kontrol mekanismoen aldaketak, besteak beste, gizartearen zahartze prozesuaren eta garapen zientifiko eta teknologikoaren ondorioz.

■ Nafarroako Arartekoaren figura sortzea aztertzea erabaki du Parlamentuak, aho batez

NAFARROAKO Parlamentuak aintzat hartu eta aztertuko du PSNk aurkeztutako proposamen bat Nafarroako Arartekoaren figura sortzeko. Orain PSNren proposamena Parlamentuko Batzordean aztertuko dute, eta haren helburua izango da herritarren eskubide eta askatasunak zaindu eta Herri Administrazioen jarduera zaintzea. Alderdi politiko guztiek onartu zuten PSNren proposamena. PSNko bozeramaile Juan Jose Lizarberen iritziz, administrazioaren burokraziaren kontra borrokatzeko tresna izango da Arartekoa.

■ Nafarroako Gobernuak lasaitasunerako deia egin die herritarrei 2000 efektuaren inguruan

ALFREDO GONZALEZ Nafarroako Gobernuako Barne idazkari nagusiak herritarrei dei egin zien «lasai» egoteko 2000 efektuaren ondorioen aurrean. Azaldu zuenez, zerbitzu guztiak prest daude abenduaren 31n gerta daitekeen edozein arazori aurre egiteko. Gonzalezek gogoratu zuen 1998ko abenduan batzorde bat sortu zela arazo horri aurre egiteko. Batzorde horretan Gobernuko zenbait saileko kidek parte hartzen dute. Haren xedea zen larrialdi plan bat egitea abenduaren 31ko gauean gerta daitezkeen eragozpenak aurreikusi eta gainditzeko.

■ AEK-k Jentilbaso euskaltegi berria zabalduko du gaur Gorlizen (Bizkaia)

ALFABETATZE Euskalduntze Koordinakundeak (AEK) Jentilbaso euskaltegi berria zabalduko du gaur Gorlizen. Ekitaldiak goizeko 10:30etan hasiko dira, eta txokolatada, herri kirolak eta jolasak egingo dira. Arratsaldean inaugurazio ekitaldi ofiziala egingo dute, eta han izango dira herriko instituzio, elkarte eta alderdietako ordezkariak. Halaber, egun osoan kultur ekintzen erakusketa izango da ikusgai.

Elkartasun Martxa

EAJREN ETA EAREN ARTEAN JAURLARITZAN DAUDEN IRIZPIDE KONTRAJARRIEK AGIRIA BALDINTZA LEZAKETE

Orain arte 12.000 euskal herritar mobilizatu dira bazterketaren aurka

■ Martxaren helburu nagusiak dagoeneko lortutzat eman ditu Plataforma Nazionalak

■ Agiria aztertuko duen Gasteizko Legebiltzarreko ponentzia gaur hasiko da lanean

■ Legebiltzarrak onartuko duen agiriak «gaur egungo egoera hobetu» egingo duela ziur dira

Joseba Aiartza / Bilbo

GIZARTE Eskubideen Agiriaren aldeko Elkartasun Martxa bere ibilbidearen hiru laurdenak bete dituenean, agiria bultzatzen duen Plataforma Nazionalak balantze baikorra egin du orain arte lortutakoaz. Guztira 12.000 euskal herritarrek hartu dute parte Euskal Herriko herri eta auzoetan egindako mobilizazioetan, eta Agiriak era guztietako ehundaka erakunde sozialen atxikimendua lortu du. Horregatik Martxaren helburu nagusiak dagoeneko lortuta daudela uste dute Plataformako ordezkariak: «Euskal gizartean dagoeneko bazterketa sozialaren inguruko eztabaida zabaldu da», Pako Aranburu Plataformaren ordezkariaren hitzetan.

Gasteizko Legebiltzarrean Agiria aztertuko duen ponentzia gaur hasiko da lanean. Aldi berean, Eusko Jaurlaritzako Lan sailak, EAJ eta EA alderdiek eta Plataformako ordezkariak osatutako batzordeak urrats batzuk eman ditu Legebiltzarreko ponentziaren lanak laguntzeko. Lehenengoa bazterketa sozialaren mapa egitekoa izan zen. Mapa hori Sabin Intxaurre sailburuak aurkeztu zuen iragan astean.

Europarekin alderatu

Batzordeak beste bi txosten egingo ditu aurrerantz: Batak Europako babes sozialaren inguruko eskubidea ikertuko du, EAEko egoerarekin alderatzeko. Plataformaren arabera, EAEk Europako lurraldeek baino %20 diru gutxiago bideratzen du babes sozialerako, nahiz eta Espainiaren barruan eginkizun horretaz gehien arduratzen den erkidegoa izan. Beste txostenak Gizarte Agiriaren finantzabidea aztertuko du.

MIKEL MARTINEZ

Gizarte Eskubideen Agiriaren aldeko Plataformak erantzun zabala espero du larunbateko manifestazioan.

Konpromiso horiekin, Plataformak uste du Sabin Intxaurrearen Lan sailak bete egin duela Agiria bultzatzeko emandako hitzarekin. Hala ere, Jaurlaritzako EAJ eta EA alderdien artean «Agiriaren inguruko irizpide kontrajarriak» daudela antzemana du Jose Ramon Castaños Plataformaren kideak. Haren hitzetan, EAJko ordezkari Joseba Arregik batzordetik alde egin izana eta Gobernuaren aurrekontuek Agiria finantzatzeko jarritzen dituen mugak horren erakusgarriak dira.

Gauzak horrela, Legebiltzarretik aterako den Agiriak Herri Ekimenak aurkeztutakoari eutsi ala desitxuratu duen ikusteko dago. Agiriaren inguruan elkartutako talde sozialek alderdi politikoaren gainean egingo duten presioa erabakigarria izango da horretan, Castañosentzat. Nolanahi ere, Legebiltzarrak onartuko duen Agiriarekin «gaur egungo egoera hobetu» egingo dela ziurtatu du.

TXEMA FERNANDEZ / EFE

Jarraiko kideak BBVn kateatu dira. Jarrai taldeko zenbait gazte BBVren egoitzan elkartu ziren atzo pankartekin, bazterketa sozialaren aurka protesta egiteko. Zortzi egoitzatako mastetan kateatu ziren, eta beste hogeita ate ondoan izan ziren.

Larunbateko manifestazio nazionalak atxikimendu ugari lortu du

J. A. / Bilbo

ELKARTASUN Martxa larunbatean amaituko da, Bilboko Casillan arratsaldeko 5:30etan abiatuko den manifestazio nazionalarekin. Manifestazio horretan parte hartzeko alderdi, sindikatu eta gizarte talde guztiei dei egin die Plataforma Nazionalak.

EH eta IU-EB alderdiek, ELA, LAB, ESK eta STEE sindikatuak eta Martxarekin bat egin duten gizarte taldeek dagoeneko baiezkotzat eman dute. Eusko Jaurlaritzak ere Manifestaziora gonbidatuta dagoela baietsi dute Agiriaren bultzatzaileek.

Plataformak 315 talde sozialen atxikimendua jaso du, baina herri eta auzo mailako beste hainbat gehiago dagoela zehaztu dute. Hauetatik %19 gazte taldeak dira, eta %21 Elizari lotutakoak. Kristau taldeek Gizarte Eskubideen Agiriari eta Elkartasun martxari emandako sostengua azpimarratu dute Plataformakoek. Ijito elkarte batek ere bat egin duela nabarmendu dute.

«Agiriak zabalkundea, pluralismoa eta legitimazioa lortu ditu gizartean, gero eta herritar gehiagok ulertu dute soldata soziala eta aberastasunaren nahiz lanaren banaketa ezinbestekoak direla bazterketa sozialari aurre egiteko», adierazi dute.

Bestalde, Euskal Herriko udaletxeetan Agiriarekin bat egiteko mozioak eztabaidatzen ari dira egunotan. Nafarroako eta Gipuzkoako zenbait udalek onartu dituzte dagoeneko, eta Bilboko nahiz Santurtziko Udalek gaur eztabaidatuko dituzte.

Mozioa onartu duten Udaletan, EHk, EAK, eta IU-EBk bultzatu dute aldeko erabakia. Hala ere, Plataformak adierazi du PSEk ere hainbat udaletan mozioaren alde agertu dela, nahiz eta alderdi honek Agiriaren aldeko jarrera argia ez erakutsi. Bilboko alkatearen jarrera Agiriaren helburuen aurkakoa dela azpimarratu dute.

Seattleko bileran prozesu librekanbista «basatia» ezar daitekeela dio ELAk

Ikuspegi sozialari merkantilista gailentzeko arriskua ikusten du sindikatuak

Erredakzioa / Bilbo

Azaroaren 30etik abenduaren 3ra bitartean egingo da, Seattle hirian (EEBB), MME Munduko Merkataritza Erakundearen goi bilera. Hurren-

go urteetan nazioartean izango diren harreman komertzialen joera zein izango den erabakiko da han. Bilera horretan prozesu librekanbista «basatia» ezartzeko arriskuaz ohartzarazi zuen atzo ELA sindika-

tuak. Hala, hartuko diren erabakietan merkatuaren interesak interes sozialen gainean egon daitezkeela deritzo. Zerbitzu publiko batzuen pribatizazioa sartu du arriskuen artean.

HURRENGO urteetan nazioarteko harreman komertzialen ildoaz ezartzea izango da hurrengo asteartetik aurrera MMEk Seattlen egingo duen bileraren helburua. Bilera horretan har daitezkeen erabakien arriskuaz mintzatu zen atzo ELA sindikatuak. Jose Elorrieta ELAko idazkari nagusiak adierazi zuenez, goi bilera horretan prozesu librekanbista «basatiak» aurrera-kada egiteko arriskua dago, eskubide sozialak kontuan izan gabe. Bestalde, tesi neoliberal horiei «gailentzeko» aukera dagoela uste du sindikatuak.

MMEren bileran arlo soziallean hartu beharreko erabakiak albo batera gelditu daitezkeela uste du ELAk. Sindikatuaren aburuz, zerbitzu publikoen pribatizazioak aurrera egin dezake, multinazional batzuek horretarako interes handia dutelako. «Beharrezkoa da MMEren bileran jabetu daitezela zerbitzu publiko batzuk ezin direla pribatizatu duten balio sozialagatik. Hau da, MME ezin da izan zerbitzu publikoak pribatizatzeko estrategiaren koartada», esan zuen Elorrietak.

ELAren arabera, beharrezkoa da gai horren eztabaida

MMEren bileran har daitezkeen erabakien arriskuez ohartarazi zuen atzo ELA sindikatuak.

gizartean zabaltzea, eta orain arte ez dela hori egin azaldu du. Hala, Eusko Jaurlaritzako inor ez dela MMEren bileraz mintzatu salatu du.

«Giza eskubideak ezin daitezke baztertu»

Aipatu legeaz, hartuko diren erabakietan ikuspegi merkantilista sozialaren aurretik

jartzeko arriskua dagoela uste du ELAk. Sindikatuaren arabera, nazioarteko erabakiek ezin dituzte gizarte, ingurune edota giza eskubideei buruzko baldintzak bazter batera utzi. Hala, Mikel Noval ELAko ordezkariak gogoratu zuen munduko 358 pertsona aberatsenek herri txiroetan bizi diren 2.300 pertsonen besteko diru sarrerak dituz-

tela, eta Asia, Afrika, Hego Amerika edo Ekialdeko Europako herrietako diru sarrerentzat bestekoa 1980koa baino baxuagoa dela.

Bestalde, MME eta Nazioarteko Lanaren Elkartearen arteko harremanek estuagoak izan behar dutela deritzo ELAk, eta ingurunea babesteko hainbat neurri hartu beharra dagoela.

Aurrerapausorik ez Administrazio Publikoen eta sindikatuen arteko negoziazioetan

■ Ez dira ados jarri 35 lanorduek eta enplegu akordioak sinatzeko

J. A. / Bilbo

EAE-KO Administrazio Publikoek (Eusko Jaurlaritza, Aldundiak eta Udalak) eta ELA, CCOO, LAB eta UGT sindikatuak ez zuten aurrerapausorik lortu atzo 35 lanorduek eta enplegu publikoa negoziatzeko egindako negoziazio mahaiaren bileran.

35 lanorduen inguruan, bi aldeek ez zuten gainditu aurreko bileratik zekarten ezadostasuna, ez baitziren ados jarri urteko lanordu kopurua eta 35 orduko lanaldia ezartzeko epea zehazteko. Administrazioek 2003. urtean ezarri nahi dute, sindikatuak, ordea, datorren urtean hasteko eskatzen dute.

Bestalde, Administrazioen ordezkariak aparteko lanorduek kendu eta aldi baterako lan enpresen nahiz zerbitzu enpresen erabilera arautzeko proposamenak aurkeztu zituzten. Proposamenak gaitzetsi egin dituzte sindikatuak, ordea, Osakidetza, Ertzaintza eta Justizia Administrazioarako «salbuespen gehiegi» jasotzen zituela argudiatuta alegia.

Ezadostasunak nagusi direla, bada, hurrengo negoziazio saioa abenduaren 3rako utzi dute.

Sozialismoa «maiuskulaz eta konplexu gabe» aldarrikatu du LABek bere 25. urteurrenean

Sindikatu abertzaleak ekitaldi berezia egin zuen atzo Iruñean data garrantzitsua ospatzeko

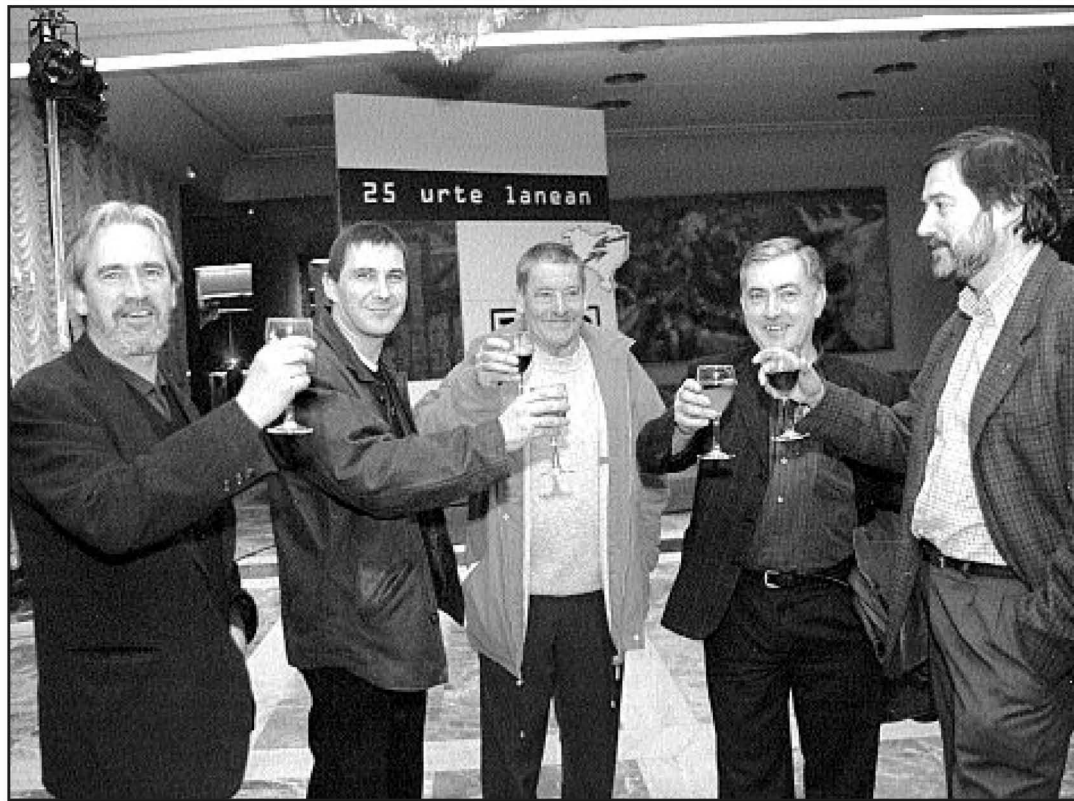
Irene Arrizurieta / Iruñea

Sortu zeneko 25. urteurrena ospatzeko prestatu dituen ekitaldietatik lehen-lehena egin zuen LABek atzo Iruñean. Ospakizunean Euskal Herriko ordezkari politiko eta sindikalak elkartu ziren. Sindikatuko idazkari nagusi Rafa Diezek sozialismoa «maiuskulaz eta konplexu gabe» errebindikatu zuen bere hitzaldian.

DIEZEK egindako bidea gogoratu zuen: «une gogorak eta itxaropentsuak izan ditugu», eta «bidean utzitako kideak eta kartzelan eta kanpoan dauden kideak» omendu nahi izan zituen. Gero sindikatuak duen zeregina zehaztu zuen: «Etorkizuna ez da samurra izango, baina Euskal Herrian energia asko ditugu. Guk LABetik baikotasunarekin ikusten dugu LABen etorkizuna, LABen ekarpena, LABek herri honi eman diezaiokeena».

Diez sindikatugintzan azken urteotan izandako aldaketek ere mintzatu zen: «Azken urteotako neoliberalismoaren erasoak izugarritzko eraginak sortu ditu sindikal-gintzan. Herri askotan ia desagerturik edo erabat integraturik gelditu dira sindikatuak, eta besteetan, krisi handi batean, indarra eta gaitasuna lortu dute».

Une txarrak eta identitate krisiak izanagatik ere, LAB «eremu sindikal errebindikatiboa bideratzeko gai» izaten ari dela esan zuen Diezek. Adibide moduan azken urteotako bidea jarri zuen, 35 orduen alde eta ordu estra eta lan prekarietatearen kontra-

JOXE LACALLE

Patxi Biskert, Arnaldo Otegi, Jon Idigoras, Jose Elorrieta eta Rafa Diez, atzo LABeko 25. urteurrena ospatzen.

ko dinamika nabarmendu zituen LABeko idazkari nagusiak.

Diezek ELAekin egindako elkarlana ere goratu zuen: «Zaila izan zen hori egitea, arrisku asko ziren... baina zalantzak izan arren, aurrera joan ginen eta izandako prozesua oso inportantea izan da esparru abertzaleentzako eta langileentzako».

«Euskal Herri subiranoa»

Bukatzeko, euskal estatua errebindikatu zuen LABeko buruak: «Euskal Herri subiranoa nahi dugu, Europako proiektuan edozein herri bezala parte hartu ahal izateko. Euskal Herri Sozialista nahi dugu, sozialista maius-

kulaz eta konplexurik gabe. Hori bai, euskaldunok egiten joan behar dugun eredu sozialista propioa izan behar du horrek».

LABen ospakizuna Koldo Izagirreraren hitzaldiarekin hasi zen. «Nik uste dut bere langileria historia eta bere borrokarako sena ukatzen ez duen Euskal Herria batek, justizia sozialean eta arrazakeriarik gabeko kulturakomunitatean oinarritutako Euskal Herria batek balukeela zer eskaini munduari», esan zuen idazleak.

Ondoren LABen ekarpena azpimarratu zuen Izagirrek: «Sortu zenean LABek markatu zituen klase-helburuak, funtsean, gure izate nazionalaren arrazoi historikoak bilaka litezke».

Esparru guztietako ordezkariak

Ekitaldian esparru politiko, sindikal eta sozialeko hainbat ordezkari izan ziren.

LABeko kideekin batera, Gasteizko Legebiltzarreko EHko parlamentario Arnaldo Otegi eta Jon Salaberria izan ziren eta Nafarroako Parlamentuko kide diren EHko Santi Kiroga eta Felix Puyo; Udalbiltzako kide Xabier Alegria, ELAko idazkari nagusi Jose Elorrieta, Vicente Duke Nafarroako ESK-ko kidea eta Jose Luis Larrea Nafarroako EILASekoa, Patxi Biskert aktorea, Iñaki Altuna Gara egunkariako erredaktoreburua eta Martxelo Otamendi EUSKALDUNON EGUNKARIAko zuzendaria.

LABek boikot neurriak iragarri ditu Panricoren kontra, langileen eskariak onartzen ez badira

■ 75 egunez greban dauden banatzaile autonomoek lan hitzarmen bat nahi dute

Erredakzioa / Donostia

EUSKAL HERRIKO denda guztietan Donuts-Panricoren kontrako «salaketa, presio eta boikot neurriak» iragarri zituen atzo LAB sindikatuak, enpresak 75 egunetik hona greban dauden 250 langileren eskararak kontuan hartu ezean.

Gipuzkoa, Bizkaia, Tuter, Aragoi eta Lleidako banatzaileen ordezkariak euren lan egoera azaldu zuten. Autonomoak dira izatez, eta Madrilgo zein Bartzelonako Donuts-Panricoren baldintza berdinak nahi dituzte, lan hitzarmen batean adostuz. Haiek ere autonomoak dira baina urteko hiru milioi pezeta gehiago irabazten dute, jubilaziorako fondo bat dute eta istripu zein gaixotasun aseguruak.

Rafa Diezen arabera, banatzaileok «sasiautonomoak dira», kostuak jaitsi eta irabaziak handitzeagatik enpresak lan baldintza erabat kaskarretan lan egitera behartuak.

Hautetsienganik ukan laguntza eskasa salatu dute Yploneko langileek

Hur Gorostiaga / Baiona

SENPEREKO Yplon lantegiko ordezkariak Senpereko lantegiaren behin betiko itxieraren albistea eman zuten atzo. 60 langileetarik oraino 17 azken mantenu lanetan ari badira ere, 43 langile dira jada karrika gorrian. Izan ere Britainiako Rospordeneko lantegira proposatuak izan ziren lekualdaketak ez dituzte onartu langileek. Hala ere, 43 kanporatzeetarik 17ik lanpostu bat atzemateko ekimenak abiatuak dituzte. Gaineratekoan, «plangintza sozial egokia» negoziatu dutela adierazi zuten atzo CFDT-ko ordezkariak, «egindako mobilizazioari esker» lortu baitute. Aitzitik, haserre bizia agertu zuten tokiko hautetsiendako. «Dena egiteko prest zeudela erran ziguten, baina gero ez dute fitxik egin».

Azaroak 26-28 Ordizian geldialdia

EGITARAUA

• Azaroak 26 ostirala... 21:30etan AFARI HERRIKOIA bertsolari eta Trikitilariekin

• Azaroak 27 larunbata ... 22:00etan KONTZERTUA
Haritz Sound Sistem Izurri Berriak Berri Txarrak Naftna

• Azaroak 28 igandea ... 17:00etan PAILASOAK Kiki, Koko, Moko eta Flash

18:30etan DANTZA TALDEEN EMANALDIA

Zaldibitk.....Iztueta Dantza taldea
Ordizitik.....Jakintza Dantza Taldea
Beasaindik.....Hautzoka Dantza Taldea
Ostadar Dantza Taldea

hamaika borroka
aldarrikapen bakarra
EUSKAL HERRIAN EUSKARAZ

Etorkizunerako lan ildoak aztertuko ditu Gipuzkoako EHNEk bere III. Kongresuan

Hiru ponentzia aztertuko dituzte euskal nekazaritzaren egoera oinarri hartuz

Irune Lasa / Donostia

Marije Intxausti Gipuzkoako EHNEko lehendakariak eta Marta Agirrezabala idazkari nagusiak bihar eta etzi Billabonako Gurea antzokian sindi-

katuak egingo duen III. Kongresua aurkeztu zuten atzo Donostian. Hiru ponentzia aztertuko dira 100 ordezkari bilduko dituen batzarrean, nekazaritza politika, eredu sindikala eta beste erakundeekiko harremanei

buruzkoak. Euskal eta bereziki gipuzkoar nekazaritzak bizi duen egoeraren errepasoa ere egin zuten atzo bi buruzagiek, gauzak bere horretan jarraituz gero egoera are okerragoa bihur daitekela esanez.

MILURTEKOAREN atarian, erronka berriei ekinez lelopean, bihar hasi eta etzi bukatuko du Gipuzkoako EHNEk bere III. Kongresua. Azken lau urteetan Gipuzkoako nekazaritzak izan duen bilakaera eta egun bizi duen egoera aztertu eta gerorako ildoak finkatzea izango dute xede Billabonan biltzekoak diren 100 ordezkariak.

Gipuzkoako exekutibak Kongresu honetarako hiru ponentzia aurkeztu ditu, «eztabaida sakon eta aberasgarri baten ostean, baserritarren parte hartzea handia izan baita», azaldu zuen Marije Intxaustik.

Lehen ponentzia nekazaritza politikari buruzkoa izango da. «Azken lau urteetan egin den politika eta haren ondorioz momentu honetan baserritarrak duen egoera aztertuko dugu», adierazi zuen Intxaustik.

Bigarren ponentzian eredu sindikala aztertuko dute. «Aurreko ponentziatik ondorioak atera ostean, helburu horiek lortzeko zer nolako sindikatua nahi eta behar dugun finkatuko dugu. Bai Gipuzkoan bai EHNE konfederakundean nola antolatu behar dugun, eta zer motatako sindikatua behar dugun finkatzeko».

Marta Agirrezabala eta Marije Intxaustik aurkeztu zituzten Gipuzkoako EHNEko III. Kongresuaren ildo nagusiak.

Hirugarren ponentzian EHNEk beste erakunde eta gizarte eragileekin dituen harremanak izango dituzte aztergai. «ELBrekin zein harreman nahi ditugun baita COAG, Europako CPE edota mundu mailako Via Campesinarekin zein hartueman behar ditugun», azaldu zuen Intxaustik.

«Azken ponentzian une honetan gure herriak bizi duen esperantzazko egoeraguk EHNE bezala egin behar

genukeen lana ere aztertuko dugu», gaineratu zuen.

Euskal nekazaritzaren egoera txarra

Gipuzkoako EHNEko bi buruzagiek euskal nekazaritza bizi duen egoeraren errepasoa ere egin zuten atzo. Marta Agirrezabalaren ustez, «orain arte egindako nekazal politikak ez dio inolako onurarik ekarri euskal nekazaritzari. Europarako sarrera

lehen sektorearen kontura egin da. Horren ondorioz, nekazari eta arrantzaleak lur jota gaude eta hori ezin dugu ezkutatu. Administrazioek men egin diete Europatik markatutako politikei eta ez da kontutan hartu gure nekazaritza mendikoa dela. Gu ez gara Holandarekin lehiazeko gai. Eta horrela jarraituz gero, urtetik urtera baserritar gutxiago izango gara eta egongo garenak okerrago biziko gara».

«Horrela jarraituz gero, guztiok biziko gara okerrago»

EUSKAL nekazaritzak orain arteko bilakaerak bere horretan jarraituz gero, kaltetuak ez dira baserritarrak soilik izango, Maite Agirrezabalaren aburuz. «Baserritarrak gero eta gutxiago izango gara eta okerrago biziko gara, baina ez gu bakarrik; zuek ere ez duzue kalitatezko produkturik izango. Ezinezkoa da produkzio kostuak baino prezio txikiagotan ezer ekoiztea. Horrela saltzen den esnea ez da ez esnea ez ezer».

Zentzu horretan baserritarren bi ordezkariak gizarteak arazoak kontzientzia hartzeko beharra azpimarratu zuen. Gizartearekiko egiten duten lanaren garrantzia ere nabarmendu zuen Agirrezabalak: «Nekaritzak Euskal Herriko lurraldearen %95 kudeatzen du. Orduan, lurraldea kudeatzen dugu, kalitatezko produktuak ekoizti... Baina inork ez du kontutan hartzen hori aurrera eramateak guri suposatzen dizkigun kostuak. Kuantitatiboki ez gara asko izango baina kualitatiboki oso garrantzitsuak gara eta arazoak gizarte osoarena da».

Euskal nekazaritzaren egoeraren erakusgarri EHNEko kideek emandako datuak. Besteak beste, kontzentrazio arazo larri bat antzematen da: «Nekazarien Gizarte Segurantzaren datuetan agertzen da 1995ean Gipuzkoan 3.500 nekazari ginela. 1998an 2.900 ginen eta horien erdia 50 urtetik gorakoak».

Marije Intxausti • GIPUZKOAKO EHNEKO LEHENDAKARIA •

«Ezin dugu baserria hiltzen utzi»

■ Zeintzu dira kongresu honetarako zuen asmoak?

Garbi daukagu nekazaritza iraunkor bat egin behar dugula, bestela gerorako nekazaritzarik ez dugu utziko. Bide horretatik sindikatu bezala egin beharreko lan ildoak finkatu nahi ditugu. Lan horretarako zer nolako sindikatua behar dugun ere hausnartu behar dugu.

■ ELB Iparraldeko sindikatuarekiko harremanak ere aztertzeak asmoa duzue.

Zalantzarik gabe ELB sin-

dikatu anaia dugu, guztiok garelako euskaldunak. Baina hortaz gain, egiten dugun nekazaritza oso berdintsua da eta hor indar handia dugu.

■ Gizartearen kontzientziazio beharra ere aipatu duzue.

Baserritarrak kalitatezko elikagaia ekoizten ditu, ingurugiroa zaintzen du, sozialki izugarritzko lana egiten du eta hori ez zaio kontutan hartzen. Eta oso gogoan eduki behar dugu kulturalki baserrian dagoela Euskal

Herriaren oinarria. Ez gara horretaz konturatzen. Berandu izan baino lehen konturatu egin behar dugu, ezin dugu baserria hiltzen utzi.

■ Nekazal sindikatuen ordezkaritza auzitan dago EAEn.

Gauza oso xelebrea gertatzen da, EAEn ez dela nekazaritzako hauteskunderik egiten. Sindikatu bakoitzak ze ordezkaritza duen ez dakigu. Nafarroan jarri zen metodo bat eta hauteskundeak egin dira. EAEn ez dago

PABLO S. QUIZA

horretarako borondaterik. Gainera, sindikatuak ordezkaritza kentzearen, elkarte guztiei sindikatuak duen pisu berdina eman zaie. Sindikatuak egituratzen du sek-

torea eta ez da bat gehiago. Lan hori egiteko beharrezkoa da sindikatuen ordezkaritza neurtzea. Zentzu horretan beharrezkoa dira hauteskundeak.

ULPAC-ek esne gehiago ez biltzeko beldur dira CLPBko esne egileak

Epai batek ezeztatu du Iparraldeko Kooperatibak ULPACeko kideak direla

Iñaki Etxeleku / Baiona

CLPB Ipar Euskal Herriko Esne Kooperatibak 105 ardi esne egile eta 25 behi esne egile biltzen ditu eta bere esne guztia ULPAC edo 3A Zentralari saltzen dio. Zazpi urte hauetan ULPACek mehatxatzen du ez duela gehiago CLPBren esnerik bildu-

ko. Aurtan, auzitegiak baztertu duenez CLPBren eskakizuna, 130 laborariak beldur dira, esnea diru iturri garrantzitsuen baita. Epaia ezagutu eta dei egin dute baina ULPACek abisatu du ardi esnea ez duela oraidanik bilduko apiriletik goiti. Gainera, jada eskatu du Aveyron aldeko esnea CLPBkoarena ordezkatzeko.

BOB EDMÉ

CLPBeko artzainak Baionako Suprefaturaren parean egin protestaldian ULPACen erabakia salatzeko.

1991AN izan mugimenduen ondotik hasi zen harremana mintzen bi erakundeen artean. Urte hartan, ardi esne pintaren eroste prezioa apaltzeko arrisku handia zen (6 liberetatik 4ra). Laborariak beren etorkizunarentzat kezaturik, beren eskubideen aldarrikatzeko mugimendu bat eraman zuten.

Gainerateko letxerietan, artzainen eta kooperatiba buruen artean adoste bat lortu bazen, CLPBek ez zuen negoziaketarik egitea lortu. Horretarik landa ziren hasi

ULPACekin arazoak. 1992an, 75 ardi esne egile kanporatu zituen Pirinio Atlantikoetan eta Charente aldean zentralak. Baina arazoa auzitarat eraman ondoan, lortu zuen CLPBk kanporatze horien ezeztatzea.

Urte berean, ULPACek eskatu zuen orduko CLPBeko administrazio kontseiluari bien arteko kidetza haustea, baina abenduko Biltzar Nagusian, CLPBko buruzagitza aldatu zen eta ez zuen onartu haustura, nahiz ofizialki gauzatua zen. 1996an,

ULPACek nahi izan zien CLPBko esne egileei kontratu bat izenpetarazi prezioaren apaltzeko, esnea ez zietela gehiago bilduko mehatxatuz. CLPBkoek ez zuten onartu eta ULPACek esnea bildu zuen. Geroztik urtero mehatxatzen du baina CLPBek lortzen du esne biltzea.

Aurtan, CLPBek galdegin du esne biltzearen segurtatzeko, ULPACeko kide bezala ezagutuak izan daitezen. Baina Tolosako (Okzitania) auzitegiak kontrako erabakia eman du.

laburrean

■ **Milaka direktibok 35 orduen bigarren legearen kontra manifestazioa egin zuten atzo Parisen**

35 ORDUKO lanastea ezartzeko bigarren legeak jasotzen duen direktiboen lanaldiaren murrizketaren kontra manifestazioa egin zuten atzo Parisen 6.000 direktibok, sindikatuen datuen arabera. bigarren Aubry legeak direktiboek urtean 217 lan egun izatea proposatzen du, lanordua kopurua zehaztu gabe. Direktiboen arabera, egunean 13 ordu lan egitea ekarriko dio. 35 orduen bigarren legea bigarrenaz azaroaren 30ean eztatadatu da Asanblea Nazionalean.

■ **Eurovestireko langileek enpresa negoziatzera era behartzeko eskatu diote Nafarroako Gobernuari eta Parlamentuari**

ERRIBERRIKO Eurovestir lantegiko 200 beharginak enpresa negoziatzera behartzeko eskatu diote Nafarroako Parlamentuari eta Gobernuari. Zuzendaritzak 43 langile kaleratu nahi ditu. Hori dela eta, urritik asteartero eta ostegunero greba egiten dute. Neurriak ez du deustarako balio izan eta negoziazioak etenda daude joan den hilaren 7tik.

■ **Europako Batasuna eta Mexiko Merkataritza Askerako Tratatu bat adosteko prest**

PASCAL LAMY Europako komisarioak eta Herminio Blanco Mexikoko Estatu idazkariak atzo iragarri zuten, Europako Batasunaren eta Mexikoren arteko Merkataritza Askerako Tratatu bat hitzartzeko adostasuna lortu dute. Akordioaren xehetasunak ez dira ezagutzera eman, oraindik aztertu eta babestu egin behar baitituzte agintari politikoak.

■ **Richard Clifton, Lan Osasun eta Segurtasunerako EBko Agentziaren lehendakaria**

EGOITZA Bilbon duen Lan Osasun eta Segurtasunerako Europako Batasuneko Agentziaren lehendakari berria Richard Clifton britaniarra izango da, Marcel Wilders holandarra ordezkatzuz. Xede nagusia Batasuneko herrialde guztietako lan osasun eta segurtasunaren egoerari buruzko txostena izango duela esan du Cliftonek.

Iparlateko Bilboko lantegia ixteko saiakeran «arrazoi politikoak» argudiatu dituzte langileek

■ **Bihar Legebiltzarrean afera eztabaidatu ondoren itxiko dutela uste dute**

Erredakzioa / Bilbo

IPARLATEKO BILBOKO lantegia ixteko saiakeran «arrazoi politikoak» daudela salatu dute langileek. «Planta ixteko arrazoiak politikoak direla uste dugu langileok. Bestela, galdetu Goikoetxea kontseilari ordezkaria eta Urruti zuzendari nagusi jaunei».

Langileek adierazi dutenez, bihar Eusko Legebiltzarreko bilkuran tratatuko da gaia eta horren ostean hertsiko dute faktoria. Larogei langileko kolektiboak Bilboko plantan izandako gestio txarra salatu zuten eta aldi berean ukatu fabrika ixteko aurkeztu dituen argudioak.

Langileek Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza sailburu Jose Maria Gerenabarrena-jarrerak kritikatu zuten, gatazka nekazaritzaren arloan kokatzeagatik, «funtsezko arazoia industrialaren dena». Jaurlaritzako bozeramaile Josu Jon Imazen jarrera ere gaitzetsi zuten: «Zergatik dio Gipuzkoako Tabacalera ixtea politikoa dela eta beste alde batera begiratzen du bere alderdiak Bizkaian Beyenarekin berdin egiten duenean?».

35 orduen aldeko Herri Elkimen Legegilea sustengatu dute Nafarroako talde parlamentarioek

Erredakzioa / Iruñea

UPN izan ezik, Nafarroako Legebiltzarreko talde politiko guztiek bat egin dute Ezker Batuak Espainian bultzatutako 35 orduen aldeko Herri Elkimen Legegilearekin. Eki-mena Espainiako Kongresuak gaitzetsi egin zuen lehenago.

IU-EBko bozeramaile J. Miguel Buinek esan zuenez, ekimena «lan banaketa eta 35 orduak lortzeko kanpaina da, indarrean dagoen pentsamendu ekonomikoaren kontra». PSN, EH, EA-EAJ eta CDN ildo berean mintzatu ziren.

Parlamentuko alderdietako bozeramaile batzuek, hala ere, onartu egin zuten ekimena sustengatzea testimoniala zela, proposamenak Madrilgo tramite parlamentarioa pasatu ez duelako.

Frantxoa Hirigoien • CPLBKO KIDEA •

«Auzitegiak ez du ikusi gure ahulezia ULPAC handiaren ondoan»

FRANTXOA Irigoienek epaiaren nondik norakoa gaitzetsi du, bere ustez, auzitegiak boteretsuenaren alde egin baitu.

■ **Auzitegia ez da zuen eskakizunaren alde joan.**

1992ko abenduko Biltzar Nagusian CLPBeko buruzagitza aldatu zen eta ez zuen onartu Administrazio kontseilu zaharrak hartu erabakia. Honek onartu zuen ULPACekin Kooperatiba gisa zuen loturaren haustea.

■ **Dena den, zazpi urte pasatu dira eta kontseilu aldaketa orain ez da kontutan hartu.**

Zazpi urte berantago, auzitegiak ez du kontutan hartu CLPBren baitan egin zen administrazio kontseilu aldaketa. Ez du diferentziarik egin lehenengo eta oraingo buruzagitzaren artean eta esaten du buruzagitza zaharraren hautua CLPBren izenean eginga izan dela hala ere.

Guk esnearen saltzea jarriki dugu, bizitzeko behar baitugu, auzitegiak erran du egoera onartu genuela.

■ **Epaia den dei egingo duzue?**

Bai, nahi genuke eginahala laster iragan dadin. Lanjerra hor da bulta honetan hasiak gara beste letxeriei gure esnearen proposatzen. Esne sasoina egun hauetan hasten denez, haien erantzunaren beha gaude.

ERRUSIAKO EKONOMIAK HOBERA EGIN DUELA AZPIMARRATU DU LEHEN MINISTROAK DUMAN

Txetxeniako gerrak arrakasta eman dio Putini bere lehen 100 egunetan

■ Agorrilan Jeltsinek izendatu zuenean, % 1eko oniritzia zeukan eta gaur, berriz, boto asmoen % 47

■ Arrakasta zabal horrekin, errusiar askok Jeltsin bera ordezkatzeko hautagai nagusitzat dute

■ Kritikoek diotenez, Txetxeniako gerraz aparte, inolako lorpenik ez du Putinek

Erredakzioa / Donostia

VLADIMIR PUTINEK bere agintaldiaren lehen 100 egunak bete zituen atzo eta horren karietara hitzaldi bat egin zuen Duman (Errusiako legebiltzarra). Txetxeniako gerra izan zen, jakina, mintzaldi honen ardatz nagusia, baina Errusiako ekonomia egoeraz ere berba egin zuen lehen ministroak. Putinen iritzian, 1998. urteko gaitzal-diak larri utzi zuen Errusiako ekonomia, baina hobera egin du, eta etorkizunean halaber izatea espero duela azpimarratu zuen. Aurten, % 1,5 edo % 2ko hazkunde bat espero duela adierazi zuen lehen ministroak.

Horretarako, barne produktioari lehentasuna emango ziola azaldu zuen Putinek. Hala, industrieko izpenak % 7,5 ugaritu dela zehaztu zuen gobernuburu errusiarrak. Baikor egoteko ziotzat eman zuen petrolio ekoizkin salneurrien azken garaiotako gorakada ere.

Inflazioaren zifrak ere pozteko modukoak direla adierazi zuen Putinek, nahiz eta, azken 9 hilabeteotan, prezioak % 31,5 emandatu diren. Ondorio txalogarritzat jo daiteke hori, zeren eta urte hasierako aurrikustetan, % 50 edo % 60ko inflazioa iragartzen baitzen.

Iragan agorrilaren 9an agintera iritsi zenetik, lehen aldia zen Putinek ekonomia

Vladimir Putin
Errusiako
lehen
ministroa,
atzo, Duman,
bere lehen
100
egunetako
balantzea
egiten.

SERGEI TXIRIKOV / EPA

arloa aipagaitzat hartzen zuela, errusiar diputatuen aurrean behintzat. Haatik, Txetxeniako gerra izan zen bere hitzaldiaren ardatz nagusia, eta honekin oposizioaren kritikarik ez zuela asko arriskutzen bazekien Putinek. Ezen, gerra honen agintzeko lehen ministro errusiarrak erakusterat eman duen irmotasuna bat

etorri da Errusiako herritarren gogoarekin. Hortaz, ez da batere harritzekoa gaur egun arrakasta handia baldin badu Putinek; izan ere, hauteskunde presidentziale-tarako boto intentzioetan, % 42 bere ditu. Gogoratze-koa da, gainera, Jeltsinek lehen ministro izendatu zuelarik, boto intentzioen % 1 zeukala soilik. Gauzak dau-den bezala gaur egun, errusiar ugari Jeltsinen ondorengoa izango dela segurtzat daukate.

«Errugabeen odolean oinarritutako arrakasta»

Putinen gaitzesleak badaude, haatik, eta horiek iritzi diotenez, Txetxeniako gerra besterik ez dauka bere emaitzetan. Hala, «Putinen garai-kundea, Txetxenian bonbardaketen ondorioz hiltzen diren errugabeen odolean oinarritzen da», idatzi zuen Sergei Parkhomenko kazeta-

riak, *Itogui* astekariaren azken argitalpenean. «Putinek, gerra honez aparte, ezer ez dauka bere eskutan; arrakasta hau punpulu bat bezala da, goiz edo berant zart egingo du», jarraitzen zuen gogor erredaktoreburuak bere iritzi artikuluan. «Bere handigoseak hazteko, denetara prest dago Putin», gaineratzen zuen Parkhomenkok, «eta oso litekeena da gaur egungo oniritzia erabat gal dezan Txetxeniako gerra amaitzearekin batera».

Ekonomia aldetik ikus daitekeen hobera egitea bera ere egoeraren baitakoa dela eta Putinek estrategia ekonomikorik ez daukala adierazi zion, berriz, *Kommer-sant* negozio egunkariak. Alta bada, epe luze baterako estrategia baten premia azpimarratu zuen Putinek atzoko bere hitzaldian, Errusian, 1991. urteaz geroztik hazkunde iraunkorrik ez dela izan ohartarazita.

Behin-behinean Tudjman ordezkatzeari baimendu du Legebiltzarra

■ Kroaziako

presidentea oso larri egon arren, bere alderdiak ez du behin betiko aldatu nahi

Agentziak / Zagreb

KROAZIAKO Legebiltzarra premiazko lege bat onartu zuen atzo Franjo Tudjman presidentea behin-behinean ordezkatu ahal izateko. Tudjman ospitalean dago azaroaren 1ez geroztik eta azken informazioek diote oso egoera larrian dagoela.

Lege bereziaren alde egin zuten Tudjmanen alderdi HDZk eta eskuineko besteek. Seiak taldean bildutako oposizioak, osteratara, aurka egin zuen. Oposizioaren arabera, Tudjman behin-betiko ezgai deklaratzeko arrazoiak daude, baina HDZk ez du halakorik egin nahi, badakielako presidentea dela hurrengo hauteskundeetarako erakargarritasun nagusia. Gainera, oposizioak salatu egin du presidentea behin-behineko 60 egunez baztertu ahal izango dela kargutik eta gero epe hori beste bi hilabetez luzatu. Oposizioak uste duenez, Legebiltzarreko hauteskundeak baldintza ditzake horrek.

Beste kolpe bat Erresuma Batuko 'tory'-entzat

Agentziak / Londres

LONDRESKO alkategaia auzi ilun batengatik galduta ondoren, beste kolpe bat jaso zuen atzo Erresuma Batuko alderdi kontserbadoreak. *The Times* egunkariak —kontserbadoreak— ziurtatu zuen tory-ek atzerriko donazioak onartu zituztela Belizetik, bere barne arauen aurka-koa izan arren.

Kontserbadoreek argudiatu dute dirua —milioi bat libra— Michael Ashcroftek eman zuela, hots, Belizetako eta Erresuma Batuko pasaportearen baimenarekin kontserbadore bategi. Tory-ek zikin jokatzeaz leporatu diote laboristei, halako informazio iturri sekretuetatik lortu zutelakoan.

LIBOR ZAVORAL / EPA

Udal langileak, Usti nad Labem herriko harresia desagiten, atzo goizaldean.

Ijitoak bereizteko harresia bota dute Txekiar Errepublikan

Europako Batasunaren presio ugari jasan ditu Pragak

Erredakzioa / Donostia

Usti nad Labem herriko udal langileek bota egin zuten atzo Maticni kalean eslaviarren eta ijitoen etxeak bereizteko erakitako harresia. Hilabete iraun du zutik

murruak eta nazioarteko protesta eragin du. Europako Batasunaren zigorren beldur, Txekiar Errepublikako Gobernuak zenbait laguntza eman behar izan dizkie Usti nad Labemeko agintariei harresia bota zezaten.

EGUNSENTIAREN aurretik hasi ziren harresia eraisteko lehen lanak. Goizeko 09:30etarako, 65 metro luze-ko eta 1,80 metro altuko hesia desagertuta zegoen. Tirabira handien ondoren, urriaren 13an eraikiarazi zuen Usti nad Labemeko Udalak, Maticni kaleko eslaviarrek kexu baitziren ijito auzoek sortutako zarataz. Eslaviarren etxebizitzaren parean babes ofizialeko bi etxe daude kale horretan, eta hor 37 ijito familia bizi dira.

Txekiar Errepublikako ijitoen elkarrekin protesta bizia ez ezik, nazioarteko hainbat talderena ere eragin zuen

Usti nad Labemeko lotsaren *harresiak*. Europako Batasuna ere kexatu zitzaion Pragari. Guenter Verheugen Zabal-kuntzarako komisarioak ohartarazi zien txekiarrei harresia oztopo zela EBn sartu ahal izateko eta abendu arteko epea eman zion, Helsinkin goi bilera garrantzitsua baitago orduan.

Dirua Udalarentzat

Txekiar Errepublikako Gobernuak ere protesta egin zuen harresia zela eta. Vaclav Havel lehendakariak ziurtatu zuen bere herrialde osoa «bazterketaren eta intolerantziaren sinbolo gisa»

azaltzen ari zela nazioartean. Gauzak horrela, Pragak erabaki zuen Usti nad Labemeko Udalari 10 milioi koroako laguntza berezia ematea, «ongizateko programetarako». Dirutza horretatik zati bat —56.000 koroa— erabili du Udalak harresia botatzeko eta beste bat —3,6 milioi koroa— auzokide eslaviarren etxeak erosteko. Gainerako dirua baliatu beharko litzateke ijitoen bizi maila hobetzeko.

Nolanahi ere, Pragako Gobernua «premiatzeko neurri» hori erabili beharko duen beldur da aurrerantzean antzeko arazo arrazistak sortzen zaizkionean.

Langabezia, alkoholismoa eta arrazakeria

■ USTI NAD LABEM herriko harresiaren eraikuntzak eta atzoko eraisketak agerian utzi du elkarrekin bizitzeko arazoak dituztela Txekiar Errepublikako biztanle eslaviarrek —bohemiarrak eta moraviarrak— eta ijitoek.

Errepublikako

10,3 milioi biztanle-tatik 300.000 dira *rom* edo ijitoak. Horiek jasaten dute argi eta garbi bazterketa gehien. Txekiar Errepublikan langabezi tasa % 9koa da, ijitoen artean, berriz, % 80k ez dute lanik. Beren hezkuntza maila, gainera, oso

txikia da, eta horregatik, oso behin-behineko lanak aurkitu ohi dituzte, soldata txikiekin. Alkoholismoa eta analfabetismoa ere oso handiak dira beren artean.

Gainera, eskuin muturreko taldeen jazarpena jasaten dute. 1992az geroz-

tik, *skinhead*-ek 20 ijito hil dituzte. Joan den asteburuan bertan, batik bat bezero ijitoak dituen jatetxe bat txikitu zuten kaskamotzek Ceske Budejovicen.

Ijito askok asilo eskubidea eskatu dute azkenaldian Europako beste herrialdeetan.

Elizaren presioa jasaten ari da UUP

UFF-UDA talde armatu loialista IRAren zain dago desarmeaz hitz egiteko

Erredakzioa / Donostia

David Trimbleren UUP Ulsterko Alderdi Unionista eliza protestanteen presioa jasaten ari da George Mitchellen bake proposamenak onartzeko. UUPko batzar nagusiko 860 kideek etzi erabakiko dute errepublikanoekin hitzartutakoa onartzen dutenetz.

AKORDIOAREN aldeko botoa eskatu zieten atzo unionistei eliza protestantee-tako 300 ordezkari. Aldi berean, Ipar Irlandako Eliza Presbiterianoak (protestan-tea) esan zuen Mitchellen proposamenen alde zegoela. «Azken asteotan aurrera egin dugula nabari da», azpima-rratu zuen John Lockington apaizburuak.

Eliza katolikoak komunita-

te nazionalistarengan beza-laxe, eliza protestanteek ere indar handia dute komuni-tate unionistaren baitan. Presio guzti horiek beharrez-koak izan dira UUPko batzarkideak konbenzitzeko, ez baitago argi zein jarrera duten akordioari begira. Joan den astean, Trimblek eta bi alderdi nazionalistek —SDLP moderatua eta Sinn Fein errepublikanoa— era-

baki zuten aldi berean has-tea talde armatuen desarmea eta Ipar Irlandako Gobernu autonomikoaren osaketa. Egutegia datorren astean martxan jartzeko, UUPren batzarraren baiez-koa jaso beharko du.

Astearte gauean Porta-down-en ikusi zenez, lan zai-la du Trimblek. UUPko lide-rra eta Peter Mandelson Ipar Irlandarako ministro britai-niarra txistuka jaso zuten unionista erradikalek eta aurkako iritzi gehiago jaso zituzten UUPko militanteen artean. Ez da baztertu behar UUP bitan zatitzea, burukide askotxok betiko politikari eusten diotelako. Hots: IRAk

armak entregatu arte, ez da gobernurik izango.

Sinn Feineko zuzendaritza atzo iluntzean bildu zen, Dublinen, egoera aztertzeko.

Loialistak mesfidati

Bi parteen artean mesfidan-tza handia dagoela agerian geratu zen atzo. UFF-UDA talde loialista nagusiak — unionista armatuak— iraga-rri zuen ez duela desarmeari buruz hitz egingo IRA arma entregari buruz serio nego-ziatzen ari dela ikusi arte. UFF-UDAk mila lagun ingu-ru ditu, eta 900 katolikoren hilketak leporatzen dizkiote 1994a arte.

l a b u r r e a n

A L E M A N I A

■ Gabonen aurretik deklaratu nahi du Kohlek CDUren finantzaketaz

HELMUT KOHL Alemania-ko gobernuburu ohiak Gabonen aurretik dekla-ratu nahi du CDU bere alderdiaren ustezko finan-tzaketa ezkutuaz. Legebil-tzarrean aurrekontuei buruz hizketan ari zirela, Kohl diputatuak baimen berezia eskatu zuen hitz egiteko eta eskaera hori egin zuen. Legebiltzarrak ikertu egingo du Karlheinz Schreiber arma trafika-tzaileak milioi bat marko eman ote zizkion CDUri 1991ean, Saudi Arabiari zenbait tanke saltzearen truke. Atzo, Schreiberrek ukatu egin zuen CDU sobornatu nahi izan zuela, besteak beste, alderdi hori ez zegoelako tankeak sal-tzearen aurka, FDP haren aliatu liberala baizik.

P O R T U G A L

■ Otelo de Carvalho berriro epaituko dute FP-25en ekintzengatik

ABENDUAREN 13tik aurrera epaituko dituzte Lisboan FP-25 ezkerreko talde armatuko ustezko 50 kide ohi. Akusatuen aulkian izango da, besteak beste, Otelo Saraiva de Carvalho, 1974ko Krabeli-nen Iraultzako lider eza-gunena. Taldea desagertu ondoren, 1996an, amnis-tia eman zieten FP-25eko kideei, baina barkamen horretatik kanpo geratu ziren odol delituen egile «material eta moralak». Portugal osoan barreiatu-tako 18 hilketen auziak elkartu egin dituzte, denak batera Lisboan epaitu ahal izateko.

S E R B I A

■ Elkarrizketak hasteko epea gaur bukatuko zaio Gobernuari

GAUR bukatuko da oposi-zioak elkarrizketa politiko-ak hasteko Gobernuari egindako eskaintzaren epea. Gobernuak hautes-kundeen aurrerapenaz erantzunik ematen ez badu, protestak gogortuko dituela esan du oposizio-ak. Orain arte SZP koali-zioa soilik manifestatu da, gero eta arrakasta gutxia-gorekin. SPO oposizioko alderdi nagusiaren jarre-ran dago gakoa.

NAZIO BATUETAKO GIZA ESKUBIDEETARAKO GOI KOMISARIOA MEXIKON DA, EGOERA BERTATIK BERTARA EZAGUTZEKO

Chiapasko gatazka ageri-agerian, Mary Robinsonen bisita dela eta

■ Gobernuaren, gizarte zibilaren eta indigenen arteko elkarrizketak beharrezko ikusten ditu Mexikoko arazoa konpontzeko

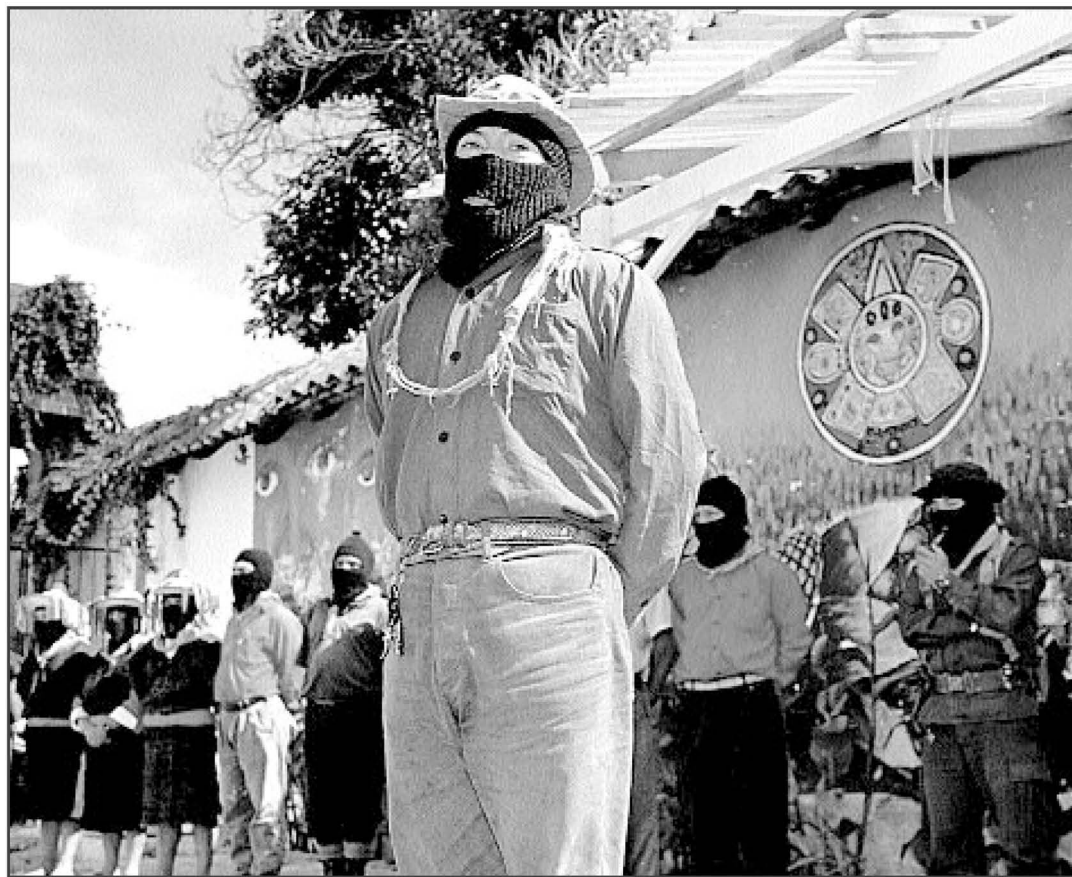
■ 1998tik 1999ko apirilera giza eskubideen aldeko 300 ekintzaile asasinatuta hil direla salatu dute gobernu kanpoko erakundeek

■ Gobernuak elkarrizketarako deia egin dio berriro Armada Zapatistari, baina Marcosek ez du horretarako girorik ikusten

Agentziak / Mexiko

MEXIKO hiriburua, Chiapas eta Tijuana bisitatuko ditu Mary Robinson NBE Nazio Batuen Erakundeko Giza Eskubideetarako goi komisarioak. Mexiko hiriburua, herrialde hartako bizitza ekonomiko, politiko eta sozialaren erdigune delako; Tijuana, emigrazioaren bidegurutze bat delako, eta, ondorioz, arazo humanitario handiak sortzen direlako, eta Chiapas, Mexikoko estaturik gatazkatsuen delako, EZLN Askapen Nazionalerako Armada Zapatistaren altxamendua dela eta.

Hain zuzen ere, Robinsonen bisitaren ondorioz, indar handia hartu du Chiapasko gatazkak. NBEko komisarioak hasiera-hasieratik utzi du argi zein den bere jarrera: elkarrizketarako deia egin die alde guztiei. Gainera, Chiapasko auzia konpontzeko ez ezik, oro har, Mexikon giza eskubideen inguruan dauden arazo guztiei aurre egiteko bide hori urratu behar dela adierazi du. «Beharrezkoa da Gobernuaren, gizarte zibilaren eta indigenen arteko elkarrizketa abian jartzea», azaldu zuen herenegun Mexikora heldu eta lasterrera, Rosario Green Atzerri ministroarekin eta Jorge Madrazo fiskal nagusiarekin batartu ostean.

ORIANA ELICABE / EPA

EZLNko Tacho komandantea, zapatisten gainerako ordezkariekin, iazko azaroan, COCOPArekin bildu aurretik.

Ernesto Zedillo lehendakari eskuindarraren gobernuak argi utzi du NBEko komisarioak nahi duen guztiekin biltzeko erabateko aukera eta askatasuna izango duela. Ildo horretatik, COCOPA batzordeko kideekin —Chiapasko gatazkan bitartekari dira— eta elkarte zibiletako zenbait ordezkariarekin bilduko da Robinson.

Nolanahi ere, Mexikoko

giza eskubideen aldeko taldeetako ordezkariak uste dute Nazio Batuetako ordezkariak alde bateko informazioa bakarrik jasoko duela. Ildo horretatik, 1998. urtetik aurtengo apirilera bitartean Mexikon giza eskubideen aldeko 300 ekintzaile asasinatuta hil direla salatu du gobernu kanpoko erakundeen sareak, eta sarraski horiek ez dutela ez Mexikon

betan, ez Mexikotik kanpora behar besteko oihartzunik izan.

Esan bezala, Robinsonen bisitaren ondorioz, ugaritu egin dira azken egunotan Chiapasko gatazkari buruzko adierazpenak eta eztabaida.

Mexikoko Gobernuak, esaterako, abagunea aprobetxatu du EZLNri negoziatziorako deia egiteko berriro. Hain zuzen ere, elkarrizketarako

giro egokia lortzeko, joan den irailetik 48 zapatista aske utzi dituztela azpimarratu zuen Diadoro Carrasco Gobernazio ministroak. Era berean, komunitate indigenen jazarpena ikertzeko Fiskaltza berezi bat sortzea onartu dutela esan zuen, eta bake negoziazioen berme gisa Segimendu eta Egiaztapen Batzordea (COSEVER) eratzea. Batzorde horren sorrera zapatistek elkarrizketei berriro ekiteko jarritako baldintzetako bat da.

EZLNko buruzagi Marcos komandanteordeak, baina, ez dio sumatzen Gobernuari negoziatziorako benetako borondaterik. Aitzitik, azkenaldion zapatisten kontrako errepresioa eta tentsio giroa areagotu egin direla salatu du. CCIOHDH Giza Eskubideen Begiraleen Nazioarteko Batzordeko kideekin bildu zen atzo Marcos, eta haiei eman zizkien azalpen horiek. CCIOHDHko bozeramaile Claude Riouxek jakinarazi du, duela urtebete baino militarizazio handiagoa nabaritu dutela Chiapasen.

Mexikoko Gobernuaren eta Armada Zapatistaren arteko elkarrizketak etenda daude 1996tik. Izan ere, ordu arte hitzartutakoa, indigenen eskubideei buruz lortutako akordioak, Zedilloren gobernuak ez dituela bete uste dute zapatisten buruzagiek.

HEMEROTEKA

Mary Robinson NBEko goi komisarioa Mexikon dela eta, oposizioiko *La Jornada* egunkarian Luis Hernandez Navarrok honako artikulua hau plazaratu du:

► LA JORNADA

Giza eskubideak: sasoiko jakia

(...) Robinson andrearentzat aukeratutako menuaren barruan badago Chiapasko beste plater bat. Antzinako errezetaren bertsio berritua da: gerrarena. Osagaiak betikoak dira, baina oraingoan dotore aurkeztuta, nabari ez daitez. Anfritrioiek behin eta berriz esango diote kanpotarrari elkarriz-

ketarako prest daudela, jada bete dituztela San Andresko akordioak, zapatista presoak aske utzi dituztela, ez dagoela paramilitarrik, soldaduak mugak zaintzeko edo narkotrafikoaren aurka borrokatzeko daudela han, izendatu dutela COSEVER-erako ordezkaria.

Berdin da iragarpen horiek egia ez izatea. Berdin da bonsai batek ahuehuete batekin adinako antza izatea Zedillo lehendakariak Sena-

doreen Ganberara bidalitako ekimenak San Andresko akordioekin. Berdin da Cerro Huecoko espetxean zapatista asko oraindik preso egotea, eta aske utzi berri dituzten atxilotuetako hainbatek aurretik beren salaketa legalak irabazi izana. Berdin da COSEVER-erako aukeratu dituzten ordezkarietako batzuk Gobernazio Idazkaritzako funtzionario izatea —hala, akordioak betetzen direla bermatzeko batzordearen araudia urratzen da—. Berdin da paramilitarrek estatuko eskualde askotan ekintzak egiten segitzea inolako zigorririk

jaso gabe. Horretatik guztitik ez du ezerk axola. Robinson andreak Chiapasen ez dagoela gerraren tanterako ezer entzungo du behin eta berriz funtzionario mexikarrekin esanda. (...)

(...) Betikoa esango dute. Eta sasoiko jaki gisa, adabakiak jostea eta errudunak zigortzea eskainiko dute. Azken finean, Robinson andrea badoa eta beste guztiok geratu egingo gara. Mexikoko giza eskubideen menuak gaizki egiten badio, beti esan ahal izango da irlandarra denez urdail makala duela.

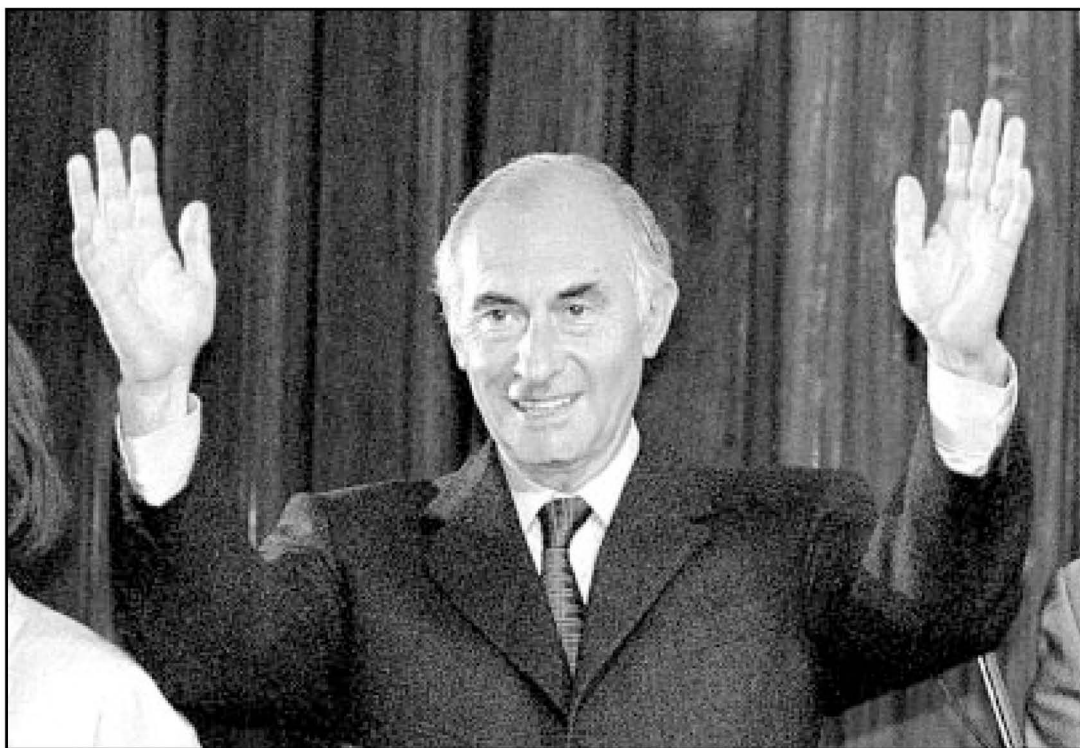
Zentro ezkerra joerako Gobernua aurkeztu du De la Ruak Argentinan

Urriaren 24ko bozetako emaitzak onartu ditu Legebiltzarrak

Erredakzioa / Donostia

Argentinako lehendakari berriak atzo aurkeztu zuen Gobernua. Zentro ezkerreko ministroak jarri ditu karguetan, eta baita ere, ekonomistak. Azpimarratzekoa

da ekonomistak direla hamar ministroetako lau. Legebiltzarrak saio berezia egin zuen atzo eta presidente aldarrikatu De la Rua, urriaren 24ko emaitza onetsi baitzuten. Karguaren zina abenduaren 10ean egingo du, ordea, De la Ruak.

GERARDO HOROVITZ / AP

Fernando de la Rúa pozik, urriaren 24an hauteskundeak irabazi eta gero.

«NIRE zeregina izango da aro historiko berri bat hastea, herri ezberdin bat sortzeko», adierazi zuen Fernando de la Rúa Argentinako lehendakari berriak Gobernu berri aurkeztean. De la Ruak onartu egin zuen egoera nahasia dela eta ekonomikoki zaila.

Gizarteko arazoen isla da Gobernua. Premiarekin heldu beharreko arazoak ditu Argentinak eta horietako bat da gastu publikoa murriztea. Horregatik, lau ekonomista jarri zituen ministro karguetan De la Rúa lehendakari berriak: Ekonomia, Defentsa, Atzerri eta Hezkuntza ministerioetan.

Ministroak

- Fernando de la Ruak atzo argitu zuen Gobernu berria. Carlos Alvarez izendatu zuen presidenteorde eta Jorge de la Rúa anaia Lehendakariitzako idazkari nagusi. Hona ministerioen banaketa:

Barne arazoak: Federico Storani.

Atzerri gaiak: Adalberto Rodríguez Giavarini.

Defentsa: Ricardo Lopez Murphy.

Ekonomia: Jose Luis Machinea.

Hezkuntza: Juan Llach

Gizarteko Ekintza: Graciela Fernandez Meijide.

Lana: Alberto Flamarique.

Azpiegitura: Nicolas Gallo.

Etxebizitza eta Osasuna: Hector Lombardo.

Gabinete burua: Rodolfo Terragno.

Nabarmentzekoa da De la Ruak Gizarte Ekintzarako ministro izendatu izana Graciela Fernandez Meijide.

Semea desagertutzat jo zioten diktadura militarrean.

Karguaren zina

Fernando de la Rúa Argentinako presidentearen zina egingo du abenduaren 10ean. Hala ere, kargurako bera aldarrikatu zuen atzo Legebiltzarrak. Carlos Menem jarduneko lehendakariaren ondorengo izendatu zuen, urriaren 24ko hauteskundeetako emaitzak berretsiz.

Horien arabera, De la Ruak gidatutako Aliantzak lortu zituen botoen % 48,3. Aliantza osatzen dute Batasun Zibiko Erradikalak eta zentro ezkerreko koalizio Herri Solidarioaren Fronteak.

laburrean

BRIAN HENDLER / EPA

Israelgo arabiarrek protestan. 200 inguru Israelgo arabiarrek protesta egin zuten atzo, Israelgo lehen ministro Ehud Baraken Jerusalemgo bulego aurrean. Estatuak arabiarrei diru gehiago emateko eta juduekiko diskriminazioarekin amaitzeko eskatu zuten arabiarrek. Segurtasun indarrek manifestari batzuk atxilotu zituzten, argazkin ageri den gisa.

L I B A R O

■ Al Fata erakunde palestinarreko bi arduradun atxilotu ditu Libanoko Armadak

KHALED AREF Al Fata erakunde palestinarren komandantea Libano hegoaldeko Sidon eskualdean, eta Khaled Al Txaieb erakundearen arduraduna Libano ekialdean atxilotu zituen atzo Armadak. Ratxadie errefuxiatu palestinarren eremurako sarreran atzeman zituen, Libano hegoaldeko Tiro hiri ondoan. Libanoko epaitegi militar batek juzgatu zituen biak errebelde: 15 urteko kartzela zigorra jarri zion lehenari eta bizi artekoa bigarrenari.

MENDEBALDEKO SAHARA

■ Marokoko 191 preso askatuko ditu Fronte Polisarioak

BAKE PLANA aplikatzeko «giro aproposa» sortu nahi du Fronte Polisarioak —Mendebaldeko Sahararen independentziaren alde borrokan ari da 1973tik—. Horregatik, 191 preso marokoar askatuko ditu «borondate oneko keinu gisa». Mohammed Abdelaziz Polisario eta Errepublika Arabiar Saharar Demokratikoko buruzagiak Marokoko Gobernuari dei egin zion atzo «errepresioaren amaitzeko, atxilotu politikoak askatzeko eta salbuespen egoera ezabatzeko Mendebaldeko Saharatik».

N I G E R

■ Armada koarteletara itzuliko da hauteskundeak igaro ondoren

BATZORDE MILITARREKO buruzagi Daouda Mallan Wankék hitza eman zuen atzo Armada koarteletara itzuliko dela lehendakaria aukeratzeko atzo egin ziren hauteskundeen ondoren. Agintari militarrek botoa eman zuen Niameyn eta horren ondoren egin zituen adierazpen horiek. Harro mintzatu zen Nigerko prozesu demokratikoaz, horri esker, zibilei itzuliko zaielako agintea. «Mundu osoari erakusten ari gara gai gaitz adiskidetzeko», esan zuen.

E K I A L D E K O T I M O R

■ Wirantok Timorko hilketak zuzendu zituela biltzen dute Australiako dokumentuek

INDONESIAKO Defentsa ministro ohi eta Indar Armatuen buruzagi izandako Wirantok zuzendu zituen Ekialdeko Timorren gertatutako hilketak, Australiako Armadak eskuartean dituen agirien arabera. Abuztuaren 30ean Timorren egin zen erreferendumen ondoren, bortizkeria eta beldurrezko kanpaina bultzatu zuen Wirantok, dokumentuek biltzen dutenez. Iturri batzuen arabera, 50.000 lagun hil ziren giro horretan.

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

Kultura Sailak diruz
lagundutako egunkaria

• Eskubaloia

Portland-Bidasoa: Derbia jokatu dute gaur (20:30) Arrosadian, Asobal Kopara sailkatzeko aukera asko jokoan direla → **36**

• Tenisa

Mastersa: Andre Agassik nagusitasun handiz irabazizion atzo Pete Sampras, torneoa irabazteko faborito argia dela erakutsiz → **37**

Athletic ♦ Klubak baztertu egin du astelehenean jokatzeari, eta abenduaren 4an izango da

Derbia, larunbatean

Euskal Telebistak zuzenean eskainiko du partidua, 21:00etan

Ramon Basaldua / Bilbo

ATHLETIC eta Realaren arteko partidua larunbatez jokatu dute; abenduaren 4an, hain zuzen, gaueko 21:00etan. Atzo bertan FOR-TA telebista elkarteak Ibaigenera deitu zuen, derbia zuzenean emateko asmoa zuela eta lehia larunbatean jokatu zela esateko.

Euskal derbia astelehenean jokatzeko gero eta aukera gehiago zeuden azken egunotan. Azkenean, ez da horrela izango. Athleticek ez zuen nahi lehia astelehenean jokatzeari; besteak beste, Luis Fernandez entrenatzaileak ez zuelako gustuko. Horretaz gain, zale askok Ibaigenera deitu dute derbia astelehenez jokatzeari gero ez liratekeela joango esateko. Kontuak kontu, Athletic eta Realaren arteko norgehiagoka larunbatez jokatu da, eta ETB1ek zuzenean eskainiko du. Ez da ahaztu behar, Athleticek zein Realak Kopa kanporaketako partidua jokatu dutela aurreko asteazkenean.

Jose Mariri ebakuntza egin zioten atzo

Jose Mari Garcíari ebakuntza egin zioten atzo Munichen, pubisean dituen arazoak konpontzeko. Jokalari errioxarrak gutxienez bi hilabete beharko ditu berriz jokatzeko moduan egoteko.

Bestalde, Roberto Riosen errehabilitazioa ez doa bide onetik. Portugaletako lan gogorra egin zuen azken bi saioetan, eta atzo minduta izan zuen lesionatutako hanka. Ferreirak ezin izan zuen amaitu atzoko saioa, sorbaldako arazoak zirela eta. Valsek saio arina egin zuen, sabeleko arazoak zituelako.

MIKEL MARTINEZ

Joseba Etxeberria, baloiarekin, iaz San Mamesen Realaren kontra jokatu zuen derbian.

Etxeberriak irabazi egin nahi du Vallecasen

JOSEBA ETXEBERRIAK azpimarratu egin du Atletico de Madriden aurka jokatu duen partidua bikainaren garrantzia. Hala ere, Elgoibarko aurrelariak garbi esan du Madrilgo taldearen aurka lortutako garaipenak ez lukeela balio handirik izango hurrengo igandean Rayo Vallecanori irabazten ez badiote. «Garaipena eskuratzea helburu dugula ekin behar diogu Rayoren

aurkako lehiari. Ez dugu puntu batekin konforme geratu behar. Kanpoko partiduetan ez duzu izaten etxekoetan duzun txispa. Hala ere, jokatzeko estiloak berbera izan behar du», esan zuen atzo Joseba Etxeberriak Lezaman.

Iragan larunbatean jokatu duen partiduan hasitako bideari eutsi behar zaiola dio Athleticen aurrelariak. «Halako partidua bat behar

genuen. Aurre egin genien zelaian egoerari eta aurkariari, eta futboleko ondo jokatzeko daki-gula erakutsi genuen. Ez da erraza izango maila horri eustea, baina saiatu egin behar dugu».

Igandean zuri-gorrien aurkari izango den taldeari dagokionez, Joseba Etxeberriak goraipatu egin du Juande Ramos Rayo Vallecano-ko entrenatzailea egiten ari den lana.

«Barruan duten guztia atera die jokalariei, eta zelaian guztiek dakite zer egin behar duten. Hamabi jardunaldi jokatu ostean, sailkapeneko goialdean daude, eta bertan jarraituko dute».

Igandeko partiduari dagokionez, Luis Fernandezek Lacruz, Carlos Garcia, Larrazabal eta Felipek osaturiko atzealdea erabili zuen atzoko entrenamenduan.

hor zain

UEFAko hamabi partidua jokatu dira gaur

UEFAko hirugarren kanporaketako hamabi partidua jokatu dira gaur: Parma-Sturm Graz, Lyon-Werder Bremen, Spartak Mosku-Leeds, Deportivo-Panathinaikos, Glasgow Rangers-Borussia, Lens-Kaiserlautern, Arsenal-Nantes, Celta-Benfica, Olympiakos-Juventus, Roma-Newcastle, Ajax-Mallorca eta Slavia Praga-Steaua Bucarest.

Sammerren sendia bahitzeko saioa

Mathias Sammer jokalaria alemaniarren alaba eta emaztea bahitu eta milioi bat dolarreko erreskatea eskatzeko asmoa zuten hiru lagun atxilotu ditu Poliziak. Hiru lagunetarik bat beldurtu, eta Poliziari asmoen berri eman zion.

Santos klubeko presidente izateko bidean da Pele

Pele, Sao Pauloko Santos klubeko presidente izateko bidean da. Futbolari gisa han egin zituen urte gehienak, eta kargua onartzeko prest azaldu da.

Veretennikov errusiarra fitxatu nahi du Osasunak; Puñal Leganesera

Volgogradoko Rotor-eko aurrelari Oleg Veretennikov, 29 urtekoa, Osasunaren jomugan dagoela argitaratu du *Sport-Express* egunkariak. Iaz 25 gol egin zituen Ligan. Patxi Puñal Leganesera joan da utzita.

Milaneke 3.200 milioi pezeta eskaini dizkio Camachori

Milaneke 3.200 milioi pezeta eskaini dizkio Espainiako hautatzaileari, bi urtez entrenatzaile izan dadin, Eurokopa amaitu ostean.

Reala ♦ Clementek dio harrobiko jokalariai oraindik ez daudela goian jokatzeko moduan

Fitxaketak egingo ditu, «talde urria» baitu

Hamar edo hamabi jokalariz osaturiko zerrenda egin du

Jon Balenziaga / Donostia

JAVIER CLEMENTEK atzo esandakotik garbi ondoriozta liteke, jokalar berriak fitxatzeko epea zabaltzen denean, baten bat fitxatuko dutela, «oso talde urria» dutelako.

Oraingoz badaezpada, hamar edo hamabi jokalariz osaturiko zerrenda prest dutela dio Clementek. «Bileretan, merkatuaren jarraipen zabala egin behar dugula esan dut. Hamar edo hamabi jokalariri jarraipena egiten ari gara. Zer motatako kontratua duten aztertu dugu, behar izango bagenu, joko kanpo geratu aurretik, jokalariren bat fitxatzeko».

Corino zerrendan dago baina hark ez daki ezer

Realeko entrenatzaileak ez zuen zerrenda horretan daudenen izenik eman, baina Sergio Corino aukeratuen artean zegoen galdetzean, baietz erantzun zuen. «Ez dago beste inor baino hobeto kokatua, baina zerrendan dago. Postu guztietan jokatzeko duten jokalariai ditugu, aurrelariak, erdilariak eta atzelariak ere bai. Nahi duzuen publikaz deazakezue, baina nik ez dut izenik emango».

Sergio Corino Lezamatik ateratako jokalaria da. Athletic, Merida eta Salamancan jokatu ondoren, Espanyolen ari da. Realaren interesari

EDURNE KOCH

Clemente, Gipuzkoako Foru Aldundian atzo . Gipuzkoako zortzi kirol talde garrantzitsuenetako lehen entrenatzaileak hartu zituen atzo eguerdian herrialdeko Foru Aldundiko diputatu nagusiak: Roman Supudek. Eta han izan zen Realeko entrenatzailea, Javier Clemente, Blas Ziarreta (Eibar), Julian Ruiz (Bidasoa) eta beste batzuekin batera.

JAVIER CLEMENTE Harrobia

■ ■ ■ «*Reala B-koak ez daude goian jokatzeko moduan*»

Atzerritarrak

■ ■ ■ «*Gazteak prest daudenean, atzerritarren ordeztartzea da nire asmoa*»

buruz ezer ez dakiela dio. «Ez dakit ezer. Clementerekin beti harreman ona izan dut. Aholku asko eman dizkit, bai selekzioan nengoenean, baita handik at nengoenean ere. Beti babestuko dut».

Clementeren asmoak garbi daude. Talde urria duela dio, eta harrobiko jokalariai lehen talderako gaztegiak direla. Ondorioz, harrobikoak ez diren jokalariai fitxatuko ditu. «Hilabete gogorra dugu aurretik, eta jende gutxi gauden, oso gutxi. Lesio eta txartelen ondorioz, jende gabe ari gara geratzen. Gaur adibidez,

15 jokalarirekin entrenatu dugu». Harrobiko jokalariek itxaron egin beharko dute. «Real Bko jokalariai lehen taldera igotzea oso zaila da. Llorente eta Gurrutxaga ez daude goian jokatzeko moduan. Nire ustez, ondorengo plangintza eraman behar da aurrera: beheko mutilak egiteko, atzerritarrak epe motzean izan behar ditugu. Igotzeko moduan daudenean, atzerritar bat kendu eta gazte bat jartzea da nire asmoa. Aipatu berri duten plangintza hau Zuzendaritzari eta presidenteari azaldu diet».

Eta Gurrutxaga, zer?

Enekoitz Esnaola

fitxatuko duela Eguberrietako epean; edo bakarren batzuk. Eta Corino zentralaren izena zabaldu da. Badago beste zentral bat fitxatzeko moduan: Karanka. Baleko jokalariai dira, baina haietako bat etorriko

balitz, harrobiko jokalariereder batek atea itxiagoa luke; Zuhaitz Gurrutxaga da jokalar hori.

Zentral postuan jokatzeko du Gurrutxagak, badu indarra, badu teknika, baloia ongi erabiltzen du...

Ondo ari da entrenamenduetan, eta Realak jubenilarekin zirenak eta ez zirenak irabazi ondoren, titular ari da Real Bn bere lehen denboraldian. Nik uste dut lehen talderako jauzia emateko baduela une hauetan gaitasuna 19 urteko zentral horrek.

Badirudi, baina, gazteek sofritu egingo dutela Clementerekin. «Pixkanaka» sartu behar ei dira gazteak. Zergatik begiratzen zaio horrenbeste adinari eta hain gutxi kalitateari?

Victor Bonillak ez du ulertzen bere inguruan sortutako zalaparta

Victor Bonilla Realeko jokalariai ez du ulertzen Kolonbiatik itzuli ondoren bere inguruan sorturiko zalaparta. Realak igande goizean Madrilen espero zuen, baina aurrelaria astelehenean itzuli zen Donostiara. «Ez dakit zergatik sortu den gaizki ulertu hau, aurrez hitz egindakoa bete baitut. Kolonbian nengoela jada, iganderako itzultzeko aukera txiki bat sortu zen, baina ez zen betebeharrat, aukera txiki bat bainizik. Ni ez naiz Iberia eta Aviancako jabea, ezin dut bidaian berez zehaztua dagoen plana aldatu. Realaren aldetik zigorrik espero dudan? Ez dakit zergatik».

Lopez Rekarte, Aranburu eta De Paulak gastroenteritisa dute

Aitor Lopez Rekarte, Mikel Aranburu eta Oscar de Paulak ez zuten atzoko lan saioa amaitu. Antxon Gorrotxategi Realeko sendagileak esandakoaren arabera, gastroenteritisa dute. «Bi egun barru gainerakoekin batera entrenatzeko moduan izango dira. Igandean elkarrekin bazkaldu eta afaldu zuten, baina gehiago ez dira elkarrekin egon. Ondorioz, ez dugu uste hiru kasuek elkarren artean harremanik dutenik». Realeko sendagileak, gainera, Jauregi eta Aldeondo astebete barru korrika hasteko moduan izan litezkeela esan zuen.

Clementerekin atera zuten denboraldiko argazki ofiziala atzo

Realak atzo atera zuen Zubietan denboraldiko argazki ofiziala Javier Clementerekin. Realeko jokalariek ondoren, ordu eta erdiko lan saioa burutu zuten. 15 jokalaririk ez ziren aritu, gainerako zazpiak gaixo edo min hartuta baitaude.

Numancia atzo ez zen entrenatu izotza zela eta

Numancia, Realaren igandeko aurkariak, izotza zela-eta entrenamendua bertan behera utzi, eta bideo saioa izan zuen atzo.

Txapeldunen Liga ♦ Real Madridek eta Laziok irabazi egin zuten etxetik kanpo

Rosenborgek ondo dihardu

Bana egin zuen Bayern Munich txapeldunordearen kontra

Rosenborg	Bayern Munich
1	1

Rosenborg.- Jamtfall; Basma, Bragstad, Hoftun, Bergdolmo; Skammelsrud, Berg, Winsnes (Dahlum, 70m.); Sorensen, Carew, Strand.

Bayern Munich.- Kahn; Babel, Andersson, Kuffour, Tarnat; Fink, Effenberg, Scholl (Zickler, 82m.), Paulo Sergio (Santa Cruz, 79m.); Jancker, Salihamidzic.

GOLAK: 0-1.- Jancker-ek (10m.). 1-1.- Skammelsrudek (47m.).

ARBITROA: Steffano Braschi (Italia). Txartel horiak: Carew-ri.

Agentziak / Donostia

ROSENBORG da Txapeldunen Ligako ezusteko nagusia, eta atzo ere hori frogatu zuen, Bayern Munich txapeldunordearen kontra 1-1 egin zuelako. Etxean jokatu zuen Rosenborgek, baina bi taldeen baliabideak-eta aintzat hartuta, emaitza ona da. Kontuan hartu behar da, gainera, etxekoak urriaren 30etik partidu ofizialik jokatzeko zeudela, eta hori betiere nabaritu egiten da erritmoan.

Bayern Munich aurreratu zen markagailuan, hamargarren minutuan gola sartu zuelako Jancker aurrelariak, erdiraketa bat errematatuta. Skammelsrudek egin zuen 1-1ekoa, area kanpotik gogor egindako jaurtiketan.

Paulo Sergio (Bayern Munich) eta Basma (Rosenborg), atzoko partiduan.

Txapeldunen Ligako bigarren lasoa

A multzoa

	J	I	B	G	Punt.
1. Porto	1	1	0	0	3
2. Barcelona	1	0	1	0	1
3. Hertha Berlin	1	0	1	0	1
4. Sparta Praga	1	0	0	1	0

1. Jardunaldia

Hertha Berlin - Barcelona	1-1
Sparta Praga - Porto	0-2

C multzoa

	J	I	R	G	Punt.
1. Real Madrid	1	1	0	0	3
2. Rosenborg	1	0	1	0	1
3. Bayern Munich	1	0	1	0	1
4. Dinamo Kiev	1	0	0	1	0

1. Jardunaldia

Dinamo Kiev - Real Madrid	1-2
Rosenborg - Bayern Munich	1-1

B multzoa

	J	I	B	G	Punt.
1. Valencia	1	1	0	0	3
2. Fiorentina	1	1	0	0	3
3. Manchester U.	1	0	0	1	0
4. Girondins	1	0	0	1	0

1. Jardunaldia

Fiorentina - Manchester U.	2-0
Valencia - Girondins	3-0

D multzoa

		<u>J</u>	<u>I</u>	<u>R</u>	<u>G</u>	<u>Punt.</u>
1.	Chelsea	1	1	0	0	3
2.	Lazio	1	1	0	0	3
3.	O. Marseille	1	0	0	1	0
4.	Feyenoord	1	0	0	1	0

1. Jardunaldia

Chelsea - Feyenoord	3-1
O. Marseille - Lazio	0-2

D. Kiev 1-2 Real Madrid •

Garaipen garrantzitsua lortu zuen atzo Ukrainan Real Madridek (1-2), garaipen horrek lasaitasuna emango baitio —oraindik orain bidali du entrenatzailea, John Benjamin Toshack—. Morientesek sartu zuen lehen gola, 17. minutuan. Bigarrena Raulek egin zuen, 48an. 1-2koa Rebrovek egin zuen, 87. minutuan. Anelka berriz ere Real Madrideko aulkira itzuli zen —5.500 milioi pezetan edo 220 milioi liberan fitxatu zuen Real Madridek eta jokarlariak denboraldian oraindik ez du golik egin—.

Chelsea 3-1 Feyenoord •

Erraz irabazi zuen Chelseak atzo (3-1), lehen gola sartzea kostatu egin zitzaion arren. Babayarok egin zuen partiduko lehen gola, 45. minutuan. Andre Flo aurrelari norvegiarrak egin zuen bigarrena, 67. minutuan, baita hirugarrena ere 86an. Feyenoordeko gol bakarra Cruzek sartu zuen, 90. minutuan. Garaipen horrekin lider jarri da Ingalaterrako taldea.

Olympique 0-2 Lazio • Egundoko aurrepausoa eman du Laziok Txapeldunen Ligako bigarren faseko lehen jardunaldian, etxetik kanpo irabaztea lortu baitzuen (0-2). Frantzian jokatu zuen, Olympique Marseilleren etxean. Stankovicek sartu zuen lehen gola, 64. minutuan. 0-2koa, Sergio Conceicao 77an.

Eskia ♦

Meissnitzer larri lesionatu da, eta agur esan dio denboraldiari

Munduko Kopako txapeldunak erorikoa izan zuen Kanadan entrenatzen ari zela

Agentziak / Lake Louis

ALEXANDRA MEISSNITZER eskiatzaile austriarra zen aurten ere Munduko Kopa irabazteko hautagai nagusia, baina, denboraldia hasi orduko, agur esan dio iazko garaipena berritzeko aukerari. Lake Louiseko pistetan (Kanada) igandean jokatu den supererraldoirako entrenatzen ari zen Meissnitzer, Austriako selekzioarekin. 26 urteko eskiatzaileak erorikoa izan zuen, eta ezkerreko belaunean lesio larria dauka. Jada denboraldia bertan behera utzi behar-ko duela jakinarazi diote Meissnitzerri.

Ezker belauneko aurreko lotailu gurutzatua hautsi egin du Munduko Kopako txapeldunak, eta kutxatila articularra eta kartilagoa ere kaltetuta dauzka. Istripua izan ondoren, helikopteroz Banffeko ospitalera eramatu zuten Meissnitzer, eta atzo bertan itzultzekoa zen Austriara.

Iaz, Munduko Kopako sailkapen nagusiaz gain, super erraldoia eta eslalon erraldoia ere irabazi zituen Alexandra Meissnitzerrek. Aurten, baina, makal hasi zuen denboraldia: Tignesko erraldoian (Frantzia) erretiratu egin zen, eta Copper Mountingo eslalon erraldoian (EEBB) 16. baino ez zuen egin.

Plaschy suitzarra nagusi eslalonean

Didier Plaschy suitzarrak irabazi zuen, atzo, Beaver Creeken (EEBB) jokatu zen gizonezkoen eslalona. Munduko Kopan aurreneko garaipena du Plaschyk, eta Coloradoko pistan ia segundo bateko aldean kendu zion bigarrenari, Thomas Stangassinger austriar beteranoari. Hirugarren Matteo Nana italiarra eta Kjetil-Andre Aamodt norvegiarra sailkatu ziren, berdinduta.

Alaves ♦ Ikusitakoaren arabera, Espanyolen ezker hegala zaindu nahi du bereziki Manek

Baliteke ezusteak izatea Montjuicen

I. Santamaria / Gasteiz

ASTEKO entrenamendurik gogorrena izan zuten atzo Alavesekoek Betoñoko udal zelaietan. Normalean ostegunegitean den saioa asteazkenera aldatu zuen Manek, eta gaur atsedena izango dute jokalariek, Racingen aurkako neurketa bertan behera geratu zelako.

Eta entrenamendu saioa mamitsua izan zen, kontuan izanik Alaveseko entrenatzaileak Espanyolen kontrako partidura begira dituen

asmoak zeintzuk diren jakiteko azken aukera izan zela.

Entrenamenduaren hasieran lan fisikoa egin ostean, ohiko partidatxoari ekin zioten Alavesekoek. Lehen zatian aldaketa bakarra ikusi zen Racingen aurka ustez lehiatu behar zuen taldean: Javi Morenok Meho Kodroren tokia hartu zuen, aurrelari moduan. Ligako lehen zortzi jardunaldietan titularra izan zen Valentziako aurrelaria.

Baina ezusterik handiena partidatxoaren bigarren zatian jazo zen. Zenbait fut-

bolari aldatzeaz gain, sistema ere moldatu zuen Manek.

Bigarren zatiko hamaikako horretan, Iñaki Berruet Pablo Gomezen ordeztu zen, eta Javi Morenok Nan Riberari utzi zion bere tokia. Pablo titular izan da orain arte Ligako neurketa guztietan.

Hasiera batean, hiru zentralerako atzealdea ikusi ahal izan zen, baina zenbait berezitasunekin. Cosmin Contra zelai-erdira bidali zuen Manek, eta errumaniarraren bizkarzain lana Iñaki

Berruetek egin zuen. taldea 4-4-2ko eskemara bueltatuz.

Ikusitakoaren arabera, badirudi Manek Espanyolen ezker hegala zaindu nahi duela, Toni Velamazanen arriskua dela eta.

Diaz Vega epaile

Manuel Diaz Vega izango da igandeko neurketaren epailea. Aurten lau partidu epaitu ditu orain arte, eta etxetik kanpo jokatzeko taldeak bi garaipen eta berdinketa bat lortu ditu.

Portland-Bidasoa ♦ Sailkapenean berdindurik direla eta Asobal Kopa helburu dutela jokatu dute gaur Arrosadian (20:30)

Derbiak behar zuen gatza

Nafarrek irabazteko premia dute, otsailean Asobal Kopa jokatu nahi badute

Gorka Zabaleta / Donostia

GAURKOA aspaldiko derbi orekatuena dela esanda ez dugu gehiegi aurreratzen, derbiak berez ia beti baitira orekatuak. San Antonio eta Bidasoaren kasuan, baiezta-pen hori arau bihurtu da; Bidasoa Europako talde handienetakoa zenean, San Antonio apal bezain lotsaga-beak koloreak ateratzen zizkion Irungo taldeari —95ean 21na berdindu zuten Arrosadian, 96an 27na Artalekun, eta 97an 28-24 irabazi zuten nafarrek etxean—. Azken bi urteotan, paperak aldatu dituztenean, Bidasoak duintasunez egin dio aurre Portland indartsuari. Gogoratu besterik ez dago iaz 23-24 irabazi zutela Arrosadian. Beraz, derbia orekatua izango dela gauza jakina da.

Orekatuaz gain, derbia berezia izan ohi da. Berezia, kantxan jokalaria ohi baino kementsuago aritzen direlako, eta harmailetako giroa ohi baino beroagoa izan ohi delako. Aurtengoak badu, ordea, gatz berezirik: Asobal Kopa. Gaur galtzen duenari zaila izango zaio lehen itzulila onenen artean amaitzea, eta nafarrek edonola sailkatu nahi dute —Iruñean jokatu ko da—. Derbiari ezin zaio gehiago eskatu: lehia orekatua bizituko duen gatza.

Bidasoa freskoago

Bi taldeen lana erabat ezberdina izan da azken hamar egunotan. Portlandek igandean Errumanian jokatu behar izan zuen, Bidasoak, ordea, 12 eguneko etenaldia izan du. Nafarrek ez dira fun-damentuz entrenatu eta ez dute atseden hartzeko aukerarik izan. Irundarrek, berriz, erasoan dituzten arazoak konpontzeko astia izan dute. Gogor entrenatu dira —atseden egunak ere izan dituzte— eta derbirako prest daude. Julina Ruizen taldea freskoago iritsiko da, baina agian Portlanden erritmoa faltako zaio. Ikusi beharko da azken minutuetara osoago nor iristen den. Hori xe da Zupo Ekisoainek atzo azaldu zuen kezka bakarra: «Partidua oso gogorra izango da, eta azken unea arte dena eman beharko dugu irabazteko». Ekisoainek uste du Bidasoa talde arriskutsua dela, postu guztietan jokalaria onak baititu: «Bidasoarekin ezin zara lo gelditu, maila handiko jokalaria baititu. Oso

PABLO S. QUIZA

Bidasoarentzat, ez da erraza izango Portlanden defentsa erditik haustea. Argazkian, Villaldea, Etxaburu eta Errekondo.

garrantzitsua izango da defentsan gogor aritzea eta atepean egun ona izatea.

Julian Ruiz: «Arazo handienak, erasoan»

Julian Ruizek badaki Portlanden defentsa gairatzea ez dela lan erraza. Horregatik, arlo hori bereziki landu dute azken egunotan: «Teo-

rian, erasoan izango dugu arazo gehien. Jokalari handiak dira eta erditik ia ezinezkoa izango da sartzea. Jokoari alaitasuna ematen eta ahalik eta baloi gutxien galtzen saiatu behar dugu».

Bidasoak denboraldi hasierako tentsioa eta kontzentrazioa berreskuratu ditu, eta gaur ezustean harrapatu nahi du Portland.

Dominguez: «Asobal Kopa dugu jokoan»

■ BIDASOAKO jokalariek nahikoa denbora izan dute gaurko derbia prestatu, eta etorkizun hurbilaz hausnarketa egiteko. Lehen itzulila amaitzeko, lau partidua baino ez dira gelditzen, eta gaur irabaziz gero, Asobal Koparako lehian sartuko dira irundarrak. Juan Dominguezek hala ikusten du: «Bi taldeok berdinduta gaude sailkapenean, eta Asobal Kopa dugu jokoan. Gaur irabazten badugu, hurrengo hiru partiduetan lehia horretan sartuko gara zuzenean. Gainera, 12 egun izan ditugu partidua prestatzeko, eta eurak baino freskoago iritsiko gara».

David Rodriguezek iaz Bidasoari garaipena eman zion gola egin zuen. Egiakoak Portlandek duen plantilla nabarmendu du: «Goi mailako bi jokalarit dituzte postu bakoitzeko, eta defentsako erdialdea oso sendoa da. Errekondo eta Kisselev dira defentsa horren oinarria».

Alberto Martin • PORTLAND SAN ANTONIOKO JOKALARIA •

«Derbi soila baino gehiago da»

■ Derbi sentimendua errotuta al dago San Antonio, edo gehiago da kazetarien kontua?

Azken urteotan Bidasoaren aurkako partidua derbi soila baino gehiago izan dira. San Antonio talde ahula zenean beti gauzak oso zail jartzen zizkion Bidasoa handiari, eta azken bi urte hauetan alderantziz gertatzen ari da. Partidu berezia izan da beti. Gainera, oraingoan biok berdinduta gaude. Ezin da gehiago eskatu.

■ Arrosadiako harmailetan giro berezia izaten al da? Irunetik jende asko etor-

tzen da, eta zarata handia egiten du. Ziur nago Arrosadia beteta egongo dela. Kantxan bezala, harmailetan ere grina berezia izaten da.

■ Iaz Bidasoa jaisteko zorian izan zen, baina Arrosadiatik bi puntuak eramane zituen.

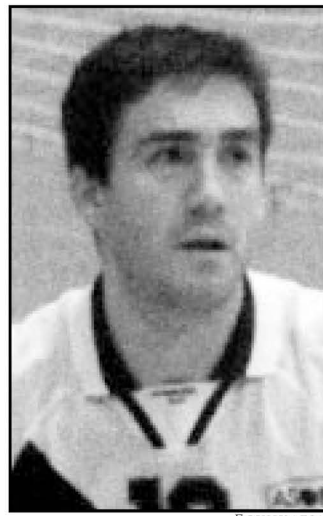
Derbiek hori dute berezia. Sailkapenak eta taldearen egoerak ez dute eragin handirik partidua haueetan. Futbolearen berdin gertatzen da. Derbi hau oso orekatua izango da eta edonork irabaz dezake.

■ Baina zuek ezin duzue galdu, Asobal Kopan izan

nahi baduzue. Horrek presioa eragiten al dizue?

Ezin dugu huts egin. Beraiantzat Asobal Kopan izatea sari polita litzateke, baina guk han izan behar dugu, derrigorrez. Gobernuak eta klubak diru asko jarri dute, eta nola edo hala sailkatu behar dugu. Denboraldi hasieratik esan da titulu bat irabazi behar dugula, baina taldearen eskarmentu handiko jendea gaude eta badakigu presio hori gairatzen.

■ Aurtengo Bidasoak ez du zerikusirik iazkoarekin. Lehen lerroan askoz hobe-

EGUNKARIA

to daude aurtan. Patrick Cazal nabarmenduko nuke. Egun ona badu, oso zaila da gelditzea. Horretaz gain, defentsan oso gogor ari dira. Kantabriaren aurkako partidua ikusi nuen eta harrituta gelditu nintzen.

Tenisa ♦ Gustavo Kuerten eta Thomas Enqvist ere garaile

Agassiren lezioa

Pete Samprasi 6-2 eta 6-2 irabazi zion atzo

Samprasek atzo ezin izan zuen gauza handirik egin Agassiren aurka. Argazkian, biak, partidua bukatu zenean.

Agentziak / Hannover

ANDRE AGASSIK joko erakustaldi bikaina egin zuen atzo Pete Samprasen aurka Masterseko bigarren jardunaldian. Agassik 6-2 eta 6-2 irabazi zion Wimbledongo txapeldunari, ordubete eskasean. Samprasek hiru partidutu jokatu ditu azken hiru hilabetetan —bizkarreko lesioagatik—, eta atzo gogotik ordaindu zuen erritmo falta hori. Agassi berriz, sasoi betean dago, inoiz baino ari-nago, eta bere bizitzako denboraldi onena bibiriltzeko bidean da. Atzo Samprasek ezin izan zion joko bat bera

Masterseko sailkapenak				
Multzo gorria	I	G	Multzo txuria	I G
1. Andre Agassi	2	0	1. Jevgeni Kafelnikov	1 0
2. Pete Sampras	1	1	2. Thomas Enqvist	1 0
3. Gustavo Kuerten	1	1	3. Nicolas Kiefer	0 1
4. Nicolas Lapentti	0	2	4. Todd Martin	0 1

ere irabazi, eta multzo gorriko gizon sendoena da. Multzo berean, Gustavo Kuertenek 6-1 eta 6-2 irabazi zion Nicolas Lapenttiri. Multzo txurian, Thomas Enqvistek lehen puntua lortu zuen Nicolas Kieferren aurka. 6-4 eta 7-5 irabazi zuen, ordubete eta 45 minutuko

partiduan. Enqvistek ongi mugitu zuen alemaniarra pistako alde batetik bestera, eta honek ezin izan zion erritmoari eutsi. Gaur, multzo txurian, Enqvistek Kafelnikoven aurka jokatuko du, eta Kieferrek Todd Martinen aurka. Gorrian, Agassi eta Kuertenen kontra.

Tau ♦ Litekeena da gaurko entrenamenduan ere aritzea entrenatzailea

Badator Lamas

Luis Karlos Garcia / Gasteiz

BIDEAN da Julio Cesar Lamas argentinarra, Tau Basketiako entrenatzaile berria. Atzo agur esan zien Argentinako zaleei, gaur hegazkina hartuko du, eta, beraz, Buenos Airstik Euskal Herrira heltzeko behar dena pasatu eta gero hemen izango da Salva Maldonadoren ordezkoa. Izan ere, Lamasek ez du segundo bakar bat ere galtzeko asmorik. Horrela, ahal

izanez gero, gaur bertan arratsaldeko entrenamenduan egon nahi du, nahiz eta hori oso zaila izango den bidaia hamar ordutik gorakoa dela aintzat hartuz gero. Nolanahi ere, argi laga du entrenatzailea izango dela datorren igandean Tau eta Caja San Fernando taldeek jokatuko duten partiduan. Berez ACBko neurketarik erakargarrienetako bat baldin bada, Lamasen etorrerak are interesgarriago bilakatu-

ko du Arabak hartuko duen norgehiagoka. Bien bitartean, jokalaria baskonistak nolabaiteko normaltasunera itzuli ziren atzo eta goizeko nahiz arratsaldeko entrenamendu saioak egin zituzten Mendizorrotza kiroldegian. Tauko jokalaria Josu Larreategi bigarrenaren nahiz Jose Angel Samaniego laguntzailearen esanetara aritu ziren. Biok lan berezia izango dute gaur gidaritza teknikoaren lekukoa Lamasen esku uzteko.

laburrean

TXIRRINDULARITZA

■ 2000. urtean Emakumezkoen Tourra Milandik abiatuko da DATORREN urteko abuztuaren 6tik 20ra bitartean jokatuko da Emakumezkoen Tourra, eta Milandik (Italia) abiatuko da, atzo Erroman egindako aurkezpenean jakinarazi zenez. «Milan aukeratu dugu, Italia delako emakumezkoen txirrindularitzaren erreferentzia mundiala, eta Italiako eta Frantziako federazioek dopinaren kontra egindako lana nabarmendu nahi dugulako», esan zuten antolatzaileek.

■ Zulle ez zen agertu Terrados medikuarekin izan beharreko aurrez aurreko deklaraziora FESTINA kasuko Patrick Keil epaileak hala aginduta, aurrez aurreko deklarazio bat izan behar zuten atzo Banestoko Alex Zulle txirrindulariak eta ONCEko Nicolas Terrados medikuak. Terrados agertu zen epailearen aurrean bere abokatuekin, baina Zulle ez. ONCE eta Festina taldeetan korritu zuen Zullek Baneston aritu aurretik. Festinan ari zela auziperatu zuten 98ko Tourrean, eta EPOa hartu izana onartu zuen. Horren inguruan aritu behar zuten atzo.

E R R U G B I A

■ Jonah Lomu Wellington's Hurricans taldean ariko da ZEELANDA BERRIKO Wellington's Hurricans taldean ariko da datorren denboraldian Jonah Lomu errugbilaria. Inglaterra zorbait taldeetatik jasotako eskaintzei muzin egin, eta Zeelanda Berrian jokatzen jarraitzea erabaki du Lomuk. Berriki, Zeelanda Berriko errugbi federazioarekin hitzarmena sinatu du, datozen bi urteetan behintzat, Zeelanda Berrian jokatzen jarraitzeko.

A R R A U N K E T A

■ Bizkaiko eta Gipuzkoako taldeek lanean jarraituko dute traineruen liga osatzeko GIPUZKOAKO eta Bizkaiko arraun taldeetako ordezkariek borondate ona erakutsi zuten euskal liga eratzen hasteko astearte iluntzean Donostian izan zuten bileran. Bizkaitarrek proposatu zuten taldeek hartzea protagonismoa liga osatzeko prozesuan, hura amaitu ostean euskal federaziora aurkezteko. Gipuzkoako taldeek ondo ikusi zuten proposamena, eta hurrengo bilera bi herrialdeetako ordezkariek baino ez dira izango.

MARK J. TERRILL / EFE

Olazabal ez da sailkatu Grand Slameko finalerako. Tiger Woods eta Davis Love estatu batuarrek jokatuko dute, gaur, Grand Slam Kopako finala Kauain (Hawaii). Txema Olazabalek Loven kontra galdu zuen finalean aritzeko aukera. Woodsek, berriz, Paul Lawrie hartu zuen mendean.

Pilota ♦ «Gehiegizko pilotak erabiltzea egozten didate, sakearekin tanto asko egiten ditudalako»

Jorge Nagore, kexati

Bernaren kontra aritzeko, «material gehiago» nahi zuen

Enekoitz Telleria / Donostia

ATANO III.EAN jokatu dute lau t'erdian Jorge Nagorek eta Bernabe Herrero Berna-k, bihar (22:30, ETB1). Pilota aukeraketa izan zuten atzo. Nagorek azken partiduetan erabili dituen piloten inguruan izan da eztabaidarik, eta protagonista bera, lehertu egin zen atzo. Batetik, ez zitzaizkion batere egokiak iruditu Bernaren kontra aritzeko aukeraren jarritako pilotak. Bestetik, gogor kritikatu zituen gehiegizko pilotak erabiltzea egotzi dioten horiek.

«Materiala ez zait gustatu. Berak baxuak nahi bazituen, primeran. Ni ez naiz kexatzen. Baina nik material gehiago nahi nuen», erantzun zuen serio, atzoko piloten buruz galdetutakoan. Ez zen hor gelditu, hala ere. Minduta dago Nagore azkenaldian pilota gehitxo jartzen ote diotela-eta egin diren aipamenengatik. «Joan den astean hasi ziren esaten gehiegizkoak zirela nik nerabiltzan pilotak. Pilotari gehiago ere ari dira material fuertearekin. Niri hori egozten didate, sakearekin tanto asko egiten ditudalako. Beste pilotari, ordea, nire pilotekin ez dituzte horrenbeste tanto egiten», nabarmendu zuen inork aferaren inguruan itaundu aurretik. «Sakeagatik bakarrik baloratzen naute», jarraitu zuen.

Lasaitu zen pixka bat, eta ostraleko partiduari eta kontrarioari buruz ere mintzatu zen. «Oso partidu arriskutsua da. Badirudi Bernak lehengo egunean ez zuela asko jokatu, baina kontrario garrantzi-

Jorge Nagore eta Bernabe Herrero Berna, atzo Atano III. ean egindako pilota aukeraketan.

tsuak utzi ditu kanpora, eta partidu nekeza izango da», esan zuen.

Berna: «Txapelketa astuna ari zait egiten»

Ez zeukan materialaren inguruan inolako kexarik Bernak. Haren kezkak beste-lakoak ziren. Errandonearen kontra 22-3 galtzea «dezepzio ikaragarria» izan zela nabarmendu zuen, baina bazeukan azalpen bat: «Txapelketa nahiko astuna ari zait egiten. Oso behetik nator eta eskuak ez dauzkat guztiz ongi. Jokatu nituen lehenengo lau partiduak 350 pilotakadatik gorakoak izan ziren. Aste batetik bestera erreku-peratzea asko kostatzen da».

Kexatzeko eguna zen atzoko, nonbait, eta Berna ere

JORGE NAGORE

■ ■ ■ «Gehiegizko pilotak erabiltzea egozten didate, sakearekin tanto asko egiten ditudalako. Beste pilotari, ordea, nire pilotekin ez dituzte horrenbeste tanto egiten»

BERNABE HERRERO BERNA

■ ■ ■ «Zorte txarra izan dut, Asegarcek programatu dituelako nire partiduak; Errandonearen kontra frontoi azkarragoa komeni zitzaidan, eta honetarako geldoagoa»

ez zen atzean gelditu. Frontoi ingurukoa zen haren aldarrikapena. «Zorte txarra izan dut, Asegarcek programatu dituelako nire partiduak. Errandonearen kontra frontoi azkarragoa komeni zitzaidan, eta Adarraga jarri

zidaten. Partidu honetarako, berriz, frontoi geldoagoa komeni zitzaidan, baina zer egingo diogu».

104,2 eta 101,8 gramoko pilotak aukeratu zituen Nagorek. Bernak, 103,9 eta 101,5ekoak.

Insausti-Juan Pablo, iazko finala, finalerdietan

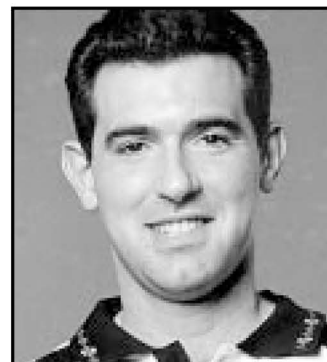
E. Telleria / Donostia

IKUSMIN handia sortu du Insaustik eta Juan Pablok finalerdietako ligaxkan jokatu duten gaurko partiduak. Ez da gutxiagorako. Azken urteotako bi palista onenak dira, zalantzarik gabe, Eusko Basqueren koa-droko bi izarrak, bakoitza bere postuan; atzean Juan Pablo, aurrean Insausti. Iaz ere elkarren kontra aritu

ziren finalean, eta Insaustik irabazi zuen txapela —97ko finala ere elkarren kontra jokatu zuten—. Azken hiru urteotako txapelduna da iruindarra. Gaurkoa lehenengo partidua du txapelketan. Bezperan, ez du oso joko maila txukuna erakutsi, eta bada zalantza bat edo beste haren inguruan. Gaurkoa proba garrantzitsua izango da.

Juan Pablok ligaxkan jokatu duen bigarren partidua du gaurkoa. Iriondo jipoitu zuen asteartean (35-16) eta sasoiko dagoea erakutsi. Ea txapeldunaren kontra bere benetako maila emateko gai den. Ikusgarria izan daiteke partida.

Jaialdiko hirugarrena Ziskar II.a-Torrek eta Unda I.a-Gorostiagak jokatu dute.

Oscar Insausti, egungo txapelduna.

txokoan

Txapelketako partidua eta finalerdietako zozketa, Hernanin

Hernaniko Galarretan jokatu da, gaur, binakako erremonite txapelketako sailkapen ligaxkan, azken aurreko partidua: Ezkurra-Imaz eta Matxin-Iriarte. Bi bikote horiek, sailkatuta daude jada finalerdietan jokatzeko, Altuna II.a-Etxabe eta Elizalde-Lizasoekin batera. Finalerdietan nork noren kontra jokatzeko, zozketa egingo da Galarretako bulegoetan bertan, gaur. Txapelketa-koaz gain, beste estelar bikain bat ere antolatu dute gaurko. Garikoitz Altuna, Aizpurrekin, Patxi Zeberio eta Etxaberen kontra. Ederra.

Carom Jai Alai Nazioarteko Opena aurkeztuko du gaur Donostian

Joan den astean aurkeztu zen Carom Jai Alai zesta-punta enpresa, eta iragarri zuten orduan, besteak beste, Nazioarteko Open bat antolatzekotan zebiltzala. Gaur aurkeztuko dute, Donostian, I. Telefonica Nazioarteko Opena. Dania, Miami, Milford eta Euskal Herriko puntista profesionalak hartuko dute parte bertan, Iñigo Kalkakorta eta Sixto Janariz arduradunek jakinarazi dutenez.

Lau t'erdikarako pilota aukeraketak gaur eta bihar

Iruñean eta Eibarren egingo dira, gaur eta bihar, Euskal Herriko lau t'erdiko txapelketako ligaxkanoko pilota aukeraketak. Errandonea eta Etxaniz ariko dira Iruñeko Labriten gaur (11:30). Larunbatean jokatu dute horiek. Bihar, Eibarko Astelenan dute hitzordua Eugik eta Oscar Goñik, bai eta Alustizak eta Unanuek (11:30). Hurrenez hurren, igandean eta asteartean jokatu dute horiek.

gaurko partiduak

GALARRETA. 16:00 (La 2, 19:00).

- Zalakain-Etxeberria III.a / Agirresarobe-Urko
- Ezkurra-Imaz / Matxin-Iriarte (Txapelketakoa)
- Altuna II.a-Aizpuru / Zeberio II.a-Etxabe
- Bitoria-Zandio / Kalonge-Mendizabal

DEPORTIVO. 17:00.

- Daniel-Beldarrain / Sanchez-Garma
- Insausti / Juan Pablo (Euskal Herriko txapelketa)
- Unda I.a-Beldarrain / Ziskar II.a-Gorostiaga

DONOSTIAKO KULTUR PATRONATUAK, EUSKARA PATRONATUAK ETA EUSKAL AKTOREEN BATASUNAK SORTU DUTE

‘Antzerki Garaia’ egitasmoa abian jarriko da gaur, euskarazko antzerkia indartzeko

■ Donostian euskarazko antzerki profesionala maiztasunez eskaini eta ikusleak antzokietara erakarri nahi ditu egitasmo publikoak

■ Euskarazko estreinaldiak gaztelaniazkoen aurretik egitea izango da arduradunek bultzatuko duten arloetako bat

■ Txalo taldearen *Dama eta kardinala* antzezlanak zabalduko du proiektua, Antzoki Zaharrean, gaur eta bihar, 20:00etan

Jon Eskisabel / Donostia

HELDUENTZAKO euskarazko antzerki ekoizpenak azken urteotan hartu duen beherezko joera zuzendu eta dinamika berria bultzatzeko sortu da *Antzerki Garaia* egitasmoa. Donostian euskarazko antzerki profesionala maiztasunez eskaintzea eta ikusleak berriro antzokietara erakartzea dira Donostia Kulturak, Udal Euskara Patronatuak eta EAB Euskal Aktoeren Batasunak sortu duten proiektu berriaren asmo nagusiak.

Hiru aldeen arteko elkarriketak duela urtebete inguru hasi ziren. Euskara Patronatuko eta EABko ordezkariak Kultur Patronatura jo zuten eta datu kezkarriak jarri zituzten mahai gainean: 1997an, Donostiako bi antzokietan —Antzoki Zaharrean eta Victoria Eugenia— euskarazko bi emanaldi baino ez ziren eskaini, eta 1998an lau baino ez.

Horri konponbidea bilatzeko, eztabaidak luzeak izan dira, Kultur Patronatuak hasieran ez zuen oso garbi ikusten zer egin zitekeen. Esku artean hainbat formula izan dituzte, eta azkenean abiapuntu batean adostu dira. «Dinamika baten hasiera da, eta helburua da euskaraz ekoizten den guztia Donostian eskaintzea», azaldu digu Arantxa Gurmendi aktore eta EABko ordezkariak; negozioetan parte hartu du horrek. Ildo beretik mintzatu da Norka Chiapuso, Donostia Kulturako arte eszenikoetako arduraduna. «Zailtasun ugari daude helduentzako euskarazko antzerkia eskaintzeko eta jendea erakartzeko. Bide honetatik abiatu gara elkarlanean, baina garrantzitsuenak litzateke egitasmoak maiztasuna izatea eta euskarazko antzezpeneen normalizaziora iristea».

Gaurtik martxora bitartean Txalo, Hika, Tanttaka eta Maskaradaren zortzi emanaldi antolatuta dira, hau da,

JOSEBA OLALDE

Ane Gabarain, Kandido Uranga eta Xabier Agirre, Txalo antzerki taldeko aktoreak.

1998ko emanaldi kopurua bikoiztuko da lau hilabeteetan. Kasu guztietan, estreinaldiak izango dira.

Ildo horretan, gaztelaniazko saioek euskarazkoan izan

dezaketen eragin negatiboa —ikusleria potentziala *lapurtu*, esaterako— saihesten saiatuko dira egitasmoaren arduradunak, eta zehazki, euskarazko estreinaldiak

gaztelaniazkoak baino lehenago izan daitezkeen bultzatuko dute.

Eusko Jaurlaritza euskarazko estreinaldiak diruz laguntzeko aukera aztertzen

Antzerki Garaia

Txalo. ‘Dama eta kardinala’: azaroaren 25ean eta 26an, Antzoki Zaharrean.

Hika. ‘EuskalOFF 2050’: urtarrilaren 21ean eta 22an, Antzoki Zaharrean.

Tanttaka. ‘Ozeanoko piano-jotzailea’: otsailaren 24an eta 26an, Antzoki Zaharrean.

Maskarada. ‘Ikaro’: martxoaren 29an eta 30ean, Victoria Eugenia antzokian.

Salneurriak: sarrera soltea, 2.500 pezeta; 6tik gorako taldeak, 1.500 pezeta lagun bakoitzeko; 4 emanaldi ikusteko bonoa, 6.000 pezeta; 3 emanaldi ikusteko bonoa, 5.000.

ari dela azaldu zuen Ricardo Bilbao Kultura Sortu eta Zabaltzeko zuzendariak joan den astean euskal antzerkiaren egoerari buruzko mahai-inguru batean. Norka Chiapuso «erabat ados» dago horrekin; «euskarazko publiko eta euskarazko antzerki ekoizpena babesteko neurriak direlako», azaldu du.

Norka Chiapuso • DONOSTIA KULTURAKO ARDURADUNA •

«Normalizazioaren hasiera da»

■ **Euskarazko antzerkia ez programatzeko gehien aipatzen den argudioa publikorik eta errentagarritasunik ez duela da. Zuek, ordea, egitasmoan diozue publikoa egon badagoela.**

Publikoa badago, baina bilatu egin beharko da. Zenbakiak diotenez, gaztelaniazko saioetara jende gehiago joaten da, agian ohitura gehiago dagoelako, baina publiko euskalduna badago, eta Donostian asko. Gure aldetik, ahalegina egiten ari gara toki guztietara iristeko: prentsa, ikastetxeak, euskaltegiak, elkarte euskaltzaleak... Has-

teaz gain, ondo hasi behar dugu, indarra hartu eta normalizaziora iristeko. Errentagarritasunaren kontzeptu hori oso erlatiboa da, eta kulturaren ezin da beti horren arabera jokatu, adibidez euskara tartean dagoenean.

■ **Informazioa eta sustapena nola landuko duzue?**

Konpainiek euren jendea mugituko dute eta, gure aldetik, pertsona bat jarri dugu propio euskaltegietan eta ikastetxeetan egitasmoa mugitzeko, irakasle eta ikasleen artean informazioa zabaltzeko. Askok sumatzen da giza baliabideen eragina, harreman zuzenak erantzun eta

ondorio hobeak ekartzen dituzte.

■ **Nola uztartuko dira euskarazko eta gaztelaniazko emanaldiak?**

Bi bertsio daudenean, gaztelaniazkoa lehenengo estreinatzen bada, horrek euskarazkoaren ikusle potentzial zati bat erretzen du. Normalena da gaztelaniazkoa ikusi duen euskaldun jendea euskarazkora ez joatea. Hori kontuan hartu behar dugu Donostian eta inguruan euskarazko bertsioak lehenengo estreintzeko. Txaloren Antzerki Ferian estreinatu zen, gaztelaniaz, eta orain bietan

EDURNE KOCH

emango da. Baina Hika eta Maskaradaren saioak euskaraz soilik izango dira, eta Tanttakaren *Ozeano piano jotzailea* bi hizkuntzatan, baina larunbateko saioa, jende gehien biltzen duena, euskaraz izango da. Hori taldearen apustua da.

Mikhail Barixnikov: «Inozokeria hutsa da dantzari onena zein den esatea»

Dantzari handia Donostian izango da ostiral eta larunbatean, bere konpainiarekin

Gorka Erostarbe / Donostia

Mikhail Barixnikov (Letonia), gaur egungo dantzaririk garrantzitsuen-tzat jotzen dute adituek. 1989an American Ballet Theatre konpainia

utzi, eta White Oak Dance Project sortu zuen Mark Morris koreografoarekin batera. Geroztik, konpainia horrek hamar jira egin ditu bai Estatu Batuetan, eta bai nazioartean, eta munduko hiri handienetako agerto-

kietan aritu da, eta arrakasta itzela lortu du. Bihar eta larunbatean Donostiako Kursaalera izango dira Barixnikov eta bere konpainiakoak, Europan zehar egiten ari diren biraren barnean.

«MUNDUKO dantzari onena neu naizela esatea inozokeria hutsa da. Dantzan, gainontzeko arte adierazpideetan legez, ezin liteke esan onena zein den. Horretan dago artearen eta kirolaren arteko desberdintasuna», adierazi zuen atzo Donostian Mikhail Barixnikov dantzari bikainak. «Halako esapideei ez diet jaramonik egiten, beharrezkoa ez den presioa ezartzen dutelako eta iritzi pertsonalak direlako», gaineratu zuen.

Mikhail Barixnikov Letonian jaio zen, eta Errusian egin zituen dantzaren munduan lehen urratsak. 1974. urtean, hogeita lau urte besterik ez zituela, etxea utzi eta mundu guztian zehar ibili zen biran, baletiko eta dantza garaikideko konpainiekin. Bederatzi urtetan American Ballet Theatreko zuzendari izan ostean, White Oak Dance Project dantza konpainia sortu zuen, 1990ean.

Zalantzarik gabe, Mikhail Barixnikov eta Mark Morris koreografoek sorturiko taldea kasu bakarra da munduan. Taldearen espiritua ez da batere ohikoa; areago, dantza konpainien betiko arauen kontrakoa dela esan daiteke. Dantzari trebatuak eta aldaberak dira guztiak, eta gai dira egungo koreografoek sortzen duten zernahi obra interpretatzeko. Ostiral eta larunbatean arratsaldeko 20:00etan Donostiako Kursaalera joaten denak izango du horretaz jabetzeko aukera.

Ikuskizun berriak

Estreinaldi eta ikuskizun berriak dakartza Donostiara Barixnikovek. «Proiektu batetik bestera dantzarien kopurua aldatu egiten da. Kasu honetan, emakumezko bost dantzarik eta nik neuk osatuko dugu programa», azaldu zuen atzoko aurkezpenean.

Mikhail Barixnikovek eta White Oak Dance Project bere konpainiak lau pieza eskainiko dituzte bi emanal-

EGUNKARIA

Mikhail Barixnikov, White Oak Dance Project bere konpainiako hainbat dantzararekin, entsegu batean.

dietan, eta zuzendariak berak hirtan parte hartuko du. «Ikuskizunak bi parte izango ditu. Lehenengoan, *McGuffin or how meanings get*

lost eta *Two lies* izeneko obrak dantzatuko ditugu; bigarrenean berriz, *Soft Center* eta *The Argument*. Koreografiaren egileak ez dira oso

ezagunak. Hala ere, kalitate bikaina dute».

Bere konpainia osatzen duten kideek batez ere dantza garaikidea jorratzen duten arren, egunero bi ordutan dantza klasikoa entseatzen dutela gaineratu zuen dantzari handiak: «Nire dantzariei batez ere azkartasuna eta aldakortasuna eskatzen diet, koreografo ezberdinen estiloak azkar beregana ditzatela».

Dantza klasikoaren eta garaikidearen arteko desberdintasuna hutsala dela azpimarratu zuen, halaber, Barixnikovek: «Edozein dantza motarekin urduri jartzen jarraitzen dut oholtzara igo-tzean. Azken finean, dantza bat da».

MIKHAIL BARIXNIKOV

Artea eta kirola

■ ■ ■ «*Dantzan ezin liteke esan onena zein den. Horretan dago artearen eta kirolaren arteko desberdintasuna*»

Konpainiako dantzariak

■ ■ ■ «*Nire dantzariei aldakortasuna eskatzen diet, koreografo ezberdinen estiloak azkar beregana ditzatela*»

‘Literatura Iparraldean, nola?’ galdera aztertuko du Maiatz elkarteak

■ XVI. Literatur Solasaldiak antolatuko ditu Baionan heldu den asteen

Erredakzioa / Baiona

MAIATZ elkarteak XVI. Literatur Solasaldiak antolatuko ditu heldu den asteen, Baionan. *Literatura Iparraldea, nola?* galderari erantzuten saiatuko dira Maiatz elkarteak gonbidatu dituen hizlariak.

«Mende berrian sartuko garelarik, nolako euskara erabili, gaiak nola tratatu, nola izan gure munduko oihartzun, euskara egoera larrian delarik zein toki eman literaturgintza lanari?», galderen inguruan oinarrituko dira Maiatz elkartekoek antolatu dituzten XVI. Literatur Solasaldietako bi eztabaida saioak.

‘Maiatz’ aldizkariaren zenbaki berria

Literatur solasaldietako lehen eztabaida heldu den asteko asteartean iraganen da, arratseko 20:00etan, Baionako Biltxokoan, eta Maiatz elkarteko kideek *Maiatz* aldizkariaren 32. zenbakia aurkeztuko dute karia horretara.

Ondoren, Piarres Xarriton euskaltzaina eta Eñaut Etxamendi kantari eta idazlea mintzatuko dira oren erdi baten buruan. Mende honetako idazleek Ipar Euskal Herrian nolako ikusmoldeak agertu dituzten aipatuko du Piarres Xarritonek. Eñaut Etxamendik, berriz, ahozko literatura-tik idatziaren munduratzeari nola sentitu duen esplikatzeko du astearte arratseko solasaldi horretan.

Itxaro Borda, Jamattitt Dirassar, Jean-Louis Davant eta Antton Lukuk hartuko dute hitza biharramunean, tenore eta leku berean. Emilio Lopez Adanek kudeatuko du mahai-ingurua. Bakoi-tzak bere lanbideak aipatuko ditu, baita euskalkien eragina, gizarte arazoak, idazlearen engaiamendua eta literatura forma ezberdinak ere.

Bilboko 41. Zinema Labur eta Dokumentalaren Jaialdia

Jim Sheridan: «Kultur inperialismoa da bonba atomiko berria, Castrok dioen moduan»

Zinemagile irlandarrak bisita laburra egin du Bilbora, eta ezingo da epaimahaian egon

Montse Arregi / Bilbo

Jim Sheridan zinemagile irlandarra Bilboko Zinemaldiko epaimahaian izatekoa zen, baina azken orduan arazo pertsonal batzuk izan dituela-

eta ez da hala izango. 24 ordura ere iritsi ez den bisitaldi laburra egin du Bilbora, baina izan du astirik jaialdiko zenbait film labur ikusteko, «lan interesgarriak» bere esanetan. Europako zinemaren arazoa banaketa dela

uste du Sheridanek, eta film guztiak lehenengo Estatu Batuetan estreinatzea zorakeria dela dio. Ekoizle gisa bi film ditu esku artean Ipar Irlandako unionistak «pertsona arrarotzat» dituen zinemagile honek.

HUTS egin du Jim Sheridanek Bilboko Zinemaldiko epaimahaian, baina benetan sentitzen duela adierazteko, hainbat gairi buruz berba egiteko eta film batzuk ikusteko astia hartu du. Zinemaz, bere proiektuez eta Irlandari buruz mintzatu zitzaigun atzo, Dublinerako hegazkina hartu aurretik.

Jaialdian diren filmetako batzuk ikusi zituen Sheridanek Bilbora egindako bisitaldi laburrean. «Oso lan interesgarriak» direla ziurtatu zuen. Zinemagile horren ustez, «etorkizunean teknologia digitalaz filmatuko du jendeak, eta horrek film laburren balioa areagotuko du, telebistetan tarte gehiago izango dute, eta baita Interneten ere».

Fidel Castro buruzagi kubatarraren berbak ere ekarri zituen gogora atzo Sheridanek. «Hari entzun nion esaten XXI. mendeko bonba atomikoa kultur inperialismoa dela, eta arrazoi izan dezake». Sheridan zinemagile eta ekoizleak uste du «zorakeria» dela film gehienak lehenengo Estatu Batuetan estreinatzea. Bere burua beti «bigarren mundukotzat» sentitu duela azpimarratu zuen, «betiere irlandar kulturaren, pubetako kulturaren».

Banaketa arazoa

Europako zinemaren arazoa produkzioa ez dela argi dauka, «gehiegi ere ekoizten baitugu». Banaketa arazoa dela uste du. Arazo horren jatorrian estatuen finantzaketa dago, Sheridanen aburuz. «Estatuak ez daude horretarako. Horregatik, jendeak bere filmak merkaturatu eta banatzeko gaitasuna galdu du».

Bilbora egindako bisitaldi laburrean Guggenheimera joateko astia ere hartu zuen. «Sinestezina da, munduan egin den inbertsiorik merkeena. Hollywoodeko edozein film luze baino gutxiago kostatu da», esan zuen irribarez.

Jim Sheridan, atzo Bilbon.

Ekoizle gisa bi filmetan ari dela lanean jakinarazi zuen Sheridanek, bata nerabeen buru-hiltzeaz eta bestea irlandar pertsonaia berezi baten ingurukoa. Aurrerago Espainiako Gerra Zibilaren in-

guruko film bat egin nahiko luke.

Irlandan egiten den zinemari buruz, aurrerantzean «are mitologikoagoa» izango dela pentsatzen du. Azken finean, «filmaren oinarrian gi-

zartearen oinarria» dagoela uste du Sheridanek, eta, ildo horretan, ulerterrazetak Estatu Batuetako filmak direla azaldu zuen. Europako gizartearen oinarria «ulertzeko zailagoa» delakoan dago, eta

Aktoreekiko hurbiltasuna

JIM SHERIDAN, zuzendari eta ekoizle gisa, bere produktuetatik hurbil egon ohi da. Behar egiteko moduari buruz «tradizio humanista» duela oinarri ziurtatu zuen atzo. Aktoreekiko harremanetan urruntasun jarrerarik hartzen ez duenez, «zuzendari gisa mugatua» sentitzen dela ziurtatu zuen. Azken finean, jendea ezin dela zuzendu uste du, «mugak jarri besterik ezin du egin norberak».

Filmaketetan, platoon aktoreei gidoiaren inguruko galderak egiten dizkie Sheridanek, berak idatzia izan ez balitz bezala. «Balio literarioa murriztea da nire nahia, eurei sentiarazi balio hori beraiek, aktoreek, erantsi behar diotela testuari».

Zinemagile irlandarrak ez zuen bere lana definitu nahi izan. *In the name of the father* film ezaguna ez dela politikoa ziurtatu zuen. «Aitaren agintea da oinarrian dagoen gaia», adierazi zuen.

Irlandakoa Estatu Batuetakoaren «antzerakoena» dela ziurtatu zuen.

Ez zuen Sheridanek Irlandako bake prozesua eta Euskal Herrian bizi den egoera parekatu nahi izan, «ez dudalako sakon ezagutzen ez dudana ez egiten». Irlandan «pertsona arrarotzat» ditu unionistak, eta Britainia Handiko koroa, berriz, Estatuko alde «tematiena» dela azaldu zuen.

Maratoi berri batean murgilduta

Lali Marimon

baten egitarauak bestearena zapaltzen du. Eta benetan lastima da. Behingoz zine interesgarria dago Bilbon, baina horrenbeste, ezin dugula guztia ikusi. Tamalgarria iruditzen zait, iaz Bilbo eta inguruko artean ia lan guztiak ikustera iristeko aukera baitzegoen, horretara jarriz gero.

Bestalde, komunikabide-

etan jaialdiari buruzko datuak ikusi nituenean, aurkeztutako lanen eta hautatutako kopuruei buruzkoak, sekulako ezustea hartu nuen. Zein irizpide jarraitzen dira aukeraketa egiteko? Adituei dagokien gaia da, baina halakoetako bat ez banaiz ere, zera galdetzen diot neure buruari: Nola murriztu daiteke doku-

mentalen kopurua 140tik 6ra, fikziozko lanak 516tik 51raino jaitsi diren bitartean? Proportzioa desorekatua da, fikziozko filmen aldekoa. Agian gertatzen da gehiegiren gustua egin nahian inor gutxi gelditzen dela pozik. Edo agian *dokumentalarena* alde batera utzi beharko litzateke, lehiaketan bederen.

Dena dela, onartu beharra daukat lehiaketako emanaldietatik kanpo aurreten badela atal bat orain arte gozarazi nauena. *Telebistan inoiz ikusitakoa* atalaz ari naiz. Ez dira oso film laburrak, baina bai benetako dokumentalak.

Ruper Ordorika, disko berria jendaurrean grabatzeko prest

Gaur eta bihar ariko da Mugalarisekin, Bilboko Kafe-Antzokian

Joxi Ubeda / Donostia

Ruper Ordorikak Mugalaris taldearekin joko du gaur eta bihar gauean, Bilboko Kafe-Antzokian, eta saio horien grabazio-

ekin osatuko du disko berria. Bere ibilbideko kantuak grabatuko ditu Ruper Ordorikak, orain arteko diskoetan argitaratu dituenak, Kafe-Antzokira bilduko diren zaleen beroaren laguntzaz.

EGUNKARIA

Ruper Ordorika, kantaldi batean.

RUPER ORDORIKAREN asmoa da «zuzeneko saio bat behar den bezala grabatzea». Azken urteotan, talde berarekin edo oso aldaketa gutxi izan dituen taldearekin aritu da jendaurreko emanaldietan, «eta halako batean argi ikusi nuen horixe grabatu behar nuela», esan du berak. Mugalaris taldearekin egin dako lanaren emaitza, alegia. «Nire ustez, bakarlarientzat oso zaila izaten da banda moduan aritzea, niretzat ere halaxe izaten da; horrek denbora asko behar du, poliki-poliki batera etortzea eta denok pixka bat denon eragina galbahetik pasatzea».

Hala, disko berriak Ruper Ordorikak eta Mugalaris taldeak jendaurrean lorturiko emaitza gordeko du. «Apur bat pretentsioa izango litzateke erakustea horrela aritzen garenean ez dela izaten beti Ruper gehi musikariak. Batzuetan, nahiko urruntzen gara grabatuta dauzkagun aldaeretatik, beste bertsio batzuk daude, oso ezberdinak», esan dio Ruper Ordorikak EGUNKARIARI.

Egun, zuzeneko emanaldi baten grabazioa egitea «erraza» dela dio Ruperrek. «Ez da

lehengo kontua. Orain dela bost bat urte bakarrik, benetan muntaia handi samar bat egin behar zen grabatu ahal izateko, eta hori ere asko erraztu da; alde teknikoa esan nahi dut». Kafe-Antzokiak baldintza egokiak eskaintzen ditu horretarako.

«Gero, nire jendea izango dira teknikariak eta grabatzaileak; nire kantaldietan urteetan nirekin ibili direnak. Dena batera zetorren».

Angel Katarain arduratuko da mahaiaz, eta ohol-tzaren gainean Mugalaris taldeko musikariak ariko dira Ruper Ordorikarekin: Javi Antoñana, Nando de la Casa, Angel Celada eta Iñigo Golarazena.

Diskoa, udaberrirako

Diskoa zein zigilurekin argitaratuko duen oraindik ez dauka zehaztuta Ruper Ordorikak: «Hori zabalik daukagu». Lana udaberri aldera izango da kalean. CD bakarra izango da. Izan ere, ordubete baino gehixeagoko

grabazioa egin ahal da CD batean (75 bat minutukoa). «Nik ez dut zaletasunik disko luzeak egiteko. Kantu ugari grabatuko ditugu, baina gero ikusiko dugu, ahal bezain modu hotzenez, zer aportazio daukan kantua bakoi-tzak. Gero, badauzkat, hor

RUPER ORDORIKA

■■■ «Gertuen sentitzen dudantentzuleak bere saria edukitzea nahiko nuke»

nonbait, urte hauetan hortik zehar grabatu ditudan zintak, beste musikari batzuekin, batean eta horrela, eta zinta horiek begiratzeko asmoa daukat, agian zinta horietako zerbait dis-

koan sartzeko, material politik topatuz gero», azaldu digu Ruper Ordorikak.

«Beti gogoan edukitzen dut apur bat gertuen sentitzen dudantentzulea. Hark bere saria edukitzea nahiko nuke. Inoiz gure kantuetara hurbildu ez denak dena berri edukiko du, baina beti egoten da zalea betidanik jarraitu izan gaituena, eta nahi nuke inoiz diskoa burutzerakoan gehigarriren bat egotea», gehitu dio EGUNKARIARI Ruper Ordorika oñatiar kantariak.

l a b u r r e a n

D A N T Z A

■ Seine Saint Denis Koreografia Topaketen kanporaketak Barakaldo antzokian egingo dira, gaur eta bihar

NAZIOARTEKO Seine Saint Denis VII. Koreografia Topaketen barruan, Madrilgo Elena Cordoba eta Provisional Danza konpainiak ariko dira gaur Barakaldo antzokian. Bihar, toki berean, Gasteizko Damian Muñoz konpainia, Sevillako Manuela Nogales eta Bartzelonako Erre que Erre izango dira. Munduko 34 tokitan egiten dira kanporaketok, hautaketa gainditu dutenen artean. Azkenean munduko 15 talde izango dira irabazleak. Kanporaketen inguruan arlo ezberdinetako artistak bildu eta ekitaldi ugari antolatu ohi dira.

■ Dantza ikasleen erakustaldia izango da Basaurin, Gasteizen eta Lasarten

DANTZA Zentroen III. Erakustaldia larunbatean hasiko da. Hamasei zentrotako sei urtetik berrogeira bitarteko 300 ikasle inguruk hainbat estilotako 27 koreografia eskainiko dituzte guztira. Eusko Jaurlaritzako Kultura Sortu eta Zabalatzeko Zuzendaritzak antolatutako erakustaldia larunbatean bertan abiatuko da, Basauriko Social antzokian; abenduaren 4an eta 5ean, Gasteizko Jesus Ibañez de Matauko antzokian egingo da, eta abenduaren 11n Lasarte-Oriako Manuel Lekuona kultur etxean. Dantza klasikoa, garaikidea, euskal dantzak, aretoko dantzak, jazz eta bestelako estilok erakutsiko dituzte dantza eskoletako ikasleek.

L I T E R A T U R A

■ Azken bi mendeotako bilbotar ospetsuen bizitzak jaso ditu Elias Amezaga idazleak 'Vidas rotas' liburuan

BILBOKO Bidebarrieta Kulturgunearen eskutik argitaratu du Elias Amezagak *Vidas rotas* (*Apurtutako bizitzak*) liburua. Nicolas Atxukarro doktorea, Juan Crisostomo Arriaga musikagilea, Sabino Arana eta Tomas Meabe politikariak, Nemesio Mogrobojo eskultorea eta Ramon Bastera zein Jaime Delclaux poetak dira liburuaren ardatza. Gazte hil ziren bilbotar ospetsuon lana eta bizitza jaso ditu Amezagak.

L I B U R U G I N T Z A

■ Extrapole etxeak megadenda berria irekiko du Baionan heldu den astean

EXTRAPOLE kultura eta multimendia saltegi handiak 1.340 metro koadroko megadenda bat irekiko du Baionan, abenduaren 3an. Baionako hiri erdia hautatu du saltegiaren aterpetzeko, Errobi ibaiaren bazterrean, merkatu estaliaren ondoan jarriko dute. Liburuen atalak 370 metro koadro beteko ditu, papertegi eta kreazio astaldien guneak 140 metro koadro, diskoen zatiak 290 metro koadro eta bideo, ordenagailu programa eta bideo-jokoek 150 metro koadro. Orotara, 70.000 erreferentziaren salgai ezartzeko xedea dute. Extrapole saltegia Hachette Distribution Services (Lagardere taldea) etxearen adarra da. Paris aldean 5 saltegi baditu, beste bi Polonian eta bat Avignon hirian.

Z I N E M A

■ Montxo Armendariz omenduko dute Kairoko Zinemaldian

MONTXO ARMENDARIZ zinemagile nafarra omenduko dute aste honetan Egipton, Kairoko 23. Nazioarteko Zinemaldian. Hala, haren lau film luze emango dituzte: *Tasio*, *24 horas*, *Las cartas de Alou* eta *Historias del Kronen*. Guztira, 174 film erakutsiko dituzte Kairoko Zinemaldian, eta herenegun izan zen inaugurazio ekitaldia.

A N T Z E R K I A

■ Komikotasunaren eginkizun sozialaz mintzatuko dira gaur 'Umorea eszenara' jardunaldietan, Donostian

ALFONSO SASTRE Kultur Elkartek antolatu ditu antzerkiari buruz eztabaidatu eta gogoetatzeko laugarren jardunaldiak, Donostiako Koldo Mitxelena Kulturunean. Gaur, 18:30etan, izango dira azken saioak. Komikotasunak duen eginkizun sozialaz mintzatuko dira Jose Luis Alonso de Santos, Francisco Javier Gil Diez Conde eta Alfonso Zurro; Xabi Puerta izango da moderatzailea. Ondoren, Mofa e Befá taldeak *Finis Mundi Circus* antzezlanaren emango du.

Harkaitz Cano • PASAIA BLUES LIBURUAREN EGILEA •

«Pertsonaiei aurpegi ezagun bat jarri ezean, ezin hitzik jarri haien ahotan»

ERAKUNDE armatu bateko kideak —Olatz, Marta eta Pataki—, eta Cesar Telleria ertzaina ditu protagonista Harkaitz Cano idazle lasarte-arrak *Pasaia Blues* lan berrian. Bi istorio osatzen dituzten pertsonaia horiek Pasaian elkartuko dira. Nobela poliziako kutsua duen istorioa da, Susa argitaletxearen eskutik argitaratutakoa.

■ **Hemen eta gaur kokatutako istorioa dela diozu.**

Aurreko nobelan tronpeta jole beltz baten istorioa kontatu nuen, euskal oinordekoak bazituen ere. Lagunek beti esaten zidaten zergatik ez nuen zerbait errealistagoa egiten, hemen kokatutako gertakariak idazten. Nik ere banuen halako kezka bat horren inguruan, eta gertutakoa eta errealagoa zenari buruz idaztea pentsatu nuen. Hemen kokatua da, erdi poliziakoa, poliziako faltsua.

■ **Beruna Jazz New Yorken kokatutako istorioa hemen idatzi zenuen. Ordea, Pasaian kokatutako istorio berria New Yorken idatzi duzu.**

Horrela gertatu da, eta ez dakit zergatik. Ingurukoek esan izan didate ea ezin dudan idatzi nagoen lekutik nagoen lekuari buruz. Orain arte ez da horrela izan, baina, besterik gabe, ez da arrazoi berezirik egon hori egiteko.

■ **Istorioa erreala bada, pertsonaien gorpuzkera eta istorioaren beraren argudioa errealtatean oinarriturikoak al dira?**

Arian-arian sortuz joan dira pertsonaiak, baina niretzat aurpegi zehatz bat dute. Aurpegi ezagun bat izan ezean ezin baitut idatzi, ezin dut hitzik jarri haien ahotan. Badute aurpegi bat niretzat, baina irakurlearentzat beste bat eduki behar dute. Ezezagunak direnez haientzat, nork berea imajinatuko du. Horrez gain, hainbat kontu erabili baditut ere argudiorako, nobela bat da, fikzioa, alegia.

AMAIA ZABALO

Harkaitz Cano idazlea, atzo, *Pasaia Blues* liburuaren aurkezpena egin aurretik.

Jazz-a eta gero blues-aren sonean

HARKAITZ CANOK aurreko nobelaren (*Beruna Jazz*) jarraipen gisara aurkeztu du *Pasaia Blues* eleberria. Aurrekoa *Jazz* zen, tronpeta jole bat agertzeaz gain, istorioaren egituraren ere eragina duelako: jazz musika esaldi nagusiaren errepikapenaren gainean egiten den inprobisazio melodia izanik, istorio hartan egitura nagusi baten inguruan jira-biraka aritzen da Cano. Orain, berriz, blues-a ere egitura forma bati erantzutera dator. *Pasaia Blues*-ek sei atal ditu: *zai*, *zoi*, *bele*, *arma*, *tiro*, eta azkena *blues*. «Epilogo da nolabait *blues* atala, beste ataletako gorabeherak biltzen ditu», dio Canok.

Blues-a hitz arriskutsua da Canorentzat: «Garai batean asko erabiltzen zen; oso modan zegoen poema bati edo ipuin bati jartzea. Beldur nintzen ez ote zen izango hitz erraz bat, komodin bat. Baina jazzari jarraipena eman nahi nion, eta azkenean, erabiltzea erabaki nuen».

Hasieran, ordea, *Dinamita Blues* izena ezarri zion lan berriari. Hala ere, kontsultak egiterakoan hainbat txantxa egin baitzizkieten, *dinamita* kendu eta istorioa kokatzen den lekuaren izena jartzea erabaki zuen.

■ **Istorioa bi hari nagusitan banatzen duzu.**

Hari bat fisionomista baten istorioa da. Berez Ertzaintza-aren barruan dago, baina

detektibe berezi bat da, dabilena hiriz hiri jendearen bila. Argazki katalogoak bidaltzen dizkiote, eta katalogoetakoen bila aritzen da kalean. Beste

haria Pasaiaiko etxebizitza batean bakaturik dauden bi emakumek osatzen dute; komando bateko kide dira, eta horiek daramaten bizitza da haria. Ertzainaren katalogo batean azalduko dira, eta Pasaia joan beharko du haien bila.

■ **New Yorken idatzi duzu. Pasaia ba al du hiri horren ukiturik?**

Agian eragin klimatikoa dago. Euskal Herrian ohikoa dena baino hotz handiagoa egiten duela-ko eleberri honetan. Bestelako eraginak beharbada izango ditu, baina ez agerikoak. Han nengoela nobela poliziako asko irakurri nituen, baina bestalde, ez da nobela poliziakoa oso-osoan, tranpatxo batzuk egiten ditugu.

■ **Zein helbururekin egin duzu liburua?**

Azken batean entretenigarria izatea nahi nuke. Kutsu poliziako faltsuaz eta intriga apur bat sartuz lortu nahi dena. Irakurleari dagokionez, ez dut irakurle konkretu batengan pentsatzen idazterakoan. Badakit irakurriko nauen horrek ez nauela ezagutzen, eta beraz, ezin dut idatzi niretzat eta nire lagunentzat idatziko nukeen kodean. Saiatzen naiz edozein irakurlek ulertuko duen kodeekin idazten.

■ **Jazz-aren eta blues-aren ondoren izango al da hirugarren doinurik?**

Ez. Nire asmoa ez zen trilogi bat egitea. Datorrenera begira hainbat ideia badauzkat. Jaka Fundazioaren beka dut hurrengo lanerako, eta poema liburua izango da. Asmoa dut New Yorkeko istorio batzuk kontatzeko, han idatzitako zenbait ekarri ditut nirekin, osatu behar ditudan arren.

■ **Idazteko modua errepikatuko duzu, beraz: han hemengoari buruz, eta hemen hangoa idaztea, alegia.**

Bai, nonbait. Hango istorioak gordetzen joan naiz, eta horiek kontatuko ditut, besteak beste.

■ **Zer ekarri duzu New Yorketik?.**

Irakurlea

■ ■ ■ «*Badakit irakurriko nauen horrek ez nauela ezagutzen, eta saiatzeko naiz edonork ulertuko duen kodeetan idazten*»

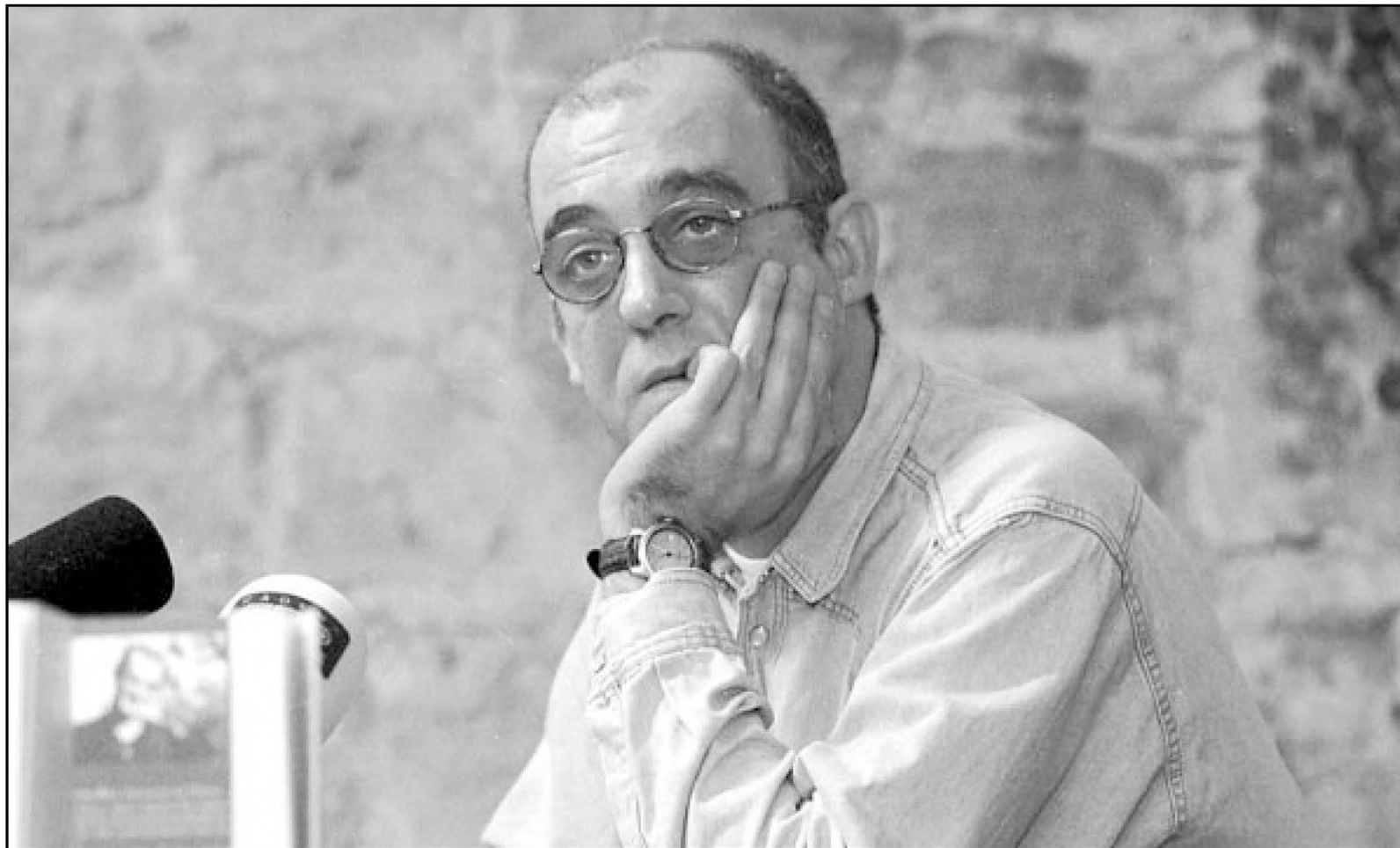
Umildade puntu bat. New York-eko Kennedy aireportura jaitsi bezain laster ikasten hasten den zerbait. Hasieran hizkuntza aldetik nituen umiliazio txiki horiekin, eta beste hainbat gertaerarekin, nia bere tamainara egokitzten da, instant batean. Eta pilak kargatzeko oso

aproposa izan da. Metroan sartu, azken geltokiraino joan, han dagoena ikusi eta ibilbide horretan bi ipuin idazteko adina material topatzen duzu.

Amagoia Mujika
DONOSTIA

Felipe Rius: «Oroimenaren garrantzia nabarmendu nahi izan dut ipuin hauekin»

‘Bi argazki eta hainbat polaroid’ ipuin liburua kaleratu du kazetari iruindarrak

JOXE LACALLE

Felipe Riusek bere lehen fikziozko liburua kaleratu du.

Mikel Jauregi / Donostia

Felipe Rius iruindarrak bere bigarren liburua kaleratu berri du: *Bi argazki eta hainbat polaroid*. Pamiela argitaletxearen eskutik atera du. Zortzi ipuinez eta EGUNKARIAko *Nafarkaria*-n idatzitako hainbat zutabez osatutako lana da. Lehenengoei *argazki* izena eman die, eta bigarreniei *polaroid*.

FELIPE RIUSEN ideia hasiera batean ez zen libururik osatzea. Horrenbestez, lan honen sustraiak topatu ahal izateko Iruñeko Udalaren euskarazko literatura sarike-ta lehenengoz irabazi zuen aldira jo beharra dago. Pamiela argitaletxea zerbait argitaratzeko aukeraz mintzatu zitzaion kazetari iruindarrari, baina ipuin hura besterik ez zuenez esku artean asmoak ez zuen aurrera jo. Ipuin gehiago idatzi ondoren, baina, aukera hori baliatzeko modua izan dute eta, EGUNKARIAko *Nafarkaria*-n idatzitako zutabeak gehituta, *Bi argazki eta hainbat polaroid* da fruitua:

Kazetaritzatik liburugintzara

■ KAZETARIA izatez, idatzizko komunikabideetan lan franko eginga da Felipe Rius iruindarra. Komunikabideetatik liburugintzarako jauzia ezinbestekoa zen galdetu diogu, eta idazten duen orok liburuaren bat argitaratzeko izaten duen gogoia mahairatu du: «Gogo eta ilusio hori dago batetik, eta jendearen erantzunari zaien beldurra bestetik. Bietatik izan dut nik; jendearen harrerari nolabaiteko bel-

durra banion, baina beldur horren gainetik zerbait egiteko gogoia zegoen». Jauzi horrek jarraipenik izango duen eta nolakoa izango litzatekeen ez du guztiz argitu, baina bere asmoa ez dela soilik lan honetan geratzea baieztatu du: «Ez dakit ipuinekin jarraituko dudan edota eleberri bat idaztera joko dudan. Argi daukadana da idazten jarraituko dudala, eta gero gerokoak».

«Idatzitako ipuinen eta gehien atsegin nituen zutabeen bilketa da liburua, ez bainuen liburu osoaren ideiarik buruan hasieran», zehaztu du Riusek.

Ez da mezuzalea

Liburua osatzen duten ipuinekin ez ei du mezu zehatzik eman nahi izan, «ez bainaiz horren zale eta ez nuen halako asmorik. Ez dut uste idazle batek mezurik eman behar duenik, baina, jakina, nahi

duenak eman dezala», zehaztu du. Mezurik ez, baina ipuin guztietan eta zutabeetako batzuetan elementu komun bat, Riusek berak azaldu duen legez: «Argazki kamerak, argazkiak edota irudiak ageri dira kasik guztietan, oroimenaren garrantziaren isla gisa. Horixe da, hain zuzen, ipuinetan nabarmendu nahi izan dudana eta, era berean, ipuinen arteko lotura bakarra».

Heriotza ere aipagai du liburu osoan, oroitzapenare-

FELIPE RIUS

■ ■ ■ *«Gorrito ditut amaiera zoriontsuak, maiz faltsuak baitira eta zerbait kontatzeke uzten baitute»*

■ ■ ■ *«Argazkiengatik ez balitz, gauza asko galduko lirateke betiko»*

■ ■ ■ *«Idatzitako ipuinen eta gehien atsegin nituen zutabeen bilketa da liburua, ez bainuen liburu osoaren ideiarik buruan»*

kin «lotura estua» baitu, Riusek arabera; «denok oroitzaren gara hildako lagunaz edo maite genuen pertsona hartaz. Ildo horretan, herio-

tza present dago ipuin eta zutabeetan». Horrek guztiak ipuinei nolabaiteko laztasuna ematen diela onartu arren, ez duela nahita egin baieztatu du: «Horrela suertatu da, oroitzapenek sarritan gogortasun hori baita-karte».

Zinemaren eraginak

Rius zinemazalea izateak ere —Donostiako Zinemaldiko aldizkarian esku hartu izan du— erantsi die beste ezaugarri bat idatzitako ipuinei: amaiera zoriontsurik ez izatea. «Gorrito ditut amaiera zoriontsuak, sarritan faltsuak baitira, eta zerbait kontatzeke uzten baitute. Eta horrek, noski, izan du islari nire ipuinetan ere. Dena dela, ez dut uste ipuin guztiek amaiera goibela edo gogorra dutenik».

«Argazkiengatik ez balitz, gauza asko galduko lirateke betiko». Hori dio Felipe Riusek *Bi argazki eta hainbat polaroid* liburuaren kontrazalean. Argazkiek gizakion bizitzan izan dezaketen pisua eta garrantzia azpimarratu nahi izan du, «gizakion oroimena nahikoa ahula baita». Hala ere, «zenbait gauza ahaztea hobe» dela ere onartu du; hala ere, horrek alde kaltegarria ere baduela nabarmendu du: «Oso triste litzateke komeni ez zaigun guztia ahaztea, eta horren adierazgarri diren esaera asko badaude, 'bere iragana ahazten duen herriak historia errepikatu-ko du', esaterako. Nahikoa esanguratsua da».

Bi argazki eta hainbat polaroid bere bigarren liburuaren izan arren —Zinema japoniarra izan zen lehena, aurtan bertan argitaratua, Alberdania etxearen babesean—, alde nabaria ikusten du bi lanen artean, sorkuntza modu zein sentimendu aldetik: «Lehena enkarguzkoa izan zen, eta baita oso izaera ezberdinekoa ere. Bigarren hau nireago sentitzen dut», argitu du Felipe Riusek.

Lasaiago dator Kashbad taldearen 'Hesiak' hirugarren diskoa

Gorka Lazkanoren espetxeratzeak eragina izan duela uste du Sesma gitarra joleak

Ainara Mendiola / Donostia

Distantzia bi urtez gorde ondoren, **Hesiak** diskoaren eskuetan utzi du lekukoa Kashbad taldeak. Baxulari berriarekin eta erritmo lasaiagoekin

dator hirugarren diskoa, eta abestietako bat espetxean izan den baxu joleari buruzkoa da, Gorka Lazkanori buruzkoa. Gorka Sesma gitarra jolearen ustez, Lazkanoren espetxeratzeak eragina izan du taldean eta

disko ezberdina ateratzaie. Hala ere, diskoan erabateko aldaketarik ez dagoela azpimarratu du. Atzo aurkeztu zen diskoa, Donostiako Koldo Mitxelena liburutegian, eta larunbatean egingo dute lehen kontzertua.

EDURNE KOCH

Kashbad taldeko kideek atzo Donostian egin zuten lan berriaren aurkezpena.

IRAGAN MARTXOAN taldeko baxu jolea atxilotu eta espetxeratu zutenean, zer egin ez zekiela gelditu zen Kashbad taldea. Geldirik egon zen baxulari berri batekin jarraitu edo ez pentsatzen, eta, azkenean, Irungo Lisabö taldeko Karlos Osinagari proposamena egin eta hark onartu egin zuen. Karlosekin grabatu zuen **Hesiak** diskoa Kashbadetik, eta, Gorka Sesma gitarra jolearen arabera, kontzertuak ere harekin ematea pentsatzen du Kashbad taldeak, Lazkano taldera berregokitu bitartean. Gero erabakiko du bi baxulariekin jarraitu edo zer egin.

Kashbaden bigarren diskoa lehena baino lasaiagoa zen, eta hirugarrena bigarrena baino motelagoa da. Sesmaren ustez, Lazkanoren egoerak eragina izan du diskoan: «Badago kanta bat

haren egoerari buruz hitz egin duena, eta gudan ere egin pertsonala izan du; nik uste dut zerbait nabaritzen dela diskoan. Abesti batzuk lasaiagoak dira, beste testura batekoak. Egia da disko ezberdina ateratzaigula, eta nik uste dut eragina izan duela».

Hesiak bederatzi abestiz osatuta dago, eta lasaiagoak izan arren, orain arte egin duten disko luzeena da. Hala ere, erabateko aldaketarik ez dela gertatu azpimarratu du Sesmak: «Erritmoak motelagoak dira edo ez dira lehenengo eta bigarren diskoan bezain azkarrak, baina ez da al-

daketa erabatekoa, bilakaera bat izan da, aurreko diskotant nabaritu den aldaketa».

Urrian grabatu zuen diskoa Kashbad taldeak, Urdu-lizko Tio Pete estudioan, aurreko teknikari berarekin (Jose Lastra). Hamalau egunetan egin zuen, eta inoiz baino gehiago zaindu du soinua: «Denbora luzeagoan egon gara soinua lantzen eta, agian, pixka bat zainduagoa dago, disko dotorexeagoa da».

GORKA SESMA

Erritmoak

■ ■ ■ «Erritmoak motelagoak dira edo ez dira lehenengo diskoan eta bigarrenengan bezain azkarrak, baina ez da aldaketa erabatekoa»

Soinua

■ ■ ■ «Denbora luzeagoan egon gara soinua lantzen eta, agian, pixka bat zainduagoa dago, disko dotorexeagoa da»

Hesiak distantzian

■ ARITZ BERISTAIN Txiki bateriak, Gorka Sesma gitarra joleak, Xorkun Rubio abeslariak eta Karlos Osinaga baxu joleak osatuko dute oraingoz Kashbad taldea, eta litekeena da aurrerago Gorka Lazkano bueltatzea. **Distantzian** izan da bitartean eta **hesiek** oztopatu diote taldearekin batera egotea.

Sorreran beste taldeki-de bat ere izan zuen Kashbad taldeak, baina bigarren diskoa kaleratu aurretik utzi zuen eta kontzertuak murriztu behar izan zituzten. Garai hartan (1995-1996), kontzertu ugari ematen ari zen taldea. Hala ere, urte bat geroago, 1997an, bigarren diskoa kaleratu zuen.

Xorkun Rubio abeslaria kasualitatez sartu zen Kashbaden. Taldea abian zela, koadrilekoei abesteko eskatzen zieten entseguetan, eta Xorkunen txanda iritsi zenean, oso ongi egiten zuela ikusi zuten. Taldean sartu eta eta beste hainbat musikariren arreta erakarri zuen Xorkunen ahotsak; Fermin Muguruzarena, adibidez. Geroztik hainbatetan kolaboratu du Muguruzarekin.

Duela lau urte hasi zen ezagun egiten Kashbad. Ordurako hitzartua zuen Esan Ozenkirekin diskoa grabatzea, baina artean egiteke zuen. Kontzertuak ematen hasi, eta Euskal Herri osoan izan ziren, baita atzerrian ere. Galizia, Katalunia, Italia eta Frantzia izan zen, besteak beste. Eta disko berriarekin ere kanpora ateratzea nahi luke taldeak.

abestea, ez du eraginik izan abestiak egiterakoan», Sesmaren arabera.

Diskoa kalean dela, azaroaren 27an hasiko da Kashbad kontzertuak ematen. Lehena Lesakan emango du, abenduaren 4an Elorrioren izango da (Euskal Herrian Euskaraz Jaialdian), abenduaren 10ean Lekeition, 11n Donostian, 17an Gasteizen eta urtarrilean Madrilén. Abenduan, urtarrilean eta otsailean eman nahi ditu Kashbadetik kontzertuak oraingoz.

Muguruzarekin jiran

Xorkun Rubio abeslariak jira bat egin zuen Fermin Muguruzarekin eta haren egutegira moldatu behar izan zuen taldeak entseguak antolatu ahal izateko, baina disko grabatzeko garaian ez duela eraginik izan dio gitarra joleak. «Xorkunek egin duena izan da korrak ikasi eta

Mikel Urdangarin: «‘Haitzetan’ askoz ere lan biluziagoa da»

Bere kasa kaleratu zuen lehen diskoa berrargitaratu du kantari zornotzarrak

Ainara Mendiola / Donostia

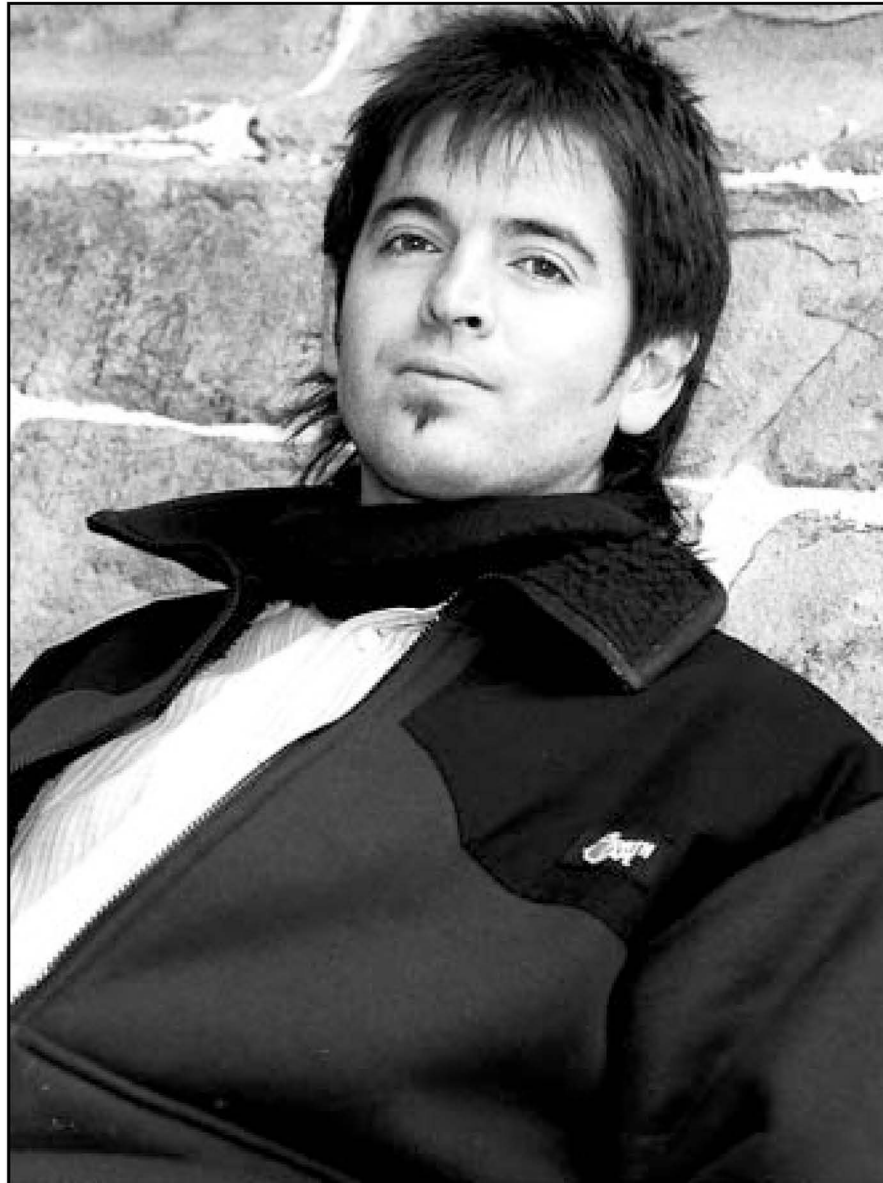
Lan zahar baina nahikoa ezezagun batekin dator Mikel Urdangarin Durangoko Azokara, eta, horrenbestez, berria izango da askorentzat *Haitzetan* izeneko diskoa. *Badira hiru aste* diskoarekin ezagutu dugun kantari honek kaleratutako lehen diskoa berrargitaratzeko parada izan du Gaztelupeko Hotsak disketxearen babesean.

BADIRA hiru aste diskoarekin arrakasta handia izan ondoren, Mikel Urdangarin lehen bere kasa plazaratu zuen *Haitzetan* diskoa berrargitaratu du Gaztelupeko Hotsak disketxearekin. Gai ugariago eta musika tresna gutxiago ditu *Haitzetan* diskoak, Urdangarin jatorrizko bertsioa errespetatu nahi izan duelako, nahiz eta aukera izan zuen molde berriz emateko. Baina lehen grabazio hari fidelitasuna gordetzea garrantzitsu deritzo. Formatua da aldaketa bakarra: orain *digipack*-en dator. Atzo aurkeztu zuen diskoa, Bilboko Kafe-Antzokian, eta bertan izan zen Taller Canario folk taldeko Rogelio Botanz, Urdangarinekin batera.

Orain dela bi urte grabatu zuen Mikel Urdangarin *Haitzetan* diskoa, nahiz jende gehienak uste duen *Badira hiru aste* izan zela lehena. Mila kopia atera eta agortu egin ziren. Urdangarin: «Nahiko modu otzanean egin genuen. Gertatzen dena da oihartzun polita eduki zuela; mila kopia saltzea ez da erraza herri honetan, eta saldu ziren». Kopia guztiak amaitu arren horretan utzi zuen, baina Gaztelupeko Hotsak disketxeak berriro argitara zezakeela ikusi zuenean, aurrrera egitea erabaki zuen.

Xumetasunaren bidetik

Bi diskoak antzekoak dira estilo aldetik, baina *Haitzetan* askoz modu xumeagoan egin du: «*Haitzetan* askoz

Mikel Urdangarin
Haitzetan
lanarekin izango
da Durangon.

biluziagoa da, gaur egun grabatzen ez den moduan dago eginda. Gitarra eta ahotsa dira ardatzak, eta gero laguntza puntuala dauka biolontxelo eta akordeoiarekin, baina oso puntuala da laguntza». Lehenengo bertsioa errespetatu egin du Urdangarin, «aldaketa

bakarra formatua da: *digipack*-en dator». Mikel Urdangarin bi diskoak antzekoak dira estilo aldetik, baina *Haitzetan* lanak ez dauka besteak zuen kutsu zeltiarrak, esate baterako, eta, gainera, abestietan aipatzen dituen gaiak ere ugariagoak dira. «*Badira hiru aste* lanak gai monografiko bat zeukan, halako aire zelta nabarmen bat, eta baita Euskal Herria atzerriarekin

Gitarra eta ahotsa soilik

BADIRA hiru aste diskoan, gitarra gain, beste hainbat musika tresna erabili zituen Mikel Urdangarin: biolina, pianoa, baxua eta txeloa adibidez. Biotina Eskozian ezagutu zuen lagun batek jo zuen, Jonathan Bews-ek, eta haren biolinaren doinu zeltiarrak izan ziren diskoa ateratzeko arrazoi nagusietako bat. Izan ere, Urdangarin liluratuta gelditu zen doinu zeltiarrarekin, eta Eskoziaren eta

Euskal Herriaren arteko zubi moduko bat egin nahi izan zuen. Bews-ek parte hartu zuen diskoaren grabaketan, eta udan Euskal Herrian izan zen.

Haitzetan diskoaren berrargitalpenean jatorrizkoa bere horretan utzi nahi zuenez, Urdangarin txelo eta akordeoira mugatu ditu musika tresnak, eta horiek ere gutxi erabili ditu, gitarra eta ahotsari eman die ia nagusitasun osoa.

zubi batekin lotzen zuten hainbat kantu eta hitz. Badaude paralelotasun batzuk, baina *Haitzetan* askoz bariatua da». *Haitzetan* diskoak hamaika abesti ditu, eta haien arteko lotura estiloa da, musika, hitzek iradoki dezaketen gai jakin bat izan ordez. Abesti gehien h-

tzak Urdangarin berak idatzi zituen, baina, beste diskoan bezala, Iñaki Aurrekoetxearen laguntza ere izan zuen. Bigarren diskoan bezalaxe, Aurrekoetxea bertsolariak hitzak egiteko duen trebezia eta sentimendua aipagarri da orain berrargitaratu den lan honetan ere.

Kursaal Elkartek erakusketa aretoa Kutxari saltzea onartu du, 630 milioi pezetaren truke

■ *Auditorioko hornikuntza eszenikoaren aurrekontuaren onarpena, aldiz, atzeratu egin da*

Erredakzioa / Donostia

KURSAAL Elkarteko Administrazio Kontseiluak iragan asteartean onartu zuen erakusketa aretoa Kutxa erakundeari saltzea. Azkenean 630 milioi pezeta ordaindu beharko ditu aurrezki erakundeak areto hori eskuratzearen truke (25,2 milioi libera).

Gaia eztabaidatzeko bilerak egin zuten herenegun. Bertan, Kursaaleko Administrazio Kontseilua osatzen duten Donostiako Udaleko eta Gipuzkoako Diputazioko ordezkariak gain, Rafael Moneo arkitektoa ere izan zen. Hark obren egungo egoera azaldu behar zuen. Orain hilabete batzuk gai horrek dextenteko iskanbila sortu zuen Udalaren eta Kutxaren artean, baita Udalaren eta Diputazioaren artean ere. Astearteko bileran, berriz, ez zuten aparteko zailtasunik izan erakusketa aretoa Kutxari saltzea erabakitzeke; izan ere, Administrazio Kontseiluak Kutxak jarritako baitzituen: obra amaiturik egotea, inork ez dezala erabaki aretoan zer erakutsiko den eta Udalak Kursaalari transferitzea mila metro koadro horien jabetza.

Datorren astea arte

Bestalde, bilerak asko iraun zuenez, auditorioaren hornikuntza eszenikoaren aurrekontuaren onarpena datorren astea arte atzeratu behar izan zuten Administrazio Kontseiluak.

Auditorioaren agertokiak ere zenbait ika-mika piztu izan ditu azken asteotan. Izan ere, zenbaitzuren ustetan, auditorioa ez dago prest oraindik opera edota ballet handiak jasotzeko. Hasiera batean, agertokia egokitzeke obren gastua 621 milioi pezetara igoko dela pentsatzen dute Kursaal Elkartekoek.

Alexander Sokurov zinegilearen lanak eta arte elektronikoa Iruñeko jaialdian

Ikus-entzunezkoen lehiaketako azken obrak gaur emanen dituzte, Planetarioan

Eduarne Elizondo / Iruñea

Hirugarren egunera ailegatu da Iruñeko Ikus-entzunezkoen Sormen Jaialdia. Lehiaketako irabazleak bihar emanen dituzte aditzera. Beste sailei dagokienez, Alexander Sokuroven *Ama eta semea* eskainiko dute gaur. REDesign sailean, Interneten egindako lanak ikus daitezke.

NAFARROAKO Gobernuak antolatutako Ikus-entzunezkoen Sormen Jaialdiak bil-tzen dituen atalen artean, Interneten mundu zabalean egindako lanak ikusteko aukera eskaintzen du REDesign izenburukoak. Arte elektronikoko aditu Claudia Giannetti da sail horretako koordinatzailea, eta atzo, jendaurrean aurkeztu zituen haren edukiak.

Giannettik, denera, 26 lan hautatu ditu Iruñean erakusteko, eta guztiak bost gai nagusitan banatuta daude: testuinguru, idazkera eta hizkeren birdiseinua, telepresentzia eta irudien birmoldaketa.

Internetek artea ulertzeko,

Alexander Sokuroven *Ama eta semea* filmeko irudi bat.

ikusteko eta egiteko modua aldatu duela nabarmendu zuen Claudia Giannettik atzoko aurkezpenean, eta, oraindik ere, sarean egindako arte elektronikoa asko garatuko dela gaineratu zuen.

«Estatu Batuetan eta Europan gertatzen ari dena alderatzen badugu, ez du zerikusirik. Estatu Batuetan askoz gehiago garatu dute Internet, eta artista asko ari da arte elektronikoa egiten. Europan, berriz, gutxiago dira

oraindik. «Arte elektronikoa ez da soilik arte egiteko beste modu bat. Internetek artea birdiseinatu egin du», azpimarratu zuen Giannettik. Iruñeko Planetarioan *REDesign* atalean bildutako lanak propio ikusteko ordenagai-

luak jarri dituzte jaialdiaren antolatzaileek.

Internet, CD-ROM edo bideo euskarrian egindako hainbat lan ikusteko aukera eskaini ez ezik, Alexander Sokurov zinemagile errusiarri buruzko atzera begirakoa antolatu du aurten Ikus-entzunezkoen Sormen Jaialdiak, egile horren lana berreskuratu eta jakinarazteko asmoz.

Programa horren baitan, Sokuroven *Ama eta semea* film luzea bistaratuko dute gaur, Iruñeko Golem zinematokian, arratsaldeko 20:00etan, eta, ondoren, gaueko 21:00etan. Sokuroven lan esaguratsuen da *Ama eta semea*. 1998an 25 herritan banatu zen, baina gure artean ia ezezaguna da. Gaurko emanaldietan ingelesezko azpтитuluekin eskainiko dute.

Jaialdiaren baitan antolatutako lehiaketari dagokionez, gaur bistaratuko dituzte parte hartzen duten azken lanak, Iruñeko Planetarioan. Ehundik gora lan aurkeztu ziren aurtengo ekitaldira, eta horietatik 48 hautatu zituzten antolatzaileek, jaialdia hasi aurretik egindako lehendabiziko aukeraketan.

Epaimahaiaren erabakia bihar

Euskal Herritik eta Bartzelonatik ailegatu dira obra gehienak. Nafarrei dagokienez, hainbat ari dira lehiaketan parte hartzen, bai bideo, bai CD-ROM, bai Interneteko atalean. Bideo arloan, adibidez, egunkari honetako kolaboratzaile Uxue Monterok lan bat dauka hautatuta. Interneten, berriz, Txaro Fontalba artistaren lan bat aukeratu dute lehiaketan parte hartzeko.

Lan guztiak ikusi eta aztertu ondoren, lehiaketako epaimahaiak bihar jakinaraziko du bere erabakia. Aurten ondoko adituok osatzen dute epaimahaia: Xabier Berenguer, Javier Codesal, Peter Nadermann, Nuria Font eta Rafael Balina.

Sariei dagokienez, hainbat banatuko ditu epaimahaiak: bideo euskarrian egindako lan onenaren saria, CD-ROM euskarrian egindako lan onenarena, Interneteko pieza onenarena, egile berri onenarena, eta, azkenik, egile nafar onenarena.

Sariak bihar arratsaldean bertan banatuko dituzte, eta larunbatean, azkenik, amaiera emanen diote antolatzaileek Ikus-entzunezkoen Sormen Jaialdiari.

MUSIKA

ANDOAIN

- **Kanta Cantemus.** Santa Krutz elizan, 20:00etan.

BILBO

- **Ene Bada.** Kalderapeko kultur-gunean (Perro kalea, 1), goizeko 11:30etan. *Ai ene* diskoaren aurkezpena.
- **Bide Ertzean.** Likiniano topa-gunean, liburu aurkezpenaren ondoren.
- **BOSen ganbara orkestra.** Euskalduna jauregian, 20:00etan.
- **M-Clan, Mondo Fumatore.** Bilborock aretoan, 21:30etan.
- **Ruper Ordorika.** Kafe Antzokian, 22:00etan. Zuzeneko diskoa grabatuko du, eta Bixente Martinez eta Joseba Tapia gonbidatu berezi moduan arituko dira.

DONOSTIA

- **Erritmo afrikarrak.** Ibaetako kanpusean, 15:30etatik 17:00etara. Bidezko merkataritza-aren astea.
- **Rino.** Egiako Beti Boga tabernan, 21:00etan.
- **DJ Luis Beltza.** Etxekalten.

ELORRIO

- **Gabis-Powell Blues Experience.** Arriola kultur aretoan, 22:30etan. Jazz eta Blues jaialdia.

ERRENTERIA

- **Udal Kontserbatorioko ikasleak eta Ereintza elkarteko abesbatza.** Kaputxinoen elizan, 20:00etan.
- **Mikel Markez.** Mikelazulon, 20:30etan. Disko berriaren aurkezpena.
- **Soziedad Alkoholika, Eraso.** Gaztetxean, 20:00etan.

GALDAKAO

- **Bilboko Ganbara Orkestra eta abesbatza.** Torrezabal kultur etxean, 20:00etan.

GASTEIZ

- **Brocheta D'Oporco.** Musika zeltarra. Montehermoso kulturuneko Falerina lorategiko kafe-tegian, 20:00etan.
- **Miss Universe.** Tapioca aretoan, gaueko 22:00etan.

HONDARRIBIA

- **Txistularien alborada.** Alde zahar-aren eta Marinan.

IRUN

- **Albert Pla, Diego Cortes.** Tunk! aretoan. Bertan behera gelditu da kontzertua.

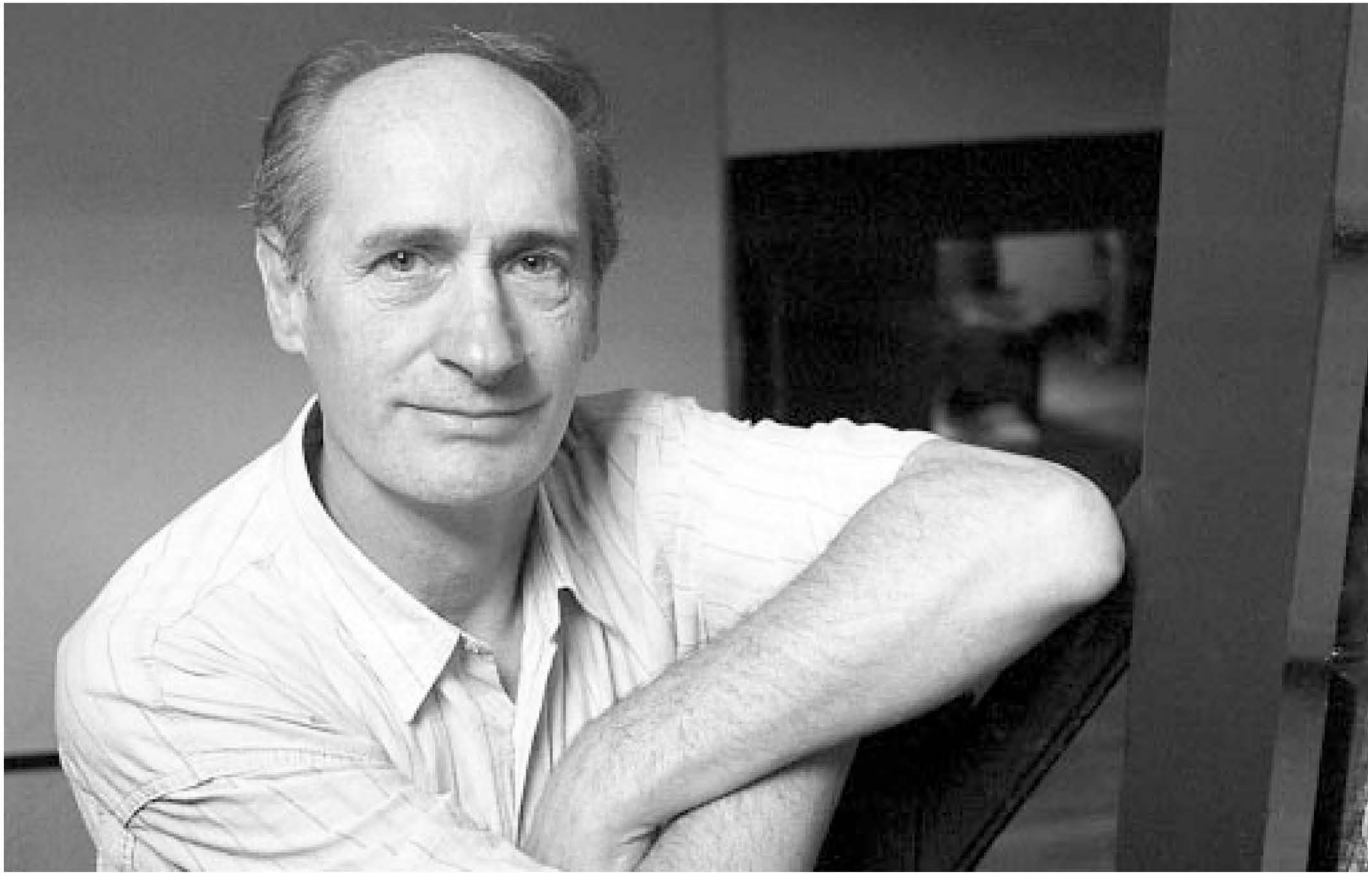
IRUÑEA

- **III.** Terminal tabernan, 21:30etan.

LEIOA

- **Irakasleen kontzertua.** Udal Kontserbatorioko auditorioan, 20:00etan.

HITZALDIA

XOUSE SIMAL

Nabera, Mintegi eta Stürtzeren hitzaldia Larrabetzun

Larrabetzu herrian (Bizkaia), Aretxabala kultur elkarteak hamar urte bete ditu, eta hori ospatzeko hainbat ekitaldi antolatuta dituzte. Ekitaldi horien artean, gaur iluntzeko 20:00etan *Kultura askatzailea* izenburuko hitzaldia izango da kultur etxean. Hizlariak Alicia Stürtze, Laura Mintegi eta Josu Nabera izango dira.

ZUMARRAGA

- **Secundino Esnaola Musika Eskolako ikasleen kontzertua.** Legazpi dorretxean, arratsaldeko 19:30etan.

ANTZERKIA

ANDOAIN

- **Lur azpiko kaioak.** Pasaia-ko antzerki taldearen eskutik, gaztetxean, 20:00etan.

BAIONA

- **Mari Sorgin.** Taupada taldearen eskutik, M.C.V.-en, 14:30etan.

BILBO

- **Jinetes hacia el mar, El faro sante del país occidental.** Deustuko Unibertsitateko Paraninfoan, 19:00etan.

DONAPALEU

- **Kattalin.** Pantha Rheiren eskutik, 14:30etan.

DONOSTIA

- **Dama eta kardenala.** Txalo taldearen eskutik, Antzoki Zahar-aren, 20:00etan.
- **Femenino y singular.** Scura Plats taldearen eskutik, Loiola-ko kultur etxean, 19:00etan.

SANTURTZI

- **Top dogs.** Palanga Teatre taldearen eskutik, Serantes kultur aretoan, 20:30etan.

ZINEMA-BIDEOA

BASAURI

- **Zutarri taldearen ekintzei buruzko proiektzioa.** Kultur etxe-ko areto nagusian, 20:00etan.

DONOSTIA

- **La luz.** Bideo emanaldia Lugaritz kultur etxean, 20:15etan.
- **El show de Truman.** Egiako gazte lokalean.

ELORRIO

- **Loto dorrea eta Nahanni ibaia.** Juanjo San Sebastianen eskutik, Erdella mendi taldearen egoitzan, 19:30etan.

GASTEIZ

- **Ehiztari zuria, bihotz beltza.** Luis de Ajuria kultur aretoan, 19:30etan. Clint Eastwood zinkloa.

GETXO

- **14 Zortzimilakoak.** Juanito Oiarzabalen eskutik, Getxo Antzokian, 20:00etan.

IRUÑEA

- **Tres semanas en el Tien Shan.** Diapositiba emanaldia Mikel del Rioren eskutik, Txantreako Auzotegi kultur etxean, 20:00etan.

TOLOSA

- **Manaslu 98.** Diapositiba emanaldia Koke Lasaren eskutik, Oargi mendi taldearen egoitzan, 20:00etan.

URRETXU

- **Euskal Herriko mendiak.** Diapositiba emanaldia Juan Mari Txibis Gabilondoren eskutik, kultur etxean, 20:00etan. Mendia astea.

VILLABONA

- **Alegiazko herrialdea.** Diapositiba emanaldia Felipe Uriarteen eskutik, Udal euskaltegian, 20:00etan.

ZAMUDIO

- **Karakorumeko Broad Peak mendira espedizioa.** Diapositiba emanaldia Juanra Madariaga eta Jabi Mugarraren eskutik, dorretzeko hitzaldi gelan, 19.30etan.

HITZALDIA

ARRASATE

- **Sexualitatea edo/ eta pertsona desgaituak: non dago zailtasuna.** Goreti Orbea eta Bittor Arginarizen eskutik, Monterroren, 19:00etan.

BAKIO

- **Publizitatea eta jostailuak.** Kultur etxean, arratsaldeko 19:30etan.

BARAKALDO

- **Komertzio justua.** Pilar Herdiaren eskutik, Max Center hipermarketuko kontsumo aretoan, 18:00etan.

BILBO

- **Viaje por la arquitectura sin etiquetas.** Dani Freixesen eskutik, Euskal Herriko Arkitektoen Elkargoan, 20:00etan.
- **Decoración navideña.** Itziar Lazkanoren eskutik, Bilbondoko kontsumo aretoan, 18:00etan.
- **Mujeres reconstruyendo Nicaragua (Huracán Mitch un año después).** Mertxe Brosa eta Diana Martinezen eskutik, Burtako kanpusean, 11:00etatik 12:30etara.

DONOSTIA

- **Bidezko merkataritzaren ekimenak Iparraldean.** Javier Pradini, Ubaldo Gonzalez eta Jol Guissasdaren eskutik, Ibaetako kanpusean, 11:00etatik 12:30etara.

EIBAR

- **Literatur lehiaketak.** Xabier Mendiguren eta Fernando Morilloren eskutik, Portalean, 19:00etan.

ESKORIATZA

- **Pertsona eta gizartea desberdintasunezko munduan.** Rodolfo Cardenalen eskutik, HUHEZI-n, 18:00etan. Arizmendi topaketak.

GARES

- **Vascohablantes y castellano-hablantes: historia del euskara.** Xabier Erizeren eskutik, Erabilera Anitzeko Aretoan, 20:00etan. Euskararen astea.

GASTEIZ

- **La formación del lector a través de la literatura infantil.** Teresa Colomerren eskutik, Foru Aldundiko kultur etxean, 19:00etan.
- **Epilepsia, familia eta inguru-nea.** Arabako Epilepsia Elkartearen eskutik, Vital Kutxa Fundazioko kultur aretoan, 19:30etan.

GERNIKA

- **Hileta euskultura publikoa eta euskal eskultoreak (1870-1936).** Erakusketaren inguruko hitzaldia Xabier Saenz de Gorbearen eskutik, Euskal Herria Museoa, 19:30etan.

IRUÑEA

- **Ipuinak eta kondairak.** Zaldi Zurian (Redinen), 20:00etan. Alde Zaharreko auzo elkarteak antolatutako astearen barne.

LASARTE

- **Elikagai transgenikoak.** Ricardo Agileraren eskutik, kultur etxeko hitzaldi aretoan, 19:30etan.

MUNGIA

- **Egiaren egia.** Nagore Portillo eta Harriet Garcia de Vicuñaren eskutik, Torrebillela kultur etxean, 19:30etan. Jardunaldi filosofikoak.

DANTZA

BARAKALDO

- **Estatuko Dantza Plataforma.** Dantza garaikideko topaketak, Barakaldo Antzokian, 20:30etan. Gaur eta bihar.

BERTSOLARITZA

IRUÑEA

- **Bertsolaritza ikastaroa eta emanaldia.** Iñigo Iñigo Ibarra-
ren eskutik, Donibaneko Irrintzi euskaltegian.

LEIOA

- **Arkaitz Estiballes, Fredi Paia eta Onintza Enbeita.** Unibertsitatego bilbiotekako hitzaldi aretoan, eguerdiko 12:00etan.

BESTELAKOAK

BILBO

- **Euri kontuak.** Jose Luis Otamendiren liburuaren aurkezpena eta ipuin kontaketa. Likinia-
no toagunean, 20:00etan. Ondoren kontzertua.
- **Ipuinen tailerra.** Seve Calleja eta Antton Irustaren liburuaren aurkezpena. Bidebarrieta kulturgunean, 19:30etan. Ondoren beste zenbait aurkezpen egingo dira: Asier Astigarragak *Literatur kaierak* bilduma, Lurdes Otaegik *Bernardo Atxaga. Egilearen hitza*, gero *Idatz & Mintz* al-
dizkariaren 28. zenbakiaren

HITZALDIA

'Euskal zibilizazioa' • Alfontso Martinez Lizarduikoak hitz egingo du • Arrasaten, San Viator ikastolako liburutegian, arratsaldeko 19:00etan

Alfontso Martinez Lizarduikoa

• ZIENTZIAREN FILOSOFIAKO IRAKASLEA •

«Europako azken herri indigena izan ginen»

ARRASATEKO San Viator ikastolak bi hitzaldi inter-
resgarri antolatu ditu aste honetan. Asteartean, N. Osinaldek hitz egin zuen, eta gaur Alfontso Martinez Lizarduikoa izango da hiz-
laria.

■ **Zeresan handia eman al du zure Euskal Zibili-
zazioa liburuak?**

Iaz idatzi nuen, hiru urtetako lanaren ondoren, eta eztabaida dexente egon da. Hori zen liburuaren hel-
buruetako bat, eta hainbat tokitatik deitu didate hitzaldiak emateko. Nazio-
artean diziplina zientifiko ezberdinetan Euskal Herriari buruz ematen ari diren informazioak testuin-
guru batean biltzen saiatu nintzen. Dibulgazio liburu-
a da, baina informazio zienti-
fikoa da nagusi; paleoan-
tropologia, populazioaren genetika eta paleolinguisti-
ka alorretan.

■ **Aurrera jotzeko gure sustraia-
k ezagutzea funtsezkoa al da?**

XXI. mendeari begira, garrantzitsua da elementu zaharrak erreferentziazat

EDURNE KOCH

Alfontso Martinez Lizarduikoak hitzaldia emango du gaur Arrasaten.

izatea. Geroa daukaten herriek atzean historia bat behar dute. Sustrairik gabe, *yanki*-ak bezala izan-
go ginateke, balore estan-
darrekin. Gure historiau-
rreko ohiturak, bizimo-
duak, natura aztertze-
ko erak ezagutu behar ditugu gure geroa edukitze-
ko.

■ **Ikastetxeetan euskal historia ondo irakasten dela uste al duzu?**

Alde horretatik oso kriti-
koa naiz. Adibidez, 70. hamarkada amaieran, ikastoletan gure historiari garrantzi gehiago ematen zitzaion, eta gaur egun ez. Baloreen galera bat egon dela iruditzen zait. Azkene-
ko 20 urteetan, herri bezala oso lan gutxi egin da berez-
ko edukiei begira, eta

aurretik genituen hainbat lan ere galdu egin dira. Euskal Herriko berezko historia erabat marginatu-
ta dago hezkuntzan. Uste dut hor borroka kulturala egin beharko dugula.

■ **Aurrera begira nola ikusten duzu Euskal Herria Europan?**

Herri txikia gara, popula-
zio murriztarekin. Eduki kultural indartsua dauka-
gu berez, eta herri bezala bizirik gaude. Euskal-aki-
taniar eremua oso handia eta garrantzitsua izan zen garai batean; modernitate-
ko azken herri indigena izan ginen. Europak ezin du galdu sakoneko arima.

Urtzi Urkizu
DONOSTIA

aurkezpena, eta *Oi, hondarrezko emakaitz!* olerki liburuarena Igone Etxeberria eta Miren Agur Meaberen eskutik.

DONOSTIA

- **Eguzkiaren sema.** Ipuinaren oruda, Egiako kultur etxeko li-
burutegian, 18:00etan. 5-7 urte bitarteko haurrentzat.
- **Ipuinaren ordua.** Casares kul-
tur etxean, 18:00etan.

LEZO

- **Irudipuinak.** Ixabel Agirresa-
robe ipuin kontalaria eta Mattin marrazkilariaren eskutik, Udal liburutegian, 18:00etan. Ma-
rrazki-ipuin emanaldia.

EIBAR

- **Un eibarrés en la Corte de Fe-
lipe II: Martin Lopez de Isasi.**

Jose Antonio Azpiazuren liburu aurkezpena, Portalean, 19:30etan.

ORDIZIA

- **Arrate Leunda ipuin kontala-
ria.** Udal liburutegiko haur ge-
lan, 17:30etan.

ERAKUSKETAK

ATARRABIA

- **Pateretako gordintasuna.** Kultur etxean, bihar azken egu-
na.

BEASAIN

- **Gipuzkoako zuhaitzen eta zuhaixken herbarioa.** Usurbe Antzokiko erakusketa aretoan, azaroaren 28a arte.

BERGARA

- **Abesbatzaren historia.** Kultur etxeko erakusketa aretoan, bihar azken eguna.
- **Kareagintzari buruzko era-
kusketa.** Kultur etxeko, azaroa-
ren 28a arte.

DERIO

- **Juanjo Garfiaren pinturak.** Andrea hotelean, abenduaren 12a arte.

DONOSTIA

- **Jon Arzaren pinturak.** Larro-
txene kultur etxean, abendua-
ren 3a arte.
- **Laura Sanjuanen akuarelak.** Beti Boga tabernan, azaroaren 30a arte.
- **Ignacio Langer arkitektoaren lanak.** Gaia arte plastikoen zen-
troan, abenduaren 20a arte.
- **Muerte de un galerista.** Gon-

zalo Sicereren eskutik, DV gale-
rian, abenduaren 15a arte.

- **Gabriel Arestiren mundua.** Koldo Mitxelenako ganbara are-
toan, abenduaren 4a arte.

ENKARTERRIAK

- **Cadagua haranaren indus-
trializazioa.** Enkarterrietako museoa, abenduaren 31a arte.

GASTEIZ

- **Alfonso Castelaoren lanak.** Jastepi tabernan, azaroaren 30a arte.
- **Euskadi-Cuba.** Monteheromo-
so kulturune-
ko Fernandez de Pierola gelan, azaroaren 27a ar-
te.
- **Maite Carazoren arte gazte erakusketa.** Montehermoso kulturunean, abenduaren 1a arte.

GERNIKA

- **Hileta eskultura publikoa eta euskal eskultoreak.** Euskal Herria museoa, urtarrilaren 9a arte.

GETXO

- **Jesus Maguregiren oleoak.** Al-
gortako erakusketa aretoan, azaroaren 27a arte.

HONDARRIBIA

- **Euskal Herria eta dinosaurio-
ak.** Zuloaga etxean, abendua-
ren 18a arte.

IBARRA

- **Jostailu erakusketa.** Kultur etxean, azaroaren 24tik 26ra.

IRUN

- **Irun Hiria argazki lehiaketa-
ra aurkeztutako argazkiak.** Amaia KZko erakusketa areto-
an, abenduaren 12a arte.

MUSKIZ

- **Erakusketa kolektiboa: Gallo Bidegain, Luis Angel de la Fuente, Pedro Goiriena, Ju-
lian Momoitio, Alberto Quin-
tana eta Alberto Ramirez.** Abenduaren 1a arte, kultur etxean.

OIARTZUN

- **Euskal Herriko Informatzail-
e Grafikoen Elkarte-
ko argaz-
kiak.** Pagoarten, azaroaren 28a arte.

PASAIA

- **Fruitupia.** Patxi Itulainen ar-
gazki erakusketa. Antxoko Ka-
mio tabernan, bihar azken egu-
na.

ZARAUTZ

- **Inflexión.** Jose Luis Ramirezen argazkiak, Photomuseumean, urtarrilaren 9a arte.
- **VII. Nazioarteko Argazki Mos-
tra.** Torre Luzean, abenduaren 12a arte.
- **Hiztegiak euskal hiztegi-
an.** Olerti etxean, azaroaren 30a ar-
te.

ARABA

GASTEIZ

GURIDI. Caprichos del destino: 17:00 - 19:45 - 22:30. Las huellas borradas:17:00 - 19:45 - 22:30. Té con Mussolini: 17:00 - 19:45 - 22:30. New Rose Hotel: 17:00 - 19:45 - 22:30.Goya en Burdeos: 17:30 - 20:00 - 22:30. Los sin nombre: 17:30 -20:00 - 22:30. De ladrón a policía: 17:30 - 20:00 - 22:30.

MIKELDI. Novia a la fuga: 17:30 - 20:00. White river kid: 22:30.

MIKELDI ZINEMAK. Sobreviviré: 17:30 - 20:00 - 22:30.The Blair witch project 17:30 - 20:00 - 22:30. El club de la lucha:17:00 - 19:45 - 22:30. Fuera de control: 17:30 - 20:00 - 22:30. La hija del general: 17:30 - 20:00 - 22:30.

SAMANIEGO. El desayuno de los campeones: 19:45.La lengua de las mariposas: 17:00 - 22:30. The blair witch projet: 17:00 - 19:45 - 22:30. La mujer más fea del mundo:17:00 - 22:30. El sueño de una noche de verano: 19:45. El club de la lucha: 17:00 - 19:45 - 22:30.

BIZKAIA

BILBO

CAPITOL.Caprichos del destino: 17:00 - 19:45 - 22:30 The blair witch project: 17:15 - 20:00. Las huellas borradas:22:30. Laburmetraien jaialdia: Made in Irland: 12:00. Bizidunak: Cartoom 14, Caroline leaf: 17:00.Sundance: 19:00.Nunca visto en tv: 21:00. Las huellas borradas: 17:15. El club de la lucha: 19:45 - 22:30. COLISEO ALBIA. Goya en Burdeos: 17:30 - 19:45 - 22:00.

IDEALES.De ladrón a policía: 17:30 - 20:00 - 22:30. Caprichos del destino:17:00 - 19:45 - 22:30. Sobreviviré:17:00 - 19:45 - 22:30. New Rose Hotel:17:30 - 20:00 - 22:30. La lengua de las mariposas:17:30 - 20:00 - 22:30. La hija del general: 17:00 - 19:45 - 22:30. Los sin nombre: 17:15 - 20:00 - 22:30. White river kid: 17:15 - 20:00 - 22:30.

MIKELDI. La hija del general: 17:30. Una terapia peligrosa: 20:00 - 22:30. Dentro de mis sueños: 17:30 - 20:00 - 22:30. Té con Mussolini: 17:15 - 20:00 - 22:30. Fuera de control: 17:15 - 20:00 - 22:30.

MULTI.Mifune: 17:30 - 19:45 - 22:30. Viviendo sin límites: 17:30 - 20:00 - 22:30. La fortuna de vivir: 17:30 - 19:45 - 22:30. Ilusiones de un mentiroso: 17:30 - 20:00 - 22:30. La mujer más fea del mundo: 17:30 - 19:45 - 22:30. Hoy empieza todo: 17:30 - 20:00 - 22:30. Desayuno de los campeones: 17:30 - 19:45. Mumford: 17:30 - 22:30. Cuando vuelvas a mo lado: 20:00 - 22:30.

BARAKALDO

MAX CENTER. Un papá genial: 17:15. El guerrero número 13: 20:00 - 22:30. La hija del general:16:45 - 19:45 - 22:30. Caprichos del destino:16:45 - 19:45 - 22:30. De ladrón a policía: 17:00 - 20:00 - 22:30. Sobreviviré: 17:15 - 20:00 - 22:30. Los sin nombre: 17:15 - 20:00 - 22:30. Las huellas borradas: 17:00 - 20:00 - 22:30. El club de la lucha: 16:45 - 19:45 -

22:30. Fuera de control: 16:45 - 19:45 - 22:30. The blair witch project: 17:00 - 20:00 - 22:30. The Haunting: 16:45 - 19:45 - 22:30. El desayuno de los campeones: 17:00. White river kid:20:00 - 22:30.

BASAURI

BILBONDO. Los sin nombre: 17:15 -20:00 - 22:30. El club de la lucha: 17:00 - 19:45 - 22:30. La hija del general:17:00 - 19:45 - 22:30. El guerrero número 13: 17:15 - 22:30. White River Kid: 20:00. Fuera de control:17:00 - 19:45 - 22:30. The blair witch project: 17:15 - 20:00 - 22:30. De ladrón a policía: 17:15 - 20:00 - 22:30. Caprichos del destino: 17:00 - 19:45 - 22:30.

SOCIAL ANTZOKIA. Locos en Alabama: 17:30. Bilboko Nazioarteko zinemaldia:

Beste jaialdi batzuetan saritutako laburmetraiak: 20:00. Jaiki zine kluba: (JBA) Alice y Martin: 22:30.

ELORRIO

ARRIOLA. Zine kluba: On conalt la Chanson: 20:15.

GETXO

LAUREN. Novia a la fuga: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. El desayuno de los campeones: 17:00 - 19:45 - 22:45. La hija del general: 16:45 - 19:15 - 22:30. El sueño de una noche de Verano: 16:30 - 19:30 - 22:30. Agnes Browne: 16:45 - 18:45 - 20:45 - 22:45. Sobreviviré: 16:15 - 19:15 - 22:15. El Guerrero número 13: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. El club de la lucha: 16:20 - 19:30 - 22:30.Fuera de control: 16:30 - 19:30 - 22:30.Caprichos del destino: 16:30 - 19:30 - 22:30.

The blair witch project: 16:40 - 18:40 - 20:40 - 22:40. De ladrón a policía: 16:20 - 18:20 - 20:20 - 22:20.

AREETAKO GRAN CINE-MA. De todo corazón: 20:00.

LEIOA

CINESA ARTEA. The blair witch projet: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15. Caprichos del destino: 16:00 - 19:00 - 22:00. Dentro de mis sueños:16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. El guerrero número 13: 16:00 - 20:30. Una Terapia peligrosa:18:15 - 22:45. La hija del general: 16:15 - 19:00 - 22:00. Fuera de control: 16:30 - 19:15 - 22:00. El club de la lucha:16:00 - 19:00 - 22:00. De ladrón a policía:16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. Un papá genial:16:00 - 18:00.The haunting: 20:00 - 22:15.

PORTUGALETE

COLISEO JAVA.Caprichos del destino:17:30 - 20:00 - 22:30.

SANTURTZI

SERANTES. Novia a la fuga: 17:15 - 20:00 - 22:30. Caprichos del destino: 17:15 - 20:00 - 22:30.

GIPUZKOA

DONOSTIA

ASTORIA. Goya en Burdeos: 17:30 - 20:00 - 22:15. La lengua de las mariposas: 17:15 - 19:45 - 22:15. Caprichos del destino: 17:00 - 19:45 - 22:30.The blair witch project: 17:15 - 20:00 - 22:30. De ladrón a policía: 17:30 - 20:00 - 22:30.La hija del general: 17:00 - 19:30 - 22:15. El desayuno de los campeones: 17:00 - 19:30 - 22:15.

TRUEBA. Mifune: 17:30 -19:45 - 22:00. New Rose Hotel:17:30 - 19:45 - 22:00.

PRINCIPE. Té con Mussolini: 17:15 - 19:30 - 22:15. Caprichos del destino: 17:00 - 19:45 - 22:30. Sobreviviré:17:30 - 20:00 - 22:15. Agnes Browne: 17:30 - 20:00 - 22:30. Hoy empieza todo: 17:00 - 19:30 - 22:15. El club de la lucha: 17:00 - 19:45 - 22:30.

GARBERA. Caprichos del destino: 17:00 - 19:45 - 22:30. El club de la lucha: 17:00 - 19:45 - 22:30.Fuera de control: 17:00 - 19:30 - 22:15. Dentro de mis sueños: 17:15 - 19:45 - 22:30. Novia a la fuga 17:00. El guerrero número 13:19:30 - 22:15.The blair wich project: 17:30 - 20:00 - 22:30. De ladrón a policía: 17:30 - 20:00 - 22:15.

WARNER LUSOMUNDO.El club de la lucha:16:15 - 19:00 - 22:00. El guerrero número 13:16:15 - 18:30 - 20:40. Novia a la fuga: 23:00. La lengua de las mariposas: 16:15 - 18:15. The Haunting:20:30 - 22:50. Star Wars: La amenaza fantasma:16:00. Los sin nombre: 18:40 - 20:50 - 23:00. Caprichos del destino: 16:30 - 19:15 - 22:15. De ladrón a policía:16:15 - 18:15 - 20:30 - 22:40. Un papá genial:16:00 - 18:10. Una terapia peligrosa:20:10 - 22:40. White river kid: 16:00 - 18:00 - 20:10. En lo profundo del oceano: 22:15. Inspector Gadget:18:20. La hija del general: 16:00 - 20:20 - 22:50. Fuera de control:17:00 - 19:30 - 22:15.

hiriburuetako filmak

AGNES BROWNE. EEBB, 1999. Zuz.: Anjelica Huston. 91 m. Akt: Anjelica Huston, Mariom O' Dwier, Tom Jones. Familia oinarri duen melodrama bat da, eta umorea ere badu. 60ko hamarkadako istorio bat da; zazpi seme-alaba dituen alargun bat da protagonista.*Donostia (Principe).*

CUANDO VUELVAS A MI LADO. Espainia, 1999. Zuz.: Gracia Querejeta. Hiru ahizpa berriro elkartuko dira, euren amaren azken borondatea betetzeko. Amak bere errautsak iraganeko hiru pertsonari ematea nahi zuen. Hiru alabek barne bidaia iri ekingo diote, bidaia fisikoarekin batera, eta familiako sekreturik mingarrienak berriro bizitzera beharko ditu amaren borondatea bete beharrak. *Bilbo (Multi).*

EL BARBERO DE SIBERIA. Errusia-Frantzia-Italia-Txekiar Errepublika, 1999. Zuz.: Nikita Mikhalkov. 179 m. Akt: Julia Ormond, Richard Harris. Jane Callahan gazte amerikarra Errusiara doa McCrackenen asmakizunak bultzatzera.Trenean doala pertsona garrrantzitsu bat ezagutuko du.*Iruñea (Olite).*

EL DESAYUNO DE LOS CAMPEONES. EEBB, 1999. Zuz.: Alan Rudolph. 110 m. Akt: Bruce Willis, Albert Finney. Dwayne Hoover Midland Cityko negozio-gizona krisi larrian dago, zoratzear. Hirian Kilgore Tout idazlea aurkitzen duenean, bien bizitzak aldatuko dira. *Gasteiz (Samaniego), Bilbo (Multi), Donostia (Astoria).*

¿ENTIENDES? Espainia, Frantzia. 1999. Zuz.: Stephane Giusti. 97 m. Camile, Eva, Ariane eta Nico editorial bat sortu duten lau gazte homosexual dira. Laurek askatasunez bizi dute euren aukera sexuala, baina ez dira ausartzen gurasoei esatera. Hori dela eta, bilera bat antolatuko dute gurasoe kin. Denetariko erreakzioak izango dira. *Donostia (Antzoki Zaharra).*

FIGHT CLUB/EL CLUB DE LA LUCHA. EEBB, 1999. Zuz.: David Fincher. Akt.: Brad Pitt, Edward Norton. Brad Pittek eta Edward Nortonek borrokarako klub bat sortuko dute. Altxamendu soziala bultzatuko dute. *Baiona (Marine), Gasteiz (Mikeldi Zinemak), Bilbo (Capitol),*

Donostia (Principe, Garbera, Warner Lusomundo), Iruñea (Golem Baiona, Principe de Viana).

EL SUEÑO DE UNA NOCHE DE VERANO. EEBB, 1999. Zuz.: Michael Hoffman. 116 m. Akt: Michelle Pfeiffer, Kevin Kline. Hemia eta Lisandro maiteminduta daude, eta basora doaz, Hemiaren mutil-lagunarengandik ihesi. Basoan, etxe sorgindu batera iritsiko dira, eta iratxo gaizto batek maitasun edabe bat emango dio maiteminduetako bati. *Gasteiz (Samaniego), Iruñea (Golem Yamagutxi).*

GOYA EN BURDEOS. Espainia, Italia. 1999. Zuz.:Carlos Saura. Akt: Paco Rabal.104 m.Goya zaharra Bordelen dago exiliaturik. Maitalearekin eta alaba omen denarekin bizi da, bere garai onak gogoratzuz. *Gasteiz (Curi di), Bilbo (Coliseo Albia), Donostia (Astoria).*

HOY EMPIEZA TODO. Frantzia, 1998. Zuz.: Bertrand Tavernier. Akt: Phillipe Torreton, Maria Pitarresi. Daniel 40 urteko irakasle eta zuzendaria da Hernaing herriko haurren ikastetxe

batean. Irakasleak ikasleei lagundu nahi die, baina hierarkiak menpean hartuta dauka. *Donostia (Principe), Bilbo (Multi), Iruñea (Golem Yamaguchi).*

INSPECTOR GADGET. EEBB, 1999. Zuz.: David Kellogg. 77m. John Brown zinpeko guardia inozo bat da, eta munduko polizia irik onena izatea du amets. Bere bidean Sanford Scolex gaizkile maltzurra gurutzatzen denean, hiltzat emango dute. Baina ospitalean Brenda Bradfordek (Joely Fisher) erabiltzen errazak diren 14.000 gailu ezarriko dizkio gorpuztean. Brown, esnatzen denerako, Gadget inspektorea izango da. *Donostia (Warner Lusomundo).*

LAS HUELLAS BORRADAS. Espainia, 1999. Zuz.: Enrique Gabriel. Akt: Federico Luppi, Hector Alterio. Manuel herrira itzuli da Argentinan erbesterratura urte asko egin eta gero. Aintzinako maitasun bat berreskuratu nahian itzuliko da, baina bai emakumea eta bai herria arraotzak egingo zaizkio. Gainera herrian pantanoa egiteko asmoa dute. *Gasteiz (Guridi), Bilbo (Capitol).*

L'ETE DE KIKUJIRO. Japonia, 1999. Zuz.: Takeshi Kitano. 106 m. Akt: Kayoko Kishimoto, Kazuko Yoshiyuki. Haur-tasunari eta adiskidetasunari buruzko istorio bat da. Tokion, udan, haur bat aspertuta dago, eta Kikujiro aurkituko du, 50 urte ingurukoa. *(Baiona (Atalante)).*

LA LENGUA DE LAS MARIPOSAS. Espainia, 1999. Zuz.: Jose Luis Cuerda. Monchori, etxetik eskolarako pausoa, Gregorio maisuak lagunduko dio, eta bizitzan beharrezkoak diren balioak irakatsiko dizkio: sentiberatasuna, maitasuna. *Gasteiz (Samaniego), Bilbo (Ideales), Donostia (Astoria, Warner Lusomundo), Iruñea (Golem Yamaguchi).*

LA MUJER MAS FEA DEL MUNDO. Espainia, 1999. Zuz.: Miguel Bardem. Akt.: Elia Galera, Roberto Alvarez. Emakume itsusi bat edertu egiten da zirujau bati esker, eta jendea hiltzeari ekingo dio. *Gasteiz (Samaniego), Iruñea (Principe de Viana).*

MIFUNE. Danimarka, 1999. Zuz.:Soren Kragh-Jacobsen. 98m. Akt.: Anders W Berthelsen, Iben Hjejle. Krestenek

ezkon-gauean aita hil zaiola jakingo du. Haurtzaroko etxaldera itzuli beharko du, eta lotsatu egiten da baserritar jatorriaz. *Bilbo (Multi), Donostia (Trueba), Iruñea (Golem Yamaguchi).*

MUMFORD. EEBB, 1999. Zuz.: Laurence Kasdan. 113 m. Mumford doktorea, Mumford izeneko herrira iritsi eta lau hilabetera, herriko psikologorik ospetsuena bihurtuko da, erabiltzen dituen metodo ezohikoen ondorioz. Emakume batekin maiteminduko da. *Bilbo (Multi).*

NOVIA A LA FUGA. EEBB, 1999. Zuz.: Garry Marshal. 116 m. Maggie emakume oldarkorra da. *Kickboxing*-a egiten du, eta informatika denda batean dihardu lanean. Ezkontzak izugarri gustatzen zaizkio, baina beldurra ematen dio ezkontzeak. Dagoeneko bost aldiz egin du ihes senargaia al-darean utzita. Ike kazetaria da, eta Maggieren kasuaren berri emateaz arduratuko da.Bere bosgarren ezkontzan bertara joango da. *Gasteiz (Mikeldi), Donostia (Garbera, Warner Lusomundo), Iruñea (Golem Baiona).*

telebista ♦ irratia

Etxenike, Elorriaga eta Cardenas, euskararen aldeko iragarkietan

Abenduaren 3an Euskararen Eguna dela eta, ETBk zenbait iragarki egin ditu

Erredakzioa / Donostia

Datorren astean, abenduaren 3an, Euskararen Eguna ospatuko da, eta, hori dela eta, euskara ikastearen aldeko iragarriak prestatu ditu Euskal Telebistak datozen egunotan emititzeko. Iragarkiotan hiru lagun ospe-tsuk hartu dute parte: Pedro Miguel Etxenike Fisikako katedradunak, Xabier Elorriaga aktoreak eta Marta Cardenas pintoreak.

IRAGARKI laburrak dira, eta hizlarien lantokietan grabatu dituzte, hau da, Miguel Etxenikerena Unibertsitatean, Marta Cardenasena arte galerian eta Xabier Elorriagarena telebistako platu batean. Hirurek egiten dute euskaraz egiteko gonbita.

Aukera-aukerakoak dira hirurak. Izan ere, eurek ere ahalegin berezia egin zuten euskara ikasteko: Etxenike eta Cardenas euskaldun berriak dira, eta Elorriagak, Txilera joan ostean —gurasoak exiliatuak zituen—, ikasi zuen euskara berriro.

EGUNKARIA

Pedro Miguel Etxenikek, Xabier Elorriagak eta Marta Cardenasek hartu dute parte euskara ikastearen aldeko ETBren iragarkietan, eta gaurtik aurrera eskainiko dituzte.

Iragarki horien arduradunek batez ere irizpide bi izan dituzte aintzat Etxenike, Elorriaga eta Cardenas aukeratzeko: «Inork baino hobeto anima dezaketelako edonor euskara ikas-tera, eurek ere ikasi egin zutelako; eta famatuak direlako, eta modu horretan erreferente ezagun izan daitezkeelako ikus-entzuleentzab».

Pedro Miguel Etxenike

Fisikako katedraduna da, eta hainbat sari irabazi ditu: Asturiasko Printzea, ikerketa sailean, eta Max Plank, besteak beste.

Xabier Elorriaga aktoreak, bestalde, hainbat film, telesail eta antzezlan egin ditu. Bikoizle moduan ere aritzen da, eta baita film laburren zuzendari eta gidioigile ere.

Marta Cardenas 14 urte zituela hasi zen pintatzen,

eta bere obrak hainbat erakusgelatan ikus daitezke. Italian, Frantzia, Suedia, Alemanian eta Kanadan urte asko egin ditu.

Eusko Ikaskuntzak aukeratu zuen Euskararen Eguna abenduaren 3an egitea, orain dela 50 urte. Aurtan, gainera, Hizkuntza Minoritarioen Jardunaldi-ekin egokituko da; izan ere, abenduaren 1, 2 eta 3an izango dira jardunaldiak.

txoritxoari mokoka

♦ Ines Intxausti

EDOZER gauza egiteko prest dauden pertsona guztiek ez dute telebistan agertu nahi. Neu, adibidez. Zapatila koadrudunak baino askoz erosoagoa naiz nire alboan daudenentzat. Edozer gauza egiteko prest nago. Baina prestasun altruista horretan ez dadila egon pantaila, mesedez. Egun, telebistan lan egiten dutenek pozik daudela esatea oso ariketa masokista da. Hala eta guztiz ere, paradoxa askoz ere urrunago doa. Bertan ikusten ditugun askok dirurik kobratu gabe ere gauza berbera egingo lukete pantailan agertzeagatik. Jaime Bores, Maribel Sanz, Yola Berrocal, Enrique del Pozo. «Orduan nondik datoz soldata *magnifikoak*?», pentsatuko duzue. Ba, audientziak neurtzen dituzten adierazleengatik. Gol asko sartzen dituen hamar urtean Ruandak izan dituen aurrekontuak beste eta gehiago kobratuko du. Antzina, bufoiak iraindu egiten zituzten gizarte hartan. Gaur, esparru ludikoa eta herriaren opioaren

Beti prest

efektua betetzen duten agenteei diru mordoxkarekin ordaintzen diete. Zorionez, bere lana duintasun osoz osatzen saiatzen direnek ez dute Isabel Gemio, Chiquito edo PP Navarro *super-izar* errentagarriek kobratzen duten beste kobratzen, ezta mediokreek bezain gutxi, noski. Beraiek baitira telebista.

Horiek ez dituzte ikus-entzule kopuru maximoenak dauzkaten programak egiten. Eta nekez asmatuko zenituzke beren izenak telebista lehiaketa aipaezin horietako batean. Euskal telebista teoria horretan salbuespena da. Hemen oraindik ez dugu fenomeno telebisiboen galeria antolatatu. Eta ikusten duguna, merezitakoa izan nahiz ez, zentzu teoriko batean, noski, ez da gainerakoena bezain txarra. Laster ETBren harrobiko beste aurpegi katodiko hertziarra ikusiko dugu Espainiako Estatuko kate

batean. Eta ez edonon. Datu batzuk eman eta gero, erraz asmatuko duzue zertaz ari naizen. Canal Plus da katea. *Miradas de cine* izenarekin sortuko den programa hain zuzen ere. Bertan Edurne Ormazabal izango dugu. Eta *dugu* diot, gurea izango balitz bezala! Normala da Edurneren mailako profesionala zure katean eduki nahi izatea. Normala. Donostiako Zinemaldian egiten duen lanarekin —inaugurazioan eta amaieran besterik ez bada ere— eskuratu duen konfiantza eta zuzentasuna duina baino gehiago da. Eskarmentu handia du. Eta izaera ezin egokiagoa. Postura segurua da. Canal Pluseko ikustatzaille telebisiboak beti bezain fin ibili dira berriro ere. Eta Edurnerenak ez dauka inolako trukurik. Naturaltasuna da-eta bere ageriko balio sekretua. Ezin da hori baino ezer gehiagorik eskatu bere ibilbidea inork baino garde-nago erakusten duenari. Zorionak eta zorte on, Edurne!

aditza badut ♦

Xabier Lasa

Txotxongiloak

Nork nor mugitu? • Bejondeizula Felipe, Pernandoren egia, hau da, Zuzenbide Estatua txotxongilo antzokia dela baietsi diguzulako. Ze-hazteke utzi diguzu, hala ere, zein *factotum*, kasta edo *lobby* den gainerako hilkor arruntan hariak mugitzen dituen. Agian baliagarri gerta dakiguke Arzalluz-Almuniarenak kazetari zein tertulialarien artean eragin duen oilategiko iskanbila. Txotxongiloen keinu eskizofrenikoen imintzioetan ikusi ditugu egunotan, eta dena bi buruzagiek eguneroko ogi behar lukeena, mintzapraktika, eszenifikatu dutelako aspaldiko partez! Otorduaren menua besterik ez dute ezagutu, baina irteeran Arzalluzek —bali-teke, agian— bazka-kondarra eman die, eta denak jarri, uso-mokoka, politika fikzioa egitera, nor baino nor Arzalluzlogoagoa.

'Clemente estila' • Robinsonek Clemente gonbidatu zuen Canal Plusera. Historikoa, heresea PRISAren ikur-tenpluan. *Guñolean* ergelaren rola irabazia duen Pedrerolek utzi zionetan, barakaldarrak Gabi-londo, Del Olmo eta De la Morena hiru irratiz-izar egolatra santutuen gibelalde zikinak aireatu zituen. Halako ausardiak —ez bere demagogiak— merezi du gure miresmena. Nolanahiko ogibidetik biziraun beharrak eta koldarkeriak, bi giza mixeriek batera, zenbati ez ote dien mihia txulotan gordarazten. Telesaioan askok Clementeren ahotik hitz egin genuen. Ikusteko dago orain De la Morenaren desafioa, telefonoa eskegi gabe eta muturrez mutur, aintzat hartuko duen.

Kotizazioa • Clementek giputxi deprimituaren autoestimua goi zeruetan jartzeaz gain, Realaren kotizazioak ekonomia ere erruz altza du. Iñaki Mujikak dioenez, Herri Irratiko iragarkien kopurua aparra bezala igo da. Ondo da. Entzuleek buruz dakizkigun iragarki errelikiak berritzeaz aparte, iragarki berriek futbolari ez besteri denbora jaten dioten bitartean, denok pozik.

telebista ♦ irratia

Antonio
Romerorekin
hizketan

La2 • 00:00etan

Antonio Romero
Iuko koordinatzaile
nagusiari
elkarrizketa egingo
diote gaur
El tercer grado
saioan.

‘Piercing’ eta
tatuajeak
aztergai

ETB1 • 19:25ean

Gaur KTM saioan
piercing-en eta
tatuajeen berri
emango dute.
Horretarako, Oihana
Barelarekin hitz
egingo dute.

Skalariak
taldearen
kontzertua

ETB1 • 00:05etan

Bilboko Kafe
Antzokian
grabatutako
kontzertua eskainiko
dute gaur. Astero
talde bat izaten da.
Gaur, Skalariak.

TVE1

06:00: Canal 24 horas.
07:30: Telediario matinal.
09:00: Los desayunos de TVE.
12:45: Así son las cosas.
13:35: Noticias.
13:45: Informativo territorial.
14:30: Corazón de otoño.
15:00: Telediario 1.
15:55: El Tiempo.
16:05: Calle nueva.
16:45: Isabella, mujer enamorada.
19:15: El precio justo.
20:00: Gente.
21:00: Telediario 2.
21:45: El Tiempo.
22:00: Zinema.
Presa de la secta.
00:15: Urgencias.
01:15: Telediario 3.
02:00: Brigada Central.
03:00: Corazón de otoño.
03:30: Telediario 4.
04:00: Peligrosa.
05:30: Gente.

LA 2

06:00: Euronews.
06:30: La cabeza de Herman.
07:00: That's english.
07:30: TPH Club.
09:30: Empleate a fondo.
10:00: TV Educativa.
11:00: Zinema.
El niño invisible.
12:30: Guillermo Tell.
13:00: TPH Club.
15:15: Saber y ganar.
15:45: Grandes documentales.
16:50: El escarabajo verde.
17:20: Código Alfa.
17:50: Hyakutake.
19:00: Simbad.
19:30: Nido vacío.
20:00: Informativo territorial.
20:30: Goles europeos.
21:30: Matrimonio con hijos.
22:00: La2 Noticias.
22:25: El tiempo.
22:30: La noche abierta.
23:55: Lotería primitiva.
00:00: El tercer grado.
00:40: Los libros.
01:40: Conciertos de Radio-3.
02:10: Zinema.
El hombre que vino a cenar.
04:05: Zinema.
El padre pitillo.
05:30: Monty.

TF1

05:40: Ma voyante pré-férée.
06:05: Papa revient de main.
06:30: TF1 info.
06:35: Météo.
06:40: TFI jeunesse.
08:30: Téléshopping.
09:05: Contre vents et marées.
10:20: Balko.
11:15: Dallas.
12:05: Tac o Tac TV.
12:15: Le juste prix.
12:50: A vrai dire.
13:00: Le journal.
13:40: Bien jardiner.
13:55: Les feux de l'amour.
14:45: Arabesque.
15:40: Sydney police.
16:40: Sunset beach.
17:30: Melrose place.
18:25: Exclusif.
19:05: Le bigdil.
19:55: Clic & net.
20:00: Le journal.
20:40: Les courses.
20:50: Navarro.
22:45: Téléfilma.
Made in America: Charleur meurtrière.
00:25: Vol de nuit.
01:25: TF1 nuit.
01:45: Click et net.
01:50: Très chasse.
02:35: Reportages.
03:00: L'Homme à poigne.
03:55: Histoires naturelles.
04:25: Musique.
04:45: Histoires naturelles.

FRANCE 2

05:40: La chance aux chansons.
06:30: Télématin.
08:35: Amoureux-ment vôtre.
09:05: Amour, gloire et beauté.
09:30: C'est au programme.
10:50: Flash info.
10:55: Motus.
11:35: Les Z'Amours.
12:15: Pyramide.
12:45: Rapports du loto.
13:00: Le Journal.
13:50: Inspecteur Derrick.
14:55: Le renard.
16:00: Tierce.
16:15: La chace aux chansons.
17:10: Des chiffres et des lettres.
17:45: Cap des pins.
18:20: Hartley, coeurs a vif.
19:15: Qui est qui?
19:50: Un gars, une fille.
20:00: Le journal.
20:55: Envoyé spécial.
23:00: Expression directe.
23:10: Zinema: Fargo.
00:50: Le journal.
01:10: Météo.
01:15: Union libre.
02:15: Mezzo l'info.
02:30: Vagabond du pôle Nord.
03:20: Un rêve d'enfant.
03:45: 24 heures d'info.
04:10: La Vie à l'endroit.

FRANCE 3

06:00: Euronews.
06:40: Les minikeums.
08:30: Un jour en France.
09:35: Comment ça va aujourd'hui?
09:40: Les brigades du tigre.
10:40: La croisière s'amus.
11:30: A table!
11:55: Le 12-13.
13:20: Une maman formidable.
13:50: Corky, un enfant pas comme les autres.
14:40: Keno.
14:55: Le magazine du sénat.
16:00: Côté jardins.
16:35: Les minikeums.
17:40: Le kadox.
18:10: Comment ça va aujourd'hui?
18:20: Questions pour un champion.
18:50: Un livre, un jour.
18:55: Le 19-20.
20:05: Fa si la.
20:35: Tout le sport.
20:50: Consomag.
20:55: Zinema: City Hall.
22:50: Soir 3.
23:30: Prise directe.
00:35: Saga-cités.
01:00: Espace francophone.
01:30: Nocturnales.
02:00: Amaiera.

A 3

07:00: Las nuevas aventuras de Robin Hood.
07:30: Club Megatrix, vacaciones.
09:20: Noticias.
09:30: El primer café.
10:30: El cronómetro.
11:00: Como la vida misma.
12:55: Farmacia de guardia.
13:30: Paso a paso.
13:30: Albigestia.
14:00: Nada es para siempre.
14:30: Sabrina: cosas de brujas.
15:00: Noticias-1.
16:00: Sabor a ti.
19:00: Alta tension.
20:00: Los Simpson.
20:25: Nuevo impacto TV.
21:00: Noticias-2.
22:00: Manos a la obra.
00:30: Alerta 112.
01:30: Noticias-3.
02:05: Los vigilantes de la noche.
02:55: Televenta.
04:50: Punto de venta.
05:20: Zinema.
Dos bribones en apuros.

T 5

05:45: Informativos Telecinco.
10:00: Vacaciones en el mar.
11:00: Día a día.
14:00: El juego del eurmillón.
14:30: Informativos Telecinco.
15:25: Al salir de clase.
16:15: Zinema.
Seducción prohibida.
18:15: Diagnóstico asesinato.
19:15: El Super.
19:45: ¿Quiere ser millonario?
20:30: Informativos Telecinco.
21:30: El informal.
22:00: Petra delicado.
23:30: Crónicas marciales.
02:00: Informativos Telecinco.
02:45: Infocomerciales.
04:40: El cliente.

M 6

06:15: M comme musique.
08:00: M6 express.
09:05: M6 boutique.
11:50: M6 express.
12:00: Madame est servie.
12:35: Docteur Quinn femme médecin.
13:35: Téléfilma.
Preuve d'amour.
15:15: La belle et la bête.
16:15: M comme musique.
17:35: Les bédés de M6 kid.
18:25: Stargate: SG-1.
19:15: Unisexe.
19:54: 6 minutes.
20:10: Une nounou d'enfer.
20:40: Passé simple.
20:55: Zinema: J'embrasse pas.
23:00: Zinema: Les jeudis de l'angoisse: Barom vampire.

CANAL + [e]

06:47: Dokumentala.
08:00: CNN+.
08:20: Transworld sport.
09:10: Lo + Plus.
Zinema: El sabor de las cerezas.
11:36: Piezas.
11:55: Zinema: Steel: un héroe de acero.
13:30: Los 40 principales.
14:00: Más deporte.
14:55: CNN+ Noticias.
15:00: Los líos de Caroline.
15:30: Maria Callas.
16:20: Zinema: Encadenados.
17:58: Zinema: The Game.
20:00: Lo + Plus.
21:00: De repente Susan.
21:25: Contrarreloj.
21:30: Noticias.
21:52: Las noticias del Guíñol.
22:00: Zinema: Agujetas en el alma.
23:33: Nuestro cine.
23:49: Zinema: Cásting.
01:05: Gofa.
03:00: Amerikar futbola.
05:16: Zinema: Alto, bajo, frágil.

CANAL + [f]

07:05: ABC News.
07:25: Le journal de l'emploi.
07:30: Teletubbies.
07:55: C'est ouvert le samedi.
08:25: Champions league.
09:00: Zinema: Alice et Martin.
11:00: Le journal du cinéma.
11:10: Zinema: L'irrésolu.
12:30: Le journal du cinéma.
12:40: Un autre journal.
13:40: Le journal de l'emploi.
13:45: Le journal du cinéma.
14:05: Zinema: Le temps des gitans.
16:20: Surprises.
16:30: Le journal du cinéma.
16:35: Zinema: Restons groupés.
18:20: Nulle part ailleurs.
20:30: Le journal du cinéma.
20:40: Zinema: Hors-jeu.
22:10: Zinema: Butcher boy.
23:55: Futbola.
00:25: Zinema: La gorgone.
01:45: Izotz Hockeya.
03:45: Zinema: Le chat a neuf queues.
05:35: Un rêve pris dans les glaces.
06:35: H. Telesaila.

LA CINQ

03:00: C'est mercredi.
04:30: Les grands documents de la cinquième.
05:30: Les amphis de la cinquième.
06:25: Méthode Victor.
06:40: Au mon de la loi.
07:10: Ça tourne Bromby.
08:25: Les écrans du savoir.
10:10: Terres insolites.
10:40: Arrêt sur images.
11:35: Forum terre.
11:50: Le monde des animaux.
12:20: Cellulo.
12:45: 100% question.
13:15: Les lumières du Music-Hall.
13:45: Le journal de la santé.
14:00: Terres de Fêtes.
14:35: La cinquième rencontre... santé-sciences.
15:30: Entretien.
16:00: Et l'homme créa le Mont-Blanc.
16:35: Alf.
17:00: Cinq sur cinq.
17:10: Galilée d'images et de sons.
17:30: 100% question.
17:55: Côté cinquième.
18:30: Le monde des animaux.

ARTE

19:00: Bombay.
19:50: Arte info.
20:15: Je veux mon entrepreise.
20:45: Théma: Les Balkans Bilan d'une guerre.
20:45: Kosovo: rétablir le droit.
21:00: Exilé dans son propre pays.
21:15: Les risques de la paix au Kosovo.
21:30: Débat.
21:50: Serbie: le prix de la guerre.
22:05: Portraits.
22:45: OTAN: une stratégie contestée.
23:00: Les enquêtes de la haye.
23:15: Où va le Monténégro?
23:50: Zinema: Cyrano de Bergerac.
01:45: Iggy pop.
02:40: Amaiera.

Fermin

Muguruza

‘Forum’-en

ETB2 • 10:00etan

Fermin Muguruza kantari eta konpositorea elkarriketatuko du gaur David Barberok *Forum* saioan.

gaurko filmak

Ane Muñoz

■ FARGO.

Coen anaia independenteeek euren lan guztietan erakutsi dute edozer istorio irudi bihurtzeko duten gaitasun berezia. Argi erakutsi ere. Bestalde, aukeratzen dituzten istorioak ere ez dira nolanahikoak eta, beraz, ez dut dudarik bai edukiz eta bai estetikoki hizkuntza zinematografikoa ederki menderatzen dutela. Film gozagarri eta fresko hau, adibidez, irudi zuri ikusgarrez apaindua, maisulan goraipagarria da, bai gidoiaren aldetik eta bai eszenaratze arin eta sinplearen aldetik. Buscemi eta Frances McDorman jatorrek antzezten dituzte rol nagusiak, eta oso sinesgarriak egiten dituzte euren pertsonaia bitxi eta basatiak. Bestetik, egunerokotasun arruntetik hartutako egoerak eta elkarriketak benetan zoragarriak dira.

■ PERSECUCION MORTAL.

Bruce Willis eta akziozko film garestiak atsegin dituzuenentzat, hona ordu eta erdi entretenigarria igarotzeko aukera paregabea. Hiri handi batean dago kokatua eta, hantxe, Herrington zuzendariak emakume batzuen hiltzaile eroa eta haren atzetik dabilen polizia aurkeztuko dizkigu. Topiko ugari eta hamaika filmetan errepikatzen den istorio berbera du; horrek kalte egiten dio *thriller* arin honen azken emaitzari. Willis harroaren alboan, Sarah Jessica Parker isila azaltzen da. Erraz ikusten da, baina jeneroari ez dio ezer berririk gehitzen.

■ CITY HALL.

Al Pacino izar miretsiaren jarraitzaileek oso gustura ikusiko dute, aktore saritu horrek protagonizatua baita eta, noski, kamera haren parean baitago, ia amaieraraino. Pacinoren betebeharra, oraingoan, gazte baten hilketaren inguruko ikerketa argitzea da. Tartean, Harold Becker zuzendariak,

Afaltzera gonbidatu,

eta ezin gainetik kendu!

■ EL HOMBRE QUE VINO A CENAR. Monty Woolley eta Bette Davis protagonista erakargarriek mesede handia egiten diote Keighleyren zuri-beltzeko komedia zahar honi. Lagunen etxera afaltzera joan eta, istripu baten ondorioz, hilabete batzuetan bertan geratu beharko duen gizon baten istorioa erakusten du. Hain zuzen, etxekoan eta haren arteko harreman ezerosoa da ardatza. Gustura ikusiko duzue, ziurrenik.

El niño invisible	▲
1995, Rafael Moleón, 80 m.	11:00 La2
Seducción prohibida	▲ ▲
1996, Alan Metzger, 87 m.	16:15 T5
Fuerte yuma	▲ ▲
1955, Lesley Selander, 75 m.	17:40 ETB2
Hors-jeu	▲ ▲
1997, Karim Dridi, 95 m.	20:40 C+(f)
City Hall	▲ ▲ ▲
1996, Harold Becker, 105 m.	20:55 F3
J'embrasse pas	▲ ▲ ▲
1991, André Téchine, 115 m.	20:55 M6
Persecución mortal	▲ ▲
1993, Rowdy Herrington, 97 m.	22:00 ETB2
Agujetas en el alma	▲ ▲
1997, Fernando Merinero, 97 m.	22:00 C+(e)
Presa de la secta	▲
1994, J. F. Lawton, 109 m.	22:00 TVE1

Butcher boy	▲ ▲ ▲
1997, Neil Jordan, 110 m.	22:10 C+(f)
Baron vampire	▲ ▲ ▲
1972, Mario Bava, 95 m.	23:00 M6
Fargo	▲ ▲ ▲ ▲
1995, Joel eta Ethan Coen, 100 m.	23:10 F2
Cyrano de Bergerac	▲ ▲
1922, Augusto Genina, 115 m.	23:50 Arte
El holandes errante	▲ ▲ ▲
1995, Joe Stelling	00:05 ETB2
El hombre que vino a cenar	▲ ▲ ▲
1941, William Keighley, 112 m.	02:10 TVE1
El padre Pitillo	▲ ▲
1954, Juan de Orduña, 87 m.	04:05 La2
Dos bribones en apuros	▲ ▲
1990, Gavin Wilding, 90 m.	05:00 A3
▲	▲ ▲
▲ ▲	▲ ▲ ▲
▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲ ▲
▲ ▲ ▲ ▲	▲ ▲ ▲ ▲ ▲
TXARRA	ESKASA
BALEKOA	ONA
BIKAINA	

Al Pacino aktorea, *City Hall* filmean.

egun nonahi topa daitekeen korrupzioaren salaketa ausarta egiten du, intrigazko argumetu horren inguruan murgiltzen den hainbat politikari, polizia eta abokatuen funtzionamen-

duaren zilegitasuna kolokan jarriz. John Cusack eta Bridget Fonda ezagunek nahikoa rol garrantzitsuak jokatzen dituzte Pacinoren alboan. Interesgarria da.

ET 1

06:25: Bertatik bertara.

06:55: Superbat. Marrazki bizidunak eta telesailak.

‘Superheroiak’, ‘Potto-kiak’, ‘Ninja Dortokak’, ‘Tom eta Jerry mutikotan’, ‘Yogiren taldea’, ‘Sable zalduna eta izarretako sheriffak’.

09:15: Euskal Herritik.

09:45: Hau Komeria.

10:10: Sorginen laratza.

11:30: Bidaide.

12:55: Iparraldearen orena.

13:05: Harriketarrak. Marrazki bizidunak.

13:30: Gaur egun. Albistegia.

14:05: Goenkale.

14:50: Txirrita. Marrazki bizidunak.

15:00: Galdestreet.

15:30: Egin Kontu.

17:05: Bidaide. Dokumentalak. Bizitzeko hil beharra. Zanga edo ekaitz txoria.

18:30: Addams familia. Marrazki bizidunak.

19:05: Dragoi basatia. Marrazki bizidunak.

19:25: KTM!

20:28: Gaur egun.

21:10: Bertatik Bertara.

21:45: Goenkale.

22:30: Sorginen laratza.

00:05: Euskadi Gaztea.

00:55: Bakarrik.

02:40: Galdestreet.

03:05: Egin kontu.

04:40: 64. Telesaila.

05:00: Bi eta bat.

05:30: Ikusgela.

06:15: Herri musika sorta.

ET 2

08:15: Del pais de los vascos.

08:40: Herri musika sorta.

08:55: Palabra de ley.

09:30: El Punto... Gonbidatua: Jesus Egiguren Gipuzkoako PSE-EEko exekutibako kidea.

10:00: Forum. Gonbidatua: Fermin Muguruza.

10:30: Señorío de Lareea.

11:00: Esta es mi gente.

12:05: Los misterios de Ruth Rendell. Telesaila.

13:00: La cocina de Pedro Subijana.

13:10: Hijos de Chicago.

13:40: La niñera.

14:10: Informativo territorial.

14:28: Teleberri.

15:45: Lo que faltaba.

17:30: Cine Western.

Fuerte yuma. Zuzendaria: Lesley Selander. Aktoreak: Peter Graves, Joan Taylor, Joan Vohs.

19:00: Esta es mi gente.

19:55: Señorío de Lareea.

20:25: Da la talla en la pantalla. Lehiaketa.

20:58: Teleberri.

22:00: Zinema.

Persecución mortal. Zuz.: Rowdy Herrington. Akt.: Bruce Willis, Sarah Jessica Parker, Dennis Farina. 1993.

00:05: Zinema.

El holandes errante. Zuzendaria: Joe Stelling. Aktoreak: Nino Manfredi, Daniel Emilfork, Ingrid De Vos.

02:20: Lo que faltaba.

04:00: Forum.

04:30: Amaiera.

irratia

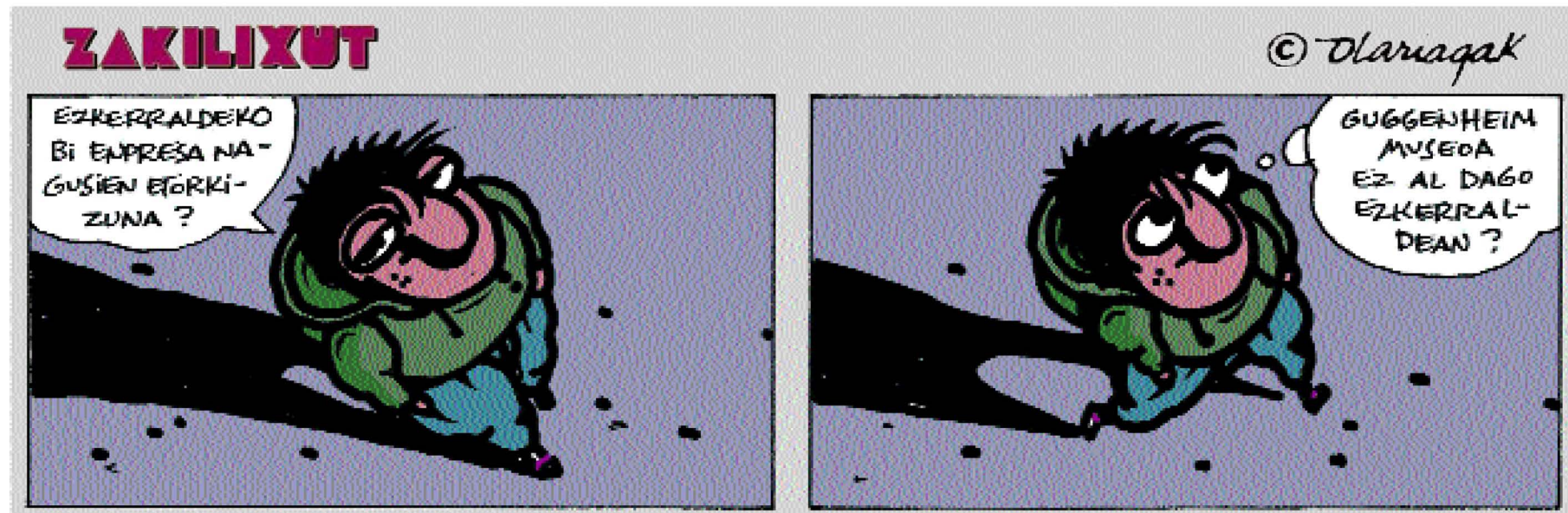
◆

Euskadi Irratia. Goizeko 09:30etan, Goizalde Landabasok Pello Josepek tabernan zer egiten zuen kontatuko du, eta 11:00etarako kantua aukeratuko dute. 10:00etatik aurrera, erremediorik gabe hiltorian daudenekin harremanek nolakoak izan behar duten argituko du Mila Arrieta medikuak. 11:00etatik aurrera, Sor Justina Aldalurrek Ama Birjinaren bizitza kontatuko du bertsotan. Hori guztia, *Goizean behin* saioan izango da. Arratsaldean, *Lau-*

retan Babel saioan, Liburutegia atalean, Jon Arretxeren *Ostiralak* liburua izango dute mintzagai. 17:00etatik aurrera, Bruselan eta New Yorken nola dabiltzan kontatuko dute Maite Artolak eta Olatz Arrietak. 18:00etan tertulia egingo dute.

Oñati Irratia. Goizeko 12:00etan, sarreraren ostean, eguraldiaren berri emango dute. Oñatiko eta inguruko herrietako ekitaldien berri ere emango dute tarte horre-

tan. Gaurko elkarriketan abokatu bat izango da gonbidatua. Abokatu horrek tratu txarrei buruzko hitzaldia emango du datorren astean Arrasaten psikologo batekin batera, eta gaur elkarriketa egingo diote gai horren inguruan. Ondoren, albistegian Oñatiko eta inguruko herrietako berri jakin ahal izango da, eta kirol albistegian berriz, herriko futbol txapelketaren berri emango dute. Arratsaldean osoko bilkura emango dute zuzenean.

Koch, Koch eta Koch

■ *Euskal Herriko argazkilarien erakusketa zabalik dago Pagoarten, eta tartean Kochtarren argazkiak daude*

► Sigfrido Koch Bengoetxea

«1948. urtean argitaratu zuten liburu batean agertu zen argazki hau, *País Vasco* liburuan», dio Eurnek. «Euskal Herriari buruzko erretratuak dira guztiak. Euskal Herria maite zuen aitona. Birraitona ere argazkilaria zen. Alemaniatik etorri, eta hemen birramona ezagutu zuen eta Euskal Herrian gelditu. Euskal kulturari lotutako argazkiak egiten zituen batik bat».

► Eurne Koch

Mikel Laboa kantariaren argazki asko du Eurnek. Baina ondoko hau du gustuko. «Mikel Laboa izugarri gustatzen zait. Bere argazki pilo bat dut, baina argazki hau berezia da. Momentua berezia izan zen. Argiak moteldu egin ziren, eta giro berezia sortu zen. Horrelakotan, erretratu atera aurretik ikusi egiten dut argazkia bera». 1996. urtean egin zuen Eurne Kochek argazki hau.

HOGEITA HAMABOST argazkilaria, eta 70 argazki inguru. Horixe biltzen du EHIGE Euskal Herriko Informatzaile Grafikoen Elkartek antolatutako erakusketak. Oiartzungo Pagoarte aretoan jarritako erakusketa horrek azaroaren 29a arte iraungo du zabalik, eta gero Euskal Herrian zehar mugituko da: Baiona eta Gasteizera lehengo, eta gero beste hainbat txokotara. Argazkilarien artean ondoko izenak aurki ditzakegu besteak beste: Ander Gillenea, Bob Edme, Gari Garaialde, Pablo S. Quiza, Joseba Olalde, Mikel Saiz, Amaia Zabalo -EGUNKARIAko argazkilariak horiek-, Juan-txo Egaña, Pavlosky, Jagoba Manterola, Vincent West, Josune Martinez eta beste hainbeste.

Tartean dira Kochtarren ere. Sendi bereko hiru belau-

► **Sigfrido Koch.** «Hamasei urterekin hasi zen argazkigintzan, nire aitonaaren argazki denda lanean. Txiki-txikitatik sortu zitzaion zaletasuna», gogoratu du Eurnek. «Azkenean aitona leku pila batera bidali zuen estudiatzera». Hara eta hona ibili behar zuen lana zela eta. Herrimina sentitzen zuen Sigfridok. «Lanagatik egun eta aste pilo bat etxetik kanpo igarotzen zuen. Herrimina zuen, eta bere argazkietan nostalgia puntua igartzen da».

naldiren argazkiak biltzen ditu erakusketak: aitona, Sigfrido Koch; aita, Sigfrido Koch hura ere; eta alaba, Eurne Koch. EUSKALDUNON EGUNKARIAN egiten du lan Eurnek, eta berak azaldu dizkigu bere sendiaren kontuak. «Argazkilarien lau belaunaldi gara, nahiz eta erakusketan hiru bakarrik egon», esan du birraitona gogora ekarriz; Willy Koch Schoneweiss zuen izena birraitonak, eta alemaniarra zen. Euskal Herrira etorri eta bertara ezkondu zen. Eurne Kochtarren laugarren belaunaldia da Euskal Herrian, gazteena. Ondoko argazkiak dira azken hiru belaunaldien lanaren erakusgarri. Hiruren artean, ordea, badago ezau-garri komun bat: argia.

Ane Sarasketa

DONOSTIA

barkatu ama

Sorginzorrotzak

ilustratuta

aste
honetan

Manga Mendebaldean errege Su Ta Gar 'Homo Sapiens' aurkezten Pantxika Telleria

Internet en irristatzen

Uhin libreak

Euskal irrati libre zenbait sarean dira

Uhinak baino gehiago, bit libreak direla esan daiteke irrati libre batzuek sarean dituzten leihoak. Irrati alternatiboak, ez-korporatiboak, kontrainformazio irratia eta bestelako izendapenen atzean biltzen dira munduan zehar mezu alternatiboa eskaintzen duten irratia. Euskal Herrian halako irratien ordezkari za zabala dugu, garai batean gehiago izan baziren ere. Baina munduko bazter askotxotan ere baditugu horrelakoak. Espainian eta Italian badira adibide franko, eta asko Interneti esker eza-gutu ahal izan ditugu.

Mezu alternatiboa zabaltzeko, bide

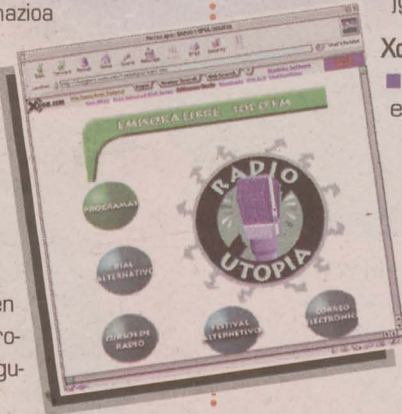

berriak urratzearen beharra azpimarratzen da Gasteizko Hala Bedi Irratiaren webgunean: «Ez da nahikoa kartel edo irratiekin, telebistak, hedapen handiko irratia eta webguneak ere erabili behar dira», diote. Domeinu izen propio eta guzti dugu sarean Hala Bedi. Hasierako orrialdean Shockwave animazio ikusgarria ikusiko du ordenagailu eta programa berriak dituenak, baina kone-

irristatzen@egunkaria.com

xio eta konputagailu zaharkituak dituenarentzat nabigazioa geldotzen duten irudi astun batzuk ditu. Programazioa eta pare bat gauza gehiago aurkituko ditugu hemen, momentuz. Webgune gutxi batzuetan RealAudio edo Windows Media Player formatuetan irratia entzun daiteke; ez, ordea, Euskal Herriko irratienetan.

Bilboko Tas-Tasek ere badu presentziarik Eusneten baitan. Programazioa eta lotura interesgarrien bilduma ditu irrati horrek. Irola Irola Irratiaren webgunean, berriz, irrati librea zer den azaltzen dute, sareko beste irratietarako loturak eta programazioa ere badira, webgune gehienetan izaten den atala. Xorroxin Nafarroako irratia ere badu webguneetxo; zahar samarra.

Helbideak:

Hala Bedi

www.halabedi.org

Tas-Tas

http://www.eusnet.org/partaide/tas-tas/home.htm

Irola Irola Irratia

http://www.we.lc.ehu.es/~jgtorre/III.html

Xorroxin

http://surf.to/eskuaraz

Erakusketak

Frida Kahlo ■ Durango. Margolari mexikar horren obra ikusgai izango da Durangoko Berbaro tabernan, azaroaren 16tik 30era.

Informatzailerik argazkiak ■ Oñate. Euskal Herriko Informatzailerik Argazkiak antolatuta, argazki erakusketa izango da azaroaren 28a arte Pagoarten. Argazkilariek eguneroko lanean jasotako irudiak biltzen ditu erakusketak.

Lehiaketak

San Adrian Hiria Pop-rock Lehiaketa ■ San Adrian. Azaroaren 30a baino lehen bidali beharko da maketa, ondoko helbidera: El Tajador elkarte. Travesia Vera Magallon, 21570 San Adrian, Nafarroa. Sailkatutako taldeek kontzertua eskaini beharko dute, 45 minututik ordubete artekoa. Sariak ondokoak dira: rock estiloan: 300.000 pezeta tresnerian. Entzulearen saria: 100.000 pezeta tresnerian.

Amodiozko Gutunak ■ Bergara.

Jarraik egindako 'Euskal gazteriaren diagnostikoa' txostenaren aurkezpena

Gazteek zer diote?

Etzi, azaroak 27, *Euskal gazteriaren diagnostikoa* txostena aurkeztuko du Jarraik. Esparru eta alor ezberdinetan gazteek dituzten arazoengatik jorratutako txostena da. Larunbatean, diagnostikoa egiten jardun duten gazteekin batera, txostenari buruzko azalpenak emango ditu Jarraik. Goizeko 11:00etan egin dute hitzordua, Bilboko Gran Via 50 helbidean, Juan Larrea aretoan.

Zortzigarren urtez, amodiozko gutunak sarituko ditu Bergarako Jardun elkarteak. Epea urtarilaren 10ean amaituko da. Informazio gehiago ondoko helbidean lor daiteke: Jardun elkarte. Juan Irazabal kalea z/g 20570 Bergara.

Gazte Leih ■ Baiona. Gazte Leih maketa lehiaketan parte hartzeko epea azaroaren 30era arte luzatu dute. Informazio gehiago web orri honetan aurki dezake-

zue: www.Agorila.com

Bilbo Hiria Pop-rock Lehiaketa ■ Bilbo. Bilbo Hiria Pop-rock Lehiaketa ospetsua abian da, eta dagoneko ireki da maketak bidaltzeko epea. Lehiaketa bi ataletan banatuta dago: pop-rocka eta metala. Epea abenduaren 31an amaituko da. Informazio gehiago ondoko telefonoan: 94-4151306. web orria: www.bilbao.net

Hitzaldiak

Gaztearen dinamika plangintza ■ Atxondo. Herriko kolektibo eta talde kulturalak zuzendutako aurkezpena egingo dute bihar, azaroak 28. Ondoren, 12:00etan, *lunch* herrikoia, eta 19:00etan antzerki saioa izango dira.

Gay & Les bideo foruma ■ Donostia. *It's my party* izeneko hitzaldia antolatu du EHGAM elkarteak biharko, azaroak 26. Okendoko kultur etxean, 19:30etan.

Ikastaroak

Bongo, malabarismo eta alboka lantegiak ■ Deustua. Deustuko Gazte Asanbladak antolatuta, hainbat lantegi egiten ari dira bertako gazte lokalean. Astelehen, arratsaldeko 18:00etan, bongo lantegia egiten ari dira; asteazkenetan, 18:00etan, alboka lantegia, eta asteazkenetan, 20:00etan, malabarismokoa.

Jardunaldiak

Gaztearen urteurrena ■ Ando-

ain. Hamabi urte egoitza zaharrean eta hiru berrian. Andoaingo Gazteak 15 urte bete ditu, eta ospatzeko hainbat ekitaldi antolatu dute. Gaur, Pasaiaiko antzerki taldearen *Lur azpiko kaiok* antzezlaria izango da, 20:00etan. Bihar, berriz, kontzertua, 21:00etan: Reggae festa: Vibes all stars, Black Jiro, Ambassah Sound Sistem eta Ghetto Sound Sistem. Larunbatean, 14:00etan, herri bazkaria egingo da, eta ostean Txan Handiaren saioa. Gauean, 21:00etan, Nil, Señor No eta Magoos taldeen kontzertua.

Bertso-saioak

Bertso afaria ■ Durango. Oihane Enbeita eta Jokin Sorozabal ariko dira. Afaria Kurutzia ikastolan izango da, 21:30etan.

Bertso saioa ■ Donostia. Anjel Mari Peñagarikanok, Iñaki Muruak, Unai Iturriagak eta Ainhoa Agirreazdegik hartuko dute parte. Gaijartzailea: Joserra Garzia. Lurgaritz Kultur Etxean izango da, larunbatean, 22:30etan. Doan.

Deiak

Marrazkilarik ■ Donostialdea. Donostia inguruko marrazkilarik gazteak behar dira kamiseta katalogo bat osatzeko. Interesa dutenek 689-509120 telefono zenbakira deitu behar dute.

Aurkezpenak

Jose Luis Otamendi ■ Bilbo. Jose Luis Otamendi idazle azpeitiarrak *Euri kontuak* bere azken liburua izango du hizpide gaur Bilboko Lirkiniano topagunean. Liburua aurkezteaz gain, ipuin kontaketa ere egingo du idazleak. Ondoren, Bide Ertzean taldeak joko du.

BETAGARRI 80/00

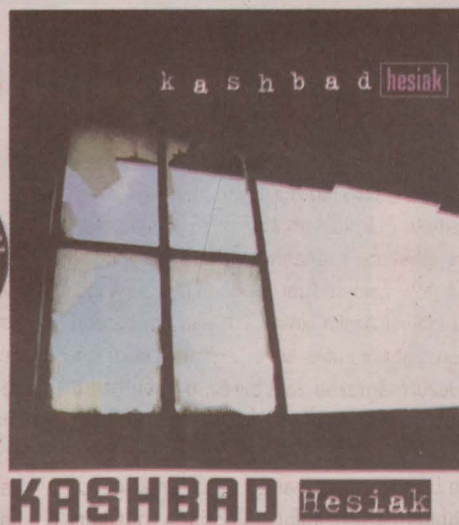
Azaroak 26

CD

MC

Azaroak 24

Irudiaren garaian bizi gara. **CD-ROMa** ohiko euskarria da jada, baina oraindik, ideia berriek produktu berriak ekartzen dituzte atzetik. **Iñigo Aranburu** eta **Mikel Azpiroz** gazteen kasua hortik doa. **Bartzelonako Pompeu Fabra institut de L'Audiovisualen** master bat egiten aritu ziren bitartean ekin zioten lanari, eta azkenean CD-ROM berri eta berezi bat aurkeztu dute: **Ez_dakit**. **Dagoeneko** bi sari irabazi dituzte egindako lanarekin.

Ez_dakit

Informaziotik harantzago

ez_dakit [CD Rom]

Jolastu eta sortu

Imajinatu: Berastegiko mendiak 360 graduko panoramika batean aurkeztuak, modu digitalean noski. Gero, mendi horietan bertan, telefono kabina bat, eserleku bat, Lau Behi taldeko kideak... elementu ezberdinak. Klikatu eta jolastu. Lau joko daude. Abila izanez gero, sariak lortuko dira joko bakoitzean. Sari horiek gero beste musika joko batzuetan aritzeko balioko dute; jokorako tresnak dira beraz horiek. Hala, azken joko horietan, erabiltzaileak bere sormena erabili beharko du. Nahasketa bat da beraz: Lau Behi musika taldearen informazioa, jolasak eta sormenerako jolas musikalak.

akustikoan entzun dezake erabiltzaileak, baxua eta bateria kenduz gero», azaldu du Iñigok.

Berritzailea

Berritzailea da CD-ROMa neurri batean. «Musikarekin jolasten du-

ten CD-ROMak badaude, baina egia esan Euskal Herrian gutxi ikusi ditut, eta Espainiako estatuan ere oso gutxi. Unibertsitatean aritu gara, eta horrek EEBBetan egiten diren lanak ikusteko aukera eman digu, eta halako lanetan oinarritu gara batez ere», dio Iñigok.

Beraien aisialdi uneak erabili dituzte lana egiteko, eta horregatik, 14 hilabete behar izan dituzte. «Egunero zortzi ordu erabiliz gero hiruzpalau hilabetetan egin daiteke halako CD-ROM bat, baina guk gure denbora librean egiten gure lan». Pazientzia ere behar izan dutela nabarmendu du Iñigok, «batzuetan krisiak ere izan ditugu. 'Balio al du egiten gaude-nak, edo denbora galtzen ari gara?', galdetzen genion geure buruari. Baina gero guztiak merezi du», diote. Gainera, lana Mikel eta Iñigoren artean hasi bazuten ere hirugarren kide bat batu zitzaion gero, Daniel Julia —programazio alorraz arduratu da—.

Euskaraz eta ingelesez

Oraingoz euskarazko bertsioa egin dute, eta hala irabazi dute saria. Orain, ingelesezko bertsioa ari dira prestatzen, eta gaztelaniaz egingo duten erabakitzeke dute.

ane sarasketa

Master bat ikasteari ekin zioten Iñigo Aranburuk eta Mikel Azpirozek, Bartzelonan. Donostiarrak dira bi gazteak; lehena diseinatzaile grafikoa da eta bigarrena musikaria, eta bakoitzak bere alorrean, baina master bera egiteari ekin zioten. «Proiektu bat aurkeztu behar genuen ikasturtea bukatzeko. Bi aukera genituen orduan. Bata, lana egin eta gaingitu. Bestea, berriz, proiektu hori merkatura begira egin, eta gerora kalera-itu», dio Iñigo Aranburuk.

Ez_dakit du izena CD-ROMak, eta Lau Behi taldearen diskoarekin batera kaleratu-ko dute udaberri aldean; izan ere, talde horren inguruan dago eratuta lana.

Dagoeneko bi sari eskuratu dituzte **Ez_dakit** lanarekin: egile onenari Möbius Barcelona Multimedia saria, eta CD-ROM onenari eta musika onenari saria, SGAE Multimedia saria.

«Musikarekin jolasten duten CD-ROMak

badaude, baina Euskal Herrian gutxi ikusi ditugu»

Kultur kronika

harkaitz cano

Ruper Ordorika zuzeneko diskoa grabatzera doa, bere betiko **Mugelarien** laguntzarekin. Gaur eta bihar Kafe-Antzokian daukagu hitzordua. Huts egin ezinezkoa da, kurtso amaierako bidaietan autobuseko irratikasetean **Ruper Ordorikaren** furgoi beltzarekin euskal **road-movie**-ak imajinatu genituenontzat. Neure burua irudika dezaket duela urte batzuk (nahi baino urte gehiago akaso) Amsterdamgo hotel bateko korridoreetan barna, hogeidazle gazte osaturiko **espedizio** saritu haietako batean, eguneroko bizitza ikatza bezalako labezomorroak isurtzen hasi zenean, nor baino nor, **Ruperren** ahotso imitatu nahian, esan gabe doa, ingu-

ratu ere egin gabe. Gogoan dut Donostian **So'ik so'** aurkeztu zuenean publikoaren artean norbaitek «Jo bat betikoa!» oihukatu zuenean jarri zuen aurpegia, «Zein da betikoa?», galdetu zuen. Gogoan dut Durango-ko Disko eta Liburu Azoka ixtear zen eguerdi batean nola sartu zen, pabiloi hutsa bere begiradaz eskuare-tzen zuela. Hezurmamizkoa zen, beraz, orduan hartu genuen bere existentzia **arruntaren** kontzientzia. **Ruper Ordorika** bere diskoen azaletako ateak saka eta maka behe- bota eta letra nahiz musikaren kajo eta armarioak goitik behe- miatu dizkiogun musikari horietako bat da. Bere kantuen aurkezpenak ere buruz

ikasten genituen, esanahi ezkuturen bat bilatzen saiatzen ginen halakorik ez zeukaten hitzetan ere. Donostiako eskaparateetan ez genuen aurkitzen berea bezalako alkandorarik. Londresen erosten omen zituen, hala esan zigun Oñatin lehengusuak zituen lagun batek. Behin **Bruce Leeren** irudia itsatsita eduki zuen ikastolako karpeta zaharrean oñatiarrarena jartzera pasa ginen, institutu garaian.

Tipo gogorak gara orain, eta karpetako azalean ez daukagu inoren irudirik. Zerua itsaso zikin bat den garaioan, ordea, ezin dut **fans** izatea oraindik ondo ikusia zegoen adin horrekin gogoratzerik saihestu.

Zuzeneko Rupertorioa

Manga konkista

Animazio japoniarra Europa eta Amerikako merkatuak bereganatzen ari da azken urteotan. Manga fenomenoak komiki, aldizkari, bideo-joko, telebista nahiz zinemara hedatu da. Biolentziaz eta balio atzerakoiz atondutako marrazki bizidunak dira nagusi. Ghibli estudioa, ordea, sentimendua eta kalitatea egokiro uztartzen dituzten ekoizpenen eredu da.

Gokuh, akaba itzazu!

Dragoi Bola azken urteotako animaziozko telesailik arrakastatsuen izan da, ez bairik gabe. Gokuh txikiak haurrak ez ezik, unibertsitariorik serio-enak ere erakartzeko adinako lilura sortu du. Kontraesanak sortzen aparta izan zen, zinez. Ajuria Eneko bake izpiritua nagusi zen sasoiaren ere, Euskal Telebistako programazio arduradunek gartsuki defendatu zuten *Dragoi Bola* biolentzia izateagatik jaso zituen eraso anitzetatik.

Dragoi Bola Z-ren epe berrian, baina, atal guztiak gaizkiaren aurkako borroka amaigabeari buruzko kronika aspergarri bihurtu ziren. Gokuh heldu zein heinean —edo geu heldu ginen heinean— animaziozko telesail berezi hark xarma galdu zuen. Harik eta desagertu zen arte. Baina pantaila txikitik soil-soilik, kioskotan eta bideo-klubetan Gokuh eta bere lagunak abentura berriak topa baititzaiegu.

Norma Espainiako argitaletxeak Akira Toriyamaren pertsonaiarik eza-gunenari buruzko aldizkari bat kaleratzen du hilero. *Dragon Ball GT* du izena. Gokuh-en azken abenturak dira. Horretaz gain, etapa berriari buruzko 19 bideo-zinta salgai jarri dira dagoeneko. Ipuinak ere badaude, panpinatxoak, kromoak, moztorroak...

Dragoi Bola GT delako horretan gauzak ez dira askorik aldatu, egia esan. Gokuh Jr. eta Vegeta Jr. Arte Martzialen Torneoan borrokatzen amaituko dute azkenean, aitona Gokuh-en begirada harroaren pean. Izan ere, *Dragoi Bola* bizitza bezalakoa da: ziklikoa eta biolentziaz josia. Zerbait irudimentsuagoa bila daiteke, noski. Baina denok Gokuh animatzen —etsai guztiak akaba ditzan, behingoz— bukatuko dugun beldur naiz. Su-etena, arren.

KAFE ANTZOKIA

RUPER ORDORIKA

Gonbidatu bereziak: Bixente Martinez eta Joseba Tapia

99/11/25 osteguna
Gaueko 22:00etan

Sarrera: 1.000 pta. "LAGUNAK" erdi prezioan.

RUPER ORDORIKA

Gonbidatu bereziak: Bixente Martinez eta Joseba Tapia

99/11/26 ostirala
Gaueko 22:00etan

Sarrera: 1.000 pta. "LAGUNAK" erdi prezioan.

PANKARTA BATEN ISTORIA ETA HISTORIA KULTUR HITZORDUA

Bideo emanaldia
Liburuaren aurkezpena

99/12/01 asteazkena
Arratsaldeko 19:00etan

Doako sarrera.

LAGUN ARTEAN KANTARI

Kantuan egiteko saio irekia Anje Duhalde eta Josu Zabalaekin.

99/12/01 asteazkena
Arratsaldeko 20:00etan

Doako sarrera.

SAN VICENTE 2 48001 BILBO TEL: 94 424 46 25

Iñaki Iazkano

Manga hitza japoniar jatorriko animazioa izendatzeko erabiltzen den arren, ez da termino egokia. Izan ere, manga hitzak japonieraz komiki esan nahi baitu. Japonian sortutako marrazki bizidunak izendatzeko anime hitza erabiltzea litzateke egokiena.

Nolanahi ere, manga komikiak anime japoniarraren uzta oparoaren ezinbesteko hazi dira, animaziozko telesail eta film esanguratsuenetako pertsonaiarik gehienak

komikien bitartez egin baitziren eza-gun. Are gehiago, komikien arrakastak marrazki bizidun bihurtu zituen.

Hastapenak: Astroboy

Astroboy robot heroia izan zen komikietatik telebistara jauzia ematen lehena. 1951. urtean sortu zen Astroboy eta Japoniako komikizaleen artean arrakasta handia erdietsi zuen. Hamabi urte geroago, telesail bihurtu zen. Astroboy telesaila berehala zabaldu zen munduko telebista kate prestijiosuenetara. NBC estatu batuarrek, kasu, New York hirian eta inguruetan eskaini zuen. Era berean, Europa, Australia eta Asiako hainbat herrialdetara ere iritsi zen. Osamu Tezuka izen berbera jasoko zuen pertsonaia bat sortu zuen hogeitau geroago. Tezuka japoniar narrazio grafiko moderno irauli zuen. Haren marrazkiek Walt Disney eta Fleischer anaien estiloaren eragin nabaria zuten. Osamu Tezuka utzitako uharari jarraiki garatuko zen japoniar manga eta anime berria.

Akira: inbasioaren hasiera

Manga-ren inbasioa Katsuhiro Otomoren Akira filmarekin hasi zen. 80ko hamarkadaren amaieran. Istorioko apokaliptiko eta futurista konplexua zekarren film gordin hura egiteko teknika iraultzaileak erabili ziren. Akira-ren perfekzioak Mendebaldeko animazioa bortizki astindu zuen. Lasterrera, kultuko film bihurtu zen, eta Estatu Batuetako zein Europako merkatuek manga eta anime japoniarraren uholdea nozitu zuten.

Akira Euskal Herriko zinema areto komertzialetan ikusteko aukera izan zen arren, ez da gauza berbera gertatu gainontzeko filmekin, zineklub gutxi batzuetan, Donostiako Beldurrezko Astea edo Bilboko Anime Astea soilik ikusi ahal izan baitira.

Anime japoniarra: ezinbesteko filmak

■ **Akira, 1987.**

Zuzendaria: Katsuhiro Otomo. Istoria: 2019 urtea, Neo Tokio. Esperimentu militar ilun batek elkarren ondorengorik urrundu du Kaneda eta Tetsuo adiskideak. Akira proiektuaren ondorioak lazarriak izanzen dira. Tetsuo telepatia boteretsu arriskutsu bihurtuko baita. Apokaliptikoa.

■ **Hotaru no Haka (Ipurtargien hilobia), 1988.**

Zuzendaria: Isao Takahata. Istoria: Estatu batuarren bonbardaketa baten ostean umezurtz geratu eta gero, Setxuko arrebatxoarekin batera, gerrak suntsitutako Japonian zelan bizi izan zen kontatuko digu Seita nerabearen fantasma. Melodrama ederra.

■ **Urotsukidoji (Gaizkiaren Jaunaren legenda), 1989.**

Zuzendaria: Hideki Takayama. Istoria: Jyunkaikaik, munduko maisuak, gerrari bat bidaliko du Tokiara,

Gaizkiaren Jaunak mundua infernu bilaka ez dezan. Gorea, eskatologia eta sexu makurra dira nagusi.

■ **Kokaku Kidota/Ghost in the Shell (Fantasma oskolean), 1995.**

Zuzendaria: Mamoru Oshii. Istoria: Motoko Kusanagik, emakume itxurako cyborg espioi batek marioneten jauna izeneko entitate birtual arriskutsu baten aurka borrokatu beharko du. Marioneten jauna gorputz baten bila dabilen fantasma arriskutsua da.

■ **Mononoke Hime (Mononoke printzesa), 1997.**

Zuzendaria: Hayao Miyazaki. Istoria: Gizakiek, basoko jainko boteretsuen kontra, borrokan darraite. Ashitaka gaztea jainko bat hil beharrean gertatuko da. Hilketak dakarkion madarikazioa apurtzeko, Mendebaldeantx doa. Bertan, Mononoke printzesarekin eginen du topo, eta hartaz maiteminduko da. Maisulan bat.

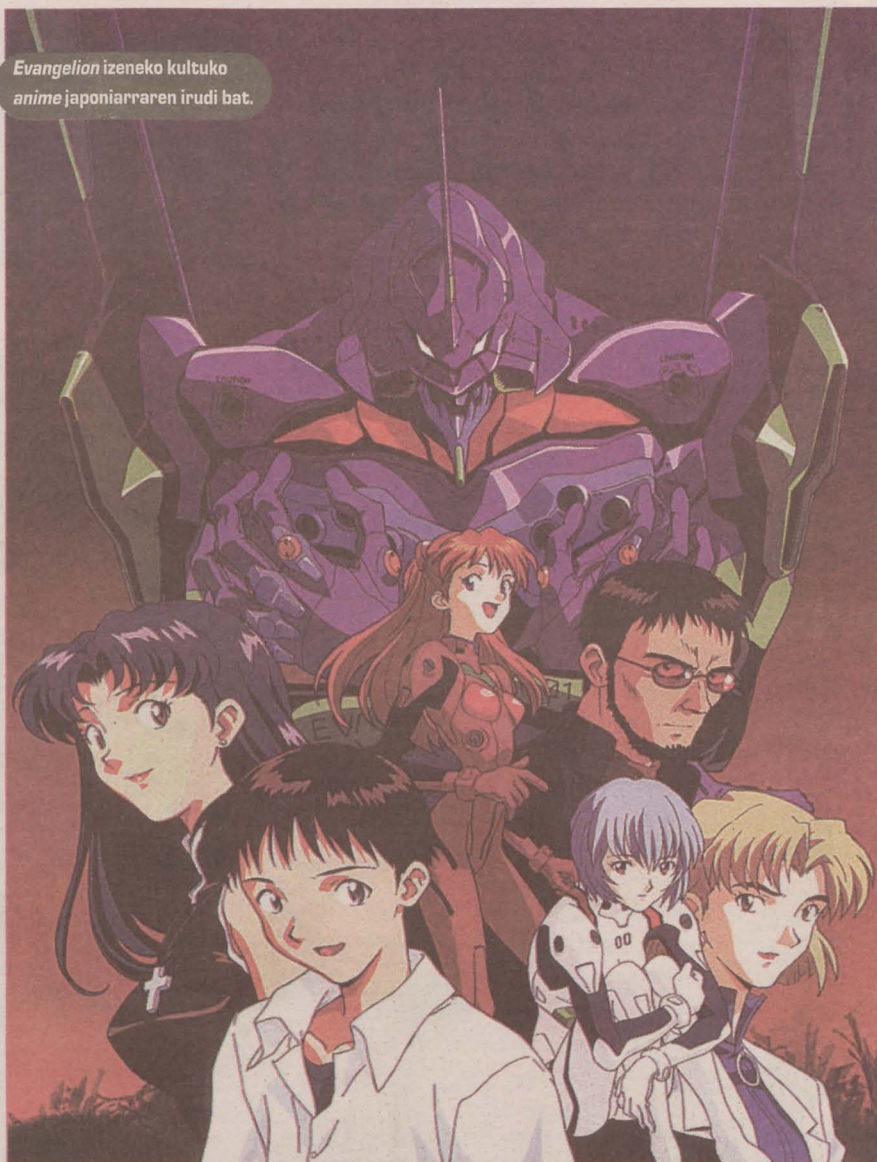
Japonian marrazki bizidunetako filmak ez daude hurrei zuzenduta soil-soilik. Beste pentsakera batez egiten eta ulertzen dira animaziozko ekoizpenak. Ikusleria zabal bati begira egindako istorioak dira usu. Hala, Hayao Miyazakiren *Porco Rosso* filma, esaterako, Japoniako filmik ikusiena izan zen 1992. urtean. Duela bi urte, berriz, zuzendari beraren *Princess Mononoke* filmari *Titanic* ahalguztiduna bakarrik gailendu zitzaion. Hayao Miyazaki Ghibli estudio japoniarraren bihotza da eta, aipatu maisulanez gain, *My Neighbor Totoro* zirraragarriaren egile ere bada. Sentimenduz betetako zinema da Hayao Miyazakirena, gizatasunez eta balio ekologikoz horniturikoa. Ez du, beraz, biolentzia ardatz duen anime japoniarrarekin zerikusirik.

Telesailak eta bideo-zintak

Heidi eta Marco xalotasunez zipriztindutako telesail hunkigarriak ziren. Aurreko belaunaldiaren haurtzaroa irriz eta malkoz bete ez ezik, oroitzapen politak ere utzi zituzten. Garaiak, ordea, asko aldatzen dira. Amaitzearen den hamarkada honetan, Japoniatik datozkigun marrazki bizidunetako pertsonaiek xalotasuna galdu dute. Baita lilura ere, hein handi batean. Biolentzia da nagusi. Kirol kontuetan oinarrituak direnean, konpetitibitatea sustatzen da. Gainontzekoetan, berriz, etsaia suntsitzea da gakoa. *Dragon Ball* eta antzeko marrazki bizidunek telebistan erdietsitako arrakastak *manga* eta anime japoniarrak bultzatu dute.

Hala, Euskal Herriko kioskoetan

Evangelion izeneko kultuko anime japoniarraren irudi bat.

Japonian marrazki bizidunak ez daude hurrei zuzenduta soil-soilik. Ikusleria zabal bati begira egindako filmak dira usu

zein liburu-dendetan era guztietako japoniar komikiak eskuratzeko aukera dago egun. Batez ere hurrei zuzendutakoak nagusi diren arren, helduen grinak asetzeko moduko komiki erotiko eta bortitzak ere badaude. Hori gutxi balitz bezala, *manga*-ri buruzko aldizkari espeziali-

zatuak ere sortu dira. Hego Euskal Herrian, *Dokan* eta *Minami 2000* dira aipagarrienak.

Komiki eta aldizkari-erantz gain, bideoak ere topa daitezke. Telebistan arrakasta lortu eta jarraipenik izan ez duten telesailen atal berriak izaten dira gehienetan. Euskal Telebistak *Dr. Slump* anime dibertigarria eskaini zuen aspalditxo. Duela gutxi Hegoaldean salgai jarri dira *Hay un monstruo en Villa Pingüino* eta *El tesoro del Castillo de Nanaba* filmak. Dr. Slump eta Araleren abentura berriak dakartzate.

Japonian kultukoak izan arren, bertan estreinatu ez diren telesailak ere eros daitezke. Gehienak erdipurdikoak badira ere, kalitate handiak ere aurki ditzakegu. Azken horien artean, *Evangelion* azpimarra daiteke. Espreski bideo formatuan kaleratzeko sortzen dituzte film horiek, eta OVAS deritzote. Erotikoen artean, berriz, *Angel* da arrakastatsuenetarikoa. Bideo-klub askotan hizpide izandako anime gehienak aloka daitezke.

Bideo-jokoak, berriz, *manga* uholdearen alderik ilunena dira. Luze eta zabal eztabaidatu da txikiaren artean sortzen duten adikzioaren arriskuei buruz. Adikzioa, baina, ez da kezkaragarria. Drogaren izaera baidarik. Droga ona ala txarra den, hor baitago kokka. Helduak heldu dira, baina haurren kasuan gurasoei dagokie mugak ezartzea. *Manga* guztia kaltegarria ez den arren, ondo hautatzea ezinbestekoa da.

Bideo-jokoak, berriz, *manga* uholdearen alderik ilunena dira. Luze eta zabal eztabaidatu da txikiaren artean sortzen duten adikzioaren arriskuei buruz. Adikzioa, baina, ez da kezkaragarria. Drogaren izaera baidarik. Droga ona ala txarra den, hor baitago kokka. Helduak heldu dira, baina haurren kasuan gurasoei dagokie mugak ezartzea. *Manga* guztia kaltegarria ez den arren, ondo hautatzea ezinbestekoa da.

ANTZERKIA

Top Dogs. ■ (Palangana) Gaur, Santurtziko Serantes kultur aretoa, 20:30etan.

Dama eta kardinala ■ (Txalo). Hainbat saio izango dira: gaur, 20:00etan euskaraz. Bihar, 20:00etan euskaraz eta 22:30etan gazteleraz. Larunbatean bi saioak gazteleraz eta igandean, 20:00etan gazteleraz. Donostiako Principal Antzokian.

La odisea. ■ (Teatro Bajo la Arena). Bihar, Zizur Nagusiko kultur etxean, 20:00etan.

Izarretako Bitakora. ■ (Maskarada). Bihar, Ermuko Zinema, 22:15etan. Larunbatean, Andoingo La Sallen, 20:00etan.

El Florido Pensil. ■ (Tantaka). Bihar, Zumaiako Maria eta Jose eskolan, 22:30etan. Astelehenean, Azkoitiko Bazartxo antzokian, 22:30etan.

Misery. ■ (Enrique eta Alain Cornejo). Bihar eta larunbatean, Gasteizko Principal Antzokian, 20:30etan.

Manolito Gafotas. ■ (Ados). Larunbatean eta igandean, Barakaldo Antzokian, 20:30etan.

Cita con la luna. ■ (Gorakada). Larunbatean, Gasteizko F. Garcia Lorcan, 20:30etan.

Boom. ■ (Chapertons). Larunbatean, Santurtziko Serantesen, 20:30etan.

Franki Stein. ■ (Pikor). Igandean, Iruñeko Nafarroako Antzerki Eskolan, 20:00etan.

DANTZA

Baignolet. ■ Gaur eta bihar, Barakaldo Antzokian, 20:30etan.

Caixes. ■ (Nats Nus). Bihar, Zornotza Aretoa, 20:00etan. Larunbatean, Donostiako Egiako kultur etxean, 20:00etan. Igandean, Gasteizko Principal Antzokian, 18:00etan.

Barysnikov Balleta. ■ Bihar, larunbatean eta igandean, Donostiako Kursaal-ean, 20:00etan.

Akira

Urotsukidoji

Kokaku Kidota

Hotaru no Haka

Mononoke Hime

LIKINIANO ohiko EZ dena maketak konpaktoak fanzineak liburuak kamisetak infogunea kolektiboen materialak Edizioa eta banaketak

MUSIKA alternatiboa Ronda 12 BILBO T. 94/4790120

Perretxiko txiki

miragaia

Mongiak, zaldieroak, sorgin-zorrotzak edo *psilocybe*-ak.

○ Izendapen ugari jasotzen dituzte, baina guztiak dira gorotz artean topa daitezkeen perretxiko txiki haluzinogenoak izendatzeko.

○ Perretxikoetarako garai egokia da oraingoa, mongiak boladan daude gainera, eta ez da batere harritzekoa lau hankatan dabilen koadri-la mendian gora ikustea.

○ Betiko mongizaleek, hala ere, errespetua eskatzen diete moda berrien jarraitzaileei.

Jon Maya

Aralarren, Gorbeian edo Anboton ez da zaila mongizale taldeak antzematea. Perretxikozale mordoaren artean norbait lau hankatan edo makur-makur eginda ikusiz gero, sorginzorrotzak bil-tzen ari da. Zalantzarik ez dago.

Edozein perretxikorentzat bezala, garai oparoa da oraingoa sorginzorrotzentzat, eta inoiz baino gehiago bil-tzen dira sasoi honetan. Moda berriei jarraiki, mendian oso ohikoa ez den jendea ikus daiteke azken boladan, eta betiko mongizale zein mendizaleen artean kezka sortu du horrek. Normalean mendira eta mongi bila joan ohi diren zenbaitzuk kezkati ageri dira, mongizale berriak «nabarmenkerian aritzen direlako, eta gainerako jendearen ospe txarra sortzen dutelako».

Argi dago, beraz, perretxiko haluzinogenoen kontsumitzailetan bi klase daudela. Kontsumitzaileek ere horrela

aitortzen dute: batetik, ohiko kontsumitzaileak daude, mendia ezagutu eta natura atsegin dutenak, eta bestetik, moda berrien bultzadaz mendian hasi berri direnak. Mongiaren kontsumoa ulertzeko modu berezi bat ordezkatzan du talde bakoitzak. Batzuek naturarekin duen berezko loturagatik atsegin dute, besteek, berriz, edozein droga berriren moduan erabiltzen dute.

Fenomeno berria

○ Mongien inguruko kontua nahiko berritzaile jo daiteke. Sorginen eda-beetan eta akelarreetan perretxikoak erabiltzen zituztela jakina da, baina orduan *amanita muscaria* delakoaz baliatzen ziren gehienetan. 1955etik aurrera ugaritu zen *psilocybe* deituriko onddo miragarriaren erabilpena. R.

Gordon Wasson etnomikologoak Mexikon dastatu zituen lehen aldiz festa batean, eta ordutik asko hedatu da. *Life* aldizkarian mongiei buruzko artikulua bat argitaratu zuen Wassonek berak, eta ondoren, etnomikologikoen bigarren belaunaldi batek liburuak idatzi izan ditu perretxiko honen jatorri eta eraginari buruz; hala, jendea pixkanaka *psilocybe*-en erabilpenarekin interesatzen eta jabetzen hasi zen.

Perretxiko haluzinogenoetan mota ugari daude; *amanita muscaria* ere sail horretan sar dezakegu, baina Euskal Herrian *psilocibes semilanceata* da mongi deiturikoa. Onddo halu-

zino-genoen artean indartsuenetakoa da hemengo mongia: asko eta maiz erasaten duela diote sailkapenek; bilketarako leku egokienak belardiak dira.

Etorkizunean landatu beharra?

○ Kontsumoa nahiko era naturalean egiten da Euskal Herrian. Saldu, berriz, gutxi egiten direla uste dute kontsumitzaileek; «bakoitzak beretzako jasotzen ditu», eta trukerik egote-kotan lagun artekoa dela diote. Hala

'Mongi etorri, jaten baduzu zaindu ezazu'

Bizirik plataformak sortu zuen leloa da esaldi hori. Era berean, betiko mongizaleek moda berrien jarraitzaileei egiten dieten eskari nagusia ere bada. *Cañamo* aldizkarian eta beste zenbait lekutan dei zabala egiten ari dira, jendea mongi bila joanez gero, gutxieneko arau batzuk errespetatu ditza-n. Besteak beste ondoko hauek: ingurunean dagoen guztia ez hartzea eta mendia zaintzea. Azken finean, kaleko arauak mendira ez eramatea da helburua. Martin Barriusoren esanetan, bera kontu honetan gehien poztzen duena zera da: mendira joaten ez den jendea, mongien aitzakiarekin, mendia ezagutzen hasi dela. «Ez dira inoiz asfaltotik mugitu, eta orain konturatu

dira berdearena eta mendiarena ondo dagoela. Nik esango nuke esperientzia aprobetxatzeko zerbait berria ikasteko, eta erabaki txarrak mendira eramateko. Pentsa dezatela mendira lehenengo egitera joaten den jendea badagoela, eta eurak baino lehenengo esan du. Mongi bilketan «gehiegizko konfiantzarekin, besteak beste» dagoela dio Kalamudiako kideak. Egur lapurretak, besterik gero aterpetxeetan doan lo egin nahia... Bere ustez, jende hori izan behar du, legearen mugan ari direlako, eta betiko mongiak erreakzio txarra sor dezaketelako. Deia argia da, beraz, «perretxiko zaindu ezazu».

horiek

Sorginzorrotzaren bidaia haluzinogenoa

«Errealitatea ikusteko beste ikuspuntu bat da; gaur egun inguratzen gaituen errealitatea beste era batera uler eta senti daiteke. Hori hitzekin azaltzea oso zaila da, une jakin batean esperimendatzun dugun guza bat delako». Sorginzorrotza, batez ere, errealitatearen ikuspegi berri bat bilatzeko erabiltzen dela dio perretxiko horiek kontsumitu izan dituen gazte batek. Egunerokotasunean ikusten dugun errealitatea interpretazio bat besterik ez dela uste du berak, eta gizakia gai dela «interpretazio mugatu» hori baino haratago heltzeko; kasu honetan, perretxiko hauen bidez, baina beste zenbaitetan, beste era batera. Irudimenak zeresan handia du sorginzorrotzaren eraginean. Gaua, sua, ilargia eta beste zenbait elementurekin egoera berezi bat sor daiteke, eta horri gure irudimenean ditugun helburuak gehitzen badizkiogu, magia berezi bat sortzen da perretxikoen inguruan, gazte honek dioenez: «Dimentsio berri batean sartzen zara, eta naturarekin erlazio estu batera heltzen zara». Sortzen duten sentsazioa ametsetan aritzearen oso antzekoa da. Izan ere, gizakia- ren gorputzak antzeko sustantzia bat sortzen du, hain zuzen amets eginarazten diguna. Hala, ametsetan bezala, sorginzorrotzen eraginez irudiak ikusten eta gauzak imajinatzen hasten zara. Norberaren ezagupen eta azterketarako ere oso interesgarria gertatzen dela dio kontsumitu duen jendeak: «Subkontzientearen barruan bidaia bat egitea bezala da, eta horrek beste ezagutza maila batera iritsarazten dizu». Horregatik, zenbaitzuen ustez, perretxikoaren eraginetako bat kontsumitu ondorengo egunetan errealitatea oso azaletik ikustea izan daiteke: «Errealitatearen benetako ma-

mia ezagutu ondoren, egunerokotasuna oso sinplea gerta dakizuke, eta batzuetan trastorno batzuetara ere eraman zaitzake horrek». Alta, disainuko droga kimikoek ez bezala, sorginzorrotzak fisikoki ez du inongo eraginik sortzen gorputzean, «pare bat aldiz txiza egin eta sustantzia gorputzetik joaten baita». Kontsumitzaile gehienek diotenez, ingurune lasai, goxo eta natural batean hartu behar dira mongiak. «Kalean edo herrian hartzea ez da egokiena, itotze sentsazio bat sor baitezake inguruneak, eta estutasunak egotekotan norberak sortutakoak izan behar dute; inoiz ez inguruneak sortutakoak». Horregatik, «obsesio edo beldurren bat duten pertsona ez zaie gomendatzen perretxiko horiek jatea. Izan ere, «alegiak bidaia horretan gauza asko igarotzen dira burutik, eta paranoiaren bat izanez gero, arriskutsua gerta daiteke. Egokiena egoerak eraman zaitzan uztea da». Kontsumitzaile batzuen arabera, beti komenigarria izaten da sorginzorrotza hartzen ari den koadrilako kideren bat zaintzaile lanetan geratzea: «Beti ona da norbailek gidari edo zaintzaile papera jokatzeko, bidaia horretan norbait gauza arraroetan hasten baldin bada edo». Normalean, sorginzorrotzaren lehen eragina barrea da, alaitasuna, eta talde giroan islatzen da, baina pixkanaka-pixkanaka bakoitza bere bidaian barneratzen da. Egoera oso bereziak ikusi eta bizi ohi dira une horietan: «Bakoitzak bere barnean daukan alde ezkutua erakusten du, eta barnetik ateratzen zaion horretan hasten da. Batzuk lurrean eseri eta buruari bueltaka hasten dira, beste batzuk harri edo zuhaitzekin jolasean, zenbaitzuk dantzan eta kantatzen hasten dira suaren inguruan...»

▲ edurne koch

ere, fenomeno berri baten aurrean egon gaitezke laster. Saltzen diren mongiak horiek landatutakoak izaten dira normalean, eta ildo horretatik etorkizunerako irtenbide bat topa daitekeela uste du Martin Barriuso Kalamudiako kideak: «Kontsumoak gorantz egiten jarraitzen badu, mendian topatzen dena agortu egingo da, eta landatzea alternatiba bat izan daiteke». Orain, postaz saltzen dira haziak, eta landatzen ere hasiak dira batzuk.

Kontsumo era asko egon arren, kontsumitzaile gehinek egokiena ondoak gordinik jatea dela uste dute. Saldan, tortillan, erreta... «era askotara presta daiteke, baina onena gordinik jatea da; beti lehortu eta gero, bestela gibelari kalte egin diezaiokete eta», dio Martin Barriusok. Beste kontsumitzaile batzuk, ordea, nahiago dute jasoz bezala jatea, «horrela naturalagoa delako». Zalantzarik handienak dosia neurtzeko orduan heldu ohi dira. Ondotxikiak direnez, zenbaitzuek mordoak jaten dute, dosia kontrolatu gabe, bai-

na Kalamudiako kideen esanetan dosi egoki bat 5 gramokoa litzateke.

Euskal Herrian ez bezala, Holandan smart shops delakoetan poltsa batzuetan kontraindikazio eta guzti saltzen dira mongiak, 2.500 pezetan bakoitza. Martin Barriusoren iritziz, «zilegia da salmenta eta kontsumoa, baina psilocybina produktu bezala saldu beharko litzateke». Sorginzorrotzak eduki eta jasotzea ez da delitua Euskal Herrian, baina bai, ordea, hauek eraldatu eta saltzea. Perretxikoek barruan daramaten sustantzia da legez kapokoa, eta gogor zigortuta

dago, gainera: 3 eta 9 urte arteko gartzela zigorra ezarri dakioke psilocybina gainean daraman pertsona bati. Barriusok neurri hau harrigarritzat jotzen du: «Ez da normala inor hil edo inoren osasunean kalterik sortu ez duen elementu bategatik zigor hau ezartzea».

Perretxiko miragarriak puri-puri daude orain, baina kontsumitzaile jakitunek dei argi eta zabala egiten dute. «Desinformazio handia dago, eta jendeak, lehenengo, mongiak aztertu eta ezagutu egin behar ditu». Espezialistek desegokiak hartu, era desegokian jan, dosiak nolakoak izan behar duen jakin gabe hartu, mendia ezagutu gabe eta material egokirik gabe abiatu... Horrelako akatsak dira zaindu beharrekoak.

Holandan poltsa batzuetan

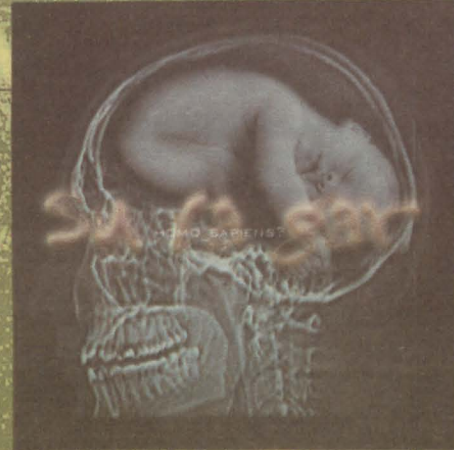
kontraindikazio eta guzti

saltzen dira mongiak

DURANGOKO AZOKAN

BERRI TXARRAK
"Ikasten"

SU TA GAR
"Homo sapiens?"

GOR DISKAK
M. de Falla 2
31005-IRUÑEA

eta gainera... HEMENDIK AT! "Orain"
SKALARIAK: "Klub ska", AURTENGO GORAKADA 3

948151815 FAX 948151842
www.gordiscos.com
Email: gor@jet.es
bisita ezazu
gure webgunea

Homo sapiens? du izena taldearen lan berriak. Bi urte igaro dira eibartarrek azken diskoa 'kaleratu' zutenetik, baina tarte horretan ez dira larregi aldatu.

ane sarasketa

Taldeak bere ildoari eutsi dio, oraingoan freskotasun gehiagoz. Bat-batekotasunaz mintzo dira kideak; bi gitarra, bateria, baxua eta ahotsaz egindako musikaz. *Sampler*-ak eta joera berriak alde batera utzi eta klasikoari eutsi diote. Sekreturik barik.

Bat-batekotasuna azpimarrazten duzue oraingoan.

Azken lan honek ez ditu hainbeste erritmo aldaketa. Baina horrek ez du esan nahi abestiak landuta ez daudenik. Beste modu batera daude jorratuta. Zuzenagoak dira kantuak, eta hasieratik bukaera arte ildo hori mantendu nahi izan dugu. Horri deitzen diogu bat-batekotasuna edo freskotasuna.

Baina horrela nahi zenuten ala hala irten zaizue?

Normalean, gauzak irten egiten dira, eta zerbait sortzen duzunean gustuko izan behar duzu, bestela ez duzu lokalera ekartzen. Ez diegu aldezturik agindurik ematen geure buruei. Sortzen hasi, eta gero, konturatzen zara hala nahi duzula egin.

Egungo jarrera orokorretatik ihes egin duzue?

Erritmo aldaketa gutxiago egin ditugu, eta era berean, ez ditugu jarraitu joera berriak. Egun, gero eta gehiago agertzen dira *sampler*-ak, makina gehiago dago, industrial *rollo* hori... Hori alde batera laga nahi izan dugu. Horregatik da klasikoagoa.

Zuen hitzetan diskoa da...

Zuzena eta freskoa. Punk

Su Ta Gar

Hurrengo kontzertuak

Azaroak 27: Tolosa.

Abenduak 18: Ezpeleta.

Abenduak 25: Berrioian.

ukituak ditu. Ez da barrokia, ez ditu loreak alde guztietatik. Sinplea ere esango nuke. Musikak melodiabultzatzen du. Moldaketak ere baditu, eta ahotsari eta melodiari indarra emateko daude pentsatuta. Osotasun batean eginak.

Homo Sapiens-ak gara?

Disko honek galdera hori botatzen du. Azken finean,

«Hitzak oso kritikoak dira, baina oraingoan apur bat baikorragoak dira batzuk»

Atzera sustraietara

Politika mailan garbi erakutsi duzue beti zuen jarrera. Baikor-tasun puntu horrek bizi dugun garaiarekin zerikusirik badu?

Bada itxaropena; Segi, Segi; Beti aurrera. Hiru abesti horiek badute argi puntu bat. Bai, diskoan Euskal Herriko egoera berria sumatzen dela uste dugu. Blacoren heriotza ostean sortutako giroa eta Lizarra-Garazi ostekoa ezberdina da. Bizi-modua berdin-berdin egiten dugu gehienok, baina arnasten dugun giroa ezberdina da zeharo. Eta hori nabaritu egiten da. Ez da itxaropen itsua, baina argi puntu bat da; besteetan ez duguna hain hurbil ikusi.

Hitzak nortzuenak dira.

Arranoa eta Quetzala eta Homo Sapiens Iker Rokandiok idatzi ditu. Beti aurrera eta Erljioa eta beste gezur batzuk taldean egin ditugu. Bero, bi horietan Borxak egin du lanik handiena. Besteak Aitorrenak dira.

IZ, Esan Ozenki, Gaztelupeko Hotsak eta orain Gor.

Inoiz ez dugu izan diskotxe bati lotutako kontraturik. Euskal Herriko diskotxeak eta merkatuak ezagutzeko unea dela erabaki genuen. Bestalde, lan egiteko modu zehatz batekin hasi ginen behar-rean, eta Esan Ozenkiri egin genion proposamena. Baina hori ez da bere lan egiteko politika, eta garaia ere txarra zen. Hala hasi ginen Gorrekin, eta ilusioz gabiltza.

Ekoizpen osoa zuena da?

Bai. Dena guk egin dugu. Diskotxearentzat egindako lana da.

12 urte eta zazpi lan. Izango duzue zer kontatu ezta?

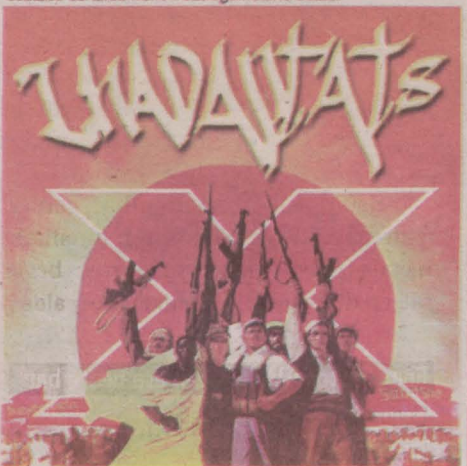
Opor gutxi duzunean gogotarako denbora gutxi dago. Pozik gaude, baina ez dugu larregirik pentsatzen hortan. Ez dakigu hurrengo lana noiz etorriko den ere, eta unean uneko hori 12 urteotako konstante bat izan da. Urteak proiektuetarako planak egiten pasatu zaizkigu, eta gero eta azkarrago, gainera. Aurreko diskotik bi urte igaro dira, konturatu barik.

XXI. mendearen atarian, batzuetan gizakiak ez du erakusten *homo sapiens* bilakatzeko gaituen jakituria hori.

Kritika oraingoan ere?

Oso kritikoak dira hitzak. Gehienetan jorratu ditugun gaiak landu ditugu, baina apur bat baikorragoak dira. Dena dela, zenbait jarrerak arrazoia ematen dute *homo sapiens* garen edo ez zalan-tzan jartzeko.

Punk, ska eta hardcore doinuak jorratzen dituen talde honek, Hitz konprometitua eta emaitza fineko amaiera duten kantuak osatzea da talde honen ezaugarrietako bat.

Todos tus Muertosoko abeslan diren Pabito eta Fidenen proiektu reggaea. Bi hauek eta azken honen anaia den Amicar, osatzen dute Lumumba. Gazteak abeslurik reggaemuffina iraili zuen taldea.

Beste hiru falta

Argiek magia omen dute, eta batzuetan hala dirudi. Abesti batek ez du indar bera bonbila sinple batez lagunduta edo makina bat kolorek argituta. Erritmoak eta koloreak bat egiten dutenean, sua eta garrak ateratzen dituzkete. Eta Su Ta Garrek badaki hori. Aiziritzen hala gertatu zen, eta baita Eibarren ere. «Hau ez da jolasa», esaten omen zuten Iparraldean entseatzen ari zirenean bitartean, eta egia esan, gauza serioa da: zortzi metro altu den agertokia, 14 mobil, 6 tona burdina inguru, eta indarra; oraindik ezagunegiak ez diren kantuei ateratako indarra. Disko berriarekin taldearen sustraietara bueltatzeko apustua egin dute bost kideek. Aurkezpenarekin, berriaz, maila bat igo dute eta ikuskizunaren aldeko hordagoa bota. Oraingoan, entzutea beste merezi du ikustea, eta beste hiru halako falta dira. Argi(a) beraz.

Chuck Prophet

Ezezagun hori

Chuck Prophet

Azkoitiko Bazartxo zineman
Ostiralean, 22:00etan.

Sustraidun rock amerikarrak horrenbeste jarraitzaile dituen garai honetan, ez legoke soberan gogoratzea orain dela 10-15 urte berpizkunde honetarako oinarriak jarri zituztenak. 80ko hamarkadaren erdialdean, The Dream Syndicate, The Long Ryders, Rain Parade, Thin White Rope, Giant Sand, REM eta Green On Red bezalako taldeek amerikar musikaren sustraletara jo zuten, handik zerbait berri ateratzeko. Green On Red taldean aritu zen, hain zuzen ere, Chuck Prophet gitarra jole eta abeslaria. Dan Stuart eta Chris Cavaas lagunekin batera, psikodelia eta countrya jorratu zituen Prophetek hainbat diskotan, eta 1992an, euren oihartzuna nahiko murrizta zenean, taldeari amaiera ematea erabaki zuten. Orduz geroztik, Chuck Prophet ez da geldirik egon; hainbat talderen diskoetan parte hartzeaz gain -American Music Club, Warren Zevon, True West, Sonya Hunter, The Silos, Cake-, bere bakarkako ibilbidea ere garatu du, nahiz eta neurri batean ezezagun izaten jarraitzen duen. Bere azken diskoa *The hurting business* da, pop-rockari modu pertsonalean begiratzen dion lan interesgarria. Tom Waitzen azken diskoan -*Mule variations*- ekoizle lana egin duen Jacquire King izan du laguntzaile, eta agian horregatik, eskema topikoetatik ihes egiten du Chuck Prophetek ere. Ez da Tom Waitzen galaxiatik Prophetengana iritsi den musikari bakarra; izan ere, Mark Reitman eta Ralph Carney ere Waitzen azken lanean agertzen ziren.

Chuck Prophetek aurrera begiratzen du, baina iraganari uko egin gabe. Bere musikan, Becken esperimentatzeko gogoa eta Bob Dylanen klasikotasuna aurki daitezke neurri berean. Prophetek berak ere argi adierazten du zein den bere musikarekiko ikuspegia: «Jarrera egokia beti izango da begi bat etorkizunean eta beste bat atzerako ispiluan jartzea». ■ mikel lizarralde

Washington eta Chicago dira gaur egun EEBBetako mugimendu alternatibo interesgarriena biltzen duten hiriak. Dischord eta Touch & Go diskoetxeek lan egiteko modu berezi bat zabaltzeaz gain, emocreari, post-rockari eta hardcorearen beste aldaera berritzaileei bidea ireki diéte, eta egun, hiri horietatik datozkigu EEBBetako proposamen interesgarrienak. The

Sorts eta Sweep The Leg Johnny, asteburuan bisitatzen gaituzten taldeak, hiriburu horietatik datoz, eta, beren diskoak beste zigilu batzuekin kaleratzen dituzten arren, Dichordek eta Touch & Gok ezagun egin dituzten soinuen barruan koka daitezke, aldeak alde.

Sweep The Leg Johnny Chicagoko laukote bat da, eta bost urteko ibilbidean hainbat single

eta bi CD kaleratu ditu; horietako azkena *Tomorrow we will run faster* (Southern Records). Bere musikan Chicagon eta Washingtonen egiten den rock berritzailearen aztarnak atzeman daitezke (Shellac, Smart Went Crazy, The Boom, June of 44), baina Stece Sostaken saxoak elementu bereizgarria gehitzen dio.

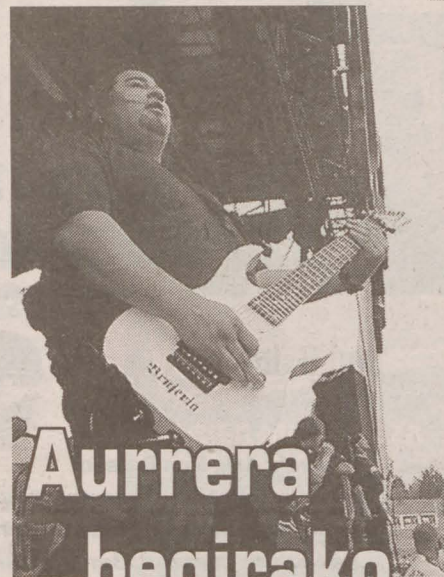
The Sorts Washingtoneko taldea da, eta hiri horretako soinuenaren bereizgarria reggae-ra, dub-era edota funkyra hurbiltzea da. Chris Farrallek (bateria), Stuart Fletcherrek (baxua) eta Josh Laruek (gitarra eta ahotsak) sortu zuten taldea duela lau bat urte, eta orain dela gutxi Carlo Cennamo saxo altua (The Boom taldekoa) eta Vin Novarra (pianoa) gehitu zaizkie. June of 44 taldeko Fred Erskine tronpeta joleak ere behin baino gehiagotan jo du zuzenean Washingtoneko taldearekin. ■ mikel lizarralde

Sweep The Leg Johnny eta The Sorts

Gorlizko Xurruten eta Donostiako Mogambon
Astlehenean (20:30) eta asteartean (21:00)

Fear Factory

Aurrera begirako

metala

Metalak izugarritzko aldaketak izan ditu amaitzeaz dagoen hamarkada honetan, eta gaur egun, asko eta asko dira 80ko hamarkadako heavy epikoari aurre egin eta estilo horri bide berriak ireki dizkioten taldeak. Fear Factory, asteburu honetan Donostian izango den taldea, adibidez, metal berri horren adibiderik argiena izan liteke.

1990ean Los Angelesen sortua, Fear Factoryk musika industrialaren esperimentalismoa eta metalaren riff-ak uztartu nahi izan ditu bere musikan, eta baita dance musikaren erritmoa metal esparrura eraman ere. Christian Olde Wolbers (baxua), Dino Cazares (gitarrak eta hardware), Burton C. Bell (ahotsa eta hardware) eta Raymond Herrera (bateria eta perkusioa) taldekideek diotenez, Fear Factory musika alternatiboaren, metalaren, dance-aren eta musika industrialaren mugak hautsi dituen talde guztiz alternatiboa da. 1992an *Soul of a New Machine* estreinako diskoa kaleratu zuenetik, Los Angelesko talderik eza-gunenetakoa bihurtzeaz gain, Fear Factoryk mundu osoko metal zaleen onarpena jaso du *Demanufacture* (94) eta *Obsolete* (98) diskoei esker. Horretaz gain, elektronika eta teknologia berriak funtsezko zaizkiela erakutsi dute *Remanufacture* (97) nahasketa berriz egindako lanarean. Ray Herrera bateria joleak erritmo kutxei buruz esandako hitz batzuek ere ondo baino honeto adierazten dute taldearen izpiritu irekia: «Askok gustatzen zait erritmo kutxen soinua. Doinu elektronikoak ere maite ditut, eta horregatik erabiltzen ditut. Ia entzuten dudana musika guztiak ditu elementu elektronikoak».

Ukitu elektronikoak nabarmenak izan arren, Fear Factoryren musikak metala izaten segitzen du, aurrera begiratzen duen metala. ■ mikel lizarralde

Fear Factory, Will Haven eta beste bat

Donostiako Aneta kiroldegian
Larunbatean, 20:00etan.

Washington

vs Chicago

diskoak

Ben & Jason

Hello ■ Go-Beat

Joe's Ark, Ben & Jasonen disko honetako lehen abestia, entzuten hasten zarenean ezinezkoa da Jeff Buckley zenaz ez gogoratzea. Ben Parkerren ahotzak —eta abesteko moduak— *Grace* ikaragarri hura sinatu zuen artistarengana garamatza zuzen-zuzenean; hark bezala, ahots miragarria baitu Parkerrek. Abestiaz gain, gitarra jotzeaz arduratzen da Ben, eta bikoteko beste kideak, Jason Hazeleyk, pianoa eta hari konponketak jartzen ditu.

Hello, bikotearen lehendabiziko diskoa, lan txikia da, laburra eta xumea. Azaleko

apaltasun horretan sakonduz gero, ordea, detaile txikiz beteriko lan bat aurkitzen dugu: hari konponketak *Joe's Ark* eta *You shaped hole-en*, Lucy Julesen aho-

tsak *Adam and Lorraine-n*, hammonda *Thank you for laughing*, 12 sokako gitarra *On days like yours-en*... Kantu guztiek dute berezi egiten dituen zerbait. Belle & Sebastianen oparotasun melodikoa ukitzen dute batzuetan —*Adam and Lorraine*—, baina kantu melodikoki zirraragarriak baino nahiago dute Nick Drakeren edo Tim Buckleyren kantuen moldeak gaur egunera ekarri. Ildo horretan, Timen seme Jeff izan liteke erreferente nagusia kantu hauei buruz hitz egiterakoan, eta ez bakarrik ahots tonuagatik, kantuetara hurbiltzeko moduagatik baizik.

Disko labur hau orain dela hilabete gutxi kaleratu zuten Ben & Jasonak, eta dagoeneko lan berri bat dute kalean —*Emoticons*—. Ea **Hello**-ren aurkezpenaren iragarritako guztia baieztatzen duten. ■mikel lizarralde

Electrobikinis

Satan wears bra ■ Subterfuge

Getxoko taldeak *Satan wears bra* labur honekin egin du estreinu diskografikoa, baina badirudi laster disko luze bat kaleratzeko aukera

izango duela. Bitartean, EP baten eta mini-LP baten artean —bost kantu— dagoen CD hau kaleratu dute, Getxo aldean noise-popak eta punk-rock melodikoenak jarraitzaileak izaten segitzen dutelako erakusgarri. Isabelek (ahotsa eta gitarra), Mirenek (baxua eta ahotsa), Janirek (gitarra) eta Asierrek (bateria) ez dituzte ezkututzen beren erreferentziak; oihu egiten duten neska ahotsak, oinarri pisutsuak, gitarra gogorak baina melodikoak... Holen, Bree-

dersen, eta jakina, Doverren izenak berehala etortzen zaizkigu gogora *Suck your body* entzuterakoan. P.R.W. kantuarak melodiarako ahalmena erakusten du, eta *Under the beer* nahiz *Out of the crowd* abestiek garage ukitu nabarmena dute. Paul Collins Beaten *Rock'n'Roll girl* kantuararen bertsioa ere azaltzen da, eta hori da, hain zuzen, disko labur honetako abestirik onena. Dena dela, eta oraindik ikasteko asko duten arren —orijinaltasuna eskatzea gehiegi litzateke, baina ez, ordea, sendotasun apur bat gehiago—. Aurkezpenerako lan interesgarria da *Satan wears bra*. ■mikel lizarralde

Norma Waterson

The very thought of you ■ Hannibal / Nuevos Medios

Hiru urte pasatu eta gero, hona hemen Norma Watersonen bigarren bakarkako lana... 57 urte bete ondoren. Emakume hau ez da, ez, heldu berria: 35 urte eman du The Watsonsen familia-taldearen barruan; Martin Carthyren emaztea da eta, beraz, Eliza Carthyren ama. Bigarren lan honetan aurrekoa-

Rafa Cabeza-ren...

(Utikan taldearen gitarra jolea)

10 ezinbestekoak

usika infinitoa da eta nire bidaia beto ulertzeko, hona hemen mar disko, ez preferentzien araberezagutu nituen ordenean baizik.

1. Inadaptados (Cicatriz)

Elko boom horretatik (RIP, La Polla Records, Kortatu...), disko honekin geratzen naiz.

2. I Against I (Bad Brains)

Hardcore talderik maitatuena dut Bad Brains. Reggae eta rock nahasketa itzele!

3. Wakey Wakey (Toy Dolls)

Ez dut zalantzarik izan talde honen diskorik onena aukeratzeko. Punkia eta gitarra bikainekin.

4. Perpetuum mobile (Jingo de Lunch)

Talde alemaniarra. Neskaren kantatzeko erak eragin handia izan du niretzat. Aurrerago rockeroago bihurtu ziren.

5. Master of puppets (Metallica)

Hemendik aurrera Metallicaren sukarrak jota bizi behar izan dut.

6. Back in black (AC/DC)

Nola aukeratu hauen disko bakarra? Kantari zaharra gehiago gustatu arren, disko hau biribila da.

7. Beggars Banquet (The Rolling Stones)

«Southern rocka» eta balada akustikoak nagusi dira hemen. Black Crowes eta horrelakoak maite ditugunontzat abiapuntu bat da *Beggars Banquet*.

8. Vitalogy (Pearl Jam)

Talde hau aurretik atzera ezagutu nuen: lehenengo zuzenean (flipatzeko modukoak) eta gero azken diskotik lehendabizikora. Dударik ez *Vitalogy* aukeratzeko.

9. Euphoria morning (Chris Cornell)

Hau idazten ari naizen bitartean entzuten ari naizena. Soundgarderen miresten nuen, eta kantariak bakarka aterata duen lana oso-oso ona da. Beatles ekartzen dit burura, baina Cornellen ahotsarekin.

10. Around the fun (Deftones)

Aurten erosi dudan diskorik onena. Zuzenean kristorenak izan behar dute.

ren ildotik jarraitzen du, konposaketa ezberdinak bereganatuz, bereak izango balira bezala. Zeregin horretan guztiz garrantzitsuak dira, alde batetik, John Wood ekoizlearen lana (Richard Thompson, Fairport Convention, Sandy Denny, Linda Thompson, Albion Band...) eta, beste aldeetik, ohiko musikarien jarrera egokia (Richard Thompson berriro, Danny Thompson, Martin Carthy eta Eliza Carthy). Kantuak, salbuespenak salbu, binaka elkarturik daude, haurtzaroaren oroitzenak direla medio. Konposatzaile britainiarrak (Freddie Mercury, Richard Thompson, Nick Drake, John Martyn, Lal ahizpa edo Eliza alabarenak) eta amerikarrak (Loudon Wainwright III.a edo Harold Arlen, *Over the rainbow* estandarra idatzi baitzuen, edo Abe Holzman)

jarririta

Etsaiak taldeak gaur bertan emango dio hasiera datozen egunetan Mexikon eta Kuban egingo duen birari. Lekeitioko taldeak kontzertu batzuk eskainiko ditu Mexiko hirian eta Habanan, eta

horretaz gain, Latinoamerikarako bereziki prestatutako Sin Fronteras-Mugagabe bilduma aurkeztuko dute. Birako leheneengo emanaldia gaur eskainiko dute Mexikon, eta larunbatean eta igandean beste bi emanngo dituzte hiri berean. Kontzertu horietan Maldita Vecindad, Vantroi eta Especimen taldeek ere hartuko dute parte. Bestalde, abenduaren 3an eta 8an Habanan joko dute.

Irungo **Tunk!** aretoan datozen asteetan izango diren hainbat kontzerturen iragarpena egingo dute gune horretako arduradunek. Hala, besteak beste, honako talde hauek igaroko dira Irungo aretotik aurrerantzean: Ill, Agnostic Front, US Bombs, Gothic Sex, Ruination, Subterfuge jaia (Fromheadto toe eta Pili Perkins), Saratoga, Los Activos, Ea!, Daniel y la Quartet Del Baño Band, Lagartija Nick, Grave Dieger, TTM eta Manta Ray. Bestalde, kontzertuetarako doako sarrerak lortzeko aukera ematen du Tunk!-ek. Interneteko helbidean bila ditzakezu: www.tunk.es

Donostiara helduko da **Rage Against The Machine** taldea datorren urtean. Hirugarren diskoa argitaratu berri du Estatu Batuetako taldeak. *The battle of Los Angeles* du izena lan berriak, eta Europatik egingo du bira hura aurkezteko. Donostiara otsailaren 13an helduko da, eta hurrengo bi egunetan Madrilan eta Bartzelonan joko du taldeak. Era berean, Iguapop promotarako jakinarazi du aldatu egin duela Pet Shop Boys taldeak Donostian emango duen kontzertuaren eguna: urtarilaren 16an izango da.

agertzen dira lan horretan. Disko lasaia eta mingotsa dugu, tristezia edonon ageri duen horietakoa —*Blaze away* dugu jai giroko kantu bakarra—. Eta emakumezko ikuspuntu gogorra ulertzeko, entzun arretaz Elizaren *Fallen leaves* —«Zu bakarrik zara ederra desagertu ondoren» dio leloak— Marilyn Monroe edo Lady Di buruan zit. Esan dezagun, azkenik, Lal Waterson ahizpa zendu berriaren memorian egindako lana dela. Bihotzeko disko hunkigarria, beraz, negar eginarazteko gai. ■joseba martin

Berriz, Durango, Abadiño...
Trikiak, Rocka... Ai ENE !!

Caztelupeko

943 75 30 16

Leku hau zabalik duzu zure ekitaldien berri emateko

Kontzertuen agenda

Abisua astearte eguerdiko 14:00ak baino lehen eman ezazu, arren

Osteguna 25

- **BILBO** ▶ **Ruper Ordorika**. Kafe Antzokian, 22:00etan. 1.000 pezetan. Zuzeneko diskoa grabatuko du.
- ▶ **McLan**. Bilborock aretoan.
- ▶ **Mondo Fumatore** (Alemania). Bilborock aretoan, 21:30etan.
- **DONOSTIA** ▶ **DJ Luis Beltza**. Etxekalten.
- ▶ **Rino**. Beti Boga tabernan, 21:00etan.
- **ELORRIO** ▶ **Gabis-Powell Blues Experience**. Arriolako Ateneoan, 22:30etan. X Jazz eta Blues Jaialdia.
- **ERRENTERIA** ▶ **Soziedad Alkoholika** eta **Eraso**. Gaztetxean, 20:00etan.
- **GASTEIZ** ▶ **Miss Universe**. Tapioca aretoan.
- **IRUN** ▶ **Albert Pla** eta **Diego Cortez**. Tunk! aretoan.
- **IRUÑEA** ▶ **III**. Terminal aretoan, 21:30etan.
- **MEXIKO** ▶ **Etsaiak**. Alicia foroan, 21:00etan.

Ostirala 26

- **ANDOAIN** ▶ **Vibes All Stars**, **Black Jiko**, **Ambassah Sound System** eta **Ghetto Sound System**. Gaztetxean, 21:00etan.
- **ANTZUOLA** ▶ **Mikel Markez** eta **Pako Aristi**. Zinetokian, 22:00etan.
- **ARRASATE** ▶ **Freak XXI** eta **Bad f-line**. Gaztetxean, 22:00etan. Sarrera: 500 pezeta (20 libera inguru).
- **AZKOITIA** ▶ **Chuck Prophet**. Baztartxo aretoan, 22:00etan.
- **BILBO** ▶ **Narco**. Bilborock aretoan, 21:30etan.
- ▶ **Ruper Ordorika**. Kafe Antzokian, 22:00etan. 1.000 pezetan. Zuzeneko diskoa grabatuko du.
- **DONOSTIA** ▶ **Jabier Muguruza**. Lugaritz kultur etxean, 21:00etan. 1.500 pezetan.
- ▶ **DJ Cleofax**. Etxekalten.
- **ELGOIBAR** ▶ **Benito Lertxundi**. Antzokian.
- **ELORRIO** ▶ **Trio Erdmann/Bachmann/Gluesenka** mp. Arriolako Ateneoan, 23:00etan. X Jazz eta Blues Jaialdia.

zuzenean

Bilboko Kafe Antzokia aukeratu du Ruperrek bere zazpigarren lana grabatzeko. Gaur eta bihar, bi kontzertu eskainiko ditu musikariak, eta bertatik, zuzenean grabatuko du bere hurrengo diskoa. Ez da bakarrik izango agertokian, gainera. Bere taldeak, mugalarik, eta Bixente Martinezek eta Joseba Tapiak ere hartuko dute parte grabaketan. Saio biak gaueko 22:00etan izango dira, eta sarrerak 1.000 pezeta balio ditu (40 libera inguru).

- **ERMUA** ▶ **Señor No** eta **Fist Fucking**. Zuloan, 22:00etan.
- **GALDAKAO** ▶ **Suffering Down** eta **Cerebral Effusion**. Sagutxu gaztetxean, 23:00etan.
- **GARES** ▶ **Mikel Urdangerin**. Udaletxeko Erabilera aretoan, 20:00etan.
- **GASTEIZ** ▶ **Debekatua** eta **Neu Bat**. Gaztetxean, 22:00etan.
- **GORLIZ** ▶ **Bluetip** (EEBB) eta **NRA** (Holanda). Xurru tabernan, 21:00etan.
- **LEKEITIO** ▶ **DJ Unai**. Kabaua aretoan.
- **MURTZIA** ▶ **La Buena Vida**. Gamma aretoan.

- **ORMAIZTEGI** ▶ **El Corazon Del Sapo** eta **Lif**. Txosnetan, 23:00etan.
- **PASAJA** ▶ **Jauko Barik**. Kamio tabernan, 23:00etan.
- **PLENTZIA** ▶ **The Brontës**. La Carolina aretoan.
- **SORALUZE** ▶ **Balerdi Balerdi**. Gaztelupe tabernan, 23:00etan. Doan.
- **TRAPAGA** ▶ **Obus**. Black aretoan, 22:00etan.
- **VALENTIA** ▶ **Koma**. Roc aretoan.

Larunbata 27

- **AITZOAIN** ▶ **Freak XXI** eta **Bad f-line**. Artsaia aretoan.
- **ANDOAIN** ▶ **Nil**, **Señor No** eta **Magoos**. Gaztetxean, 21:00etan.
- **BARTZELONA** ▶ **La Buena Vida**. Apolo aretoan.
- **BILBO** ▶ **Hyssopus** eta **Las Ratass**. Bilbo Zaharrean, 23:00etan.
- **BERGARA** ▶ **Rage** eta **Nightwish**. Jam aretoan, 22:00etan. 2.300 / 2.500 pezetan.
- **CASTELLON** ▶ **Koma**. Dr. slump aretoan.
- **DONOSTIA** ▶ **Fear Factory** eta **Will Haven**. Anoeta kiroldegian, 20:00etan.
- ▶ **The Brontës**. Remember Rock aretoan (Victoria Eugenia).
- ▶ **DJ Pedro Destino**. Etxekalten.
- **ELGOIBAR** ▶ **12 tribu**. Gaztetxean, 20:00etan.
- ▶ **Ttak**. Gaztetxean, 22:30etan.
- **ELIZONDO** ▶ **Buitraker**, **Kaos** etiliko eta **Skalariak**. Merkatuan, 22:30etan. Gazte Asanbladak

- antolatuta.
- **ELORRIO** ▶ **Big Mama**. Arriolako Ateneoan, 23:00etan. X Jazz eta Blues Jaialdia.
- ▶ **Skunk D.F** eta **Afilando Machete**. Gaztetxean, 22:30etan.
- **IRUN** ▶ **Txomin Artola** eta **Urbil Artola**. Amaia kultur zentroan, 20:00etan.
- **IRUÑEA** ▶ **Bad f-Line** eta **Freak XXI**. Artsaia aretoan, 22:30etan.
- **LASARTE** ▶ **Fromheadtotoe**. Zulo aretoan, 23:00etan.
- **LEKEITIO** ▶ **DJ Txabi**. Kabaua aretoan.
- **LESAKA** ▶ **Kashbad**. Atxaspi ostatuan, 22:30etan. Doan.
- **MEXIKO** ▶ **Etsaiak**. Circo Volador aretoan, 17:00etan.
- **QIARTZUN** ▶ **Trio 4**, **Freenetic** eta **2 DJ**. Pagoa garagardotegian, 20:00etan. 500 pezetan.
- **ORDIZIA** ▶ **Berri Txarrak**, **Izuri Berria** eta **DJ gaua** (Aritz Sound Sistem eta **Daddy Jeff**). 22:30etan. Antolatzailea: EHE.
- **TOLOSA** ▶ **Su Ta Gar**. Beotibar frontoian, 23:30etan.
- **VALENTIA** ▶ **Koma**. Roxy aretoan.
- **ZARAGOZA** ▶ **Jabier Muguruza**. Delicias kultur gunean, 22:30etan.

Igandea 28

- **BILBO** ▶ **Ismael Serrano**. Arriaga antzokian, 20:00etan.
- **DURANGO** ▶ **Mugatik**. Berbaro tabernan, 20:00etan.
- **MEXIKO** ▶ **Etsaiak**. Tlalnepantlan, 16:00etan.
- **QIARTZUN** ▶ **Izotz**. Pagoa garagardotegian, 19:00etan. 350 pezetan.

Astelehena 29

- **BILBO** ▶ **Cristina Pato**. Peritoseko fakultatean, 19:00etan.
- **GORLIZ** ▶ **The Sorts** eta **Sweep The Leg Johnny**. Xurru tabernan, 21:00etan. 700 pezetan.

Astearte 30

- **DONOSTIA** ▶ **The Sorts** eta **Sweep The Leg Johnny**. Mogambo aretoan, 21:00etan. 700 pezetan.

ZOZHETAK

● JABIER MUGURUZA DONOSTIA. Jabier

Muguruzak Donostiako Lugaritz kultur etxean joko du bihar, ostirala. Guk, gure aldetik, bost gonbidapen zozketatuko ditugu Barkatu ama-ko irakurleen artean. Deitu ezazue 943-300222 telefono zenbakira edo idatzi barkatu_ama@egunkaria.com helbide elektronikora bihar 15:00ak baino lehen eta gonbidapen bat jasotzeko aukera izango duzue.

● Hauek irabazi dute Skunk taldearen CD-single bana: Pablo Sola (Bilbo), Brigi Ibarbia (Zumaia), Aitziber Gallastegi (Elorrio), Nerea Larrazabal (Getaria), Fernando Gomez (Basauri), Irene Martinez (Laudio), Amaia Auzmendi (Ataun), Asier Auzmendi Arrue (Ataun), Mario Amezketa (Lizarrar), Oihan Zubia (Getxo), Edu de la Cruz (Elorrio), Roberto Corrales (Sestao), Oihana Atorrasagasti (Zarautz), Pablo Kormenzana (Iruñea), Hibaí Castro (Bilbo), Eneritz Peñagarikano (Donostia), Nico Cuenca (Bilbo), Onditz Billa (Elgeta) eta Asier Belaustegi (Munitibar).

● Lorelei taldearen bigarren diskoaren aurrerapenaren -Bigarren gezia CD-singlea- hainbat ale ditugu zuen artean banatzeko. Idatzi Barkatu amara eta esagizue Eibarko taldeko kide baten izena. Singlea etxera eramateko aukera izango duzue: Barkatu ama, Egunkaria, Gudarien etorbidea z/g, 20.140 Andoain (Gipuzkoa). E-mail: barkatu_ama@egunkaria.com

Adi irakurle!!

Kamiseta hauek doan zuretzat*

Zenbaki ezberdina duten hiru kupoi moztu, eta zure datuekin batera, bidal itzazu EGUNKARIARA. Horren truke, zuk aukeratzen duzun tamaina eta koloreko kamiseta eskuratuko duzu.

Kupoieta agertzen diren zenbakiak astero aldatuko ditugu.

Koloreak: berdea, gorria, oria eta urdina.
Tamainak: M - L - XL

Egunkaria

2.
KUPOIA

Gure helbidea:

EGUNKARIA - Kamiseten sustapena
Gudarien etorbidea, z/g
20140 ANDOAIN

* Kamiseta kopurua mugatua da.

azken portuko tabernan

jon maya

Pantxika Telleria

▼ bob edme

Nortasun agiria

Duela 27 urte sortu zen, Donibane-Lohitzunen, eta ordutik Azkain, Paris eta Angelun bizi izan da. Orain azken honetan du bizilekua, baina egun erdia Miarritzen ematen du, bertako Biarritz Kultura erakundearen ikusleak bilatzeko izateko hiru urtez Parisen ikasi eta gero, belauneko kartilagoaren hausturak amets hura hautsi eta beste mundu batean kokarazi zuen. Euskara eta gaztelania ikasi zituen, berriro dantzara itzuli zen irakasle izateko, eta orain euskal dantza bultzatzeko proiektu handi batean ari da buru belarri.

Daraman lan erritmoa ikusita ez dirudien arren, Pantxikak biziki gorroto du egunerokotasunaren menpe aritzea; «niretzat heriotza da hori». Biarritz Kulturaren, dantza klasi-koan, euskal dantzan, euskal irratirako kronikak egiten... bestelakoetarako asti handiegirik ez du, eta agian horregatik yoga egiten du daukan asti libre bakanetan. Txikitan, berriz, guztiz kontrakoa egiten zuen. «Ez nuen batere gustuko eskolatik atera eta beste eskola batzuk hartzera joatea, lagunekin jolastu eta lasai egotea gehiago atsegin nuen». Euskal dantza eta, «tamalez», golfa egiten zituen: «Nire aita golf klubeko zuzendaria zen, eta ni praktikatzera eramaten ninduen, baina ez nuen batere atsegin».

Parisen hiru urte igaro zituen, eta «kriston oroitzapenak» gordetzen ditu ordutik. 13 urte zituela askatasun handi baten aurrean zegoen, «gurasorik gabe, beste batzuen etxean nintzen, baina pertsona heldu baten moduan ninduten, eta gauza asko egiten

«Euskal departamendua lortzea ez da aski euskararen ofizialtasunik gabe»

nituen». Sei orduz dantzan egin, ikasketak postaz jarraitu... «une oso politak ziren haiek».

Gauzak ondo egiteko obsesioa duela dio berak, eta agian horrek bultzatzen du hain metodikoa izatera. «Dena apuntatuta eramaten dut, zerbait egiten dudanean ezabatu egiten dut, eta dena oso oso ordenatuta eduki behar dut». Askatasunaren zale eta egunero-kotasun kontrako izaki, berri-tzailea da, eta neurri batean

iraultzailea ere bai: «Gauza batzuekin gustatzen zait bat-batean aldatzea, baina beste batzuekin, maitasunarekin adibidez, gauza bat erabaki eta aurrera egiten dut horrekin. Alderdi horretan, aldatu naiz; lehen, zerbaitekin aspertu eta berehala

aldaketa bilatzen nuen, bi aldiz pentsatu gabe».

Pantxika Iparraldeko euskal giroan oso murgilduta dago. «Kaleak hutsak egon arren, eta hegoaldeko jendea iruditzen zaion arren, ez da hori gertatzen. Badaude txokoak, adibidez Baiona ttipian poteoa egiten da, asteburu oro badaude bi ekitaldi edo... Mugimendua badago, baina guneak ezagutu egin behar dira». Lagunartean, herriko ostatu abertzaleetan elkartzen dira sarri, eta zenbaitzuetan xirula edo soinu hartu eta gaua kantatzen ematen dute. Gazteriaren artean kultur mailan mugimendua badagoela uste du Pantxikak: «Gazte gehienak rock munduan mugitzen dira,

baina elkarteetan ere biltzen dira Olentzero, inauteriak, kultur hamortzaldia eta abar antolatzeke».

Iparraldeko biztanle euskaldun gehienek antzera, Pantxikaren nahia euskal departamenduaren baitan dabil orain. «Azken boladan jende gehiagoren atxikimendua lortu dugu, batez ere ekonomikoki ona dela ohartzen direlako, baina euskal departamendua euskararen ofizialtasunik gabe eskuratzea ez da aski. Abetzaleon proposamen bat izanda ere, gure nahiak gehiengoaren aurrean txiki gera daitezke».

bat-batean

■ Zer maite duzu gehien?

Irakurtzea

■ Eta gorroto?

Presaka ibiltzea

■ Zein dantza mota atsegin duzu?

Netherlands-eko zuzendaria-rena

■ Jateko?

Foie-gras

■ Edateko?

Tea

■ Eta parrandan?

Sagardoa

■ Zure bikote perfektua?

Konfiantza ematen didana

■ Parrandarako leku bat?

Nafarroaren Eguna

■ Zer musika atsegin duzu?

Lhasa eta Xabier Lete

■ Zeini egingo zenioke elkarrizketa hau?

Baryshnikov

eklipsearen ostean

igor estankona

Keltentzat heriotza ez da tristea. Mingarria bai, baina ez tristea. Bijilia edo *taigh-fhànnre* keltetan mozkor-mozkor eginda egoten dira guztiak, dantza egiten dute nekatu arte eta atutea zabalik egon ohi da, hildakoa ere parte hartu dezan. Bere azken gaua da bidaia luzea hasi aurretik, heriotzaren poztasun infinitoa dastatu baino lehenago lurreko poztasun mugatuaren azken zatia oparitzen diote senideek eta lagunek.

Hego Uisten orain dela ez hainbeste gorpu bat zegoen barreka, dantzari batzuk bueltaka, eta beste horrenbeste sabel zerbezaz eta whiskyz be-

teta. Hildakoa Ipar Uisteko baten senarra zenez, uharte bietako jendea zegoen jaian. Hego Uistekoak katolikoak dira eta Iparraldekoak presbiterianoak. Gorroto zahar batek banatzen ditu, buztanikara horia eta buztanikara zuria paparreko koloreak banatzen dituen antzera. Gela hartan airea pozoitu egin zen bat-batean. Bakoitzak bere paparreko koloreak atera zituen, denak buztanikarak zirela ahaztuz. Harriak hasi ziren erortzen, Ipar Uistekoek diote Hegoaldekoak hasi zirela, eta aurkakoa besteek. Nik Hego Uistekoen bertsioa dakit, mozkorra ezin dela izan inoiz aitzakia harri bat jaurtitzeko eta presbiterianoek jadanik gorpuak

ere ez dituztela errespetatzen. Alkoholari esker ez zen ezer larririk gertatu, ostikada bat ematera abiatu eta erori egiten baitzen jendea.

Norbaitek ez zuen parterik hartu nahi izan eta albo batera egin zuen salto, eskuekin aurpegia tapatzen zuen bitartean.

— Ez zara zu Ipar Uistekoa izango, ezta? — galde-tu zion hegoaldeko batek.

Isiltasun lodi baten ostean, «Ez, Hego Uistekoa naiz» erantzun zuen. Baina bere burua salatu zuen «naiz» horrekin. Iparraldean *mi-fhèin* esaten da eta hegoaldean *mi-fhìn*. *Mi-fhèin* entzutea eta aurpegian sentitu zuen ukabildada, biak bat izan ziren.

Zer egiten dugu, alkar jo